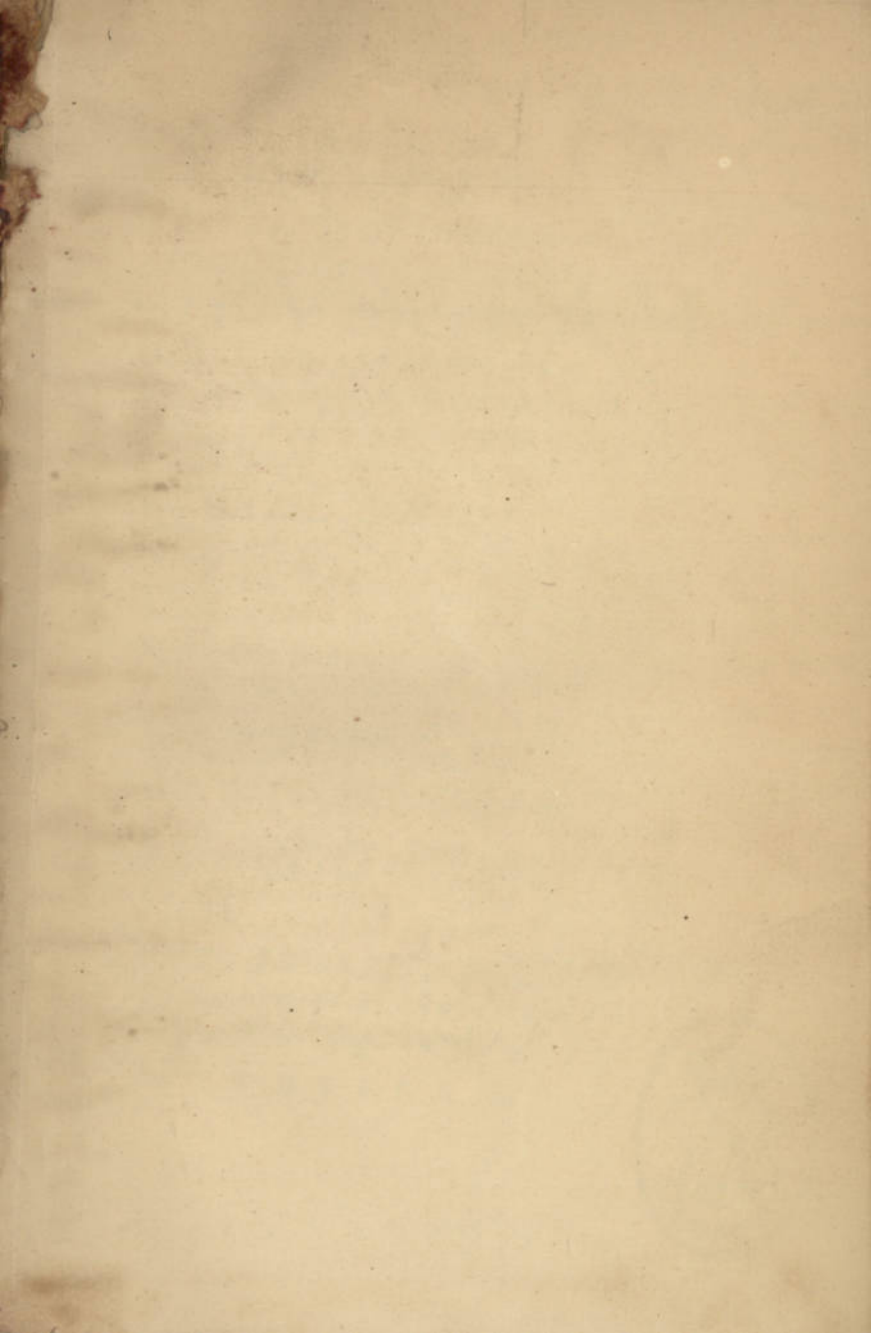
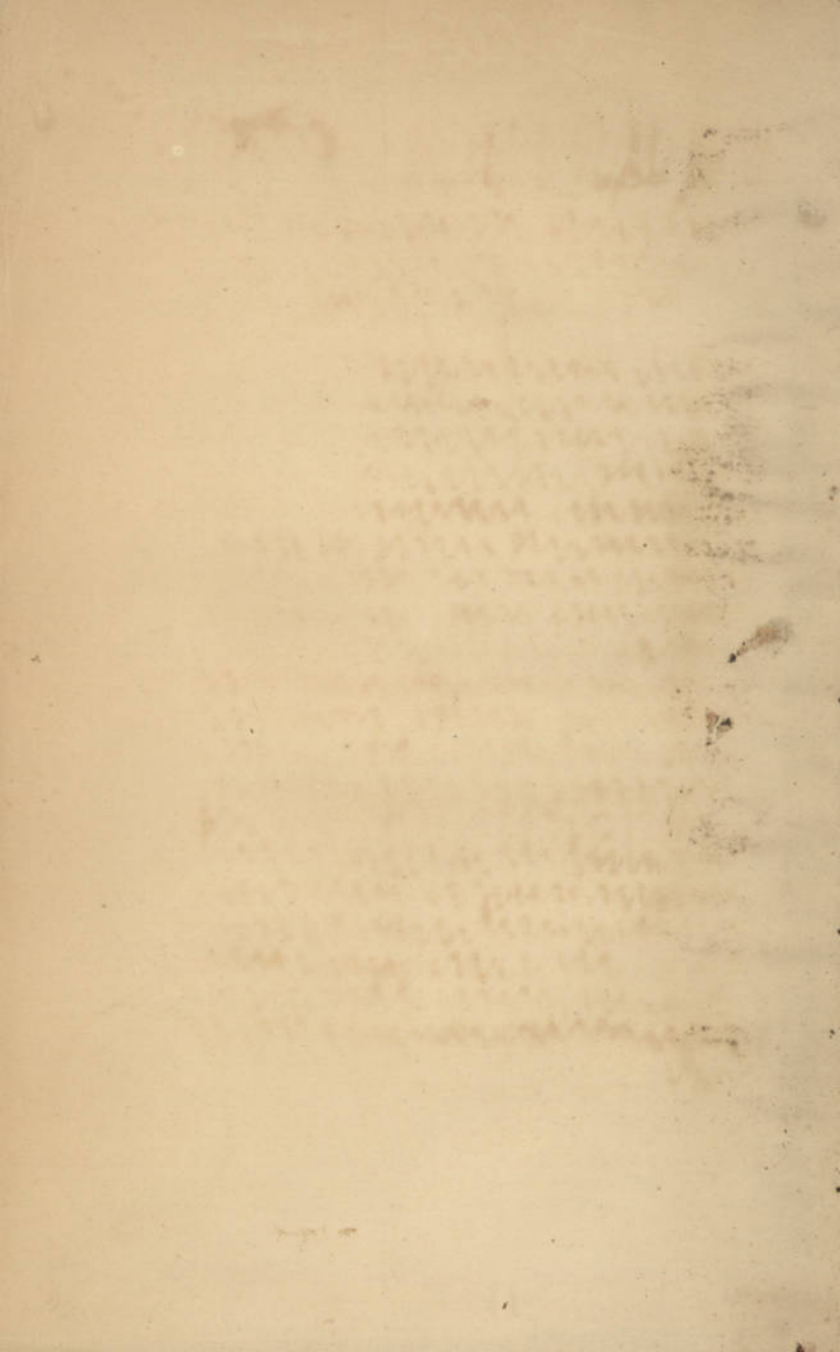

L. 1230

no[n] hibe[n]tur

Wimbro de off. de
C. de J. E. S. T.

מלאכת

לשון קדש

1220

L

OPVS GRAM

MATICVM, CONSUMMATVM, EX
uarijs Elianis libris concinnatum,
complectens scilicet:

- Elementarium absolutum
- Numerandi rationem
- Pronominum declinationes
- Verborum integras coniugationes
- Artificium subiiciendorum affixorum
- Nominu[m] uarias formulas & mutationes
- Consignificatiuorum explicationes
- agilitates abbreviationes
- Accentuum tractationem
- Metricorum compositionem

Autore ~~...~~

ספר טו

ADDITVS EST QVOQVE LI

ber Tobie, quem hebraicu[m] suppeditauit Iulius Con
stantinopolitani, cum uersione & annota
tionibus ~~...~~

B A S I L E A E.

GRAMMA tica Hebraica absolu-

ta, autore ~~Sebastiano~~ ~~Adriano~~
 ves ~~Sebastiano~~ ~~Adriano~~
 punctis uocali-
 bus.

LITERAE apud Hebre-
 os לְוָתֵיבּוֹת othioth
 uocantur, legunturq;
 à dextra ad sinistram,
 & sunt omnes conso-
 nantes, numero scilicet
 uigintiduae, nisi quòd nos literam
 Sin geminauimus propter aliam & aliam
 eius prolationem. Sunt autem
 hæ figuræ earum atq;
 nomina,

a His

Zain	Vau	He	Daleth	gimel	Beth	Alph
z	u	h	d	g	bv	a e i o u
Nun	Mem	Lamed	Caph	lad	Teth	Heib
n	m	l	c ch	i	t	h
Schin	Res	Kuph	Zade	Pe	Ain	Samech
sch	r	k	z	p ph	a e i o u	s
				Tau	Sin	
				t th	s	

His literis adijciuntur uocalia, quæ sunt puncta quædam atque uirgulæ, quæ pro maiori parte ipsis literis subijciunt. Vnũ literis superponitur, atque unum uentri uau inseritur. Quorum figuræ & nomina hæc sunt.

Pathah — a clarum & apertum.

Kamez — a obscurũ & cum o mixtum.

Sagol = æ crassum.

Zere

Zere .. e subtile & gracile.

Holem ° o, punctus unus supra literā.

Hirec i, punctus unus sub litera.

Surec a u, scribitur q̄ in solo uau.

Kybutz u, uox media inter u & i.

Hatephkamez —: o breue.

Scheua = terminatio syllabæ: & aliquā
do e uel a breuiter raptum.

*Constituuntur autem ex literis & adiunctis
punctis syllabæ in hunc modum.*

u	u	o	o	i	e	æ	a	a
bu	bu	bo	bo	bi	be	bæ	ba	ba
gu	gu	go	go	gi	ge	gæ	ga	ga
du	du	do	do	di	de	dæ	da	da
				a	a		hu	

hu hu ho ho hi he hæ ha ha

הו הו הו הו הי הי הי הי הי הי הי הי

vu vu vo vo vi ve væ va va

וו וו וו וו וי יי יי יי יי יי יי יי יי

Simili modo alijs alphabeti literis adijciuntur puncta uocalia. Pūctus tamen scheua nunquā cōstituit monosyllabam, ideo non est uocale, sed cū in dictionibus scribitur & uenit legendum (non enim semper legitur) raptim legitur, ut שגה דגן, dgan fade, frumētum campi, ubi in dgan scheua rapitur: aliās enim d legi nō posset, nisi scheua mussitaret, cum d & g nō sint literæ connexiles. Sic hic שמאל, sinistro, שמירה, smena, non schemena, pinguis.

De literis alphabeti & quibusdam earum distinctionibus.

In primis seruandus est ordo literarum,
ut in

DE LITERIS

θ sine th. Et nota quod in scriptis codicibus hæ literæ quādo carent punctulo dages, semper habent in capite uirgulā quæ

Raphe. raphe uocatur, hoc modo א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ז ט י ק ר ש ת

In impressis uero libris id nō obseruatur, sed cum desituuntur dages perinde est ac si haberent raphe. Quarto uotandum, quinque esse literas, quæ in fine dictionis alijs scribuntur figuris quā in medio aut principio & sunt hæ:

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	ק	ר	ש	ת	Extra finem.
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	ק	ר	ש	ת	In fine.

Exempla ארם non ארמ Sic חשך non חשב item בן uon בנ Et בנת non בנב Sic ארץ non ארצ Inuenitur autem unus dūtaxat locus in Isaia, ubi mem finale scribitur in corpore dictionis, id est sic למורה quod putant non uacare mysterio. Porro literas finales Hebræi uocant פשוטות extensas, non finales uero כסופות

Finales.

בְּרִיבִית recuruatis, præter מ quod ap-
 pellant מְרִיבִית apertum, & ס quod uo-
 cant מְרִיבִית Quinto colligunt Hebrai
 ex suo alphabeto quatuor gutturales lite ^{Gutturales}
 ras, nempe עההס quas uocant מְרִיבִית ^{les.}
 & hæ in grāmatica faciunt studioſo non-
 nihil negotij, ob id potiffimū, quod nō
 poſſunt geminari per inſertum dages ut
 reliquæ omnes, ac deinde ubi illę habent
 purum ſcheua hæ ferè ſemper habēt ſche-
 ua mixtum cum patha aut ſægol in hunc
 modū — :: uocanturq; hateph pathah
 & hateph ſægol: exēpla, ubi dico אָרָא
 in ſimili forma dico אָרָא nō אָרָא &
 ab heth הַלֵּל repudiata, infamis, non
 הַלֵּל & ab he הַרְרָה decor, atq; ab ain
 הַרְרָה quadriga. Exēpla de :: ubi ſcribit
 in אָרָא purum ſcheua, in ſimili forma a-
 ſer̄ habet :: ut אָרָא homo, אָרָא de-
 us. אָרָא ſapientiam præſtitit, אָרָא
 collocauit, אָרָא traduxit, אָרָא com-

Hatepha- pesquit. Tria ergo sunt puncta hatepha-
ta. ta, scilicet — : hatephcamez, — : hateph-
 patha & :: : hatephsægol. Hatephca-
 mez constituit syllabam & inuenitur sub
 omnibus literis: hatephpathah uero &
 hatephsægol solum inueniuntur sub lite-
 ris gutturalibus, indicantq; scheua illud
 compositum mussitandum, nisi aliud se-
 queretur scheua, tunc enim hatephsægol
 & hatephpatha mutescunt, ut יְעֲבֹרָה trās-
 ibunt, יִאָּחֲזֶה diligent. Notandum quoq;
 hic, quod hatephpatha aliquando inue-
 nitur sub alijs quàm gutturalibus literis,
 præsertim si litera scheuanda mox gemi-
 netur in aliqua dictione, ut Genesis 29.
 וּלְלֵבָא uoluerunt seu uolutarunt.

De literarum prolatione.

Secundum autorem libri יְעֲבֹרָה quin-
 que sunt instrumenta proferendi literas,
 nempe guttur, palatum, lingua, dentes,
 & labia, inter quæ lingua principatum te-
 net.

net. Nunc enim uerberat aërem ad palatum, nunc propellit ipsum ad dentes, uel ad gingiuas si desint dētes, ut in senibus, nunc radix eius mouetur in gutture aut epigloto aut isophago, &c. Literæ gutturales numerant **ע ח ת ט** & literæ palati **ק ג י** & literæ linguales **צ ל נ** & literæ dentales **פ ש צ** atque literæ labiales **ב מ פ**

Gutturales.

Linguales.

Dentales.

Labiales.

א Hæc litera qualem habet punctum uocalem, talem hodie habet & prononciationem, nec constat nostro æuo quis olim eius genuinus fuerit prononciandi modus.

ב Hæc litera cum sit ex bgad kphad, geminum habet prononciandi modum. Quādo enim dagesatur ualet b ut **בַּרָא** bara, & quādo caret dages ualet v consonantem, ut **יַבֵּן** iaso, **אֵב** af.

ג Cū dages ualet g ut **גַּמַּל** gamal, & sine dages g aspiratū, ut **לֵגְוִי** leghoi.

a s ך Quando

Hæc litera ualet ſi gracile & non acu- *Triplex ſi*
 tum, & ſamech uero habet ſibilū acu- *apud He-*
 tum & ſchin ſibilum craſſum ac ueluti *breos.*
 ſpumofum. Habent & Germani hoc tri-
 plex ſi in ſua lingua. Nam exprimūt zain
 in dictionibus iſtis, ceſpes uafen, naſus
 naſ, herba gras, malus bæſ. Et ſamech in
 hiſ dictionibus, humidus naſz, platea
 gaſs, uas faſz, acetum eſſig: Et ſchin in di-
 ctionibus, menſa diſch, cinis eſchen, tritu-
 rare dreſchen, rubus buſch, rana froſch.

Aspiratio eſt fortis, quã Cræci red-
 diderūt per χ, Latini interpretes uer-
 terunt eam plerumque per e in proprijs
 nominibus, ut pro חַוָּה Haua fecerunt
 Eua, pro חֲנוֹךְ hanoch Enoch, pro נֹחַ
 Noah Noë. Sciendum etiam quãdo hæc
 litera in fine ſcribitur cum pathah, tunc
 prolatio uocalis præcedit aſpirationem,
 ut רוּחַ ruah, nõ ruha, חֲמֵשׁ ſameah, &c.

Facit

U Est t latinum, ut טוב tob, mutatur **Q** aliquando in tau literā, eo quod sunt literæ eiusdem instrumenti uocalis, ut תעה & טעה errauit.

A Valet i consonantem literā, ut יעקב laacob. Et quando non habet proprium punctum quiescit, ut פניו panaf, דפרי דפרי defaræcha, פרי fare. Solet etiam nonnunquam in fine dictionis esse uocalis, idq; tum quando præcedit unum ex his quatuor punctis uocalibus, patha, camez, uau surec, & uau holem, ut דפרי defarai, מדאי madai, אשוי asui, גוי goi.

C Cum dages ualet c uel k, ut כפל kepl, sine dages ch, ut זכר zechær. In fine semper habet aut scheua aut camez, ut חשך hoschech, ידעך iadecha. Admittit quoq; interdum pūctulum dages, ut ישמר ismeræcca.

L Facit l apud Latinos, & sola inter alphabeti literas erigit caput in sublimē,

me, ideo uocatur rex literarum, tenetq;
locum medium in alphabeto.

H Facit m latinum. Finalis eius figura
nullum recipit punctum uocale, nisi
in dictiōe **מְשִׁלֵּם** habet hire loco iod.

N Facit n. In fine dictionis nunquam ad-
mittit punctum, præterquam in ter-
tia plural. futuri foemin. ut **בְּשִׁמְרָן** pro
בְּשִׁמְרָנָה

S Huius literæ prolatio supra est ex-
pressa iuxta literam zain. Valet enim
s acutum.

T Tametsi huic literæ supra in alpha-
beto adiecerimus uocalia a e i o u
perinde quasi nullum discrimen esset in-
ter ipsam & aleph, differt tamen pluri-
mum ab ea, sed cuius genuinam pronun-
ciationem etiam Iudæi ipsi hodie igno-
rāt, nisi cum in fine ponitur cum pathah
tunc exprimunt ipsum per a in gutture
formatum, ut **שְׁמָה** schama, quod legūt
quasi

quasi schama cum diphthongo.

 Hæc litera dagessata ualet p̄ sine dages ph. Finalis eius figura nullum unquam admittit punctum uocale.

 Huic literæ apud latinos respondet z, quod alij uocant s̄ stridulum, ut zaddic. Finalis eius figura nūquam habet substratum punctum uocale. Vocatur autem hæc litera à quibusdam zad dic, ab alijs zade.

 Valet k latinum seu kappa Grecum, nec unquam flectitur ab hac prolatione, quod dico propter c latinum in quod à quibusdam uertitur.

 Facit r latinum, & quantum attinet ad punctum dages annumeratur literis gutturalibus de quo infra.

 Habet hæc litera duplicem prolationem. Nam cum punctum habet in capite dextro, quod hebraicè uocatur, ualet s̄ crassum, ut supra in litera

zain quoque diximus. Quando autem
 habet punctum in capite sinistro, quod
 לֵיָּמֶשׁ uocatur, non differt à prolati-
 one lamech.

¶ Cum puncto dages facit t, & sine da-
 ges th, hoc est, t blesum. Iudei tamē
 nostrates proferunt ipsum per s simplex.

De punctis uocalibus.

Mouet Elias Leuites quæstionem, in
 præfatione libri Maforeth hâmaforeth,
 num puncta uocalia & accentuum Mosi
 tradita fuerint in monte Sinai una cum li-
 teris aut non, adducitq; multos Rabinos
 diuersa sentientes. Quidam enim opinan-
 tur legem sic traditam Mosi, ut nec apex
 aliquis defuerit, alij uero asserunt puncta
 inuentum esse humanum, & in eam sen-
 tentiam it quoq; Elias. Et hic rursus di-
 uersæ sunt opiniones. Aliqui enim putât
 uiros maioris concilij, quos uocât שְׁנַיִם
 תְּנַיִם puncta addidisse legi. Sūt
 autem

*Synago
 gamagna*

autē hi uiri magnæ synagogæ: Haggæus, Zacharias, Malachias, Daniel, Ieremias, Misael, Azarias, Ezra, Nehemia, Mardocheus, Zerubabel, &c. Alijs hæc sententia non placet, asserunt tamen & ipsi, Mosen quidem primum non omnia scripsisse, sed nudam legem absq; punctis tradidisse Israëlitis, & ab Israëlitis obseruatam quomodo Moses legit singulas legis dictiones, & quomodo discreuerit unum uocale ab alio, atq; consuetudinariam illam legis lectionem à Iudæis obseruatam, etiam multis annis post destructionem templi secundi, usq; dum congestum fuit ingēs illud Thalmudicū opus, quod fuit anno ab initio mundi 3989. anno uero post Christum natum 229. secundum calculum nostrum. Elias tamen asserit id factum anno post destructum secundum templum 436. qui est annus Christi 476. Tūc surrexerūt תלמידי הורובא
hoc

*Aeditio
Thalmud*

hoc est, magistri traditionis, uiri quidam
 Tiberitæ, qui præ cæteris Iudæis exerci-
 tatiores erant in lege & prophetis, יצחק
 מן שבט לוי id est, & ele- *Iudæi Tibe-*
 gātiorem tenebant linguam hebraicam, *beritæ.*
 castigaruntq; & repurgarunt totam scri-
 pturam ab innumeris mendis, addiderūt
 puncta uocalia, & distinxerunt uersus &
 sententias per accentus. Antea enim ut
 Cabalistici quoque dicunt, tota lex erat
 quasi pasuc seu sentētia una, & omnia co-
 hærebant sine ulla uersuum distinctione,
 Iudæi autem illi Tiberitæ, qui scilicet ha-
 bitabāt in Mæsia Paphlagoniæ, secundū
 ea quæ illis tradita fuerant à maioribus in
 sacra scriptura & ore tenus acceperant,
 omnia redegerunt in librum, usi lingua
 difficilima, ne mysteria passim omnibus
 proponerēt, collatisq; multis biblicis ex-
 emplaribus, castigarunt totum biblicum
 corpus, sustulerūt errores qui uitio scri-
 b ptorum

ptorum irreperant, additione pūctorum uocaliū ambiguis uoces declarauerunt, atq; per accentuum notulas inuoluitiores *Accentuū commoditas.* sententias explicarunt. Nam accentuum figuræ apud Hebræos nedum id præstāt ut scias ubi uox sit eleuāda uel deprimenda, uerum & distinguūt sententias in pau-
 sas, mēbra, & alias subdistinctiones, quare & nomine טַוּ id est, saporis seu gustus apud eos uocantur, quod scilicet rectam sententiæ intelligentiam sua distinctione lectori offerant, sicut puncta uocalia id præstant ne quis in dictione erret, sed ueram eius lectionem habeat. Hinc enim deprehēdimus ueteres interpretes nonnunquam in unius dictionis lectione ob punctorum sequestrationem uariasse, ut in Psalmo 110. ubi scribit עֲמַר גְּבוּרַתְּ עִי וְיָמֶיךָ אֶמְצָא
 ibi quidam legerunt imcha tecū, alij amcha populus tuus. Si pūcta exemplari adiecta fuissent, nemo tam indoctus fuisset
 qui

qui עָמַר pro עָמַר legisset. Sic Iudicum
 9. nonnisi legērunt וְלֵאמֹר uerteruntque quer-
 cum, ubi Hebręi legunt וְלֵאמֹר & interpre-
 tantur planiciem. Item Hoseæ 7. in fine
 ubi Hebręi legunt עַל & interpretantur
 altissimum, interpres noster legit עַל &
 uertit iugum. Et Isa. 45. ubi Hebræus le-
 git, Rorate cęli desuper & nubes stillent
 iusticiam, nostri pro דָּרַךְ iusticia legerunt
 דָּרַךְ iustum. Et paulo post in eodem uer-
 su ubi Hebręus legit עֲשֵׂה salutem, nostri
 legerunt עֲשֵׂה saluatorem. Omitto alia
 infinita huiusmodi loca, ~~quibus non est
 locus in hac pagina.~~ Idem probatur ex in-
 numeris proprijs nominibus. Vbi enim
 hebraicus textus habet Gilgal, Gilead,
 Gibeon, Miriã, Haua, Malkizedec, &c.
 Latinus interpres uertit Galgal, Galaad,
 Gabaon, Maria, Eua, Melchisedech. Ca-
 ruit ergo exemplar eius punctis, sicut &
 omnia exemplaria antequam Iudęi Tibe

*Legi Josephi ex
 alio scriptis libris
 et intelligi aliter
 in scriptura*

Puncta uocalia un- ritæ has uocales notulas adiecerunt. *de.* At tunc suboritur aliqua quæstio quomodo periri tunc poterant doceri legere? Respondemus, eo modo quo hodie etiã absq; grammaticæ cognitione solo usu & exercitio discunt cõmentaria Rabinorum & Thalmud ipsum, quæ carent punctis. Didicerat quidem Moses à domino in monte Sinai per quas uoces singulas legis dictiones proferret, & ueniens ad synagogam explicauit id senioribus atq; presbyteris populi. Vide si libet Eliam in tertia præfatione super libellum Masoret hammasoret, quem superioribus annis hic Basileæ, euulgauimus, & inuenies disputationem istam multis uerbis agitari. Nos redimus ad puncta. Hæc pro maiori parte habent nomina Babylonica & non hebraica, ut zere, segol, holem, meloppum, mappic, dages, hirçc, scheua, darga, thebir, &c.

קָמֶז kamez

Magistri Masoreth imposuerunt uocalibus pauca nomina. Nam appellauerunt tam camez quam zere, camez: & nomine pathah uoluerunt exprimere pathah & sægol. Reliquis uocalibus nulla dederunt nomina, uocantes ea solum i o u y. Superuenientes uero primi grammatici, fecerunt ex camez camez magnū & paruum. Paruum appellauerunt zere. Sic distinxerunt pathah in pathah magnum & paruum. Paruum uocauerunt sægol. Imposuerunt quoque reliquis uocalibus nomina hirec, holem, surec, kybuz, scheua, hatephcamez, &c. Quod autem his quatuor punctis camez, zere, pathah, sægol, data fuerint peculiaris nomina & alijs non, nulla alia est ratio, quam quod aliorum punctorum figuratio fieri nequit sine protractione uau & iod, ut א u, י o, י i, camez — autem scribi potest citra alicuius

*Nota de
punctoꝝ
nomenclatura.*

b 3 ius

ius literæ protractionem, sic — & —
 Porro quare camez sic uocetur, signat
 Elias in suo Thisbite hanc rationē, קרא
 לנסוּרָה בּוֹז קִמוֹץ שֶׁבַּחֲבֵרָהּ צִרִיךְ לֵס
 לְקִמוֹץ שֶׁפִּתּוּ יָחַד וּבִפְתָּהּ צִרִיךְ לִפְתּוֹת
 אותם Hoc est, Vocant punctum camez
 sic, quod in prolatione eius necesse sit ali-
 quem coarctare labia sua simul, in pathah
 autem oportet ea aperire.

— פתח Pathah

Significat hæc uox apertionem, quod
 prolatio eius requirat oris distensionem,
 sicut camez coarctationem.

— סגול Sægol

Vox media inter a & e, quæ & pathah
 paruum uocatur, habetq; à forma ipsa no-
 men istud. Nam speculum, cui tres lapi-
 des preciosi sunt inclusi, uocatur סגולה
 quod alij murenulam appellant.

— צרי Zere

Hæc uox, ut diximus, alio nomine ca-
 mez

mez paruum uocatur, putantq; sic appellari a **ציר** cardine, quia stringit os & erūpit inter dentes sicut porta gyrat super suis cardinibus.

חולם Holem

Aiunt holē interpretari sanūm & perfectum, sed quomodo id conueniat huic uocali, non uideo. Rabi Schlomo uocat ipsum Exodi 15. **חולם פים** id est, os plenum, & Iudæi Germani sic uocant punctum schurec.

חירק Hirec

Significat uox illa contritionē & frendorem dentium, unde & quidam alij uocant eam **שבר** quod etiam contritionem significat. Sed quid contritio dentium ad prolationem i faciat, ipsi uiderint.

שורק Schurec

A sibilo labiorum quidam asserunt uocem u fortitā hoc nomen. Nam uerbum **שורק** significat sibilare.

קבוץ Kybutz

Vocatur uox ista schurêc paruum & שפתים קבוץ id est, collectio labiorum. Nam ad prolationem eius necessaria est collectio & plicatio labiorum. Sūt qui eam quoque uocant שלש בקורות id est, tria puncta, scilicet scalaria.

חטת קמוץ Hatephcamez

Alij uocant חטת קמוץ id est, camez raptum, quod est o breue. Secundum Eliam tamen camez hatuph non differt à camez, nisi quod non est uox magna, ut in dictione בל quæ propter makaph holê mutat in camez ut בל- & non בל-

חטת פתח Hatephpathah

Sonat idem quod pathah raptum, sicut & חטת סגול est sægol breuiter raptum, nec differunt hæc puncta à scheua mobili, nisi quod proprius eorum locus est sub litera gutturali.

Scheua

= שְׁבֵא אוֹ שְׁבֵא Scheua

Quidam scribunt uocabulum huius puncti cum beth alij cum uau. Ratio nominis ignoratur, nisi quod quidam putant שְׁבֵא sic uocatum à שְׁבֵא equatore, quod æquus minister sit omnium ferè punctorum. De hoc puncto dantur certę regulę à grammaticis quādo sit obiter legendum. Prima, Semper scheua est legēdum quando scribitur ab initio dictionis, ut מְלַחִים melachim, שְׁמֹר schemor, ebre uiter raptō. Secunda, Scheua legitur quando ipsum mox sequitur litera gutturalis, aliās enim gutturalis non audiretur, ut מְלַאֲךְ maleach, מְלַעִיג maléig. Tertia, Quādo scheua uenit post uocem magnā, retinetur uox magna, & tunc necessario uenit scheua mullitādū, ut שְׁמֹרִים scho merim, אֲמֵרָא ameru, חֶסְתֵּחַ hesithecha.

*Scheua
quando
legendū.*

Voces magnę sunt ה ה & hi rec post quod sequitur iod. Voces autē

*voces ma
gne.*

b s paruę

paruae, — וּ וּ וּ & hirec post quod
 non uenit litera iod. Quarta, Scheua legi
 tur quādo scribitur sub litera dagessata,
 ut סִפְּרֵוּ סִפְּרֵוּ, אִפְּרִים אִפְּרִים. Quinta
 quando scribitur sub litera mox gemina-
 ta, ut הַלְּלוּ הַלְּלוּ halelu, נַחֲמָנֵנוּ נַחֲמָנֵנוּ nathannenu.
 Sexta, quando intra dictionem duo sche-
 uain concurrunt primum quiescit & al-
 terum mouetur, ut מַלְּכָה מַלְּכָה malkecha. In
 fine uero dictionis utrumq; scheua quier
 scit, ut וַיִּשָּׂא וַיִּשָּׂא uaiasck, וַיִּשֶׂא וַיִּשֶׂא uaiest, אִמָּרָה אִמָּרָה
 amar. Nec inuenitur scheua in fine dicti
 onis nisi in literis bgad kphath, exceptis
 dictionibus וַיִּשָּׂא וַיִּשָּׂא Porro
 ubi ab initio dictionis duo scheua concu-
 runt, primum regulariter mutatur in hi-
 rec, ut ubi fuerat dicendum לְמַלְּכִים di-
 citur לְמַלְּכִים limlachim, sic pro בְּשִׁמּוֹר
 dicitur בְּשִׁמּוֹר bischmor. Quando alter
 rum scheua scribitur sub iod, utrumq; mu-
 tatur in unum hirec, ut pro וַיְחַרְחַר וַיְחַרְחַר dicitur
 tur

*Scheua
 quādo &
 ubi muta-
 tur.*

~~ויהיה~~ ויחודה, & pro ויגלל dicitur ויגלל uigalle, & quod frequens est ויהי pro ויהי De gutturalibus uero literis, sub quibus raro purum scheua scribitur, sed ferè semper mixtum cū pathah aut sægol, præsertim ab initio dictionis, hæc datur regula: Litera gutturalis hætephata cogit mox præcedentem literam esse sibi conformem in puncto, nisi maior necessitas obstet: exempla, pro לעברים non dicitur לעברים sed לעברים Sic pro באגוש non dicitur באגוש sed באגוש Excipitur אלהים de quo non dicitur באלהים sed octo illa puncta mutantur in unū zere, ut לאלהים ואלהים באלהים &c. Quod autem dixi maiorem necessitatē obstare, hoc dicitur propter מ præpositionem & articulum ה Que cum ante alias literas habeant uocē paruum sequente dages, literæ autem gutturales dages recipere nequeant, uertenda est uox

est uox parua in uocem magnā, puta
 in -- & hirecinzere, item -- & ky
 buz in holē uel in uau schurec. Sic enim
 & punctulo dages satisfit. E exempla de
 præpositione mem: à מֵאֵלֶּיךָ dico מֵמֶלֶךְ
 à rege: sic à דָּבָר cum præpositione mem
 dicitur מִדְּבָר à uerbo: ubi mem præpo
 sitio habet post se dages. Cum uero eadē
 præpositio accedit ad literā gutturalem
 quę non est dagessabilis, mutanda sunt hi
 rec & dages in zere uocem magnam, ut
 מֵעֶבֶר à seruo, non מֵעֶבֶר ubi puncto da
 ges nihil respondet. Sic מֵאֵטָר à spina,
 non מֵאֵטָר Item מֵעֲבָדִים à seruis, non
 מֵעֲבָדִים per regulam hatephatorum,
 cum hic maior necessitas ingruat, ne
 que מֵעֲבָדִים quum puncto dages nul
 lum relinquatur uestigium. Conformiter
 articulus he exigit pathah sequente da
 ges, ut הַמֶּלֶךְ rex ipse, הַדְּבָר uerbum
 ipsum: sin accesserit ad literam gutturale
 quę

*Mem præ
 positio.*

*Articulus
 he.*

quæ non est capax punctuli dages, mutatur uox partia in magnam, ut הארם homo ipse, non הארם Sic העבד famulus ipse, non העבד Habet tamen he illud aliquando sægol ante ain & heth, ut ההה ipse sapiens, הענן ipsa nubes. In hoc autem negotio annumeratur litera res literis gutturalibus, ut הארץ pes ipse, מראש à capite. Exquisitam lectionem puncti scheua inuenies apud Eliã in libro Cantici, cantico septimo. Et infra ubi de uirgula מותג scripturus sum, nonihil amplius de eo dicam.

De puncto dages.

Non constat ex qua lingua uox illa dages à ueteribus grāmaticis sit desumpta. Intelligūt autem per ipsam punctū quendam, qui corporibus literarum inseritur unde fortificantur. Et sunt omnes literæ eius punctuli capaces præterquam quatuor gutturales & res litera, tametsi res
semel

semel aut bis inueniat habere dages. Est autem duplex dages, nempe ~~וּבְשֵׁי~~ ^{וּבְשֵׁי} dages leue, & ^{וּבְשֵׁי} forte. Forte est quod unam literam in geminā diuidit, habetque locum in omnibus alphabeti literis, exceptis ^{וּבְשֵׁי} אההע & præcedit ipsum semper unum ex quinque uocibus paruis, ut צדיק zaddic, דביר dibbur, סלם sullam מומי mimmecka, עיizzi. Voces autem magnæ quæ syllabam retinent, nunquā præcedere possunt. Necessè est enim ut uox præcedens cadat in sequentem dagesatam literam, id quod litera per proferentē retenta facere nequit. Propterea enim uocantur uoces magnæ, quod prolatio earum in sequentē literam non extendatur, ut מלבים non מלבים. Sic קרושים non קרושים. Est tamē hic una exceptio, nempe quando accentus iungitur uoci magnæ, ut שמה sed non שמה. Sic אלה non autem אלה. Porro quando diximus

dages

dages forte in omnibus literis habere locum præterquam in gutturalibus, id uerum ubiq; esse deprehendit: nec te offendere debet litera ה cum puncto uentrali, ille enim non est dages, sed mappic, aliaq; ratione quàm dages inseritur literæ he, nam est relatiuum scem. præceditq; ipsum uox camez, ut הַשֵּׁן maritus eius, הַבֵּן filius eius. Scribitur quidem sed non legitur. Inueniuntur etiam tria aut quatuor uerba, quæ ultimam literam he signant punctulo huiusmodi, quod tamen non legitur, sed monet duntaxat lectorem, literam esse immutabilem, de quo infra latius, ut גַּבַּהּ eminuit, תַּמְרָה admiratus est. Quidam tamen scribunt punctum istud sicut & mappic infra literam he, ut גַּבַּהּ הַשֵּׁן nec est tunc hirec.

Dages leue est quod literam asperam fortificat sed nõ geminat, habetq; locum in solis his sex literis בַּבֵּן בַּבֵּן idq; tum, quando

quando scribuntur ab initio dictionis aut post scheua quiescens. ~~Ab initio dictionis~~ Ab initio dictionis semper dagessantur, nisi impediuntur per aliquam continuatā dictionem, cuius ultima litera sit unā ex literis יהוא Exempla regulæ, דָּוִד David, בְּרֵאשִׁית bere-schith, גַּמַּל gamal, כֶּסֶל kesil, פָּנִים panajm, תְּבוֹר Thabor. Exempla exceptionis, אֲנִי בֹרֵא Ego creo, Isa. 65. Et ibidem, וַיִּטְעוּ בְּרִמּוֹם Et plantabunt uinas. Item Jer. 6. הִנֵּה דְבַר יְיָ Ecce uerbū domini. Leuissima tamen pausa, quæ per accētuum figuras signatur, infringit exceptionem istam. Sic quando duæ literæ ex bgad kphath eiusdem prolationis à principio cōcurrunt, superueniens יהוא non imponit primæ raphe, ut בִּי בְּמִקְלִי עַ Quoniam in baculo meo transiui, בְּהַבְּרִי בְּמַרְעֵה Cum glorificatus fuero in Pharaone. Cæterū scheua quiescens si sequatur una ex בְּתַּת non
semper

semper cogit habere dages leue, ut **מל**
~~מלך~~ **מלך** reges terræ. Sic **יבְרִיךְ** iu-
 xta uerba tua, ubi beth post scheua quie-
 scens caret pūctulo dages. Regula. Sicut
 post scheua quiescens in literis **בְּגַר**
 plerumq; sequit̄ dages leue, ita post sche-
 ua mobile nunquam sequitur dages, nec
 forte nec leue præterquā in dictione **שֵׁה**
שְׁתִּים & **שְׁתֵּי** idest, duæ. Scribit ergo E-
 lias in suo Thisbite, Iudeos toto cælo er-
 rare, qui in suo tphillim scribūt **רַבִּי** Rab-
 bi, cum omne initiale scheua sit mobile.

Regula alia. Dages forte ferè semper *Dages qđ*
 aliquid in uerbis significat, puta defectū *significet.*
 literæ aut certam coniugationem, dages
 autem leue nunquam aliquid aliud signat
 quàm literæ cui insertum est intēsiōem.
 Vnde literæ **בְּגַר** **בְּתָר** triplicem admit-
 tunt prolationem: Sine omni dages aspi-
 rantur & laxātur in sui prolatione ut **דָּבָר**
 elafar non dabar, Sic **לִפְנֵיךְ** lephanecha,

non lepanecha. Cū dages leui intenduntur, ut בַּרְא ~~בְּרֵא~~ bara, וְשִׁשְׁתֵּי יָמִים וְשִׁשְׁתֵּי יָמִים ijsteh: & cum dages forti geminantur, ut אֶתְּן אֶתְּן ætten, אֶפְיִם אֶפְיִם appaijm, דִּבְּרָה דִּבְּרָה dibber, צַדִּיק צַדִּיק zaddic. Naturale erga earum punctum est dages leue, idq; duntaxat ab initio dictionis & plerumq; post scheua quiescens, in alijs autem locis raphantur, presertim cum præcedit scheua mobile, aut uox magna aut una ex literis יוּחֵי quæ uocem magnam includere perhibentur, idq; nedum intra corpus unius dictionis, uerum & intra duas dictiones nulla pausa intercedente, ubi ultima litera prioris dictionis est יוּחֵי aut uox magna, & mox sequentis dictionis initialis litera est una ex בְּתַתּ. Exempla, עֲשִׂיתָ non עֲשִׂיתָ. Sic יבֵּא non יבֵּא. Et בְּבָרִים non בְּבָרִים. Item בְּרִבְבִים non בְּרִבְבִים. Et cum scheua mobili בְּבוּרֵי non בְּבוּרֵי. Sic בְּתוֹךְ non בְּתוֹךְ. Item ubi duæ dictiones in eodem

dem contextu sine media pausa sese consequuntur, *בְּיַד דְּבַיִת* uasa domus domini, *עָשָׂה בְּסוּל רָע* Fecit stultus malum, *חִלְבוֹת* pauor magnus, *אֵלֵהֶי רַגְיָאֵל* Abierunt uirgines, *מִשְׁתַּח בַּחֲרִיִּים* Deus Danielis, conuiuium adolescentum.

De commutatione uocum paruorum in magnas intercedente puncto dages.

Ostendimus supra omnes literas præter gutturales & res literam suscipere dages forte, atq; dages illud nunquam esse sine officio. Cum enim literam geminet, ferè semper ostendit literam aliquam deesse, quæ ad dictionis illius requiritur essentiam, cuius dages illud ueluti uestigiū est. Id cum ita sit, quid agendū erit quando litera cui dages est inscribendum fuerit una ex indageffabilibus? Manebit ne litera & non abijcietur, cum non possit

post se relinquere uestigium dages: Nequaquam, sed dages illud ~~depre~~ adiens punctus parvus mutanda sunt in uocē magnam. Est enim æquiualeſtia quædam inter uoces paruas & dages simul acceptū, atq; uoces magnas, & ob id uox parua & dages (quando dages non habet locum idoneum) sunt mutāda in uocem magnā.

Quæris quæ uox parua & dages in quam uocem magnam sit mutanda: Dicam:

Pathah & dages in kamez.

Hiree & dages in zere.

Hatephcamez & dages in holem.

Ky buz & dages in holem, aliquando in furec.

Sægol :: & dages quando ueniunt mutanda, mutantur in zere.

Exempla, à נמץ custodiuit fit in passuo נמץ custoditus est, & in futuro abiicitur litera nun, relinquiturq; uestigium dages in litera schin, ut נמץ custodiar,

~~מא~~, ~~מאמר~~, ~~מאמר~~ stodietur. Vides defectū
literæ nun, quæ est de essentia passiuę uo-
cis, in schin: Accipe nunc uerbū aliquod,
cuius prima radicalis litera est gutturalis
& transfer illud in futurum passiuę uocis,
sitq; exempli gratia אמר dixit. Ab illo
fit in passiuo אמר dictus est, & in futuro
abijcitur nun atq; aleph est signandū pun-
cto dages, sed non est dageffabile. Quid
ergo faciendū: mutanda uox parua cum
dages in uocem magnam, & dicendum
אמר dicar, יאמר dicetur.

Aliud exemplum. Mem præpositio *Mem præ*
regulariter habet hirec sequente dages, *positio.*
ut מועד à puero, ממלך à rege, משדה
ex campo. Quando uero litera que sequi-
tur literam mem non est dageffabilis, mu-
tandū est hirec cum dages in zere uocem
magnam, ut מאדם ab homine, מעבד
à seruo. מחכם à sapiente.

Aliud exemplum. In coniugatione se-
cunda

cunda imperatiuus sub prima habet ~~pa-~~
 thah sequente dages, ut **דָּבַר** loquere,
סָפַר numera: & quando altera non est da-
 gessabilis, mutantur dages & pathah in
 camez uocem magnam, ut **בָּרַח** barech
 pro barrech, benedic, **בָּאֵר** pro **בְּאֵר** ex-
 plana. Sic passiuum huius coniugationis
 habet kybuz sequente dages, ut **סָפַר** nu-
 meratus est, **אָבַל** deuoratus est, at cum
 media non est dagessabilis mutantur ky-
 buz dages in holem uocem magnam, ut
בָּרַךְ benedictus est, **אָרְשָׁה** despōsata est,
טָהַר purificatus est. Idē iudiciū est de ha-
 teph camez & dages, quę uertūt in holē.

Nota. Est præterea hic notandū, uocem ma-
 gnam extra casum literarum gutturaliū
 non raro mutari in uocem paruam & da-
 ges, ut ab **תָּסִית** incitauit fit regulariter
 in futuro, **תָּסִית** incitabo, **תָּסִית** incitabis,
תָּסִית incitabit. At sæpiuscule uox magna
 mutatur in uocem paruam respondentē
 & dages

& dages, ut יָסִיתָ incitabit, Isa. 36. Sic
 אִישׁ pro חֵסִיתָ Ierem. 38. Et ab אִישׁ
 uir, fit in fœmin. אִשָּׁה uirago pro אִישׁ
 Sic pro גְּרֵלָהּ dicitur גְּרֵלָהּ magnificen-
 tia, & pro צִיָּצִים flores, צִיָּצִים &c. Vi-
 de Eliam Cantico quinto in suis perakim.
 Sic uerbum הָתַל quod circumuenire si-
 gnificat, scribitur in secunda coniugatio-
 ne nulla urgente necessitate sine dages,
 mutanturq; in præterito hirec dages in
 zere, & pathah dages in infinitiuo in ca-
 mez, ut Exodi 8. אַל יִסֵּת פְּרַעֲרֵ הָתַל
 Non adijciat Pharao fallere. Tertij ta-
 men Reg. 18. inuenitur canonicè scriptū
 cum dages in hunc modum וַיִּתְּחַל בָּהֶם
 אֱלִיָּהוּ Et circumuenit eos Elias. Hacte-
 nus de literis & punctis ut lectioni in ser-
 uiant, nunc de literis & syllabis ut decli-
 nationi & coniugationi atque numeris in
 seruiunt.

Dividunt Hebræi alphabetum in duas æquales partes. Undecim namq; literę sunt perpetuo essentielles, seu ut ipsi loquuntur, radicales, & alię undecim nonnunquam serviles, atq; sæpe radicales. Radicem Hebræi uocant *WYW* quæ scilicet tres habet fundamentales literas in suo themate, nec ullum nomen aut uerbū apud eos inuenitur, quod saltem purum hebraicū est, quod plures aut pauciores in origine habet literas. Et omnes aliæ literæ, quæ his tribus radicalibus accedunt, à fronte uel calce, constituentes uel genus, uel numerum, uel declinationem uel tempus aut personam, accidentales, hebraice *WYW* id est, ministeriales seu serviles uocantur. Nec uulgare est artificium, posse separare ministeriales literas ab essentialibus, erue-

req;

*Radix seu
thema.*

radicis puri uocabuli thema ex adiectis extraneis. Huius rei tale accipe exemplum. Verbum מֶלֶךְ regnauit, habet tres radicales literas & est pura radix, & ob id quod quid literarum accesserit, hæ erunt adiecticia, ut מִלְכָּי regnauit, מִלְכָּה regnauerunt, אֶמְלֹךְ regnabo, מֶלֶךְ rex, ubi rursum habes puram radicem, מִלְכָּה regina, מִלְכִּים reges, מַמְלָכָה regnū, &c. Vides, omnes literæ quæ hic accedunt radici מֶלֶךְ sunt ministeriales, ideo abijciendæ quando thema eruitur. Vbi notandum, ut supra quoque diximus, omnes alphabeti literas posse radicales esse, undecim tamen semper & perpetuo, quando in dictione inueniuntur, sunt radicales, nempe hæ, אַבְגְּדְהוּוֹט סְעֵת צִקֶּר, aliæ autem undecim, uidelicet אֵבֵהוּוֹ בֵלֵם נִשֵּׁת sæpe inueniuntur radicales, sed frequentius ministeriales. In eis enim tota grammaticæ uarietas consistit. Et quæ earum naturam

Grammatica
capendet
ab undecim
literis

c s seu po

seu potestatem bene cognoscit, is totam tenebit grammaticam. Quædam earum seruiunt duntaxat à capite dictionis, quædam à principio & fine, & quædam in principio, medio & fine,

A capite seruiunt, אֶלֶפֶשׁ

A capite & fine seruiunt בְּוֹתֵם

Vbiq; seruire deprehenduntur וְיָת

Sed hoc ordine quo literę hic positę sunt, explicabimus quoq; officia earum.

אֶלֶפֶשׁ

A Leph superaddita radici facit primam personam futuri temporis singularis, ut אֶשְׁבֵּב iacebo, אֶקִּים surgam, אֶסַּפֵּר narrabo. Facit quoq; interdum nomen denominatiuum, quod Hebræi uocant hæemanthicum, ut à שָׁמַר custodiuit, אֶשְׁמֹרֶה custodia, uigilia. Sic à יָרַע fit אֶרְוֵעַ brachium.

L Amed à frõte articulus est datiuus casus, ut לְ אָדָם homini, item accusatiui, ut

ui. ut לשמור ad custodiendum, quando
que genitiui, ut מומור לרור psalmus
Dauidis.

B Eth ualet præpositionē in uel cum,
item aduerbium dum: exempla בב
בבית in domo, בעיר in ciuitate, במלך
cum rege, בשמור in custodiendo siue
dum custodiret.

S Chin. Hæc litera cum sægol puncta-
ta in sacris libris raro, sed apud Rabi-
nos sæpiuscule ualet relatiuum qui, quæ,
quod, singulariter & pluraliter, itē quod
coniunctionaliter, ut אני שהמרבר Ego
qui loquor, אשה שתראר mulier quæ
uiderit, &c. Porrò in libro Iudicum cap.
5. inuenitur habere pathah loco sægol, ut
ער שקמתר usque quo surrexi. Et nota
quod semper post eam sequitur da-
ges, si sequens litera eius
sit capax.

בן הם

כֹּה־כִּי

CAph'a fronte est aduerbium simili-
tudinis, ut, adinstar, sicut, item præ-
positio secundum, iuxta, ut כַּחֲסֵדְךָ secun-
dum misericordiam tuam, בְּעַם בְּהֵן
Sicut populus sic sacerdos. In fine ualet
tu, tuus: Et quando refertur ad mascul. ge-
nus habet camez, & quādo ad fœm. sche-
ua, ut אִשְׁתְּךָ uxor tua, אִשְׁךָ maritus tu-
us. Masculinum aliquādo recipit dages,
præsertim in futuro, ut יִשְׁמְרֶךָ custo-
diet te. Superadditur etiam aliquando pa-
ragoge he.

NVn'a fronte duplex habet officiū,
semel enim constituit passiuam uo-
cem in prima coniugat. ut שָׁמַר custodi-
uit, in pass. נִשְׁמַר custoditus est, ab אָהַב
dilexit, נִאָּהַב amatus est. Alio modo facit
primam personam fut. plural. ut נִשְׁמְרוּ
custodiemus, נִלְמְדוּ discemus. In fine ua-
leantur

let earum, eas: ut אהרבו dilectus earum,
 שמרן ~~מלכו~~ custodiuit eas.
 Et cum paragoge he באנה aduentus earum,
 lerem. s. Facit quoq; nō raro nomen
 denominatiuum, ut שלחן mensa, קרבן
 oblatio, חרון ira.

HE, à fronte multa habet officia, simili-
 liter à fine. A fronte primo additur *Primū he*
 nominibus ueluti articulus quidam, uoca *officium.*
 turq; ab Hebreis he הריעה id est, cogni-
 tionis seu demonstrationis, redditq; signi-
 ficatum nominis cui additur insigne, & in
 eodem officio plerunq; est articulus geni-
 tui casus, ut בלב canis, הבלב canis ille,
 נביא propheta, הנביא propheta quidā,
 ארון השמים, uel propheta talis & tātus, ארון השמים
 dominus ccelorum, שר הארץ princeps
 terræ. In eadem forma sepe habet uim re-
 latiuam, ut איש העושה בן רבן Vir qui
 agit sic & sic. Capitur quoq; nonnūquam
 in hac forma pro litera uocatiua ô, ut הא
 האלהים

חַנּוּי O deus miserere mei. Et nota quod semper pūctatur cūm pātnah & sequitur dages. Quod si dages non haberit locum in sequenti litera, mutant̄ duo illa puncta in camez uocem magnam cor respōdentem. Ante quasdam tamen gutturales mutantur pathah dages in segol, ut החרים montes illi, aut manet purum pathah, ut החי mēsurā Hin. Notabis & hoc, quando aliæ seruales literæ, nempe בלב accedūt ad istud he, extrudūt ipsum suscipiuntq; punctum eius, ut בארץ in terra, pro בארץ. Sic לבית ad domū, pro לבית. Et במלך sicut rex ipse, pro בח במלך. Est autem naturale punctum harum serualiū literarum בלב scheua. Extāt tamen quædam loca in biblijs, ubi literæ בלב non extrudunt he literam.

Secundū
 officiū.

Aliud officium huius literæ est, quod a fronte non raro est quesitiua seu interrogatiua litera, punctaturq; tunc cum —
 ut,

ut, **הלא אני אֲנִי** An nō ego dominus? **אני הִנְנִי הַשְׁעִים שְׁנַיִם אֲנִי** Num filia nona-
 ginta annorum ego? Cæterum punctus
 — in duplici casu mutatur in purum pa-
 thah, uidelicet quando uenit ad literam
 scheuatam uel ad literam gutturalem, ut
אֲבִי הַבְּרָכָה אַחַת הִיא לְךָ אָבִי Num benedi-
 ctio una est tibi pater mi? Gen. 27. **חֵב הַבּוֹנֵה יַעֲשֶׂה**
 Gen. 34. Et cum uenit ad literas seruales
 non raro admittit post se dages, ut **רָחֵב הַבְּצִעְקָתָה הַבָּאָה אֵלַי**
 Num secundū cla-
 morem qui uenit ad me. Gen. 11. Et cum
 literis gutturalibus, ut **הָאִישׁ בְּמִוְגֵי יִבְרַח**
 Num uir ut ego fugiet? Et cum pathah
 paruo, **הַחֵכֶם יִהְיֶה אִי כָּבֵל** Num sapiens
 futurus sit an stultus. Concurrit etiam ad
 constitutionem coniugationis cuiusdam
 actiuæ, quæ hiphil uocatur, ut ab **אָבַל** co-
 medit, fit **הָאָבַל** cibauit, fecit comedere.

Officiū he in fine dictionis est multi-
 plex: *Officiū he finale.*

plex: primum quod cōstituit fœm. genus tam in uerbis quàm in nominibus præcedente camez, ut תּוֹק ualidus, תּוֹקָה ualida, חַדָּשׁ nouus, חַדָּשָׁה noua. Item שָׁמַר custodiuit uir, שָׁמְרָה custodiuit mulier.

Secundum officium.

Secundum, cum punctulo mappic est relatiuum fœm. ut אִישׁוֹ uir eius, בְּעִלָּהּ maritus eius, מַלְכָּהּ rex eius. Quando uero camez præcedere nō potest, habet he camez sibi substratum, ut בְּעִלְיָהּ mariti eius, דְּבָרֶיהָ uerba eius.

officium tertium.

Tertium, he designat motum ad locum, ualetq; idem quod לָמַד à principio, ut אֶרֶץ idem quod לְאֶרֶץ in terram, מְשׁוּמָה idem quod לְשָׁמַיִם in cœlum, מִצְרַיִם idem quod לְמִצְרַיִם in Ægyptum.

officium quartum.

Quartum, sæpe accedit litera he secundæ personæ præteriti mascul. ut שָׁמַרְתָּהוּ pro שָׁמַרְתָּ custodiisti, sed sæpius superadditur primæ personæ futuri utriusq; numeri, & imperatiuo mascul. singulari, ut

אֲשַׁמְרֶה

גִּשְׁמֵר & אֲשַׁמְרֶה custodiam, גִּשְׁמֵר & אֲשַׁמְרֶה custodiemus: item שְׁמֵר & שְׁמֵר custodi. Adijcitur etiam quibusdam nominibus (paucis tamen) ociose, ut לַיְלָה pro לַיִל nox, sic in uerbis אֲשַׁמְרֶה pro אֲשַׁמְרֵה custodiam.

MEm à frōte duo habet officia, unū quod est præpositio à uel ab, sequiturq; semper ipsum dages & id propter defectum præpositionis absolutæ quæ est מִן. Ea enim sæpe abiicit nun & transit in unam dictionem cum ea cui additur, ut מִן שָׁמַיִם uel breuius מִשְׁמַיִם è cælis, מִן סֵפֶר ex libro, pro מִן סֵפֶר. Et quando uenit ad literam nō dageffabilem, migrāt hirec & dages in correspondentē uocem magnam, ut מִן אֶרֶץ uel מֵאֶרֶץ ex terra, מֵאָדָם ab homine. Circumloquuntur etiam Hebræi per hanc præpositionē comparatiuum gradum, ut זֶרָה יֵשֶׁר מִמֶּנִּי. Iste est rectus præ me, id est, rector me.

d Superlati-

Secūdum
officium
mem.

Superlatiuum uero circumloquūtur per aduerbium מְאֹד מְאֹד ualde, ut מְאֹד מְאֹד ualde de bonus, id est, optimus. Alterum officium est, quod frequentissime constituit denominatiua, & tunc habet quoq; hirec sed sine dages, ut מִשְׁפָּט iudicium, מִכְתָּב scriptura. Et quando prima est gutturalis uertitur hirec propter hatephpathah in pathah, ut מַעֲשֵׂה opus, מַחְשְׁבָה cogitatio. Sic quando prima nun deficit, ut מַטְעַם plantatio, מַשָּׂא onus, מַפְלֵא ruina, ubi mem debuit habere hirec, sed ad uitandam lectionis ambiguitatem, ne scilicet mem putaretur esse præpositio, uertitur hirec in pathah. Inuenitur tamen unum, in quo hirec sequēte dages manet, nempe מַטְעַם lectus, quod fit propter מַטְעַם id est, baculus, quæ descendunt ab una radice מַטְעַם diuertit. Item quādo media radicalis est uau quiescēs, habet mem hæemanticum camez, ut מַקְוֶה locus, מְנוּס

מוּגוּס fuga. Et quādo superadditur he fec-
 min. litera migrat camez in scheua, ut בּוּ
 מוּגוּחָה quies, מוּלְוָנָה diuersorium. Item
 cum prima radicalis fuerit iod, migrat il-
 la propter mem denominatiuum in uau,
 ut מוּסָר disciplina, מוּשָׁב cathedra,
 מוּרָא timor. Vnde est regula: Quando *Nota bea*
 separaueris ab initio dictionis literas ser- *ne hāc rea*
 uiles & ueneris ad uau, muta illud in iod *gulam.*
 & prodibit radix. Item quomodo mem
 concurrat in tribus cōiugationibus, piel,
 hiphil & hithpaël, ad cōstitutionem par-
 ticipiorum, infra ostendetur in coniuga-
 tionibus uerborum. Mem seruire in fi-
 ne relatiuum est plur. masc. tertiæ perso-
 næ, ut מוּלְבָם rex eorum, מוּשְׁמָרִים custodi-
 uite eos, habetq; semper ante se camez pre-
 terquam in uerbis futuri temporis, tunc
 enim habet zere, ut מוּשְׁמָרֵי custodiet
 eos. Est etiam aliquando hæemanthicum
 in fine, ut מוּשְׁמָרֵי nudiustertius, מוּרָם

interdiu, חָנֹם gratis, אֲמָנָם utiq; uerum.

11
יֹד

IOd ubiq; seruilis inuenitur. A principio facit tertiam personam fut. tempore utriusq; numeri, ut יִשְׁמֹר custodiet, יִשְׁמְרוּ custodient, יִקוּם surget, יִקוּמוּ surgent. Constituit etiam pauca quedam denominatiua, ut יִצְהַר oleum, יִצְהַר noctua, & in proprijs nominibus יִצְהַר risus, & יִעֲקֹב supplantatio, יִשְׁמֵעֵאל auditus dei, &c. In fine primo est relatiuū primæ personæ singularis, ut מֶלְכִי rex meus, בֵּיתִי domus mea. in plur. uero præcedit pathah, ut מְלָכֵי reges mei, סְפָרֵי libri mei. Secundo facit adiectiuum gētile, ut יִשְׂרָאֵלִי Israëlitus, מִצְרַיִם Ægyptius, יְהוּדִי Iudæus. Desinit etiam secunda persona imperatiui & item futuri sing. fœm. in iod literam, ut שְׁמְעִי בת Audi filia, תִּשְׁמְעִי תְּאֵשָׁה Audies ô mulier. Porro
inter

Iod gen^u
tile.

inter secundam & tertiam radicalē inserta, facit aliquando nomen substantiuū, aliquādo adiectiuū, & in uerbis sepe uerbū hiphil seu trāsitiuū, ut צִירֵי mēssis, זְמִין dextra, צַדִיק iustus, חָסִיד pius, הַשְׁמִיעַ diuulgauit, הִקְרִיב applicuit. Et in fine nō nunq̄ ociose accedit, ut Psal. 112. מְקַיְמֵי pro להוֹשִׁיבֵי Sic מְקַיְמֵי pro להוֹשִׁיבֵי

VAu' a principio semper et perpetuo est coniunctio copulatiua, exceptis paucis quibusdā proprijs nominibus, habetq; pro naturali puncto scheua, ut רֶגֶל Et pes, יְעִיר Et ciuitas. Habet tamen multas exceptiones. Prima, quando uenit ad gutturalem hatephatam, respōdet illi in puncto, ut רַחֲמֵי Et asinus. וְאִנּוֹשׁ Et homo. Secunda, cum accesserit ad unam ex בְּרִיחַ habet schurec, ut וְבֵית Et domus, וְנִשְׁתִּי Et Vasti, וְמֶלֶךְ & rex, וְפָרֵץ & interruptio. In certis tamen casibus retinet ante bumaph scheua uel alium punctum

*Vdu con-
iunctio quo
modo pū-
ctetur.*

ctum quam schurec, ut Gen. 1. וְלֹחֵם de
 quo uide si libet Eliam in libello officio-
 rum. Tertia, Anteliteram scheuatam ha-
 bet schurec sicut ante bumaph, ut וְגִבּוֹר
 Et terminus, וְסִפְרִים Et libri. Quando ta-
 men accedit ad iod scheuatum, mutatur
 ambo scheua in unum hirec, ut וְיִחְזָק
 Et Iehudas, וְיִרְעֶתֶם & scietis. Quarta,
 ante nomen וְאֱלֹהִים habet zere & aleph
 destituitur omnibus punctis, ut וְאֱלֹהִים
 Et deus. Notandum quoque hic, quando uau
 additur uerbis, habet duplicem denomi-
 nationem, uidelicet uau הַבִּינָה id est, con-
 uersiuum, & uau הַבִּינָה id est, coniuncti-
 uum. Vocatur hippuch quando nedum
 est copula, sed & cum pathah mutat tem-
 pus futurum in præteritum, & cum sche-
 ua mutat præteritum in futurum: ut וְשָׁמַר
 Et custodiet, וְשָׁמְעָה Et audies. Item וְיִ
 וְיִשְׁמַר & custodiuit, וְיִשְׁמַע & audiui-
 sti. Habet autem litera futuri temporis sem-
 per da-

*vau hip-
puch.*

per dages post uau pathah, excipit' aleph
 quæ non est capax punctuli dages, ideo
 mutatur pathah in camez, ut וַאֲשַׁמֹּר &
 custodiui. Et item iod scheuatum non da-
 gessatur, ut וַיִּרְבֵּר & locutus est. Cæterū
 propter literas gutturales atq; literas bu-
 maph, quæ mutant naturale punctū schei-
 ua, nihil decedit officio literæ uau, ut וַיִּרְבֵּר
 & dominabor, stante uau surec
 loco uau scheua; item וַיִּרְבֵּר & come-
 detis, Sic וַיִּרְבֵּר & scietis. Manet tamē
 interdū inuariata ratio præteriti propter
 uau scheuatū, idq; propter aliam & aliam
 accētus locationem. Vau uero וַיִּרְבֵּר est *vau hiba-*
 pura copula, quæ in uerbis nullū tempus *bur.*
 mutat, ut cum scheuatum adijcitur futu-
 ro tempori. Per uau scheuatum intellige
 etiam uau pathathum, hirecatum & sure-
 catum, quando scilicet ob literam guttu-
 ralem scheua migrat in pathah, aut pro-
 pter literam scheuatam scheua transit in

surec, aut propter Iod scheuatum scheua uertit in hirec. Hæ enim mutationes non obstant quin uau ante futurū tempus pura sit coniunctio: Exempla de omnibus, וְיִשְׁמְרוּ & custodiet, וְיִשְׁמְרוּ & custodietis, וְיִדְבַר & loqueris, וְיִדְבַר & loquetur. De uau pathah in futuro nullum potest dari exemplum, cum literæ איתו futuri temporis mediēt inter uau hibbur & primam radicalem. At in imperatiuo possunt dari exempla, ut וְעָבַר & transi, וְאַהַב & ama, &c. Vau in fine subiunctum tertiæ radicali cum surec, semper & regulariter facit pluralem numerū in uerbis, ut שְׁמְרוּ custodierūt, שְׁמְרוּ custodite, יִשְׁמְרוּ custodient, & commutatur aliquando in kybuz, ut יִשְׁמְרוּי custodient me, & יִשְׁמְרוּ custodient. Quando uero inter ultimā radicalem & uau surec ponitur he uel nun dagessatū, facit eius, ei, eum, ut וְיִשְׁמְרוּהוּ & וְיִשְׁמְרוּהוּ custodiet eum.

Vau serui
ē in fine.

eum. Idem ualet si habeat punctū holem aut fuerit cōsonans, ut לחמו paniseius, שמור custodiuit eum, אביר pater eius, שמרתור custodiui eum, בניו filij eius, אזניו aures eius. Cæterū uau litera cum holem aut surec posita inter primā & secundam, aut inter secundam & tertiam radicalem, cōstituit adiectiua, participia & nomina substantiua: ut, רחום misericors, רגון clemens, שמור custoditus, עזוב derelictus, קודש sanctus, רחוק longinquus, עולל infans, אויב hostis, שמר custodiens & custos, אוהל porticus, אר rotā, אוצר thesaurus, מרמור murena, קודש sanctitas, חודש nouilunium, גבול terminus, חמור asinus, רביר locutio, אביס præsepe, שלום pax, &c.

Reliqua quæ de uau essent memoranda, quomodo iod in tertio ordine & he in quinto ordine mutantur in uau, explicabuntur in coniugationibus.

T Aulitera ab initio facit secundā personam futuri temporis utriusq; numeri & generis, & item tertiam personā sceminini utriusq; numeri, ut תשמור custodies ô uir, תשמורי custodietis uos uiri, תשמורי custodies tu mulier, תשמור custodiet mulier, תשמורנה custodietis & custodient mulieres. Eadem litera radici præfixa facit quoq; plurima hæemāthica, ut תפארה decor, תארה concupiscentia, תלמוד doctrina, תלמיד discipulus, תפלה oratio, תרדמה somnus. A fine uero hæc litera primo facit secundam personam præteriti perfecti, ut שמרת custodiisti tu uir, שמרת custodiisti tu mulier. Secundo desinunt in eam plurima sceminina, ut עטרה corona, משמרת custodia, & participia sceminina, שומרת custodiens, מרברת loquens. Et quando penultima est gutturalis, mutatur duplex sægol in duplex pathah, ut שומעת audiens,

*Tau à fine
ne seruis
tis.*

diens, **דעת** scientia. Sūt etiam multa quæ desinūt in uth & ith, ut **מלכות** regnum, **גלות** natiuitas, **שפלות** humilitas, **ראשית** principium, **שארית** reliquie, **המשית** quinta. Infinitiuus quoque quorundam ordinum desinit in literam tau, ut **אשה** appropinquare, **לכתוב** incedere, **קחת** accipere, **עשה** facere, **היה** esse. Porrò intra dictionem quali officio fungatur tau, uidebitur infra in coniugatione hithpaël.

De syllabis seruilibus.

Ex memoratis undecim literis seruilibus constituuntur quoq; syllabæ aliquot ministeriales, quarū quædam seruiūt nominibus, quædā uerbis & quædā utrisq;. **י** Hæc syllaba radici in fine superaddita constituit pluralem numerum nominum masc. generis, quando scilicet hirec præcedit. Sin hirec sub iod scribat̄ facit dualem numerum: Exempla, **צבר** uerbum,

uerbum, מַלְכִים rex, מַלְכִים uerba, רְבָרִים reges. Habent etiam quædam fœminina hanc terminationem, ut נָשִׁים mulieres, פְּלִגְשִׁים concubina, פְּלִגְשִׁים concubinæ. Cum autem hæc pluralia construuntur cum sequenti genitiuo casu, abijcit mem finale, mutaturq; hirec in zere, ut מַלְכֵי reges terræ, רְבָרֵי הָאָרֶץ

Dualis numerus.

nes dei. Dualem numerū habent ea quæ natura aut aliàs dualitate quadā constant, ut sunt pleraq; membra in corpore animalis, ut רַגְלִים duo pedes, יָדַי manus, אוְזַי aures, אוְזַי duas aures. Sic de duobus regibus dici potest מַלְכִים. In constructione uero tenent normam masculinorum, ut הָאָזְנַי aures hominis.

וְ Terminatio est plur. nominum fœmininorum, ut צְדָקָה iusticia, מַלְכוּת iusticiæ, מַלְכוּת regina, מַלְכוּת reginæ. Desinunt tamen plurima masculina in

lina in hanc syllabam, ut אב pater, אבות patres, ליל nox, לילות noctes.

את Articulus est casuum præsertim accusatiui. Et quando in biblijs sacris habet proprium accentum scribitur cum zere, quando uero per uirgulam ma kaph coniungitur alteri dictioni punctatur cum sægol, ut **את פני** leuau i faciem meam. Et **את פני** Interdum est etiam præpositio, recipitq; affixa & mutatur sægol in hirec, ut **אתי** mecum, **אתך** tecum.

בם Vester, uobis, uos, adiungit tam uerbis quã nominibus, ut **ברבם** uerbum uestrum, **שמרם** custodiuit uos, **שמרם** custodiet uos. In fœmin. uero, pro **בם** scribit **בן** ut **בעליבן** mariti uestri.

הם Cum sægol, eorum, eis, eos, inueniturq; solum nominibus pluralibus superaddi, ut **בניהם** filij eorum, **בע** **יעריהם** pueri eorum: & in participijs **אוביהם**

אֵילֵיהֶם comedētes eos. Nomina uero singularia & uerba habent mem præcedente uoce magna, ut supra in litera mem ostendimus, ut גַּעַרְם puer eorū, שָׁמַרְם custodiuit eos, יִשְׁמַרְם custodiet eos. In eadem significatione subiicit uerbis transitiuus imperatiui modi & futuri tēporis syllaba מו ut הַסְתִּירְם & הַסְתִּירְמוּ absconde eos, אֲשַׁלְּכֵם projiciam eos, פִּימֵם os eorum, עֲבַתֵּם funes eorum. Porro quod de הֵם relatiuo masc. scripsimus, idem sentiendū est de הֵן affixo fœminino, ut מַלְכֵיהֵן reges earum.

ה Facit primam personam præteriti perfecti sing. ut אָמַרְתִּי dixi, רָבִי locutus sum, &c. Solet etiam hæc fœmininū ob affixorū iubiunctōnē mutari in tau raphatum, & quando subditur iod, præ se fert formam primæ personæ præteriti, ut צִדְקָתִי iusticia, צִדְקָתִי iusticia mea.

תם Facit secundam personam præter. plur. masc. ut שמרתים custodistis, דברתים locuti estis. In fœmin. dicitur דברתי locute estis.

נר Valet idē quod nos, noster, nostra, nostri, nostrę. Constituit etiam primam personam præteriti plur. Exempla, מלכנו rex noster, בעלנו maritus noster, בתנו filia nostra, בנינו filij nostri, דברנו locuti sumus, הלכנו ambulauimus.

ני Facit me accusatiuum primæ personæ, subiungiturq; duntaxat uerbis transitiuis, ut שמרני custodiuit me, ישמרני custodiet me, שמעני audi me, עזבתני dereliquisti me.

נה Vtraq; syllaba ualet eius, ei, eum. Differunt autem inter se, nam hu iungitur uerbis & quibusdam nominibus, præsertim delinentibus in he tertiam radicalem, ut א מעשה opus dicitur, מעשהו opus eius, שדהו campus eius,

eius, שמרחה שמרחה custodiuit eum. Sed נא so-
 lum iungitur uerbis imperatiui & futuri
 modi, ut תשמרנה & תשמרנה custodi-
 es eū, ספרנה & ספרנה numerā ipsum.
 Et nota quod hu semper habet ante se uo-
 cem magnam, & in fœmininis tau scheua
 tum, ut פקדה פקדה uisitauit eum, פקדה
 mulier uisitauit eū, שמרה שמרה custodiendo
 eum, שמרה שמרה custodiui eum, שמ
 שמרה שמרה custodite eum.

נָה Hęc syllaba sine dages facit secun-
 dam & tertiam personā fut. plur.
 fœmininā, & plur. imperatiui, ut שמענה
 audite ô mulieres, תשמענה audietis &
 audient mulieres. Nonnunq̄ abijcit he &
 punctat nun finale cū camez, ut שמרו
 custodient. Cæterum quando nun habet
 dages, est pronomen affixum, ualens
 eius, eam, ut שמרה שמרה custodiet eam, ha-
 betq̄ semper ante se sægol, nec inuenitur
 nisi in uerbis imperatiui & futuri modi.

תת Adijcit quarta coniugatio syllabam istam radici, & fit ex uerbo transitiuo retransitiuum, ut **אהב** dilexit, **תהאֵהב** dilexit se.

יחוא

Vocantur hę quatuor literę **יחוא** id est, quiescentes, quod plerunq; non punctate quiescant in dictione. He quiescunt duntaxat in fine, ut **חכמה** sapientia, **עשה** fecit: alię uero tres quiescunt in medio & sine. Exempla de aleph, **ברוא** creatus, **שאל** postulatus: de iod, **עיני** oculi mei, **בני אדם** filij hominum. Vau uero quiescit quādo præcedit **ו**: uel **ו** ut **חוקר** constitutus est, **פועל** effectus est. Et quoniam has literas, præsertim **אוי** ferè semper præcedit uox magna, aut includūt uocem magnam, ut est uau surec, uau holē, & iod si hirec præcedat, cogunt literas mox sequentes **בגר בפה** in una uel diuersis dictione

*Transmu-
tatur lite-
ra ichu.*

sis dictionibus stare sub raphe, ut supra in
dicauimus, ut יגדו annumerabunt, לא
יבסיתי non operui, אלהייהו literæ, &c. Et
nota quod hæ literæ habent etiam hanc
naturam, ut facile una transmutetur in ali-
am, ut קרא & קרה occurrit, & ab עשה
fecit, עשית fecisti. Sic pro עשה factus
dicitur עשי In infinitiuo uero mutatur
he in uau holé, ut עשה facere. Migrat
& frequenter iod in uau, ut ידע cogno-
uit, נודע cognitus est, ישב sedit, מושב
sedes, ילד genuit, נולד natus. Aleph
transit in iod, ut יברא creauit, בריהו cre-
atura. Multa similia exempla occurrunt
tam in hebraismo quàm in chaldaismo. Vo-
cantur quoq; hæ quatuor literæ בטליות
id est, ociose, quia sepe superadduntur ra-
dicibus sine ulla consignificatione aut cō-
notatione aliqua, ut לילה pro ליל nox,
בהו יער pro בהת יער bestia sylue, psal.
50. להושיב pro להושיב ad collocan-
dum,

dum, psal. 112. Sic יהא pro יהי erit, Eccl. 12. Kimhi tamē putat יהא stare pro יהא. Item הגא pro הג tripudiū, Isa. 19. In Chaldaismo frequentissimum est, ut aleph radici superaddatur, exemplū גבר hebraice, chaldaice גברא uir.

חֵמַנְתִּי

HAe sex literę, ab ipsa dictione in quā collectę sunt, heemāthicę appellantur, & adiectę radicibus à fronte uel calce constituunt nomina denominatiua. He à principio tantum, idq; raro, facit heemanthicum, ut גבר agnouit, הגרה cognitio. Sic aleph ab initio tantum inuenitur hæemanthice superadditum, גשבר munus.

Mem uero à principio & fine fungitur officio heemāthico, ut מספר numerus, פתא repente: similiter nun in utraq; extremitate inuenitur hæemanthicum, ut גמלא miraculum, פתרון interpretatio.

Idem affirmant quidam de tau & iod, ut
 התפארת decor, עטרה corona, ויצהר ole-
 um, גזררי extraneus. Mihi tamen non ui-
 detur tau in fine esse hēmanthicū, quum
 in plurali numero abijciatur, ut עטרות
 & non עטרהוהוה coronę. Sic iod in fine ad-
 iectū, magis est nomē gētile uel adiectiuū
 quā hēmanthicū, sicut a שלשה tres,
 fit adiectiuum שלישי tertius.

DE NUMERIS.

Numerant Hebręi per integras di-
 ctiones, numerant & per literas al-
 phabeti, unde cifras nostri mutasse uidē-
 tur, nam appellant Hebręi numeratio-
 nes ספירות

Numeri cardinales.

אחד & אחת

אחת & אחת

unus

una

שנים & שני

שנים & שתי

duo

due

שלש

שְׁלֹשָׁה & שְׁלוֹשָׁת	שְׁלֹשׁ

tres	tres

אַרְבַּעָה & אַרְבַּעַת	אַרְבַּע

quatuor	quatuor

חֲמִישָׁה & חֲמִישֵׁת	חֲמִישׁ

quinq;	quinq;

שֵׁשׁ & שֵׁשֶׁת	שֵׁשׁ

sex	sex

שִׁבְעָה & שִׁבְעַת	שִׁבְעָה

septem	septem

שְׁמוֹנֶה & שְׁמוֹנֵת	שְׁמוֹנֶה

octo	octo

תְּשַׁעָה & תְּשַׁעַת	תְּשַׁעָה

nouem	nouem

עֲשָׂרָה & עֲשָׂרֵת	עֲשָׂרָה

decem	decem

אַחַד עָשָׂר	אַחַד עָשָׂר

undecim	undecim

שְׁנַיִם עָשָׂר	שְׁנַיִם עָשָׂר

duodecim	duodecim

e	5	עֶשֶׂר

שלשה עשר	שלש עשרה
tredecim	tredecim
ארבעה עשר	ארבע עשרה
quatuordecim	quatuordecim
עשרים	עשרים
uiginti	uiginti
אחד ועשרים	אחה ועשרים
unus & uiginti	una & uiginti

Omnes numeri cardinales à uiginti & supra sunt generis cōmunis, quod tamen intelligendum est de articulis & non de digitis. Digni masc. à tribus usque ad decem habent contra naturam reliquorum adiectiuorum literam paragoricam he, & fœminini carent ea. Post decem uero contrariū obseruat. Item post uiginti numerat articulos pro utroq; genere sic,

שלשים	שלש מאות
triginta	trecenti, te
ארבעים	אלף
quadraginta	mille
	המשים

חמשים	אלפים
quingenta	millia
ששים	אלפים
sexaginta	duo millia
שבעים	שלשה אלפים
septuaginta	tria millia
שמנים	רבעה & רבוא
octoginta	decem millia
תשעים	שתי רבות
nonaginta	uiginti millia
מאה & מאת	ארבע רבוא
centum	40. millia
מאתים	שתיים עשרה רבוא
ducenti, ducente	duodecies decem
millia, id est, centum & uiginti millia.	

Duplex forma digitorū ponitur propter duplicem statum dictionū. Nam aliter scribuntur in statu absoluto & aliter in statu regiminis, ut שנים שנים uiri duo, & שני שני uiri, מאת שנה centum anni & מאה שנה anni centum. Id

tamen non cōstanter obseruatur: nam dicitur מאה כפרי centum talenta. Et habet centum in plur. מאורו sicut & רבבה fa-
 cit רבבות & cum syncopa רבוא & רבו
 & in plur. רבות decē millia. Sūt qui con-
 structiuos seu cōtinuatos numeros expo-
 nunt substatiue, ut sit שלשה ימים idem
 quod שלשה ימים של ternarius dierū,
 sic שבועת ימים septenarius dierum.

Numeri ordinales.

ראשון	ראשונה
primus	prima
שני	שנית & שנייה
secundus	secunda
שלישי	שלישית
tertius	tertia
רביעי	רביעית
quartus	quarta
חמישי	חמישית
quintus	quinta
	ששי

שְׁשִׁי	שְׁשִׁית
sextus	sexta
שְׁבִיעִי	שְׁבִיעִית
septimus	septima
שְׁמוֹנִי	שְׁמוֹנִית
octauus	octaua
תְּשִׁיעִי	תְּשִׁיעִית
nonus	nona
עֲשָׂרִי	עֲשָׂרִית
decimus	decima
אַחַד עָשָׂר	אַחַד עָשָׂרָה
undecimus	undecima
שְׁנַיִם עָשָׂר	שְׁנַיִם עָשָׂרָה
duodecimus	duodecima
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר	שְׁלֹשָׁה עָשָׂרָה
decimus tertius	decima tertia

Notandum hic primo quod pro undecim & undecimo Hebræi etiam aliam usurpant dictionē quam אַחַד עָשָׂר nempe עֲשָׂרִי עֲשָׂרָה וְרִיעוּתָהּ ut undecim cortinæ, Exo. 26. בְּעֲשָׂרִי עָשָׂר חֹשֶׁת In
 e s undeci-

undecimo mense. Deut. primo. Sunt igitur עשר עשר undecim & undecimus masculine & עשרה עשרה undecim & undecima fœminine. Secundo sciendū quod fœminina etiam desinunt in he, ut שניה secunda, שלישית tertiam, &c. mouetur quod sicut & in plurali. Nā dicitur שלישיות tertiam, ששיות sextam. Tertio notandum quod pro uigesimo & uigesima usurpatur numerus cardinalis, uidelicet עשרים Sic שלשים pro trigésimo, &c.

De numeratione que fit per literas.

30	20	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
400	300	200	100	90	80	70	60	50	40		
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ		

Post decem.

19	18	17	16	15	14	13	12	11
יט	יח	יז	יז	יד	יג	יב	יא	י

Post uiginti.

29	28	27	26	25	24	23	22	21
כט	כח	כז	כז	כד	כג	כב	כא	כ

Post

Post centum.

900 800 700 600 500 400 300 200 100
 ק ר ש ת ק'ה הר הש תה ק'הת

Post quadringentos quidam sic numerant.

900 800 700 600 500
 ך ם ו ת ץ

Millenariū numerum signant per aleph,
 præsertim si sequatur litera centenarium
 designans, ut אהמ"ב 1442. Vnde annum
 ab initio mundi hoc Christi anno 1542.
 quando hæc scribo, sic signant הש"ב hoc
 est, 5302. Omittunt tamen plerumq; mil-
 lenarium numerum, & tunc præsentem
 annum sic scribunt בשנת הבריאת
 העולם שכ' לפרט קס"ו. Hoc est, an-
 no creationis mundi 302. iuxta
 minorem supputati-

onem.

De

DE PRONO MINIBVS SEPARATIS.

Abent Hebræi tria pronomi-
na declinabilia, nēpe אני
ego, אתה tu, הוא ille. Ap-
pellant autē pronomen pri-
mæ personæ בעירי המורה loquens pro
se, habetq; aleph —: nisi cum uenerit ad
locum pausantem tunc habet — Admit-
tit etiam nonnunquam epenthesin caph,
ut אני pro אני ego. Est autem commu-
nis generis, declinaturq; in hūc modum,

אני & אני

ego

שלי

mei

לי

mihi

הוא

me

אנחנו

nos

שלנו

nostri

לנו

nobis

הוא

nos

במיני

מִמֶּנִּי & מִמֶּנִּי

à me

מִמֶּנִּי

à nobis

Regulare plurale ab אַנְיִי est אַנְיִי quod
& interdū inuenit, sed אַנְיִי est frequen-
tius. Inuenitur etiam אַנְיִי sine aleph.

Secunda persona masc.

אַתָּה

tu

שְׁלֶךָ

tui

לְךָ & לְכָה

tibi

אַתָּה & אַתָּה

te

מִמֶּנִּי

à te

אַתֶּם

uos

שְׁלֶכֶם

uestri

לְכֶם

uobis

אַתֶּם

uos

מִמֶּנִּי & מִמֶּנִּי

à uobis

Secunda persona fem.

אַתְּ

tu

שְׁלֶיךָ

tui

אַתְּ אַתְּ

uos

שְׁלֶכֶן

uestri

לְךָ

78 DE PRONOMINIBVS

לך	לְכֶן לְכֶנָּה
tibi	uobis
אתה	אתֶּכֶן
te	uos
מִמֶּנּוּ & מִמֶּנָּה	מִמֶּכֶן
à te	à uobis

Pronomen tertiæ personæ masc.

הוא	הוּא & הִוא
ille	illi
שֵׁלוֹ	שֵׁלֵהֶם
illius	illorum
לוֹ	לֵהֶם לְמוֹ
illi	illis
הוא	הוּא & הִוא
illum	illos
מִמֶּנּוּ	מִמֶּנֶּם & מִמֶּנָּהֶם
ab eo	ab illis

Tertiæ personæ fœminæ.

היא & הִיא	הִיא & הִיא
illa	illæ
	שֵׁלהָ

שְׁלֵה	שְׁלֵהוּ
illius	illarum
לָהּ	לָהֶן
illi	illis
לְיָתֵהּ	לְיָתֵהֶן & אֵתֵהֶן
illam	illas
מִמֶּנָּה	מֵהֶן
ab illa	ab illis

Alia pronomina:

זֶה & זֶה	אֵלֶּה & אֵלֶּה
is, iste.	illi
זֶה וְזֵאת	אֵלֶּה
ea, ista.	he, istæ

DE PARTI

BVS ORATIONIS

PRAECIPVIS.

Onūt Hebræi tres partes orationis, uidelicet שֵׁם מַעַל שֵׁם
 וּמַלְאָה id est, nomē, uerbū &
 dictionem cōsignificatiuam.
 De uerbis

De uerbis primum ac deinde de nominibus dicemus. Est enim maior difficultas in uerbis quam in nominibus. Et hic obiter repetimus ea quę supra de literis radicalibus scripsimus, nēpe quod omne nomen & uerbū apud Hebræos tribus constat radicalibus literis, & omnes alię literę à fronte uel calce accedentes ministerium quoddam exhibent, quapropter & seruales uocant, abijciendęq; sunt dum uocis significatio ex lexico quærēda uenit.

Hę autem tres cuiuscunq; dictionis radicales literę denominationem habent à literis huius uerbi לעב . Nam sicut in radice לעב prima radicalis est pe, secunda ain, & tertia lamed, ita in quacunq; dictione prima radicalis denominatur pe, secunda ain & tertia lamed. Ut in uerbo לעב schin denominatur pe, id est, prima radicalis, & mem ain atque res lamed. Et hic notandum, aliquando in radice primam

amitti

*Nomina
exiguntur
ad לעב*

amitti radicalem, aliquando mediam & non raro ultimam. Verba & nomina que primam radicalem uel abijciunt uel in aliam cōmutant, propriam habent classem, sic quæ secundam non semper retinent, aliam faciunt classem, nascūturq; hoc modo septem הַרְגָּא id est, classes seu ordines uerborum, quibus adhuc unus super additur, cuius uerba & nomina quatuor integrantur literis, & de his nunc sigillatim differemus, & primo de הַרְגָּא prima.

Ordo primus.

Primus uerborum & nominum ordo complectitur uerba שְׁלֵמִים id est, perfecta. Verba seu nomina perfecta sunt, quæ nunq̄ ob quamcunq; inflexionem ullam essentialem amittunt literam, ut שָׁמַר *custodiuit*, הָרַג *occidit*, לָמַד *didicit*.

Secundus ordo.

In hunc relegant̄ omnia uerba, quorū pe est litera nun uocaturq; פְּעִלִים הַסְרִים
f seu

seu חֲסָרֵי פֶּא גִוּן id est, defectiua in prima radicali nun. Solet autem defectus ille signari punctulo dages in media radicali litera, Exēpla sunt צָפַל cecidit, hinc uerbū transitiuum הִפִּיל proiecit, נָטַע planta- uit, הִטִּיעַ fecit plantare, בָּטַע plantatio.

Tertius ordo.

Huic ordini assignantur duplicia uer- ba, nēpe ea quę incipiunt ab aleph & quę primam habent iod, ut sunt אָמַר dixit, אָכַל comedit, יָרַע cognouit, יָשַׁב habi- tauit. Et hæc uocant אֵלֶּת אוֹ אֵלֶּת. Nam quæ ab aleph incipiunt, faciunt a- leph quiescere in prima persona futuri, ut ab אָכַל comedit in futuro dicitur אֲכַל co- medam, pro אֲכַלֵּל sicut ab אָסַף dicitur אֲסַף cōgregabo, sine quiete aleph. Sic אֲרַע fit futurum אֲרַע cognoscā, & אֲשַׁב sedit fit uerbum transitiuum הוֹשִׁיב col- locauit. Hic autem notandum, literā qui- escere in uoce magna mox præcedente.

Fit etiam

Fit etiam aliquando ut defectus mutetur in *Quies fit*
 quietem, idque tum quando dages in litera *in uoce*
 gutturali signari nequit, ut à palliuo *magna* פָּלְיָו
 dictus est, in futuro abijcitur nun palliu
 litera, qui defectus cum in aleph signari
 nequeat, mutatur in quietē, ut פָּלְיָוֹ dic-
 car. Notandum etiam hic, aliquas radices
 inueniri à iod incipientes, quę uerius sunt
 de secundo quàm tertio ordine, nam ab-
 scondunt iod in dages. Sunt autem ea uer-
 ba, quę primam habent iod & secundam
 zade, ut פָּצַח effudit, פָּצַח formauit, פָּצַח
 stetit, פָּצַח locauit. Ab his enim dicitur
 פָּצַח formabo פָּצַח constitutus est, פָּצַח
 locabo, ubi iod prima radicalis non quie-
 scit sed deficit, exprimiturque per dages.
 His annumeratur uerbum פָּצַח à quo fit
 hiphil פָּצַח reposuit, & פָּצַח à quo de-
 scendit פָּצַח gyravit. Excipitur autem
 à prioribus uerbis פָּצַח quod facit iod qui
 escere & non deficere.

Quartus ordo.

Cōtinet hic ordo uerba quæ mediam habent uau quiescentem, unde & נח עין וי appellatur, ut קם surrexit, קם surgam. Quiescit autem uau in præterito & participio præsentis. Nam licet קם sit radix, tamen in præterito & participio dicitur קם surrexit, בא uenit, שב reuersus est, קם recessit, לן pernoctauit, quiescente media radicali in camez uoce magna. Porro in radice מת quiescit uau in zere, & in גיל exultauit, גית clausit, &c. quiescit in iod hirec uoce magna. In futuro uero, imperatiuo & infinitiuo, expresse ponitur uau, ut מותא moriar, אבא ueniam, מורא morere, לשב ad reuertendum. Sunt etiam pauca quedam, quæ uau semper retinent, ut אור luxit, אור lucebo.

Quintus ordo.

In hunc ordinem reijciuntur omnia uerba, quæ

ba, quæ tertiam radicalem habent aleph uel he, uocantur $\text{בְּחֵי לְמַר חָא אִי אֵלֵּיָהּ}$ id est, quiescentia in tertia he uel aleph. Nam aleph sæpe quiescit aut potius mutescit, ut קָרָא clamauit, קָרַאתָ clamasti, sed multo plus he quiescit, idque potissimum in iod; ut גָּלָה reuelauit, גָּלִיתָ reuelasti, גָּלָהּ reuelatus. Quiescit & in holem, ut גָּלוּהוּ reuelare. Excipiuntur quatuor radices, in quibus he nunquam quiescit, & sunt $\text{פָּמַח גָּבַח בְּמַח נָגַח}$ Punctus in he designat immutabilitatem literæ.

sextus ordo.

Habet hic ordo uerba בְּמִלִּים id est, duplicata, quæ scilicet geminant secundam radicalem, & abijciunt plerumque unam similiam & residuam dagessant, transferunturque ex perfectorum ordine in hunc sextum ordinem. Vitat enim hebraismus, ubi fieri potest, geminationem unius literæ, suppletque defectum per dages. Exempla,

Odiosa geminatio litteræ.

כַּבַּב כַּבְּב כַּבֵּב

סבב circuiuit, est uerbum perfectum, potestq; cōiugari ut tale, sed frequentius abiecto uno beth coniugatur ut uerbum huius ordinis, estq; forma thematis eius talis סב manente eadē significatione. Et mox ut alia ad literam beth accesserit litera, dagessatur beth. Nunquam enim ultima dictionis litera dagessatur, nisi punctum aliquod uocale habuerit substratum, ut in סבב א itaq; fit secunda persona סבב circuiuisti, סבב circuiuerunt. Sic א רבב fit uerbū huius ordinis רבב tener fuit, א רבב fit רבב purus fuit, א רבב fit רבב perfectus fuit, א רבב fit רבב confregit, א רבב fit רבב acuit, א רבב fit רבב uolutauit, reuoluit, &c. in quibus omnibus abijcitur media radicalis, id quod dages arguit, quod semper ostendit literam priorem deficere, & ob id hæc uerba uocari poterunt syncopata. Tollitur enim media, relicta tamen notula dages.

Septimus

Septimus ordo.

Huic classi ascribuntur uerba quorum prima radicalis est uel nun deficiens, uel iod quiescens, & tertia he uel aleph quiescens, ut **יָרַי** timuit, **שָׁוַי** leuauit, **יָרָה** iecit, **יָפֵיךְ** pulcher fuit, **יָפֵס** pinsuit, **יָבֵר** uapulauit, **יָשַׁר** diuertit, inclinauit, quibus annumeratur unum cuius extremitates sunt duo nun utrinque deficiētia, nempe **יָתַן** dedit. Componitur ergo ordo iste ex secundo & quinto, & item ex tertio & quinto ordine.

Octauus ordo.

Appropriant huic ordini omnia uerba & nomina, quę quatuor constant radicalibus literis aut quinque, qualia sunt **עָשָׂה** oblectauit, **בָּלַל** nutriuit, **בָּרַס** deualtauit, **בָּרַס** cibauit, **גָּלַגַּל** reuoluit, rotauit, &c. & hæc omnia in una dūtaxat inueniuntur coniugatione. Nomina quatuor essentialium literarum hæc sunt &

f 4 similia,

similia, ברזל ferrum, ספרתא praefectus,
 פתשן exemplar, &c.

De coniugationibus.

VOcant Hebraei coniugationē בגין
 id est, ædificium, numerantq; qua-
 tuor, nempe Poal, Piel, Hiphil & Hith-
 paël, denominantes eas secundum formas
 primitiuorū cuiuslibet coniugationis &
 usurpantes uocem על Est autem forma
 thematis primæ coniugationis על & se-
 cundæ על tertię לעיל & quartæ על
 על Et sunt infinita uerba quę sub hac
 quadruplici forma coniugantur. Hęc mul-
 tiplex unius uerbi coniugatio fit propter
 transitiuam & retransitiuam habendam
 significationem. Non enim singulis actio-
 nibus singula imposita sunt uerba, præser-
 tim his quę per imperium nostrum fieri
 possunt. Exempla: bibo dicit actionem im-
 manentem, sic edo, studeo, adhæreo, ac-
 cedo, lateo, uado, cresco, &c. quorū uer-
 borum

*Transitiua
 uerba quo
 modo for-
 manda.*

borum significationē transitiuam latinus alijs dictionibus exprimit, nempe his, potō, cibo, doceo, applico, adduco, abscondo, duco, nutrio seu educo: at Hebræus transfert uerbum primæ coniugationis in secundam aut tertiam & habet actionem trāseuntem in alium, id quod aduertere potes ex prioribus exemplis. Nam ex הָשָׁתָה bibit fit uerbum transitiuū $\text{הָשָׁתַח$ fecit bibere seu potauit. Aduerte sequentia exempla:

אָכַל	הָאָכַל
comedit	cibauit
לָמַד	לְמַד
didicit	docuit
צָבַח	הִצְבִּיחַ
adhæsit	applicuit
קָרַב	קָרַב
appropinquauit	adduxit
סָתַר	הִסְתִּיר
latuit	abscondit
	חָלַף

הָלַךְ	הוֹלִיךָ
incessit	conduxit
גָּרַל	גָּדַל
creuit	educauit
חָיָה	חַיָּה
uixit	uiuificauit
מָוָה	הַמִּיתָ
mortuus est	interfecit

Vide num & nos Germani in nostra lingua hic sequamur hebraicam phrasim, quādo dicimus, Sitzen & setzen, ligen & legen, trincken & trencken, brinnen & brennen, hangen & hencken, essen & ezen, &c.

De retransitiuis exempla, כָּבַל stulte egit, הִסְתַּבֵּל seipsum infatuauit, שָׁמַר custodiuit, הִשְׁתַּמֵּר obseruauit se, מָוָה mortuus est, הִתְמַוְּתָה interfecit se, לָמַד didicit, הִתְלַמֵּד docuit semetipsum, &c.

Prima itaq; coniugatio Poal plerumq; est neutra, secunda Piel transitua, & tertia Hiphil

Hiphil similiter transitiua, quarta autem
 Hithpaël reciproca. Quando autem uer- *Nota de*
 bum aliquod in prima est transitium, in *actiōibus*
 secunda significatum eius intenditur, atq; *uerborū.*
 in tertia actio eius extenditur usq; in terti-
 um. Exemplum אָבָל comedit, qui actus
 transit in panem, in Piël uero dicitur אָבַל
 deuorauit, & in Hiphil אָבַל־הָאָבִיבִי fecit come-
 dere, puta pater fecit filium comedere pa-
 nem. S. c. אָפַח־אֶפְתָּח aperuit ostiū quod rursum
 claudetur, אָפַח־אֶפְתָּח־בְּכַף־אֶפְתָּח aperuit uolenter, אָפַח־אֶפְתָּח־בְּכַף־אֶפְתָּח
 fecit aperire per alium. Sunt etiam quedā
 absoluta uerba, quæ in prima & secunda
 coniugatione non differunt in significati-
 one, nisi quod in Piël habent intensiōem
 quandam, ut אָצַח germinauit, אָצַח־אֶצַח־אֶצַח
 festinanter germinauit, Ezech. 16. Sic אָלַךְ
 ambulauit, אָלַךְ־אֶלַךְ־אֶלַךְ circūspecte ambulauit.
 Maior tamen pars uerborū quæ in prima
 coniugatione habent absolutam significa-
 tionē, sunt transitiua in Piël & Hiphil, ut
 אָשַׁח

שמח	השמיה & שמח
letatus est,	lætificauit
גדל	הגדיל & גדל
magnus fuit,	magnificauit
קדש	הקדוש & קדש
sanctus fuit,	sanctificauit
שמע	השמיע & שמע
audiuit	diuulgauit
שבן	השבין & שבן
quieuit	posuit
מר	המיה & מותה
mortuus est	interfecit
שב	השוב & שובב
reuerfus est,	reduxit
קם	הקים & קומם
surrexit	erexit

*Verba
dix cōtra
ria signifi
cat.*

Inueniuntur quoq; uerba quædam, quæ
in diuersis coniugationibus habent cōtra
ria significata, qualia sunt

שרש	שרש
radicauit,	eradicauit
	נטה

נָטַח	נָטַח
peccauit,	expiavit à peccato.
נָשַׂן	נָשַׂן
incinerauit,	repurgauit à cinere.
סָקַל	סָקַל
lapidauit,	purgauit à lapidibus.
קָדַשׁ	קָדַשׁ
sanctus fuit,	immundum scortum.

PRIMA CONIUGATIO.

HÆc à forma ipsa uocatur נָטַח Nam constat thema eius punctis camez & pathah, tametsi quædam etiam inueniantur, quæ secundam habent zere, ut נָטַח cessauit, נָשַׂן desiderauit. Quædam inueniuntur sub utraq; forma, ut אָהַב & אָהַב amaui, שָׁבַן & שָׁבַן habitauit, שָׁמַע & שָׁמַע audiuit, &c. Inuenitur etiam קָטַן paruus fuit, sed hæc forma est rara. Vocatur quoque ista prima coniugatio קָלָה Kalè id est, coniugatio leuis, quia thema eius præter tres nudas radicales literas nihil super-

*Triples
forma pri
mæ coniu
gationis.*

Kalè

superadditum habet, sicut reliquæ coniugationes grauantur aut punctulo dages aut externis literis. Cæterum passiuū hu-
Niphal ius primæ coniugationis uocatur à forma
passiuum. ipsa לַיָּדָא nec aliud habet nomen. Scien-
 dū quoq; Hebræos habere in uerbis ma-
 scul. & fœm. genus, idq; in omnibus mo-
 dis præterquā in infinitiuo, qui incerti est
Modi sex. generis, numeri, & personæ. Habent au-
 tem sex modos, præteritum, duplex parti-
 cipium, imperatiuum, infinitiuum & fu-
 turum. Non habent indicatiuū, nec opta-
 tiuum aut coniunctiuū, sed circūloquan-
 tur modos illos, indicatiuum per partici-
 pium præsentis tēporis & alios duos mo-
 dos per futurum. Præteritum uocāt עָבַד
 & incipiunt ab eo coniugare sicut Latini
 à præsentii indicatiui, suntq; in eo tres per-
 sonæ genere differentes, nempe tertia sin-
 gularis & utraq; secunda, reliquæ sunt cō-
 munis generis, quod de omnibus est in-
 telligen

telligendū, actiuus & passiuus. Nunc itaq;
ponam formulas præteriti per omnes
ordines.

Præteritum kal primi ordinis.

שמר שמרת שמרת שמרת שמר
custodierūt custodiui custodisti custodiuit
שמרתם שמרתם
custodiuius custodistis

Tres personæ fœmininæ

שמרת שמרת שמרת

In secundo ordine

נגש נגשת נגשת נגשת נגש
accessimus accessistis accesserūt accessi accessisti accessit

Tres personæ fœm. נגשת נגשת נגשת

In tertio ordine

ישב ישבת ישבת ישבת ישב
sedimus sedistis sederunt sedi sedisti sedit

Tres personæ fœm. ישבת ישבת ישבת

In quarto ordine.

קם קמת קמת קמת קם
surreximus surrexistis surrexerūt surrexi xisti surrexit

Tres

Tres personę fœmin. קָמַח קָמַחַת קָמַחוּ

בִּירַת מִיַּת מִיַּתִּי מִיַּתֵּי מִיַּתֵּיךְ מִיַּתֵּיכֶם מִיַּתֵּינִי

obijmus obijstis obierunt obij obijsti obijt

Tres personę fœminine מִיַּתֵּי מִיַּתֵּי מִיַּתֵּי

In quinto ordine

גָּלַח גָּלַחַת גָּלַחְתִּי גָּלַחְתֵּי גָּלַחְתֵּיךְ גָּלַחְתֵּיכֶם גָּלַחְתֵּינִי

exulauimus exulastis exularūt exulaui exulasti exulauit

Tres psonę fœminine גָּלַחְתֵּי גָּלַחְתֵּי גָּלַחְתֵּי

בָּרַא בָּרַאֵת בָּרַאֵתִי בָּרַאֵתֵי בָּרַאֵתֵיךְ בָּרַאֵתֵיכֶם בָּרַאֵתֵינִי

creauerūt creastis creauerunt creauit creasti creauit

Tres personę fœmin. בָּרַאֵת בָּרַאֵת בָּרַאֵתֵי

In sexto ordine

פָּעַל פָּעַלְתִּי פָּעַלְתֵּי פָּעַלְתֵּיךְ פָּעַלְתֵּיכֶם פָּעַלְתֵּינִי

perfecimus perfecistis pfecerūt perfeci pfecisti pfecit

Tres psonę fœmin. פָּעַלְתֵּי פָּעַלְתֵּי פָּעַלְתֵּי

In septimo ordine

נָתַן inclinauit, נָרַא timuit, נָרַח iecit, נָתַן

dedit, אָפַח pinsuit siue coxit, &c.

נָטַח נָטַחְתִּי נָטַחְתֵּי נָטַחְתֵּיךְ נָטַחְתֵּיכֶם נָטַחְתֵּינִי

נָרַא נָרַאֵת נָרַאֵתִי נָרַאֵתֵי נָרַאֵתֵיךְ נָרַאֵתֵיכֶם נָרַאֵתֵינִי

נָרַח נָרַחְתִּי נָרַחְתֵּי נָרַחְתֵּיךְ נָרַחְתֵּיכֶם נָרַחְתֵּינִי

נָתַן נָתַתִּי נָתַתֵּי נָתַתֵּיךְ נָתַתֵּיכֶם נָתַתֵּינִי

נָתַתֶּם

נָתַתָּם נְתַנְנִי אִךְ נְתַנְנִי : אָפַח אָפִית אָפִיתִי
 אָפִי אָפִיתָם אָפִינוּ : אָפְתָרוּ

NOTABILIA.

Primo hic notandum, in biblijs sacris per pausam mutari patha præteriti in camez, & scheua tertiæ pluralis in zere uel camez, ut שמר שמר custodiuit, פקד פקד uisitauit, שמרו שמרו custodierunt, חפצה חפצה desiderauerunt. Secundo notandum quod ea uerba quæ secundam uocem in themate habent zere, mutant illam in prima & secunda persona in pathah, atq; in tertia plurali & tertia singulari fœmin. in scheua sicut primæ formæ uerba. In pausa uero soluitur scheua in zere, ut חפצה & חפצה desiderauit mulier. Tertio notandum quod secunda singularis masc. sæpe recipit paragogen he, ut שמרת & שמרתה custo- Parago
ge he.
 diuisti. Adiungitur etiam aliquando tertiæ plurali paragoge he, & tunc schurec mutatur in kybuz, ut פקרו פקרו pro פקרו
 g uisitauerunt.

uifitauerunt. Quarto notādum, camez in
 præterito nunquam mutari nifi in fecūda
 plurali. Mutatur autem camez initiale pe-
 culiariter in fcheua quādo est mutandū,
 idēq; tam in nominibus quā uerbis. Quin-
 to notandum, cum tertia radicalis est ת
 ut in uerbis שָׁבַת quieuit, בָּרַח excidit,
 מָתַּם mortuus est, & similibus, & accedūt
 in prima & fecunda præteriti ſyllabę טַו
 וַיִּטַּו contrahuntur duo tau in unum per
 dages forte, ut בָּרַח־סֻּכְּךָ succidisti & nō בָּרַח־סֻּכְּךָ
 Vitat enim hebraiſmus ubi fieri poteſt
 geminationem unius literæ. Sexto notan-
 dum, uerba quæ deſinunt in tertiam radi-
 calem heth uel ain, in fecunda præteriti
 fœm. regularem formam plerumq; muta-
 re in iſtam, שָׁבַח־סֻּכְּךָ oblita es, שָׁמַע־סֻּכְּךָ audi-
 uiſti, שָׁקַח־סֻּכְּךָ accepisti. Septimo notādum,
 uerba ſecundi & tertij ordinis non differ-
 re in præterito à uerbis primi ordinis. At
 quæ ſunt de quarto ordine mutāt camez
 & zere

*Camez
 migrat in
 fcheua.*

*Gemina-
 tio literæ
 • dīoſa.*

& zere thematis in pathah, quando ante **ה** **י** est scribendum scheua. In quinto uero ordine mutatur ante **ה** **י** he in iod. Et quædam in plurali quoq; retinent iod, ut **א** **ה** **ס** **ה** sperauit, **י** **ה** **י** & in **ס** **ה** **י** **ה** sperauit. In tertia autem sing. **ס** **ה** **י** **ה** ubi duo he concurrunt, primum quasi regulariter mutatur in tau raphatum, ut **ה** **י** **ה** fuit uir, **ה** **י** **ה** & non **ה** **י** **ה** fuit mulier. Excipitur **ג** **ב** **ה** cum paucis similibus, de quibus & supra mentionem feci. Nam **א** **ג** **ב** **ה** dicimus **ה** **ג** **ב** **ה** eminuisti, **ה** **ג** **ב** **ה** eminuit mulier. Octauo notandum, in sexto ordine ante **י** **ה** **ה** poni uau holē propter fortificationem dages representantis defectum literæ abiectæ. Nono aduertendum, præteritum uerborum septimi ordinis imitari quintum ordinem, excepto **ה** **י** **ה** cuius tertia radicalis nun deficit ante **ה** **י** **ה** nec habet sibi simile in toto hebraïsmo, in quo tertia radicalis nun deficiat.

PARTICIPIVM PRÆSENS KAL

Vocatur modus iste à forma ipsa **בִּינְיָוִי** & proprio nomine appellatur **בִּינְיָוִי** id est, intermedius. Nā uerba huius modi mediant quodammodo inter præteritū & futurum, habentq̄ formam nominū in utroq̄ genere & numero, imò absoluuntur aliquādo à tempore & fiunt pura nomina, ut **שׂוֹמֵר** custodiens & **שׂוֹמֵרָה** audiens & auditor. Per hoc participium Hebræi circūloquuntur uerbum præsentis temporis, trahuntq̄ tertiam personam per pronomina ad alias personas, ut **אֲנִי שׂוֹמֵר** ego custodio, **אַתָּה שׂוֹמֵר** tu custodis, **אֲנֵינוּ שׂוֹמְרִים** nos custodimus, &c.

*Forma participij præsentis temporis Kal
in perfectorum ordine.*

שׂוֹמֵרָה	שׂוֹמְרִים	שׂוֹמֵר
<i>custodiens mulier</i>	<i>custodientes custodiens</i>	
	שׂוֹמְרוֹת	
	<i>custodientes</i>	
	שׂוֹמֵר	

שׁוֹמֵעַ שׁוֹמְעִים ; שׁוֹמְעָה שׁוֹמְעַת

audiens mulier

audientes

audiens

שׁוֹמְעוֹת

audientes

חֹפֵץ חֹפְצִים ; חֹפְצָה חֹפְצָה

desiderātes desiderans mulier desiderātes desiderās

In secundo ordine

נִיגָשׁ נִיגָשִׁים ; נִיגָשָׁה נִיגָשָׁה

accedentes accedens mulier

accedentes accedens

In tertio ordine.

יֹשֵׁב יֹשְׁבִים ; יֹשְׁבָה יֹשְׁבָה

sedentes sedens mulier

sedentes sedens

יֹדֵעַ יֹדְעִים ; יֹדְעָה יֹדְעָה

scientes sciens mulier

scientes sciens

In quarto ordine

קָם קָמִים ; קָמָה קָמָה

surgentes

surgens

surgentes

surgens

מָתָה מָתִים ; מָתָה מָתָה

morientes

moriens

morientes

moriens

In quinto ordine

גִּילָה גִּילִים ; גִּילָה גִּילָה

exulantes

exulans

exulantes

exulans

g 5 In sexto

In sexto ordine

תָּם תָּמִים ; תָּמַר תָּמֹר

perficientes perficiens perficientes perficiens

In septimo ordine

נֹטֵה נֹטִים ; נֹטָה נֹטוֹת . נֹרָא נֹרְאִים ;

נֹרְאָה נֹרְאוֹת . יֹרְהָ יֹרְרִים ; יֹרְהָ יֹרְרוֹת .

אֹפְרָה אֹפְרִים ; אֹפְרָה אֹפְרוֹת . גֹּתֵן

גֹּתְנִים ; גֹּתְנָה גֹּתְנֹת גֹּתְנוֹת ;

Notandū hic primo, participiū fœm. in tribus primis ordinibus duplicem habere formam, una desinit in he præcedente camez, & alia in tau præcedente duplici sægol, & illa est frequentior. Quando autem ultima radicalis est heth uel ain, mutatur duplex sægol in duplex pathah. Idē fit in nominibus absolutis. Secūdo notandum, quando tertia radicalis est heth uel ain, habet participium mase. præter holem & zere in gutturali punctū pathah, ut שֹׂמֵחַ gaudens. Idem obseruatur in participio præterito. Tertio notandum,

hanc

hanc formā **צִבְעָה** in participio nō differre à præterito, nisi quod in plurali & fœminino *camez* more suo migrat in *scheua*. Id em̄ est regulare in nominibus, quoties prima uox fuerit *camez* & nomen ipsum extenditur una syllaba, ut *camez* migret in *scheua*, ut **צִבְעוּ** uerbum, **צִבְעוּ** uerba. Quarto notandum, participiū fœmininū quarti ordinis non differre à præterito nisi in ipso accentu, ut est signatum in exemplis. Idem sentiendum de fœminino sexti ordinis. In quinto ordine participium masc, differt à fœminino in solo puncto finali, ut patet. Et quæ desinūt in *aleph* in fœm. sic admittunt *tau* **צִבְעוּתָא** clamās.

*Regula de
camez.*

PARTICIPIVM PRAETERITIVM KAL.

VOcatur hoc participium à forma ipsa, **צִבְעוּתָא** paul, ne habet nomen aliud, neq; formatur nisi à uerbis transitivis, ut **צִבְעוּתָא** custoditus. Quæ uero sunt

g 4 neutra,

neutra, illis satisfacit participium presens
 pro utroq; ut מֵת moriens & mortuus,
 יושב sedens & sessus, &c.

Forma paul in uerbis perfectis

שְׁמוֹר שְׁמוֹרִים : שְׁמוֹרָה שְׁמוֹרוֹת
custodite custodita custoditi custoditus
 שְׁמוֹעַ שְׁמוֹעִים : שְׁמוֹעָה שְׁמוֹעוֹת

In secundo ordine

נִטְוֵעַ נִטְוֵעִים : נִטְוֵעָה נִטְוֵעוֹת
plantate plantata plantati plantatus

In tertio ordine

יִדְעַ יִדְעִים : יִדְעָה יִדְעוֹת
cognite cognita cogniti cognitus

In quarto ordine

מִיֵּלֵד מִיֵּלִים : מִיֵּלָה מִיֵּלוֹת
circumcise circumcisa circumcisi circumcifixus

In quinto ordine

עָשָׂה עָשָׂוּיִים : עָשָׂה עָשָׂוֹת
facte facta facti factus
 בָּרָא בָּרָאוּיִים : בָּרָאָה בָּרָאוֹת
create creata creati creatus

In sexto

In sexto ordine

חִימוֹרָה	חִימוֹרָה	חִימוֹרָה	חִימוֹרָה
<i>calefacte</i>	<i>calefacta</i>	<i>calefacti</i>	<i>calefactus</i>

In septimo ordine

צִטְרֵי צִטְרֵים	צִטְרֵה צִטְרֵים	צִטְרֵה צִטְרֵים
צִטְרֵי	צִטְרֵה	צִטְרֵה

Hic primo notandum, participiū istud ad varias trahi personas haud secus quā participium praesens, per adiunctionem pronominum ego tu. Secundo sciendum quae dicta sunt in participio praesenti de camez initiali pūcto, & itē de ain & heth tertia radicali, ea hic quoq; habere locū. Tertio notandum, inter tres primos ordines nullum esse discrimen, quantum attinet ad istud & praecedens participium.

Quarto notandum, in quarto ordine rarissime inueniri paul, quia omnia serè uerba kal sunt neutra. Sic in sexto ordine rarum inuenitur paul proprium, sed mutuum ex perfectorum ordine, ut **טוֹג** ton-

g 5 sus pro

sus pro גוי Sic סרב pro סרב Porro
in quinto ordine he mutatur in iod, quie-
scens in mascul. singul. & mobile in reli-
quis personis.

INFINITIVVS KAL.

VOcant Hebræi infinitivum מִקְוֶה
id est, scaturiginē, quod omnia tem-
pora, psonæ, numeri & genera ex eo sca-
turire uideantur, cum omnia sint incerta
in eo. Inuenitur autem in duplici forma,
absoluta scilicet & cum literis בְּקַלִּם Ab-
solutum infinitivum uocamus qui alteri
iungitur uerbo, ut שְׁמֹר תִּשְׁמְרוּ cu-
stodiendo custodietis, מֹרֵת תִּמְוֹת
moriendo morieris, יֵרֵאוּ תִירְאוּ ui-
dendo uidebitis. Hic itaq; infinitivus ha-
bet primam camez & secundam holem
uel pathah. Quando uero additur una ex
literis בְּקַלִּם uertitur camez in scheua.

Forma

Forma makor in uerbis perfectis

שָׁמַר בְּשָׁמַר בְּשָׁמַר לְשָׁמַר
ad custodiendū cū custodiendo in custod. custodiendo
 מִשְׁמַר
à custodiendo

שָׁבַב בְּשָׁבַב בְּשָׁבַב לְשָׁבַב מִשְׁבַּב
à iacendo ad iacendum cum iacēdo in iacendo iacendo
 שָׁמוּעַ בְּשָׁמוּעַ בְּשָׁמוּעַ לְשָׁמוּעַ מִשְׁמוּעַ
 עָמַר בְּעָמַר בְּעָמַר לְעָמַר מִעָמַר

In secundo ordine

נָגַשׁ בְּנָגַשׁ בְּנָגַשׁ לְנָגַשׁ מִנְגָּשֵׁת
 נָפַל בְּנָפַל בְּנָפַל לְנָפַל מִנְפֹּל

In tertio ordine

יָשַׁב בְּשָׁבַת בְּשָׁבַת לְשָׁבַת מִשְׁבָּת
 יָדַע בְּדָעַת בְּדָעַת לְדָעַת מִדָּעַת
 אָכַל בְּאָכַל בְּאָכַל לְאָכַל מִאָכַל

In quarto ordine

קָוַם בְּקָוַם בְּקָוַם לְקָוַם מִקָּוַם
 מָוַת בְּמָוַת בְּמָוַת לְמָוַת מִמָּוַת

In quinto ordine

גָּלַח בְּגָלַח בְּגָלַח לְגָלַח מִגָּלַח
 עָשָׂה

עֲשׂוּהּ בַעֲשׂוּהּ בַעֲשׂוּהּ לַעֲשׂוּהּ מַעֲשׂוּהּ
קָרוּהּ בַקָּרוּהּ בַקָּרוּהּ לַקָּרוּהּ מַקָּרוּהּ

In sexto ordine

הוּם בְּהוּם בְּהוּם לְהוּם מְהוּם

In septimo ordine

נָטַח בְּנָטַח בְּנָטַח לְנָטַח מְנָטַח
נָשׂוּהּ בְּשָׂאָה בְּשָׂאָה לְשָׂאָה מְשָׂאָה
נִירוּהּ בִּירוּהּ בִּירוּהּ לִירוּהּ מִירוּהּ
נִירוּהּ בִּירוּהּ בִּירוּהּ לִירוּהּ מִירוּהּ
נָפַת בְּאִפּוֹת בְּאִפּוֹת לְאִפּוֹת מְאִפּוֹת
נָתַן בְּתָתַן בְּתָתַן לְתָתַן מְתָתַן

De punctis
bachlam.

Hic primo notādum, naturale punctū
literarum bachlam esse scheua, excepta
mem præpositione, quæ habet hirec se-
quente dages. Quando autem literę בּבּל
ueniunt ad literam scheuatam, mutat earum
scheua in hirec, & ante literam hate-
phatam mutatur in pathah uel sægol. La-
med tamen in quarto ordine habet pecu-
liariter camez pro scheua. Mē uero præ-
positio regulariter habet hirec sequente
dages.

dages. Quādo tamen uenit scribenda ante literam gutturalem, mutatur hirec & dages in zere. Secundo notandum, in finituum secundi ordinis & item tertij ordinis plerumq; abijcere primam radicalem & accipere tau in fine præcedente duplici se gol, aut præcedente propter gutturalem literam duplici pathah. Sūt tamen multa uerba in secundo ordine, quæ infinitiuum integrum habent, ut עָטַר ad plantandum, לָוִיָּהּ ad hæreditandum.

In quarto ordine media radicalis uau, semper expresse scribitur. In quinto uero ordine he mutatur in tau. Sextus ordo ferè nihil discriminis habet à quarto. In septimo ordine iod initiale scheuatum & literæ בב scheuatae transeunt in unum hirec, atque he finale migrat in tau. Porrò uerbum מָצָא abijcit utramq; extremitatē & accipit tau in fine. Reliqua patent. Tertio notandū quod quibuldā uerbis perfectis

ctis nonnunquam adijcitur litera paragogica he, ut לִרְאֹבָה ad dolendum, לִצְהַבָה ad amandum, Isa. 56.

IMPERATIVVS KAL.

VOcant Hebræi imperatiuum צִוּוּ id est, imperium, & habet secundâ singularem masc. regulariter scheuatâ, nisi habuerit paragogen he, tūc enim habet uel ׀ uel hirec, ut שְׁלַח & שְׁלַחֵהּ mitte, וּזְכֹר & זְכֹרֵהּ recordare.

Forma imperatiui kal in perfectis.

שְׁמוֹר	שְׁמוֹר :	שְׁמוֹרֵי	שְׁמוֹרְנָה
custodi	custodi	custodite	custodite
שָׁכַב	שָׁכַב :	שָׁכְבוּ	שָׁכְבוּנָה
iace	iace	iacete	iacete
בָּחַר	בָּחַר :	בָּחַרְוּ	בָּחַרְנָה

In secundo ordine

גָּשׁוּ	גָּשׁוּ :	גָּשׁוּהוּ	גָּשׁוּנָה
accede	accede	accedite	accedite

In tertio

Intertio ordine

שָׁבַע	רָבַע	שָׁבַע	רָבַע	שָׁבַע
<i>sedete</i>	<i>sede</i>	<i>sedete</i>	<i>sede</i>	<i>sede</i>
רָבַע	רָבַע	רָבַע	רָבַע	רָבַע
אָמַר	אָמַר	אָמַר	אָמַר	אָמַר

In quarto ordine

קוּם	שׁוּב	קוּם	שׁוּב	קוּם
שׁוּב	שׁוּב	שׁוּב	שׁוּב	שׁוּב

In quinto ordine

עָלָה	עָלָה	עָלָה	עָלָה	עָלָה
עָשָׂה	עָשָׂה	עָשָׂה	עָשָׂה	עָשָׂה

In sexto ordine

תָּוַם	תָּוַם	תָּוַם	תָּוַם	תָּוַם
נָדַח	נָדַח	נָדַח	נָדַח	נָדַח

In septimo ordine

נָטַח	נָטַח	נָטַח	נָטַח	נָטַח
רָאָה	רָאָה	רָאָה	רָאָה	רָאָה
תָּנַח	תָּנַח	תָּנַח	תָּנַח	תָּנַח

In primo ordine transitiva desinunt in
holem, neutra uero & quæ ultimam aut
penult. habent ain uel heh, desinunt in pa-
thah.

thah. In plur. masc. propter concursum duorum scheuain, primum uertitur in hirec, nisi alterum sit sub gutturali. Mascul. singulare ob paragogen he mutat quoq; primum scheua in hirec, ut חָרַץ custodi. In secundo ordine pleraq; uerba ueniunt integra more perfectorum. In tertio uero quæ ab aleph incipiunt integra sunt, & quæ iod habent pe, abijciunt iod paucis exceptis, ut פָּרַדְוּ effundite; Reg. 18. In quarto ordine media uau semper exprimitur, aut commutatur in iod. In quinto uero desinit imperatiuus masc. in zere. Reliqua patent.

FUTURVM KAL.

Pendet futurum ab imperatiuo, nisi quod præponuntur literæ פָּרַדְוּ idq; nedum in hac cōiugatione prima, uerum & in piel atq; hiphil. Habēt autem literæ פָּרַדְוּ in hac cōiugatione, præsertim in primo, secundo & quinto ordine, punctum hirec

hirec præter aleph quod habet se gol. So
la prima persona est communis generis,
reliquæ habent differentia genera.

Futurum kal in uerbis perfectis.

אֲשָׁמֵר	תִּשְׁמֹר	יִשְׁמֹר	נִשְׁמֹר
<i>custodiam</i>	<i>custodies</i>	<i>custodiet</i>	<i>custodiemus</i>
תִּשְׁמְרוּ	יִשְׁמְרוּ		
<i>custodietis</i>	<i>custodient</i>		

In fœminino

תִּשְׁמְרוּ	&	תִּשְׁמְרוּנָה	תִּשְׁמְרוּ	תִּשְׁמְרוּ
<i>custodietis</i>		<i>custodient.</i>	<i>custodiet</i>	<i>custodies</i>
אֲשָׁבֵב	תִּשְׁבֵּב	יִשְׁבֵּב	נִשְׁבֵּב	תִּשְׁבֵּב
				תִּשְׁבֵּבְנָה

In secundo ordine

אֲפֹל	תִּפֹּל	יִפֹּל	נִפֹּל	תִּפֹּל
<i>cadam</i>	<i>cadet</i>	<i>cadet</i>	<i>cademus</i>	<i>cadent</i>
תִּפְלוּ	תִּפְלוּנָה			
<i>cadent</i>	<i>cadent</i>			
אֲגִשׁ	תִּגֹּשׁ	יִגֹּשׁ	נִגֹּשׁ	תִּגֹּשׁ
<i>Intertio</i>	<i>Intertio</i>	<i>Intertio</i>	<i>Intertio</i>	<i>Intertio</i>
תִּגְשְׁוּ	תִּגְשְׁוּנָה			
<i>Intertio</i>	<i>Intertio</i>			
אֲנַחַל	תִּנַּחַל	יִנַּחַל	נִנַּחַל	תִּנַּחַל
<i>Intertio</i>	<i>Intertio</i>	<i>Intertio</i>	<i>Intertio</i>	<i>Intertio</i>
				תִּנַּחַלְנָה
				<i>Intertio</i>

Intertio ordine

אָשַׁב הָשַׁב יִשַׁב יִשְׁבּוּ יִשְׁבּוּ יִשְׁבּוּ
sedebunt sedebitis sedebimus sedebit sedebis sedebis

In fœminino הָשַׁב הָשַׁב הָשַׁב

אַרְעַ תְּרַעַ יִרְעַ יִרְעוּ יִרְעוּ יִרְעוּ

In fœminino תְּרַעַ תְּרַעַ תְּרַעַ

אִיֵּשׁ תִּיבֵשׁ יִיבֵשׁ יִיבֵשׁ יִיבֵשׁ יִיבֵשׁ יִיבֵשׁ

אָבֵל תֹּאכַל יֹאכַל יֹאכַל יֹאכַל יֹאכַל יֹאכַל

edent edetis edemus edet edes edam

In fœminino תֹּאכַל תֹּאכַל תֹּאכַל

In quarto ordine.

אָקוּם תְּקוּם יִקוּם יִקוּם יִקוּם יִקוּמוּ

In fœm. תְּקוּמוּ תְּקוּמוּ תְּקוּמוּ תְּקוּמוּ תְּקוּמוּ תְּקוּמוּ

אָשִׁים תְּשִׁים יִשִׁים יִשִׁים יִשִׁים יִשִׁים יִשִׁים

In fœminino תְּשִׁים תְּשִׁים תְּשִׁים תְּשִׁים תְּשִׁים תְּשִׁים

In quinto ordine

אָקְרָא תְּקְרָא יִקְרָא יִקְרָא יִקְרָא יִקְרָאוּ

In fœminino תְּקְרָא תְּקְרָא תְּקְרָא תְּקְרָא תְּקְרָא תְּקְרָא

אָגְלָה תְּגְלָה יִגְלָה יִגְלָה יִגְלָה יִגְלָה יִגְלָה

In fœminino תְּגְלָה תְּגְלָה תְּגְלָה תְּגְלָה תְּגְלָה תְּגְלָה

אָעֲשֶׂה תְּעֲשֶׂה יִעֲשֶׂה יִעֲשֶׂה יִעֲשֶׂה יִעֲשֶׂה יִעֲשֶׂה

In fœm.

In fœminino העשי העשה העשינה

In sexto ordine

אתום תתום נתום נתום תתומי ותומי

In fœminino תתומי תתום תתמינה

In septimo ordine

אתה תטה וטה וטה תטי וטי

In fœminino תטי תטה תטינה

תירא תירא תירא תירא תירא תירא

In fœminino תיראי תירא תיראנה

תתני תתני תתני תתני תתני

In fœminino תתני תתני תתנינה

Primo notandum, quod prima perso- Paragoge
he.

na utriusque numeri sæpe recipit parago-

genhe, ut אשמור & אשמרה custodiã,

אקום & אקומה custodiemus, אקום

& אקומה surgam, &c. Secundo notan-

dum, secundam & tertiam pluralẽ masc. Paragoge
nun.

sæpe recipere paragogen nun, ut תשמרו

& תשמרונן custodietis, & in quarto or-

dine יקומו & יקומונן surgent. Eandem

literam nonnunquam recipit secunda fœ-

h a minina

minina singularis, ut תִּרְקַבְּנִי adherebis, Ruth 2. Tertio notandum, quod syllaba תָּ in secūda & tertia plur. foeminina non nunq̄ contrahit̄ in י nun fin. abijciturq; li-
 tera he, ut יִשְׁמְרוּ custodietis & custodi-
 ent. Quarto notandum, in secunda & ter-
 tia plur. masc. alterū scheua in pausa mu-
 tari aut in kamez aut in holē, ut יִשְׁמְרוּ
 pro יִשְׁמְרוּ . Sic יִשְׁבְּנוּ pro יִשְׁבְּנוּ . Quin-
 to notandum, secundam & tertiam plur.
 masculinam sæpe habere hanc formam
 תִּתְרַגְּמוּ pro תִּתְרַגְּמוּ occidetis, &
 יִתְרַבְּבוּ pro יִתְרַבְּבוּ insidiabuntur. Sexto notan-
 dum, quando prima radicalis est guttura-
 lis, respōdent literæ אֵתָּ punctuatione
 ius, ut אֶעֱמֹד stabo, תֵּעֲמֹד stabis, &c.
 Septimo notandum, uerba secundi ordi-
 nis sæpe commutare primam radicalem
 in punctum dages, ut יִתְעַלֵּל euellet, תִּתְעַלֵּל
 impelles, & tunc sunt uera uerba defecti-
 ua. Quædam etiam ueniunt morē uerbo-
 rum

*Pausa mu-
 tat quædā
 puncta.*

rum perfectorum, ut אֶחָדְלִי hæreditabo, וְיִשְׁמְרֵנִי obseruabit. Intertio uero ordine iod prima radicalis ut in plurimum quiescit sub literis אֵינִי in zere uocem magna, ut אֵרֵד descendam, in quibusdam manet ut אֵיגַע fatigabor, אֵינֶה sugam. Et hoc unicum uerbum אֵינֶה potuit, facit iod qui escere in uau surec, ut אֵינֶה־אֵינֶה potero, אֵינֶה־אֵינֶה poteris, אֵינֶה־אֵינֶה poterimus, &c. Item uerba huius ordinis quæ secundâ habent zade, abscondunt iod per dages more uerborû defectiuorû, ut אֵינֶה formauit, אֵינֶה formabo, אֵינֶה incendit, אֵינֶה incendam. Excipit אֵינֶה à quo in futuro fit אֵינֶה egrediar. Item uerba quæ primam radicalem habent אֵ faciunt illam in prima persona fut. singu. quiescere in holem, ut ab אֵמַר אֵמַר dixit, אֵמַר אֵמַר dicam, sic ab אֵכַל אֵכַל comedit, אֵכַל אֵכַל comedam, ubi aleph scriptum est litera אֵ aleph uero radicale quiescit in holem. Excipiuntur tamen quædam quæ

h 3 formam

formam communem seruant, ut ab אָסַח congregauit, אֲסַח congregabo. Sic ab אָגַר collegit, Deut. 28. וְיִין לֹא תִשְׁתֶּה Et uinum non bibes neq; colliges. In quarto ordine liter אֵיתוּ regulariter habent camez, excipitur uerbum בּוֹשׁ cōfusus est, quod habet zere, ut אֲבוֹשׁ erubescam. Media radicalis litera uau serè semper exprimitur, aut saltem in holem aut kybuz torquetur, nisi cum uau hippuch accesserit, tunc nullū aut rarum manet uestigiū uau, ut וָאָסַם & surrexi, וָאָסַר pro וָאָסַר & recessimus, וָאָמַת & mortuus est. In quinto ordine futurū desinit in sægol & non in zere sicut imperatiuus. Sūt etiam quædam quæ in plur. he mutant in iod mobile, ut אֲבָלָה defecit, וְאֲבָלָיו deficiēt, & אֲבָלָה sperauit וְאֲבָלָיו sperabunt. Et regulariter quādo uau hippuch accedit abijcitur he tertia radicalis ut וָבָנָה & edificauit, pro וָבָנָה Sic וָעָשָׂה pro

Regula
notanda.

pro **וַיַּעֲשֶׂה** & fecit, **וַיַּחֲיֶה** pro **וַיַּחֲיֶה** & fuit. Quedam etiam sic inueniuntur absq̄ uau hippuch, ut **יְהִי** erit, **אֶהְיֶה** ero, **אֶפְסֹן** pro **אֶפְסֹן** respiciam. Porro quę in aleph desinunt, non differūt à uerbis perfectis, nisi quod termināt in camez. In sexto ordine mutatur camez sub **אֵיתָן** nonnunq̄ in uocem paruam & dages, ut **אֵינִי** male dicam, **אֵבִיחָה** contundam, **אֵשׁוּם** stupebit, **אֵיטָר** & uerticem inclinauit. Quidam tamen dicunt dages contra naturam suam representare defectum sequentis radicalis. Aliquando mutatur in zere, ut Isa. 24. **יִמְרֵי שִׁבְרֵי לְשׁוֹתֵיךְ** amarefcescēt sicera bibentibus eam. Sic Gen. 16, **וַתִּסַּל גְּבוּרָתָהּ** & uilipendit dominā suam. Kimhi tamen dicit hec duo posteriora esse passiuā. Item propter uau hippuch media holem mutatur aliquando in aliam uocem, ut **וַיִּסַּב** & circuiuimus, **וַיִּחַם** & incaluit. Et in plurali post holem sequitur dages, sed accen-

h 4 tus tunc

tus tunc signatur in penult. ut תהלה infa-
 nictis. In septimo ordine, quæ primam ha-
 bent nun & tertiam he, sequuntur normam
 secundi & quinti ordinis; & quando acce-
 dit uau hippuch, manet duntaxat media
 radicalis, ut ריח pro ריח & sparsit, ריח
 pro ריח & extendit. Et quæ primam ha-
 bent iod, non amittunt eam in futuro, ut à
 ירה iecit, יריח iaciam, יריח iaciet.
 Porro uerbum יתן abijcit primum nun
 & retinet ultimum.

PASSIVUM KAL PER

omnes ordines.

Sicut actiua uox huius primæ coniuga-
 tionis uocatur à forma ipsa פעל ita
 quoque passiuua eius uox denominatur à for-
 ma ipsa נפעל. Nam habet per totam con-
 iugationem literam nun superadditam,
 expresse quidem in præterito & partici-
 pio, & implicite in posterioribus tribus
 modis. Descendunt autem uerba passiuua
 ab acti-

ab actiuis exceptis paucis neutris, quale est **גָּרַב** oblatus est, a **קָרַב** appropinquauit, & **נָחַיָה** factus est, a uerbo **נָחַי** fuit. Inueniuntur etiam tria aut quatuor deponentialia, que sub forma passiuua habent actiuam significationem & sunt ista, **וְשָׁבַע** iurauit, **וְנָלַחַם** pugnavit, **וְנָשַׁע** innixus est, &c.

Forma præteriti passiuikal in uerbis perfectis.

וְשָׁמַר **וְשָׁמַרְתִּי** **וְשָׁמַרְתָּ** **וְשָׁמַרְתִּי**
sunt sum es custoditus est

וְשָׁמַרְתֶּם
estis

וְשָׁמַרְנָה **וְשָׁמַרְתָּ** **וְשָׁמַרְתִּי** **וְשָׁמַרְתֶּם**
estis es custodita est sumus

וְעָוְבָה **וְעָוְבָתִּי** **וְעָוְבָתָּ** **וְעָוְבָתִּי**

In secundo ordine

וְנָכַרְתִּי **וְנָכַרְתָּ** **וְנָכַרְתִּי** **וְנָכַרְתֶּם**
In fœminino

וְנָכַרְתִּי **וְנָכַרְתָּ** **וְנָכַרְתִּי**
h s Intertio

Intertio ordine

גוֹשֵׁב גּוֹשְׁבָה גּוֹשְׁבֵי גּוֹשְׁבוֹת
habitatus est גּוֹשְׁבָה

In fœminino גּוֹשְׁבָה גּוֹשְׁבָה גּוֹשְׁבָתָן

In quarto ordine

גִּפְּזָה גִּפְּזוֹת תִּי גִּפְּזוֹת גִּפְּזוֹתֶם גִּפְּזוֹתֵי
גִּפְּזוֹתֵי (dissipatus est) גִּפְּזוֹת גִּפְּזוֹתֵי

In quinto ordine

גָּלָה גָּלִית גָּלִיתִי גָּלִיתֶם גָּלִיתֵם גָּלִיתֵי
In fœminino גָּלִיתֶם גָּלִיתֵי

גָּרָא גָּרָאת תִּי גָּרָא גָּרָאתֶם גָּרָאתֵי

In sexto ordine

גָּמַר גָּמְרוֹת תִּי גָּמְרוֹת גָּמְרוֹתֶם גָּמְרוֹתֵי
גָּמְרוֹתֵי (perfectus est) גָּמְרוֹת גָּמְרוֹתֵי

In septimo ordine

גָּשָׂא גָּשְׂאת תִּי גָּשְׂא גָּשְׂאתֶם גָּשְׂאתֵי
In fœm. גָּשְׂאתֶם גָּשְׂאתֵי

גִּרָא גִּרָאת תִּי גִּרָא גִּרָאתֶם גִּרָאתֵי
גִּרָאתֵי (formidatus est) גִּרָאת גִּרָאתֵי

גָּתַן גָּתַן גָּתַנִּי גָּתַנִּי גָּתַנִּי גָּתַנִּי
In fœminino גָּתַנִּי גָּתַנִּי

In uerbis

In uerbis perfectis quando prima est gutturalis, nun loco hirec habet segol. Et in tertia plurali hatephsegol plerumque mutatur in purum segol, ut **וַיָּשֶׁבַע** pro **וַיִּשְׁבַּע** derelicti sunt. In secundo ordine, nun essenziale torquetur in dages, aliàs enim pro **וַיָּבֵר** fuerat dicendum, **וַיִּבֵר** agnitus est. In tertio ordine regulariter mutatur iod in uau holem, exceptis his uerbis **וַיֵּצֵא** **וַיִּצַּח** **וַיִּצַּד** quæ per dages iod abscondunt, ut **וַיִּצַּח** cõstitutus est. Et quæ primã habent aleph, habent segol sub nun passiuua litera, ut **וַיִּצְרַח** dictus est. In quarto ordine nun passiuua litera habet camez in omnibus tertijs personis, in reliquis mutatur camez in scheua. In quinto ordine passiuu non differt ab actiuo nisi in prothesi nun, &c. In sexto ordine nun in tertijs personis habet camez, in reliquis scheua, dagesaturq; altera radicalis quando post ipsam aliqua sequitur litera. In septimo ordine

dine, quæ incipiunt à iod sequuntur normā tertij ordinis, & quæ à nun normā secundij ordinis.

PARTICIPIVM PRAESENS

passivum in kal.

Non differt hoc participium à præterito, nisi quod desinit in camez, præteritū autē finitur in pathah. Et quantum attinet ad significationem huius participij notandum quod quidam tale faciunt discrimen inter ipsum & paul, ut Paul sit compositum ex præterito & presenti, hoc est, dicat actionem trāsisse, effectum autem adhuc durare, participium autem istud utrumq; ostendit abijisse in præteritum, ut בית בגרי domus extructa, dicit de domo olim constructa, & quæ adhuc erecta inuenitur, sed בית גבנה cum isto participio, potest accipi de domo ante mille annos constructa & collapsa. Sic אדם ילדו homo natus & adhuc existēs, sed

*Differunt
paul & ni
pbal.*

sed אדם נולד potest accipi de homine ante diluuium nato & extincto. Verum hoc discrimen non uniuersaliter obseruatur. Fit etiam sæpe ut paul accipiatur pro præterito passiuo.

Forma participij presentis passiuę uocis in uerbis perfectis.

נשמור ושמורים ; נשמרה & נשמורת
נשמרוהו ונעב ונעבים ; נעובה &
נעובת נעובות

In secundo ordine

נפע ופעים ; נפעה & נפעוהו

In tertio ordine

נולד וולדים ; נולדה וולדהו

In quarto ordine

נמוץ ומוצים ; נמוצה ומוצות

In quinto ordine

נגלה וגלים ; נגלהו ונגלות

In sexto ordine

נתם ונתמים ; נתמהו ונתמות

נבר וברים ; נברה וברות

In septi-

In septimo ordine

נָשָׂא נִזְרָא נִשְׂאִים נִזְרָאִים; נִשְׂאָה נִשְׂאָה
 נָתַן נָתַןִּים | נָתַןִּי נָתַןִּי נָתַןִּי

INFINITIVVS KAL

passive uocis.

Abijcit in infinitiuo, imperatiuo & futuro passiuæ litera nun & dagesatur mox sequens litera. Sed cum nullum dages initiale forte esse possit, præmittitur ei in infinitiuo & imperatiuo litera he hircata, non ob aliam causam quam ut fortificet dages. In futuro non est opus illa litera, cum literę אִיהָ illud officium simul exequi ualeant. Est autem una & eadem forma horum trium modorum, nisi quod in infinitiuo habet literas בבלם & futuro adijciuntur à fronte literæ אִיהָ

Forma infinitiui passiuikal in uerbis perfectis.

הִשְׁמַר בְּהִשְׁמַר בְּהִשְׁמַר לְהִשְׁמַר מֵהִשְׁמַר
 בְּהִשְׁמַרִּי | הִשְׁמַרְךָ בְּהִשְׁמַרְךָ בְּהִשְׁמַרְךָ לְךָ
 הִשְׁמַרְתָּ

לְהַעֲזֹב מֵהַעֲזֹב

In secundo ordine

הַעֲזָה בְּהַעֲזָה בְּהַעֲזָה לְהַעֲזָה מֵהַעֲזָה

In tertio ordine

הַעֲזָה הַעֲזָה בְּהַעֲזָה בְּהַעֲזָה לְהַעֲזָה מֵהַעֲזָה
הַעֲזָה בְּהַעֲזָה בְּהַעֲזָה לְהַעֲזָה מֵהַעֲזָה

In quarto ordine

הַפְּרִיז בְּהַפְּרִיז בְּהַפְּרִיז לְהַפְּרִיז מֵהַפְּרִיז

In quinto ordine

הַפְּרִיז בְּהַפְּרִיז בְּהַפְּרִיז לְהַפְּרִיז מֵהַפְּרִיז
הַעֲלֹה בְּהַעֲלֹה בְּהַעֲלֹה לְהַעֲלֹה מֵהַעֲלֹה
הַתְּרִיז בְּהַתְּרִיז בְּהַתְּרִיז לְהַתְּרִיז מֵהַתְּרִיז

In sexto ordine

הַתְּהוֹם בְּהַתְּהוֹם בְּהַתְּהוֹם לְהַתְּהוֹם מֵהַתְּהוֹם

In septimo ordine

הַתְּהוֹם בְּהַתְּהוֹם בְּהַתְּהוֹם לְהַתְּהוֹם מֵהַתְּהוֹם

הַתְּהוֹם בְּהַתְּהוֹם בְּהַתְּהוֹם לְהַתְּהוֹם מֵהַתְּהוֹם

Pro primo ordine notabis, quâdo pri-
ma radicalis est gutturalis, mutatur hirec
dages in zere, id quod exemplum הַעֲזֹב
ostendit.

Nullū dages
habet
duo offi-
cia.

ostendit. In secundo ordine abiicitur nun
passiua litera sicut & in primo ordine, &
ob id necessario prima radicalis nun re-
dit, aliās enim unum dages representaret
duas literas, quod est impossibile. In ter-
tio ordine uau quiescens mutatur in uau
mobile, idq; propter dages representans
defectum nun. Verba uero quæ ab aleph
incipiunt mutant hirec dages in zere, si-
cut & in primo ordine diximus. In quar-
to ordine nun passiua litera ut in priori-
bus ordinibus exprimit per dages. Quin-
tus ordo nō differt à primo, nisi quod uer-
ba in he desinentia semper & ubiq; faciūt
infinitiuū in oth. Sextus ordo non differt
hic à quarto ordine nisi quod aliquando
desinit in zere, ut *דמא* dissoluendo 2. Re-
gum 16. Septimus ordo conformis est ter-
tio & secundo.

Imperatiuus passiuus kal

Non differt hic modus ab infinitiuo, nisi
quod

quod habet pluralem numerum & fœ-
min.genus.

In uerbis perfectis

הַשְּׁמַר הַשְּׁמַרְתָּ : הַשְּׁמַרְתִּי הַשְּׁמַרְתְּ

In secundo ordine

הִנְרַת הִנְרַתְּ : הִנְרַתִּי הִנְרַתְּ

In tertio ordine

הִקְלַת הִקְלַתְּ : הִקְלַתִּי הִקְלַתְּ

In quarto ordine

הִפּוּץ הִפּוּצְתָּ : הִפּוּצְתִּי הִפּוּצְתְּ

In quinto ordine

הִגְלַת הִגְלַתְּ : הִגְלַתִּי הִגְלַתְּ

In sexto ordine

הִחַדַּסְתָּ & הִחַדַּסְתִּי & הִחַדַּסְתְּ

הִחַדַּסְתְּ

In septimo ordine

הִכְרַתְּ הִכְרַתְּ : הִכְרַתִּי הִכְרַתְּ

הִתְחַנַּתְּ הִתְחַנַּתְּ : הִתְחַנַּתִּי הִתְחַנַּתְּ

FUTURVM PASSIVVM KAL.

Formatur futurum ab imperatiuo, ha-
bentꝫ eandem formam, nisi quod à frôte
i adijciuntur

adijciuntur futuro literæ איהו Abijcitur
autem litera he, cum literæ איהו fortifi-
care possint primam radicalem.

Futurum passivum in primo ordine

אֶשְׁמַר תִּשְׁמַר יִשְׁמַר וְשָׁמַר תִּשְׁמְרוּ
יִשְׁמְרוּ

In fœminino תִּשְׁמְרוּ תִּשְׁמְרִי תִּשְׁמְרֶנָּה
אֶעֱזֹב תִּעֲזָב יִעֲזָב וְעָזְבָה תִּעֲזָבוּ

In fœminino תִּעֲזָבוּ תִּעֲזָבִי תִּעֲזָבְנָה

In secundo ordine

אֶנְצַח תִּנְצַח יִנְצַח וְנָצַח תִּנְצְחוּ
יִנְצְחוּ תִנְצְחִי תִנְצְחֶנָּה

In tertio ordine

אֶאֱכַל & אֶגְלוֹל תִּאֱכַל תִּגְלוֹל וְגָלוֹל תִּגְלוֹלוּ
יִגְלוֹלוּ יִגְלוֹלִי יִגְלוֹלִי תִגְלוֹלִי תִגְלוֹלֶנָּה

In fœminino תִּגְלוֹלוּ תִגְלוֹלִי תִגְלוֹלֶנָּה
אֶאֱבֹל תִּאֱבֹל יִאֱבֹל וְאָבֹל תִּאֱבֹלוּ

In quarto ordine

אֶפּוֹצַח תִּפּוֹצַח יִפּוֹצַח וְפָוַצַח תִּפּוֹצְחוּ
יִפּוֹצְחוּ תִפּוֹצְחִי תִפּוֹצְחֶנָּה

In fœminino תִּפּוֹצְחוּ תִפּוֹצְחִי תִפּוֹצְחֶנָּה

In quinto

In quinto ordine

אָגֵל & אָגַל הַגֵּלָה יִגְלֶה גִּגְלָת הַגֵּלָה יִגְלוּ

In fœminino תִּגְלֵי הַגֵּלָה הַגְּלִיגָרָה

In sexto ordine

אָחַם תָּחַם וְחָוִם גָּחַם תַּחְמוּר וְחָמוּר

In fœminino תַּחְמוּרֵי תָּחֻם תַּחְמוּרֵינָה

אָפִיס תָּפִיס וְפִיס גָּפִיס תַּפְּסוּ וְתַפְּסוּ

In septimo ordine

אָבֵרָא תִּבְרָא יִבְרָא גִבְרָא תִּבְרָא יִבְרָא

In fœminino תִּבְרָאֵי תִּבְרָאֵי תִּבְרָאֵינָה

אָבְתוּ תִּבְתּוּ יִבְתּוּ גִבְתּוּ תִּבְתּוּ יִבְתּוּ

In fœm. תִּבְתּוּי תִּבְתּוּי תִּבְתּוּינָה & תִּבְתּוּבָה

Pendet futuri formatio, ut supra quoque diximus, ab imperatiuo & infinitiuo ideo quæ iam diximus de infinitiuo, præsertim de abiectioe nun & impressione dages, habent hic quoque locū. Addimus hic, primam personam singularem sub aleph indifferēter habere sægol uel hirec. Item in sexto ordine præter duas positas formas, uerba quæ primam habent inda-

gessabilem, mutant hirec dages in zere, ut תהבס terrebor, ירג mollietur. Mutatur etiam extra necessitatem dages & hirec in uocem magnam, ut וקל uilipendar, איתם immaculatus ero. Tantum de coniugatione prima per omnes ordines.

CONIUGA-

TIO SECUNDA QUAM

Piel & Kafed uocant.

T prima cōiugatio à forma ipsa uocatur Poal, ita secunda à forma uocat Piel, nam themata eius punctant cum

hirec & zere, ut וקל magnificauit. Mutatur tamen in quibusdam uerbis zere in pathah, ut וקל persecutus est, וקל lætificauit, וקל diuulgauit. Et quoni-

cōiugatio
dagesata

am media perpetuo in hac coniugatione dagesatur, dages autem est loco literæ,

hinc

hinc uocatur ista coniugatio בָּבֵר id est, grauis siue dageffata, grauatur enim media radicalis punctulo dages quasi superaddita litera. Et quando media non est dageffabilis, mutat uox parua & dages morte consueto in uocem magnā, ut בָּרַךְ benedixit, בָּאֵר explanauit, &c. Id tamen in gutturalibus raro obseruat, nam dicitur בָּטַח purificauit, בָּרַח misertus est, בָּעַס molestauit. Quādo uero aleph est media radicalis ferè semper prima uox in praeterito est zere, ut בָּיַא recusauit, בָּלַא poluit, בָּאֵר figurauit. Inuenitur tamen בָּאֵר blasphemaui, בָּאֵר irritauit. De significatione huius coniugationis supra multa diximus, uidelicet quod semper habet intensiorem actionē, immanentē uel transeuntem, quā prima coniugatio, & id uoluit quoque linguæ institutor uoce ipsa grauiori exprimere. Habet tamen ista coniugatio uerba quaedā sibi propria, quæ in alijs

Significatio huius coniugationis.

non inueniuntur cōiugationibus, ut דִּבֵּר locutus est, בִּיָּאֵר declarauit, בִּרְרָר benedixit, & hæc habent significationem simplicem ut in prima coniugatione. Notandū præterea istam coniugationem esse facillimam per omnes ordines, idq; propter mediam dageffatam literam, quæ impedit ne prima litera quæcunq; sit deficiat aut quiescat. Siquidem nun prima radicalis deficere nequit, quia non potest signari defectus in sequenti litera, quæ iam dages habet, neq; iod aut aleph possunt quiescere, cum quies solum locum habeat in uocibus magnis, quas dages ante se ferre nequit. Habet prima radicalis in præterito hirec, & in reliquis omnibus modis, excepto paul, habet pathah uocem parua. Zere uero altera uox mutatur in præterito propter הִרְרָר in pathah, in reliquis modis nō mutatur nisi propter pluralem numerum.

Forma

Forma præteriti perfecti Piel in primo, secundo & tertio ordine.

סָפַר סָפַרְתָּ סָפַרְתִּי סָפַרְתָּ סָפַרְתֶּם סָפַרְתִּים סָפַרְתֶּם

In fœm. numeravit סָפַרְתָּ סָפַרְתִּי סָפַרְתָּ סָפַרְתֶּם

בָּרַךְ בָּרַכְתָּ בָּרַכְתִּי בָּרַכְתָּ בָּרַכְתֶּם בָּרַכְתִּים בָּרַכְתֶּם

In fœm. benedixit בָּרַכְתָּ בָּרַכְתִּי בָּרַכְתָּ בָּרַכְתֶּם

נָגַשׁ נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתִּי נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתֶּם נָגַשְׁתִּים נָגַשְׁתֶּם

In fœm. penetrauit נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתִּי נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתֶּם

יָשַׁב יָשַׁבְתָּ יָשַׁבְתִּי יָשַׁבְתָּ יָשַׁבְתֶּם יָשַׁבְתִּים יָשַׁבְתֶּם

In fœm. collocauit יָשַׁבְתָּ יָשַׁבְתִּי יָשַׁבְתָּ יָשַׁבְתֶּם

אָבַל אָבַלְתָּ אָבַלְתִּי אָבַלְתָּ אָבַלְתֶּם אָבַלְתִּים אָבַלְתֶּם

In fœm. uorauit אָבַלְתָּ אָבַלְתִּי אָבַלְתָּ אָבַלְתֶּם

In quarto ordine

קוּמ קוּמְתָּ קוּמְתִי קוּמְתָּ קוּמְתֶּם קוּמְתִים קוּמְתֶּם

קוּמְתָּ קוּמְתִי קוּמְתָּ קוּמְתֶּם

In fœ. erexit קוּמְתָּ קוּמְתִי קוּמְתָּ קוּמְתֶּם

In quinto ordine

גָּלַח גָּלַחְתָּ גָּלַחְתִּי גָּלַחְתָּ גָּלַחְתֶּם גָּלַחְתִּים גָּלַחְתֶּם

In fœm. reuelauit גָּלַחְתָּ גָּלַחְתִּי גָּלַחְתָּ גָּלַחְתֶּם

עָרַה עָרַהְתָּ עָרַהְתִּי עָרַהְתָּ עָרַהְתֶּם עָרַהְתִּים עָרַהְתֶּם

In fœminino nudauit עָרַהְתָּ עָרַהְתִּי עָרַהְתָּ עָרַהְתֶּם

i 4 In sexto

In sexto ordine

Vt in perfectorum ordine תָּמַם תְּמַמְתָּ
תְּמַמְתִּי

In septimo ordine

נָשָׂא נִשְׂאתָ נִשְׂאתִי נִשְׂאֵי נִשְׂאתֶם נִשְׂאוּ

In octavo ordine

בָּרַס בְּרַסְתָּ בְּרַסְתִּי בְּרַסְתֶּם בְּרַסְתֻּם
demolitus est

In fœminino בְּרַסְתִּי בְּרַסְתֶּי בְּרַסְתֵּי

Notandum hic, quod in quarto ordine media uau quiescens dageffari non potest, & ob id geminatur tertia radicalis, fitq; radix quatuor essentialium literarū, sicut & a ueteribus ea uerba appellata fuerunt מְרַבְעִים id est, quadrata. Habēt autem significationem transitiuā, & descendunt à primitiuis neutris, ut à קָוַם surrexit, à קָוַם erexit, à מָוַת mortuus est, מָוַת interfecit, à רוּם eminuit, רוּם sublimauit, à שָׁבַד redijt, שָׁבַד reduxit.

*Piel quar
ti ordinis.*

Sunt

Sunt etiam quædam huius ordinis uerba quæ mutant uau quiescentem in iod mobilem, dum transferuntur de kal in piel, ut אָ קוּם surrexit, קִיַם confirmauit, אָבֵב deliquit, אָבֵב mulctauit, אָ טוֹב bonus fuit, אָ טוֹב benefecit, אָ רָרָא habitauit, אָרָרָא manere fecit. Porro in perfectorum ordine inuenitur unum quod nulla urgente necessitate mutat plerunq; dages in uocem magnam, nempe הָתַל pro הַתַל seduxit. In sexto ordine solet nonnunquam usurpari uerbum piel ex perfectorum ordine, solet & interdū formari piel more uerborum quarti ordinis, in hunc scilicet modū, אָ סָבַב circuiuit, אָ סָבַב uertit, circumduxit, & pro הָקַק inuenitur aliquando הִקַק statuit. Idem obseruatur in quibusdam uerbis perfectis non duplicantibus secundam radicalem, ut sunt שָׁפַט fuit iudicans, אָ שָׁפַט iudicauit, אָ לָשַׁן lingua detraxit à nomine לָשַׁן. Sic אָבַל absumpsit

absumpfit, deuorauit, lob 20. Et hæc uerba ueteres appellauerunt proprie quadrata, & coniugatur sicut uerba piel quarti ordinis. Posset etiam dici, uocem magnam in eis signari loco dages. In octauo ordine una literarum est loco dages, ideo omnia uerba quæ quatuor constant radicalibus literis sunt de coniugatione Piel.

FORMA PARTICIPII PRÆSENTIS
in piel, & primo in perfectorum ordine.

מוֹסֵפֵר מוֹסֵפֵרִים מוֹסֵפֵרָה מוֹסֵפֵרוֹת
מוֹסֵפֵרוֹת

מְבַרֵךְ מְבַרְכִים מְבַרְכָה מְבַרְכוֹת
מְבַרְכוֹת

In secundo ordine

מוֹנֵגֵשׁ מוֹנֵגִישִׁים מוֹנֵגֵשׁה מוֹנֵגֵשׁוֹת
מוֹנֵגֵשׁוֹת

In tertio ordine

מוֹשֵׁב מוֹשְׁבִים מוֹשְׁבָה מוֹשְׁבוֹת
מוֹשְׁבוֹת

In quarto

In quarto ordine

erigens מקומם מקוממים מקוממה
מקוממור

culpans מחיב מחיבה מחיבות

In quinto ordine

מצלה מצלים מצלה מצלות | ממלא
ממלאים

denudās מערה מערים מערה מערות
מהמים מהממים מהממה
מהממור

gyrans מסובב מסובבים מסובבה
מסובבור

In septimo ordine

eleuans מנשז מנשאים מנשאה
מנשאור

adornans מנפה מנפים מנפה מנפיה

In octauo ordine

inuoluens מברבל מברבלים מברבלה
מברבלור

Differt hoc participium à præterito
adiectiōe literæ mem & mutatiōe hirec

in pa-

benedictus מְבֹרָךְ מְבֹרָכִים מְבֹרָכָה
מְבֹרָכֹת

In secundo ordine

penetratus מִנְּשָׂא מִנְּשָׂאִים מִנְּשָׂאָה
מִנְּשָׂאוֹת

In tertio ordine

locatus מִיֹּשֵׁב מִיֹּשְׁבִים מִיֹּשְׁבָה
מִיֹּשְׁבוֹת

In quarto ordine

paratus מְבוֹנֵן מְבוֹנְנִים מְבוֹנְנָה
מְבוֹנְנוֹת

In quinto ordine

reuelatus מְגַלֵּה מְגַלִּים מְגַלָּה
denudatus מְעַרְה מְעַרְוִים מְעַרְוָה
מְעַרְוֹת

In sexto ordine, ut in perfectorum ordine,
uel ut in quarto ordine, quod tamen rarissimum est.

In septimo ordine

elevatus מְשָׂא מְשָׂאִים מְשָׂאָה
מְשָׂאוֹת
pulcher

pulcher factus מִיָּפֶה מִיָּפִים מִיָּפֶה
מִיָּפֶה

In octauo ordine

oblectatus מִשְׁעֵשֶׁע מִשְׁעֵשֵׁים
מִשְׁעֵשֶׁה עִיר

Primo hic notandū, quod kybuz non nunquam mutatur in --- : ut מִאֲדָם rubricatus, & quando puncto dages non est locus, uertitur --- : in holem, ut מִאֲרָשׁ desponsatus. Et apud rabinos, מִלִּיבֹלֶךְ inquinatus, & similia. Secundo notandum, quod in quarto ordine duplex inuenitur forma, tametsi utraq; sit rara. Cum enim iod est mobile, seruat hæc forma, מִקְיָם confirmatus: & quando tertia geminatur loco dages, desinit paul in camez ut exemplum demonstrat.

INFINITIVVS PIEL, ET PRI.

mo in perfectorum ordine.

סָפַר סָפַר סָפַר סָפַר לְסָפַר לְסָפַר
בָּרַג בָּרַג בָּרַג בָּרַג לְבָרַג לְבָרַג

In secundo

In secundo ordine

גַּשׁ בְּנִגַּשׁ בְּנִגַּשׁ לְנִגַּשׁ מִנִּגַּשׁ

In tertio ordine

יָשַׁב בְּיֹשֶׁב בְּיֹשֶׁב לְיֹשֶׁב מִיֹּשֶׁב

In quarto ordine

קִיַּמְתָּ בְּקִיַּמְתָּ בְּקִיַּמְתָּ לְקִיַּמְתָּ מִקִּיַּמְתָּ

קִיַּמְתָּ בְּקִיַּמְתָּ לְקִיַּמְתָּ מִקִּיַּמְתָּ

In quinto ordine

צָלוּת בְּצָלוּת בְּצָלוּת לְצָלוּת מִצָּלוּת

In sexto ordine

עִוְרָה בְּעִוְרָה בְּעִוְרָה לְעִוְרָה מִעִוְרָה

עִוְרָה בְּעִוְרָה לְעִוְרָה מִעִוְרָה

In septimo ordine

יָפַר בְּיָפַר בְּיָפַר לְיָפַר מִיָּפַר

In octavo ordine

בָּרַבַּל בְּבָרַבַּל בְּבָרַבַּל לְבָרַבַּל מִבָּרַבַּל

IMPERATIVVS PIEL PER

omnes ordines.

Non differt forma imperatiui ab infinitiuo, nisi quod habet singularem & pluralem

ralem numerum, masculinum & fœmininum genus, & quod in quinto desinit in oth, imperatiuus autem in zere.

In primo ordine

סָפַר סָפְרוּ סָפְרָה & סָפְרָה

בָּרַךְ בָּרְכֵהוּ בָּרְכֵהָ

In secundo ordine

נָגַשׁ נָגְשׂוּ נָגְשׂוּהָ

In tertio ordine

יָשַׁב יָסֵר יָסְרוּ יָסְרוּהָ

In quarto ordine.

קִוְּמָה קִוְּמוּ קִוְּמוּהָ

In quinto ordine

גָּלָה גָּלְהוּ גָּלְהוּהָ

In sexto ordine

חָלַל חָלְלוּ חָלְלוּהָ

In septimo ordine

נִפְחָה נִפְחוּ נִפְחוּהָ

נִפְחָה

In octavo ordine

בָּרַבַּל בָּרַבְלוּ בָּרַבְלוּהָ

Futurum

Formatur futurum ab imperatiuo, nec differt ab eo nisi quod futurum quinti ordinis desinit in sægol, imperatiuus autem in zere. Literæ איתן habent scheua sicut mem participij.

In primo ordine

אֶסְפֵּר תִּסְפֹּר יִסְפֹּר נִסְפֹּר תִּסְפֹּרוּ יִסְפֹּרוּ

In fœminino תִּסְפְּרִי תִסְפְּרוּ תִסְפְּרִינָה

אֶבְרַח תִּבְרַח יִבְרַח נִבְרַח תִּבְרַחוּ יִבְרַחוּ

In fœminino תִּבְרְכִי תִבְרְכוּ תִבְרְכִינָה

In secundo ordine

אֶנְתֵּק תִּנְתֵּק יִנְתֵּק נִנְתֵּק תִּנְתֵּקוּ יִנְתֵּקוּ

In fœ. תִּנְתְּקִי תִנְתְּקִי תִנְתְּקִינָה dirumpant

In tertio ordine

אֶיִסֵּר תִּיִסֵּר יִיִסֵּר נִיִּסֵּר תִּיִסֵּרוּ יִיִסֵּרוּ

In fœm. תִּיִסְרִי תִיִסְרוּ תִיִסְרִינָה castigabo

In quarto ordine

אֶשׁוּבֶנּוּ תִשׁוּבֶנּוּ יִשׁוּבֶנּוּ נִשׁוּבֶנּוּ תִשׁוּבֶנּוּ

reducam תִּשְׁבְּבִי תִשְׁבְּבוּ תִשְׁבְּבִינָה

k In fœm.

luitimus denuo annotare.

PASSIVVM PIEL PER

omnes ordines.

PAssivum huius secundæ coniugationis appellatur à forma ipsa פִּעַל & פִּעֵל. Veteres uero appellauerunt eam פִּעֵל בְּנֵן שְׁלֵא נִזְכָּר פִּוּעֵל, cuius agens non memoratur, ut cum dico סָפַר יוֹחָנָן numeratus est Iohannes, hic non fit mentio numerantis. Sic illi loquuntur. At ego non satis intelligo, quid per hoc uelint. Nec fuit hactenus qui explicarit nobis hunc nodum. Videtur esse discrimen aliquot inter niphāl & pual, cū niphāl habeat imperatiuum, pual autem careat eo, idq; non ob aliam causam nisi quod passio ab agēte infertur, sed eadem ratio posset quoq; in kal assignari, saltem pro aliquibus uerbis. Non enim ignoro הִשְׁמַר magis accipi in neutro genere pro, caue tibi, quā passiuè pro, custodire

k a seus

seu sis custoditus, ab alio. Certe Isaie 24;
 passiuum niphāl & pual in eodem uersu
 non uidentur inter se ullum habere discrimen. Ibi enim sic habetur, וְשִׁבְרָה קְרִינָה
 אֶתְּחַר סֶגֶר בַּל בַּיִת מְבוּאָה Confracta est
 ciuitas uana, & clausa est omnis domus
 ne pateat introitus. Per quem ciuitas est
 fracta, per eundem & clausa est omnis do-
 mus Sed omiſſis iſtis reuertamur ad con-
 iugationē Pual. Hæc habet duntaxat præ-
 teritum & futurū & raro infinitiuū. Me-
 dia radicalis dageſſautr ſicut uox actiua,
 & hirec actiuum mutatur in kybuz paſſi-
 uum. Propter mediam uero aleph uel res
 kybuz & dages mutantur in holem & in-
 terdū in ſurec, præſertim apud rabinos.

FORMA PRÆTERITI PERFECTI
in paſſiua uoce piel per omnes ordines.

In primo ordine

סָפַר סָפַרְתָּ סָפַרְתִּי סָפַרְתָּם סָפַרְתֶּם
 In ſec. סָפַרְתָּ סָפַרְתְּ סָפַרְתְּךָ סָפַרְתְּכֶם numeratus est
 ברך

בְּרַךְ בְּרַכְתָּ בְּרַכְתִּי בְּרַכְתֶּם בְּרַכְנֹה

In fœ. benedictus est בְּרַכְתָּ בְּרַכְתִּי בְּרַכְתֶּם בְּרַכְנֹה

In secundo ordine

נָגַשׁ נִגְשַׁתְּ נִגְשַׁתִּי נִגְשַׁתְּ נִגְשַׁתְּם נִגְשַׁתְּ

In tertio ordine

יָשַׁב יִשְׁבְּתָ יִשְׁבְּתִי יִשְׁבְּתָ יִשְׁבְּתֶם יִשְׁבְּתָ

In fœ. collocata est יִשְׁבְּתָ יִשְׁבְּתִי יִשְׁבְּתֶם יִשְׁבְּתָ

In quarto ordine

De huius formatione Elias sic scribit:

אִין הַפָּרֶשׁ בִּין פִּעַל וּבִין פִּעַל פְּנִקְוֹרוֹת

כִּי אִם לְפִי הַעֲנִין בְּמֹו בּוֹנֵנֹו הַצֵּם הַלִּים

יֹו רִמּוֹנִי מִצְעָרִי אָבֵר בּוֹנֵנֹו הַלִּים לוֹ

Hoc est, non differunt piel & pual in

pūctis sed in significatione, ut, parauerūt

sagittā suam, Psal. 16. Et à domino paran-

tur gressus uiri, Psal. 37. Vtrinque enim scri-

bitur בּוֹנֵנֹו nisi quod ob pausam in uno

loco scheua mutatum est in camez. Sic ha-

betur Psal. 89. הוֹלְלָה יָדָיו Formauit ma-

nus eius. Et Prouerbiorum octauo, לְפָנָיו

אָבֵעוֹרֵי הוֹלְלָתָי Ante colles formata

k 3 sum.

sum. Erit ergo forma huius passiuæ uocis
huiusmodi:

הוּלַל הוּלְלָתָּהּ הוּלְלָתִי הוּלְלוּ הוּלְלָתֶם
הוּלְלוּ

In quinto ordine

בָּלַח בָּלִיחַ בָּלִיחִי בָּלַח בָּלִיחַם בָּלִיחֵי
In scem. בָּלִיחַ בָּלִיחֵי בָּלִיחֵי בָּלִיחֵי perfectus est

In sexto ordine

תָּמַח תָּמַחֵי תָּמַחֵי תָּמַחֵי תָּמַחֵי תָּמַחֵי
&c. תָּמַחֵי

In septimo ordine

יָפַח יָפִיחַ יָפִיחֵי יָפִיחֵי יָפִיחֵי יָפִיחֵי יָפִיחֵי

In octauo ordine

בָּרַסַּח בָּרַסַּחֵי בָּרַסַּחֵי בָּרַסַּחֵי בָּרַסַּחֵי בָּרַסַּחֵי
בָּרַסַּחֵי

Participium præsens passiuum.

סָפַר סָפְרִים סָפְרָה סָפְרוּרִי

Raro inuenitur hoc participiū, & ubi
inuenit conforme est præterito, nisi quod
desinit in *cauez*.

Infiniti-

INFINITIVVS PVAL.

Hic infinitivus nunquā inuenitur cum literis bachlam, quin & sine eis raro inuenitur, ut גָּזַבְתִּי גָּזַב furando furto sublatuſ ſum, Genesis 40.

FUTVRVM PVAL.

Non differt futurum à præterito, niſi quod habet literas אִיתָּ a fronte cum ׀ superadditas.

In primo ordine

אֶסְפֵּר תְּסַפֵּר יִסְפֹּר וְסִפְרוּ יִסְפְּרוּ

In ſæminino תְּסַפְּרוּ תְּסַפְּרוּ

אֶבְרַךְ תְּבַרַךְ יִבְרַךְ וְיִבְרְכוּ יִבְרְכוּ

In ſecundo ordine

אֶנְגַּשׁ תְּנַגַּשׁ יִנְגַּשׁ וְיִנְגְּשׁוּ יִנְגְּשׁוּ

In ſæminino תְּנַגְּשׁוּ תְּנַגְּשׁוּ

In tertio ordine

אֶיִּשֵּׁב תְּיִשֵּׁב יִיִּשֵּׁב וְיִיִּשְׁבוּ יִיִּשְׁבוּ

In ſæminino תְּיִשְׁבְּנוּ תְּיִשְׁבְּנוּ

In quarto ordine

אֶחֱלַל תְּחַלַּל יִחַלַּל וְיִחַלְּלוּ יִחַלְּלוּ

(יחַלְּלוּ) k 4 In quinto

In quinto ordine

אִבְלָה הִבְלָה יִבְלֶה גִבְלָה הִבְלָה וְכֹלֵה
 In feminino הִבְלִי הִבְלָה תִבְלִי נָה

In sexto ordine

אִתְּמוּם הִתְּמוּם יִתְּמוּם וְהִתְּמוּם הִתְּמוּמוּ
 & הִתְּמוּ יִתְּמוּמוּ
 In feminino הִתְּמוּמִי הִתְּמוּמוֹת הִתְּמוּמוֹת

In septimo ordine

אִיפְּחַ תִּיפְּחַ יִיפְּחַ גִּיפְּחַ תִּיפְּחַ יִיפְּחַ

In octauo ordine

אִכְרַבֵּל הִכְרַבֵּל יִכְרַבֵּל גִּכְרַבֵּל הִכְרַבֵּל
 וְכְרַבֵּל
 In feminino הִכְרַבֵּלִי הִכְרַבֵּלֵנָה

CONIUGA-

TIO TERTIA QVAE

est Hiphil.

Haec cōiugatio, ut supra quo
 que diximus, ponit pro for
 mandis uerbis transitiuis ex
 uerbis

uerbis neutris, habetq; maxime locum in uerbis quiescentibus, quę plerumq; sunt neutra in kal & fiunt in hac coniugatione transitiuua. Quod si uerbum aliquod in kal fuerit transitiuum ad alterum, trāslatum in hanc coniugationem fit transitiuū usq; in tertium. Habet deinde & hæc cōiugatio uerba quędam propria, quorum ulus in kal non inuenitur, & ob id habent modum significandi kal, ut sunt תהרש tacuit, תשם mane surrexit, תשלך proiecit, &c. Inueniuntur etiam quędā quę tam in kal quàm in hiphil neutra sunt, ut תבש & תרוביש aruit, תעתיק & תעתיק transtulit seu mouit se: Gen. 12. In alijs tamen locis est plerumq; transitiuum. Porro forma huius cōiugationis est, quod habet prothesin he cum hirec et primā radicalem scheuatam, deinde inter secundam & tertiam radicalē habet epenthesis iod quiescētis, nisi cum tertia radicalis fuerit

k s he, tunc

he, tunc non est locus literæ iod, eo quod
he essentielle sæpe migret in iod.

Forma præteriti perfecti Hiphil in
uerbis perfectis.

הקריבו	הקרבתי	הקרבתי	הקריבו
<i>adduxerunt</i>	<i>adduxi</i>	<i>adduxisti</i>	<i>adduxit</i>
		הקרבנה	הם
		<i>adduxerunt</i>	<i>adduxistis</i>

הקריבה	הקרבתי	הקרבתי	הקריבה
השביתו	השבתי	השבתי	השביתו
<i>quietauerunt</i>	<i>quietavi</i>	<i>quietasti</i>	<i>quietauit</i>
		השבתנו	השבתם
		<i>quietauimus</i>	<i>quietastis</i>

השביתה	השבתי	השבתי	השביתה
העמירו	העמירתי	העמירתי	העמירו
העמרתם	העמירנו		

העמירנה	העמירתי	העמירתי	העמירנה

Secundum uerbum annotauimus pro-
pter tau tertiam radicalem, quæ cum ת
תי in unam contrahitur syllabam. Non
enim essentielles duntaxat geminatæ lite-
ræ sæpe in unam cōtrahuntur, uerum &
essentialis

essentialis atq; seruilis per dages plerumque in unam coeunt literam. Tertiū adieci-
 cimus exemplum propter primam gutturalem literam, quæ hatephata punctat
 se & characteristicam literam he,

In secundo ordine

הָגִישׁ הַגִּשְׁתָּה הַגִּשְׁתִּי הָגִישׁוּ הַגִּשְׁתֶּם

Obtulit הַגִּישׁוּ

In fœminino הַגִּישְׁתְּ הַגִּישְׁתִּי הַגִּישְׁתֵּן

Nō est discrimē inter uerba hiphil huius ordinis & uerba pfecta, nisi q̄ nun absorbet in dages. Excipiunt pauca quæ retinēt nun, quale est הִנְחִיל in hæreditatē tradidit. Huc quoq; ptinent uerba נָחַ וְנָחַת וְנָחַת וְנָחַת quæ in hiphil sequuntur normā defectiuorum in hūc modū, הִצִּיג collocauit, הִצִּיתָ incendit, הִצִּיב statuit, הִצִּיף effudit, הִקִּיף reuoluit, הִנִּיחַ repo-

In tertio ordine (luit.

הוֹשִׁיב הוֹשִׁבָה הוֹשִׁבְתִּי הוֹשִׁבְתֶּם

הוֹשִׁבְתֶּם

In f. m.

quoq; uertunt in pathah, manente zere sub he characteristica. Quādo autem iod hirec manent iuxta præfatas terminatio- nes, mutatur zere sub he in - = Excipitur tertia persona utriusque numeri & generis, in qua nulla fit uocis extensio ob super additum uau. Mutatur quoq; facile hirec magnum in zere, nam sunt fratres, ut He *Hirec ma* bræorum loquar more. De *gn̄i & ze* *re fratres* *ע* malum intulit, *אמר* amarificauit & similibus, idē habetur iudicium quod in piel de *ע* & *אמר*. Nam quædam uerba habent in the mate eam formam quam in reliquis quo- que habēt personis. In isto tamen ordine iod mutat in pathah propter ain & het/ atq; res, etiamsi id non semper fiat. Est ta- men *אמר* de sexto ordine.

In quinto ordine

הגלר & הגלר הגלית הגלית הגלית
 תגלית הגלית
 transmigravit

In fœminino *הגלית הגלית הגלית*
 הגלית

הַקְרִיאַת הַקְרִיאַת הַקְרִיאַת הַקְרִיאַת
&c. הַקְרִיאַת

Iam indicauimus, epenthesin iod non habere locum in hoc ordine propter he tertiam radicalem, quę in prima & secunda persona præteriti migrat in iod. Idem facit aliquando aleph, ut הַקְרִיאַת הַקְרִיאַת

In sexto ordine

הַסְבִּיחַ & הַסְבִּיחַ הַסְבִּיחַ הַסְבִּיחַ הַסְבִּיחַ
circumduxit הַסְבִּיחַ

In fœminino הַסְבִּיחַ הַסְבִּיחַ הַסְבִּיחַ

A הַחֲלָה inceptit sit fœm. & in plur. הַחֲלָה
cœperūt, primo Reg. 3. sine dages. הַחֲלָה

In septimo ordine

הַפִּיחַ הַפִּיחַ הַפִּיחַ הַפִּיחַ הַפִּיחַ
percussit

In fœminino הַפִּיחַ הַפִּיחַ הַפִּיחַ

הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת
הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת

Docuit הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת

In fœminino הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת הַשִּׂיאַת

Que

Quæ primam habent nun abscondūt
illam in dages. Quæ autem primam ha-
bent iod mutant illam in uau holem.

PARTICIPIVM PRAESENS HIPHIL.

In primo ordine

מִקְרִיב מִקְרִיבִים מִקְרִיבָה אוּ מִקְרַבָּה
מִקְרִיבוֹת מַעֲמִיר מַעֲמִירִים מַעֲמִינָה
מַעֲמִירוֹת Statuens

In secundo ordine

מִגִּישׁ מִגִּישִׁי מִגִּישָׁה מִגִּישׁוֹת adducēs
מִנְחִיל מִנְחִילִים מִנְחִילָה מִנְחִלוֹת

In tertio ordine

מוֹשִׁיב מוֹשִׁיבִים מוֹשִׁיבָה בוֹת collocās
מוֹשִׁיעַ מוֹשִׁיעִים מוֹשִׁיעָה מִ מ
מוֹשִׁיעוֹת Saluans

מִיגִיֵּס מִיגִיֵּסִים מִיגִיֵּסָה מִיגִיֵּסוֹת Lactās

In quarto ordine

מִקְיִם מִקְיָמִים מִקְיָמָה מִקְיָמוֹת
מִקְיָמוֹת Erigens

מִרְעֵם מִרְעֵים מִרְעָה מִרְעוֹת Malignās

In quinto

In quinto ordine

Trāsferens מַגְלֵה מַגְלֵה מַגְלֵה
 מַפְלִיֵּה מַפְלִיֵּה מַפְלִיֵּה
 Mirificans מַפְלִיֵּיִת

In sexto ordine

Circūducēs מְסַבֵּה מְסַבֵּה מְסַבֵּה
 מְשַׁמֵּה מְשַׁמֵּה מְשַׁמֵּה
 Deuastans מְשַׁמֵּה

In septimo ordine

Instruens מוֹרֵה מוֹרֵה מוֹרֵה
 Percutiens מַכֵּה מַכֵּה מַכֵּה

PARTICIPIVM PRAETER
 ritum Hiphil.

In primo ordine

מוֹקֵב מוֹקֵב מוֹקֵב
 Adductus מוֹקֵבָה
 מוֹעֵמֵר מוֹעֵמֵר מוֹעֵמֵר
 Collocatus רוֹר

In secundo ordine

מַגְשֵׁה מַגְשֵׁה מַגְשֵׁה
 Adductus מַגְשֵׁה

Intertio

מִגָּשׁ מִגָּשִׁים מִגָּשָׁה מִגָּשָׁתָּה
 Adductus מִגָּשׁוּתָּה

In tertio ordine

מוֹשֵׁב מוֹשְׁבִים מוֹשְׁבָה מוֹשְׁבֹתָּה
 Positus

מוֹאֵב מוֹאֵבִים מוֹאֵבָה מוֹאֵבֹתָּה מוֹ
 Cibatus מוֹאֵבֹתָּה

In quarto ordine

מוֹיָכָר מוֹיָכָרִים מוֹיָכָה מוֹיָכָתָּה
 ablativus מוֹיָכָרָה

Non differt paul huius ordinis à paul
 tertij ordinis, quando scilicet prima radi-
 calis est iod.

In quinto ordine

מוֹגֵלָה מוֹגֵלִים מוֹגֵלָה מוֹגֵלָתָּה
 trāslatus מוֹגֵלָתָּה

Inuenitur etiam מִפְּנֵה cum hateph-
 camez, Ezech. 9. Et מִרְאָה Zoph. 2.

In sexto ordine

מוֹסֵב מוֹסְבִים מוֹסְבָה מוֹסְבֹתָּה
 Circumductus

In septimo ordine

מִיָּבָה מִיָּבִים מִיָּבָה מִיָּבָתָּה
 Percussus מִיָּבָתָּה
 1 מִיָּבָה

Eruditus מוֹרְחָה מוֹרִים מוֹרְחָה מוֹרְחָה

INFINITIVVS HIPHIL, PER
omnes ordines, & primū in per-
fectorum ordine.

הִקְרַב בְּהִקְרִיב לְהִקְרִיב מִהִקְרִיב
הִעֲמִיר בְּהִעֲמִיר לְהִעֲמִיר מִהִעֲמִיר

Aliquando exteritur he & supponitur
punctus eius literis bachlam, ut לְשָׁמִיר
pro לְהִשְׁמִיר Quod tamen raro fit. In
utroq; uero participio regulare est sicut
& in futuro, ut abijciatur he, ut מִקְרִיב
pro מִהִקְרִיב sic מוֹקְרֵב pro מוֹהִקְרֵב

In secundo ordine

הִגִּישׁ הִגִּישׁ בְּהִגִּישׁ לְהִגִּישׁ מִהִגִּישׁ

הִנְחִיל בְּהִנְחִיל לְהִנְחִיל מִהִנְחִיל

In tertio ordine

הִוָּשִׁיב בְּהוֹשִׁיב לְהוֹשִׁיב מִהוֹשִׁיב

הִיטֵב בְּהִטִּיב לְהִיטִיב מִהִטִּיב

In quarto

In quarto ordine

בַּחֲקִים בַּחֲקִים בַּחֲקִים לַחֲקִים מִחֲקִים
 חֲנִיּוֹת בַּחֲנִיּוֹת בַּחֲנִיּוֹת לַחֲנִיּוֹת מִחֲנִיּוֹת

In quinto ordine

בְּהַגְלוֹת בְּהַגְלוֹת בְּהַגְלוֹת לְהַגְלוֹת מִ
 מִהַגְלוֹת

In sexto ordine

בַּחֲסֵב בַּחֲסֵב בַּחֲסֵב לְחֲסֵב מִחֲסֵב

Sic à החל incipit fit החל incipiendo,
 definitq; altera in zere etiam cum literis
 bachlam ad differentiam uerborū quar-
 ti ordinis. Inuenitur etiam חֲרַק quod ta-
 men quidam putant esse passiuum primæ
 coniugationis. At rabi David kimhi di-
 cit illud esse infinitiuum in hac coniugati-
 one, scribitq; חֲרַק pro חֲרַק 2. Paral. 32.

In septimo ordine

בְּחִבּוֹת בְּחִבּוֹת בְּחִבּוֹת לְחִבּוֹת מִחִבּוֹת
 רְחִירוֹת בְּחִירוֹת בְּחִירוֹת לְחִירוֹת מִחִירוֹת

1 2 Impera

הִקְרַב & הִקְרִיבָה הִקְרִיבוּ הִקְרִיבוּ
הִקְרַבְנָה

In secundo ordine

הִגֵּשׁ & הִגִּישָׁה הִגִּישׁוּ הִגִּישׁוּ הִגִּישׁוּ
הִגֵּשׁוּ

In tertio ordine

הוֹשִׁיב & הוֹשִׁיבָה הוֹשִׁיבוּ הוֹשִׁיבוּ
הוֹשִׁיבְנָה

הוֹרַע & הוֹרִיעָה הוֹרִיעוּ הוֹרִיעוּ הוֹרִיעוּ
הוֹרַעְנָה

In quarto ordine

הִקִּים & הִקִּימָה הִקִּימוּ הִקִּימוּ הִקִּימוּ
הִקִּיעַ & הִקִּיעָה הִקִּיעוּ הִקִּיעוּ הִקִּיעוּ
הִקִּיעְנָה

In quinto ordine

הִגֵּלַח הִגֵּלַח הִגֵּלַח הִגֵּלַח הִגֵּלַח
הִגֵּלַחְנָה

In sexto ordine

הִסֵּב הִסֵּב הִסֵּב הִסֵּב הִסֵּב
הִסֵּבְנָה

Dages sequitur post zere propter accentum iuxta uocem magnam collocatum.

In septimo

In septimo ordine

הָבַח & הָךְ הָבִי הָבִינָה
 הִזְרַח הִזְרַח הִזְרִינָה הִשָּׂא הִשָּׂא

FUTURVM HIPHIL PER OMNES

ordines, & primo in perfectorum
 ordine.

אֶקְרִיב אֶקְרִיב יִקְרִיב יִקְרִיב תִּקְרִיב
 יִקְרִיב

In fœminino תִּקְרִיבֵי תִקְרִיבֵי תִקְרִיבֵי

Abijcitur, ut iam monuimus, litera he
 ad vitandum multitudinem literarum su-
 peradditarum. Prima utriusq; numeri se-
 pe recipit paragogen he, ut supra quoq;
 diximus. Mutatur etiam non raro iod hi-
 rec in zere, ut יִבְרִיחַ succidet, & יִבְרִיחַ
 distinctionem fecit, &c.

In secundo ordine

אֶגִּישׁ & אֶגִּישׁוּ אֶגִּישׁוּ יִגִּישׁ יִגִּישׁ
 יִגִּישׁוּ

תִּגִּישׁוּ תִגִּישׁוּ תִגִּישׁוּ תִגִּישׁוּ
 תִגִּישׁוּ תִגִּישׁוּ תִגִּישׁוּ

1 3 תִּגִּישׁוּ

אָנְחִיל תְּנַחֵל יִנְחִיל בְּנַחֵל הַנְּחִילָה יִנְחִילָה

In fœminino תְּנַחֵלִי תְּנַחֵל הַנְּחִילָנָה

In secundo ordine

אֹשִׁיב הֹשִׁיב יוֹשִׁיב נוֹשִׁיב הוֹשִׁיבָה

יוֹשִׁיבָה

In fœminino הֹשִׁיבִי הֹשִׁיבִי הֹשִׁיבִי הֹשִׁיבִי

אִיטֵב תִּיטֵב יוֹטֵב נִיטֵב תִּיטֵבִי יוֹטֵבִי

In fœminino תִּיטֵבִי תִיטֵבִי תִיטֵבִי תִיטֵבִי

In quarto ordine

אָקִים תְּקִים יִקִים נְקִים תְּקִימוּ יִקִימוּ

In fœminino תְּקִימוּ תְּקִימוּ תְּקִימוּ תְּקִימוּ

Quando uero accedit uau Hippiuch, mutatur iod hirec in sægol, ut וַיִּשָׂא & posuit : & quando tertia est gutturalis, וַתִּרְעַע & malum intulit.

In quinto ordine

אָגַלַּח תְּגַלַּח יִגַּלַּח נְגַלַּח תְּגַלַּח יִגַּלַּח

In fœminino תְּגַלַּחִי תְּגַלַּחִי תְּגַלַּחִי תְּגַלַּחִי

Et quando prima est gutturalis, אֶעְלַח

תְּעַלַּח Abijcitur etiam aliquando he, ut

אֶגַּלַּח reuelabo.

In sexta

In sexto ordine

אָסבֿ תִּסבֿ יִסבֿ וְיִסבֿ תִּסבֿ יִסבֿ

In fœminino תִּסבֿי תִּסבֿ תִּסבֿינָה

Forma alia אָסבֿ יִסבֿ & cum uau hip
puch וְיִסבֿל & deuoluit.

In septimo ordine

אָפֿרָה תִּפְרָה יִפְרָה וְיִפְרָה תִּפְרָה יִפְרָה

אִשְׁרֵיהֶם תִּשְׁרֵיהֶם

In fœminino תִּפְרִי תִפְרִי תִפְרִינָה

תִּפְרִי תִפְרִי תִפְרִינָה יִפְרִי יִפְרִי יִפְרִינָה

In fœminino תִּפְרִי תִפְרִי תִפְרִינָה

PASSIVVM HIPHIL RFR

omnes ordines.

VOcatur hoc passiuum à forma ipsa Hophal, habetq; duntaxat præteritum & futurum, & appellatur à ueteribus grammaticis, Coniugatio quæ non recordatur sui agētis. Nam non differt à Pual nisi in forma ipsa. Habet autem he superaddita litera punctum ֿ: & aliquando uau schurec.

1 4 Præteri-

הִקְרַב הִקְרַבְתָּ הִקְרַבְתִּי הִקְרַבְתִּי הִקְרַבְתִּי
adductus est הִקְרַבְתִּי

In fœminino הִקְרַבְתְּ הִקְרַבְתְּ הִקְרַבְתְּ

Item cum kybuz, ut הִשְׁלַח projectus est
הִשְׁלַח projectus es, &c. Et cū schur-
rec, הִמְסַר constitutus est. Participium
præsens hic non inuenitur. Infinitiuū ra-
ro habet, & quando habet desinit in zere,
ut הִמְסַר & הִמְלַח Ezech. 16. Cum lite-
ris bachlam non inuenitur.

In secundo ordine

הִגִּישׁ הִגִּישׁתָּ הִגִּישׁתִּי הִגִּישׁתִּי הִגִּישׁתִּי
oblatus est הִגִּישׁתִּי

In fœminino הִגִּישְׁתְּ הִגִּישְׁתְּ הִגִּישְׁתְּ

In tertio ordine

הִיָּשַׁב הִיָּשַׁבְתָּ הִיָּשַׁבְתִּי הִיָּשַׁבְתִּי הִיָּשַׁבְתִּי
collocata est הִיָּשַׁבְתִּי

In fœminino הִיָּשַׁבְתְּ הִיָּשַׁבְתְּ הִיָּשַׁבְתְּ

In quarto

In quarto ordine

הִקְמַתְּ הִקְמַתְּ הִקְמַתְּ הִקְמַתְּ
 erectus est הִקְמוּ

In fœminino הִקְמַתְּ הִקְמַתְּ הִקְמַתְּ

Et à uerbo קָם uenit, fit uerbū hophal
 הִקְמַתְּ adductus est, ut Ezechielis 40.

הִקְמַתְּ adductus es huc, cum pa-
 ragohe he, quæ nonnunquam adijcitur
 secundæ personæ mascul. In plur. inueni-
 tur Gen. 43; הִקְמַתְּ בֵּית יוֹסֵף Quomā
 adducti sunt qui sunt de domo Ioseph.

In quinto ordine

הִגְלִיתְּ הִגְלִיתְּ הִגְלִיתְּ הִגְלִיתְּ
 translatus est הִגְלִינָה

In fœminino הִגְלִיתְּ הִגְלִיתְּ הִגְלִיתְּ

In sexto ordine

הִסְבִּיתְּ הִסְבִּיתְּ הִסְבִּיתְּ הִסְבִּיתְּ
 reductus est הִסְבִּינָה

In fœminino הִסְבִּיתְּ הִסְבִּיתְּ הִסְבִּיתְּ

In septimo ordine

הִכָּה הִכָּה הִכָּה הִכָּה הִכָּה הִכָּה
 percussus est הִכָּה הִכָּה הִכָּה הִכָּה הִכָּה
 1 5 In fœm.

In ſceminino הִתַּח הִבִּית הִבִּיתוּ
 הִנַּח הִנִּיחַ הִנִּיחוּ חִנַּח חִנִּיחַ חִנִּיחוּ
 הִרְנִיחַ הִרְנִיחַ הִרְנִיחוּ
 instructus est

In ſceminino הִרְנִיחַ הִרְנִיחַ הִרְנִיחוּ

INFINITIVVS HOPHAL.

Iam signauimus formam eius in uerbis perfectis, in reliquis ordinibus non inuenitur. Posset tamen per coniecturam signari infinitiuus conformis præterito. Imperatiuus quoque non habetur in hac passiuauoce.

FUTVRVM HOPHAL IN

uerbis perfectis.

אֶקְרַב תִּקְרַב יִקְרַב וְקָרַב אֶקְרַב תִּקְרַב יִקְרַב וְקָרַב

In ſcēm. אֶקְרַב תִּקְרַב יִקְרַב וְקָרַב adducar

In ſecundo ordine

אֶגִּישׁ תִּגִּישׁ יִגִּישׁ וְגִישׁ אֶגִּישׁ תִּגִּישׁ יִגִּישׁ וְגִישׁ

In ſceminino אֶגִּישׁ תִּגִּישׁ יִגִּישׁ וְגִישׁ offerar

In tertio ordine

אֶשְׁכַּח תִּשְׁכַּח יִשְׁכַּח וְשָׁכַח אֶשְׁכַּח תִּשְׁכַּח יִשְׁכַּח וְשָׁכַח

In ſcēm. אֶשְׁכַּח תִּשְׁכַּח יִשְׁכַּח וְשָׁכַח collocabor

In quarto

In quarto ordine.

אִרְסָם תִּרְסָם יִרְסָם גִּרְסָם תִּרְסָמוּ יִרְסָמוּ

In fœm. תִּרְסָמִי תִרְסָם תִּרְסָמָנָה erigar

In quinto ordine

אֲגַלֶּה תִּגְלֶה יִגְלֶה גִּגְלֶה תִּגְלֶה יִגְלֶה

In fœ. תִּגְלֶי תִּגְלֶה תִּגְלֶינָה trāsmigrabor

In sexto ordine

אִסְבֵּם & אִסְבֵּ תִּסְבֵּ יִסְבֵּ יִסְבֵּ וְסָב וְסָב תִּסְבֵּ

In fœminino יִסְבֵּוּ תִסְבֵּי תִסְבֵּ תִסְבֵּינָה

In septimo ordine

אָבָה תִּבָּה יִבָּה גִּבָּה תִּבָּה יִבָּה

In fœminino תִּבִּי תִבָּה תִּבִּינָה

&c. תִּירָה תִּירָה יִירָה גִּירָה תִּירָה

CONIUGA-

TIO QVARTA QVAE

est Hithpael.

St coniugatio ista reciproce
significationis atq; ob id sub
una uoce est actiua & passi-
ua. Forma

Forma *ua*. Forma eius est quod superadditur ra
hithpacl. dici syllaba הָהּ & dageffatur media radi-
 calis, ut שִׁחַדְתָּהּ sanctificauit se, uel sancti-
 ficatus est à se, הִתְגַּבֵּל magnificauit se.
 Desinit etiã aliquãdo in patha, ut הִתְהַוָּה
 gloriatus est. Vbi notandum, quando pri-
 ma radicalis est una ex literis שׁ צ ס ׀ dis-
 iūgitur syllaba הָהּ ponitur q̄; tau post pri-
 mam radicalem, ut à שָׁמַר fit הִשְׁמַרְתָּ
 custodiuit se, sic à סָתַר fit הִסְתַּתְּרָה
 abscondit se, à סָתַר. Quando uero zade est prima radi-
 calis, mutat ה in ט ut à צַדִּיק fit הִצְטַדִּיק
 iustificauit se. Et quando zain primum te-
 net locum, migrat ה in dalet, ut à זָמַן fit
 הִזְדַּמְנָה uerbum huius coniugationis הִזְדַּמְנָה
 distulit se.

FORMA PRÆTERITI IN
 uerbis perfectis.

הִתְגַּבֵּל הִתְגַּבַּלְתָּ הִתְגַּבַּלְתָּ הִתְגַּבַּלְתָּ
 הִתְגַּבַּלְתָּ הִתְגַּבַּלְתָּ הִתְגַּבַּלְתָּ
 In fœminino הִתְגַּבַּלְתְּ הִתְגַּבַּלְתְּ הִתְגַּבַּלְתְּ
 הִשְׁמַרְתְּ

הַשְׁתַּמְרוּ הַשְׁתַּמְרוּת הַשְׁתַּמְרוּתִי הַשׁ
הַשְׁתַּמְרוּ הֵם
הַסְתַּבֵּל הַסְתַּבְּלָה הַסְתַּבְּלָתִי הַסְתַּבְּלָה הֵם
הַצְטַדֵּק הַצְטַדְּקָה הַצְטַדְּקָתִי הַצְטַדְּקָה הֵם
הוֹרַמְוּ הוֹרַמְוָה הוֹרַמְוָתִי הוֹרַמְוָה הֵם
הוֹרַמְוּ

In secundo ordine

הַתְנַפֵּל הַתְנַפְּלָה הַתְנַפְּלָתִי הַתְנַפְּלָה הֵם
deiecit se גַּי
הַתְנַפְּלָה הַתְנַפְּלָה הַתְנַפְּלָתִי
In feminino
In tertio ordine

הַתְּיָשַׁב הַתְּיָשַׁבְתָּ הַתְּיָשַׁבְתִּי הַתְּיָשַׁבְתָּ
תָּם גַּי collocavit se
הַתְּיָשַׁבְתָּ הַתְּיָשַׁבְתָּ הֵן
In feminino

Et quando media non est dageffabilis,
ut התְּיָשַׁבְתָּ deliberavit se, bene-
dixit se. Item quaedam mutant iod in uau
mobile, ut התְּיָשַׁבְתָּ cognouit se, התְּיָשַׁבְתָּ
cognouistite, &c.

In quarto ordine

הַתְּקַוְּמוּ הַתְּקַוְּמוּת הַתְּקַוְּמוּתִי מַ
מַ

erexit se **מִן הָאֵם נָגַד**

In fœminino **הִתְקַדְּמָה הִתְקַדְּמָהּ הָאֵם**

Apud rabino s uero & in Chaldaismo hæc forma plerumque seruatur, **הִתְחַיֵּב** condemnauit se, **הִתְחַיְבָה** condemnauerunt se, &c. Inuenitur etiam Iehosuae **נָצַח** legatum se fecit, à nomine **נָצַח** quod legatum significat.

In quinto ordine

הִתְגַּלְתָּה הִתְגַּלְתִּים הִתְגַּלְתִּי הִתְגַּלְתָּה

הִתְגַּלְתָּה prodidit se **נָגַד**

In fœminino **הִתְגַּלְתֶּם הִתְגַּלְתֶּיךָ הִתְגַּלְתֶּיךָ**

In sexto ordine

Forma Hichpaël in hoc ordine est duplex. Vna & frequentior est integra, ut **הִתְחַנֵּן** orauit, **הִתְחַנַּנְתָּ** orasti, **הִתְחַנַּנְתָּ** miseratus est, seu, ad miserendum se inclinauit. Alia fit more uerborum quarti ordinis, ut **הִתְחַנַּנְתָּ** uoluit se, **הִתְחַנַּנְתָּ** mensurauit se, 3. Reg. 17.

In septimo

In septimo ordine

התנבחה התנביות התנביתי התנבחי רוח
 התנביתם נה *percussit se*

In fœminino התנבסחה התנבסחיתו

Sic à יפה *pulcher fuit*, התנבסח *se pul-*
chrum fecit, ut Ierem. 4. לשווא התנבסי
frustra te pulchram facis.

In octauo ordine

התטלטל התטלטלת תי התטלטלה
 תם נה *mouit se*

In fœminino התטלטלה התטלטלתה

Sic התמהמהה *moram fecit*, impediuit
 se, התמהמהתי *moram feci*. Psal. 119.

Item השתעשע *oblectauit se*, &c. Est &
 aliud uerbum quod tamen est de quinto
 ordine, quod he tertiam radicalem lite-
 ram mutat in uau mobile, coniugaturq;
 sic in præterito

השתעשעה השתעשעית השתעשעתי השתעשעתי

יתם השתעשעו השתעשעוה השתעשעוה

השתעשעוה

Signifi-

Significat autem adorare siue incurua
re se facietenus in terram.

IN PARTICIPIO PRAESENTI

quod & loco participij praeteriti est,

et primo in uerbis perfectis

מתגדל מתגדלים ; מתגדלה מתגדלות

משתמר משתמרים ; משתמרת

משתמרות

מוצטק מוצטקים ; מוצטקה מצ

מוצטקות

In secundo ordine

מתנפל מתנפלים ; מתנפלה מתנפלות

In tertio ordine

מתושב מתושבים ; מתושבה מתושבות

מתנדע מתנדעים ; מתנדעה מתנדעות

In quarto ordine

מתקומם מתקוממים ; מתקוממה

מתקוממות

מתתיב מתתיבים ; מתתיבה מתתיבות

In quinto ordine

מתגלה מתגלים ; מתגלה מתגלות

In sexto

In sexto ordine

מתפלל מתפללים ; מתפללת
מתפללות
מתגולל מתגוללים ; מתגוללת
מתגוללות

In septimo ordine

מתנבא מתנבאים ; מתנבאת
מתנבאות
מתנבא מתנבאים ; מתנבאת
מתנבאות

In octavo ordine

מתטלטל מתטלטלים ; מתטלטלת
מתטלטלות
משתחרר משתחררים ; משתחררת
משתחררות

FORMA INFINITIVI IN QVI

*busdā ordinibus non differt à for
ma præteriti.*

In primo ordine

התגדל בהתגדל להתגדל
התגדלת בהתגדלת להתגדלת
מתגדלת

In secundo ordine

התנפל בהתנפל להתנפל
התנפלת בהתנפלת להתנפלת
מתנפלת

m Intertio

Intertio ordine

&c. התנישכ התניצע בהתנישכ בהתנישכ

In quarto ordine

התקומים התקויב בהתקומים להתקויב
בהתקויב

In quinto ordine

התגלות בהתגלות בהתגלות להתגלות
בהתגלות

In sexto ordine

&c. התפלל התעילל בהתפלל בהתגלל

In septimo ordine

התנפורת התנפורת בהתנפורת בהתנפורת
להתנפורת

In octavo ordine

התטלטל בהתטלטל בהתטלטל לח
להתטלטלהשתחורת בהשתחורת בהשתחורת
להשתחורת

FORMA IMPERATIVI, ET PRI

*mo in uerbis perfectis.*התגלל התגללו ; התקדלי התקדלנו
השחמור

הַשְׁתַּמְרוּ הַשְׁתַּמְרוּ הַשְׁתַּמְרוּ הַשְׁתַּמְרוּ

In secundo ordine

הַתְּנַפְּלוּ הַתְּנַפְּלוּ הַתְּנַפְּלוּ הַתְּנַפְּלוּ

In tertio ordine

הַתְּשׁוּבוּ הַתְּשׁוּבוּ הַתְּשׁוּבוּ הַתְּשׁוּבוּ

הַתְּנַדְּעוּ הַתְּנַדְּעוּ הַתְּנַדְּעוּ הַתְּנַדְּעוּ

In quarto ordine

הַתְּקַוְּמוּ הַתְּקַוְּמוּ הַתְּקַוְּמוּ הַתְּקַוְּמוּ

הַתְּקַוְּמוּ

הַתְּחַיְּבוּ הַתְּחַיְּבוּ הַתְּחַיְּבוּ הַתְּחַיְּבוּ

In quinto ordine

הַתְּגַלְּלוּ הַתְּגַלְּלוּ הַתְּגַלְּלוּ הַתְּגַלְּלוּ

In sexto ordine

הַתְּפַלְּלוּ הַתְּפַלְּלוּ הַתְּפַלְּלוּ הַתְּפַלְּלוּ

הַתְּגַלְּלוּ הַתְּגַלְּלוּ הַתְּגַלְּלוּ הַתְּגַלְּלוּ

In septimo ordine

הַתְּנַפְּרוּ הַתְּנַפְּרוּ הַתְּנַפְּרוּ הַתְּנַפְּרוּ

הַתְּיַפְּרוּ הַתְּיַפְּרוּ הַתְּיַפְּרוּ הַתְּיַפְּרוּ

In octauo ordine

הַתְּטַלְּטְלוּ הַתְּטַלְּטְלוּ הַתְּטַלְּטְלוּ הַתְּטַלְּטְלוּ

הַתְּטַלְּטְלוּ

הַשְׁתַּחֲוּהוּ m 2

הַשְּׁתַּחֲוּהַ הַשְּׁתַּחֲוִי הַשְּׁתַּחֲוִיָּה הַשְּׁתַּחֲוִיָּוִת

FUTVRVM HITHPAEL PER O=

*mnes ordines, & primo in uer-
bis perfectis.*

אֶתְחַוֶּה אֶתְחַוֶּה אֶתְחַוֶּה אֶתְחַוֶּה
וְתִחַוֶּה וְתִחַוֶּה וְתִחַוֶּה וְתִחַוֶּה

In fœmin. הַתְּחַוֶּה הַתְּחַוֶּה הַתְּחַוֶּה
אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶשְׁתַּחֲוֶה
תְּשַׁחֲוֶה תְּשַׁחֲוֶה תְּשַׁחֲוֶה תְּשַׁחֲוֶה
הַשְּׁתַּחֲוֶה הַשְּׁתַּחֲוֶה הַשְּׁתַּחֲוֶה הַשְּׁתַּחֲוֶה

In secundo ordine

אֶתְנַפֵּל אֶתְנַפֵּל אֶתְנַפֵּל אֶתְנַפֵּל
וְתִנַּפֵּל וְתִנַּפֵּל וְתִנַּפֵּל וְתִנַּפֵּל

In tertio ordine

אֶתִּישֵׁב אֶתִּישֵׁב אֶתִּישֵׁב אֶתִּישֵׁב
וְתִישֵׁב וְתִישֵׁב וְתִישֵׁב וְתִישֵׁב
אֶתְנַדְּעַ אֶתְנַדְּעַ אֶתְנַדְּעַ אֶתְנַדְּעַ
וְתִנַּדְּעַ וְתִנַּדְּעַ וְתִנַּדְּעַ וְתִנַּדְּעַ

In quarto ordine

אֶתְחַיֵּב אֶתְחַיֵּב אֶתְחַיֵּב אֶתְחַיֵּב
וְתִחַיֵּב וְתִחַיֵּב וְתִחַיֵּב וְתִחַיֵּב
אֶתְקַוֵּם אֶתְקַוֵּם אֶתְקַוֵּם אֶתְקַוֵּם
וְתִקַּוֵּם וְתִקַּוֵּם וְתִקַּוֵּם וְתִקַּוֵּם

תִּתְקַדְּמוּ יִתְקַדְּמוּ יִתְקַדְּמוּ
 תִּתְקַדְּמוּ תִּתְקַדְּמוּ

In quinto ordine

אֶתְגַּלְּהָ תִתְגַּלְּהָ יִתְגַּלְּהָ
 גִתְגַּלְּהָ תִתְגַּלְּהָ יִתְגַּלְּהָ

In fœminino תִתְגַּלְּהָ תִתְגַּלְּהָ

In sexto ordine

אֶתְפַּלְּלָה תִתְפַּלְּלָה יִתְפַּלְּלָה
 גִתְפַּלְּלָה תִתְפַּלְּלָה יִתְפַּלְּלָה

אֶתְגַּלְּלָה תִתְגַּלְּלָה יִתְגַּלְּלָה
 גִתְגַּלְּלָה תִתְגַּלְּלָה יִתְגַּלְּלָה

תִתְגַּלְּלָה תִתְגַּלְּלָה יִתְגַּלְּלָה

In septimo ordine

אֶתְנַבְּחָה תִתְנַבְּחָה יִתְנַבְּחָה
 גִתְנַבְּחָה תִתְנַבְּחָה יִתְנַבְּחָה

תִתְנַבְּחָה תִתְנַבְּחָה יִתְנַבְּחָה

אֶתְנַפְּחָה תִתְנַפְּחָה יִתְנַפְּחָה
 גִתְנַפְּחָה תִתְנַפְּחָה יִתְנַפְּחָה

In fœminino תִתְנַפְּחָה תִתְנַפְּחָה

In octauo ordine

אֶתְטַלְּטַל תִתְטַלְּטַל יִתְטַלְּטַל
 גִתְטַלְּטַל תִתְטַלְּטַל יִתְטַלְּטַל

ט ל א c.

אשתהוה m 5

אֲשַׁחֲרָה אֲשַׁחֲרָה יִשַׁחֲרֶה יִשַׁחֲרֶה וְשַׁחֲרֶה
 הַשַּׁחֲרֹה יִשַׁחֲרוּ הַשַּׁחֲרוּ הַשַּׁחֲרוּ
 הַשַּׁחֲרוּנָה

Et quando uau hippuch'a fronte adij-
 citur, seruatür hæc forma, וְאֲשַׁחֲרָה &
 adorasti, וְיִשַׁחֲרָה & adorauit. In plurali
 uero duplex uau in fine signatur, unum
 mobile & alterum quiescens. Notan-
 dum hic in fine huius cōiugationis, quod
 tau ex syllaba הָהּ nunquam abijcitur nisi
 cum prima radicalis litera fuerit eiusdem
 prolationis, tunc enim tau solet in prima
 radicali abscondi per dages, ut מִצִּיבֵר pro
 מִתְצִיבֵר loquens, וְיִטְמֵא pro וְיִתְטַמֵּא
 inquinabit se, &c.

Finis coniugationum.

Q V O P A-

CTO VERBIS SVBIVNGAN-
tur **קְבוּצוֹת** id est,
affixa.

Diximus supra, Hebræos duplicia habere pronomina, separata & affixa. De separatis iam diximus, de affixis autē nunc dicemus. Vocant ea Hebræi **קְבוּצוֹת** id est, cōnotationes. Reuchlinus uero primus appellauit ea affixa. Nam subiunguntur & affiguntur sic nominibus & uerbis, *Ratio affixorum.* ut in unam cum illis coeant dictionē, nec auelli possunt citra punctorum mutationem, nisi dictio ipsa habeat mediā dagessatam, tunc enim nulla aut modica fit in punctis mutatio, potissimum in nominibus. Comprehenduntur autem in uocabulo **קְבוּצוֹת** omnia affixa, tam simplicia

m 4 quam

quàm composita. Simplicia sunt nude ille
 sex literę, he, caph finale, nun finale, uau,
 iod & mem finale. Composita sunt sylla-
 bę $\text{בִּי הִי גִי גִת הִם הָו בֶּן בֵּם בִּרְי גִי}$
 ex memoratis sex literis constitutę. Et he
 atq; sex literę dissimiliter adhærent mo-
 dis, personis atq; generi, hoc est, non ha-
 bent ante se perpetuo & ubiq; locorum
 unum & eundem punctum uocalem. Ex-
 emplum: Mem finale relatiuum masc. ha-
 bet in præterito & alijs modis ante se ca-
 mez, præterquam in imperatiuo & futu-
 ro, ubi exigit zere, nisi desinētia uerbi es-
 set uox magna, hirec aut schurec, tūc nul-
 lum alium exigit punctum. Sic affixū וְ
 aliquando exigit ante se camez, aliquādo
 zere. Et affixa בִּי גִי quandoq; habent an-
 te se pathah & nōnunquā zere. Sed omis-
 sis his ponā nūc formulas affixorū, signa-
 boq; eas numeris, qui indicabūt cui modo
 & psonę singule formulę sint subiūgēde.
 Formulę

Formulae affixorum undecim.

- 1 גי גה תרו ה ס ו נ ד ג כס כן
- 2 גי גה ה ה ס נ ד ג כס כן
- 3 תני תנה תחר תה תח תב תג תכס תכן
- 4 י גרו ה ה ה ה ס ו כס
- 5 י גרו ה ה ח נ ד ס ו כס
- 6 י תגרו ה ה תב תג ס ו תכס
- 7 י ינה יו יס ינ יד יתס יתן
- 8 גי גה תרו גה ה נ ד ג כס
- 9 גי גה גה גה נ ד ג ס כס
- 10 י גי גרו ה נ ד ג ס ו כן כס
- 11 י גרו ה נ ד ג ס כס

Vnum & idem iudicium est de ס & ו
 de כס & כן, de הם & הן, de גה & גה, hoc
 est, cum quali forma הם subijcitur alicui
 personæ, tali quoq; הן affigitur, & in qua
 li dispositione גה accedit, tali & גה adij-
 citur. Cæterū qualis mutatio accidat per
 sonis singulorum modorum ob horum
 m 5 affixorum

affixorum accessionem, iam ostendam, idq; in tribus coniugationibus kal, piel & hiphil, & per omnes ordines. Ponam autem primo absolutam uerbi formam, ac mox subiungā quomodo mutet̄ ob adiiciendum affixum. Quando uero unā duntaxat uerbi formam in aliqua coniugatione inueneris, constructiuum non differt ab absoluto.

PRAETERITVM TRIVM
coniugationum.

Hiphil Piel Kal

affixum absolutum affixū absolutum affixū absolutū

Tertia persona singularis masc.

פָּקַד פָּקַד | פָּקַד פָּקַד | הִפְקִיד הִפְקִיד

Primæ formulæ affixa huic personæ adijciuntur. Affixum tamen כָּם habet hanc formam פָּקַדְכֶם uisitauit uos, פָּקַדְכֶם & in hiphil הִפְקִידְכֶם

Secunda persona singul. mascu.

פָּקַדְתָּ פָּקַדְתָּ | פָּקַדְתָּ פָּקַדְתָּ | הִפְקִידְתָּ הִפְקִידְתָּ
הִפְקִידְתָּ Recipit

Recipit affixa primæ formæ, & præterea affixum מוּ eos.

Prima persona ling. communis.

הִסְקֵיתִי פְּסָרְתִי : פְּסָרְתִי פְּסָרְתִי : הִסְקֵיתִי
הִפְסָרְתִי תִי

Secundæ formulæ affixa huic personæ subduntur, & præterea uau consonas atque מוּ eos.

Prima persona plur. com.

הִסְקֵנּוּ פְּסָרְנֵנוּ : פְּסָרְנֵנוּ פְּסָרְנֵנוּ : הִסְקֵנּוּ
הִפְסָרְנֵנוּ הִפְסָרְנֵנוּ

Recipit affixa secundæ formulæ.

Secunda persona plur. masc.

הִסְקֵתֶם פְּסָרְתֵם : פְּסָרְתֵם פְּסָרְתֵם : הִסְקֵתֶם
הִפְסָרְתֵם תֵם

Recipit affixa secundæ formulæ.

Tertia persona plur. commu.

הִסְקֵוּ פְּסָרוּ : פְּסָרוּ פְּסָרוּ : הִסְקֵוּ
הִפְסָרוּ

Secunda formula affixorum hic locum habet.

Tertia

Tertia persona singu. fœmin.

פָּקְדָה פָּקְדָה : פָּקְדָה פָּקְדָה : תִּפְקֹדְנָה
תִּפְקֹדְנָה

Recipit affixa tertiæ formulæ, præter
הַם & תָּה Cū gutturalibus בעַתְּחֵיבִי
terrui me. Secunda præteriti sing. fœm.
est conformis primæ personæ singulari,
ut שמִרְחֵיבִי custodiui me. Et mutato
hirec magno in zere, הִרְצֵתֵנִי deposui
sti nos. Usurpatur etiam masc. pro fœm.
ut יֹשֻׁעַ 2. הִשְׁבַּעְתֵּנִי adiurasti nos. Se-
cunda plural. fœmin. habet eandem for-
mam quam masculina, mutās scilicet nun
finale in uau schurec.

PARTICIPIVM PRÆSENS.

Hiphil Piel Kal

affixum absolutū affixum absolutum affixum absolutū
פֹּקֵד פֹּקֵד : מִפְקֵד מִפְקֵד : מִפְקֵד מִפְקֵד
מִפְקֵד

Adjicienda affixa quartæ formulæ.

פֹּקְדָה

פוקרת פוקרת : מפקרת מפקרת :
מפקרת מפקרת

Quinta formula affixorū hic subijciēda.

פוקנה פוקנה : מפקנה מפקנה :
מפקינה נה

Subijce affixa sextæ formulæ.

פוקרים פוקר : מפקרים מפקר :
מפקירים קיר

Affixa septimæ formulæ his subnectatur.

פוקרות פוקרות : מפקרות רורת :
מפקירות ות

Hoc plurale in diuersis statibus nullam
habet diuersitatem, suscipitq; affixa septi-
mæ formulæ.

P A V L .

פקור פקור : מפקור מפקור :
מפקור מופקור

Adijce affixa quartæ formulæ.

פקורים פקור : מפקורים מפקור :
מופקורים מופקור

Recipit affixa septimæ formulæ.

פקורה

פְּקוּדָה פְּקוּדוֹת : מִפְּקָנָה מִפְּקָנָה :
 מוֹפְקָנָה קָנָה

Adijce sextæ formulæ affixa.

פְּקוּדוֹת פְּקוּדוֹת : מִפְּקָרֹת וְהַ :
 מוֹפְקָרֹת קָרוֹת

Septimæ formulæ affixa hic locū habent.

I N F I N I T I V V S.

Hiphil Piel Kal

affixum absolutū affixum absolutū affixum absolutum

שָׁמַר שָׁמַר לְשָׁמֹר דָּבַר דָּבַר הַקָּרוֹשׁ
 הַקָּרוֹשׁ מִבָּר מִבָּר :

Adijce affixa quartæ formulæ.

In Niphal, cum affixis quartæ formulæ
 הִבְרָא הִבְרָא הִבְרָא Quando media est gut-
 turalis, seruat hęc forma מֵאֲסַם אֲהַבֵּם
 Porro affixum בָּם sic subijcitur אֲבָרְבָם
 תִּתְשָׁבֵם Item מֵאֲסַבֵּם אֲבָלְבָם

I M P E R A T I V V S

פֹּקֵד פֹּקֵד : סִפֵּר סִפֵּר : תְּסַפֵּר תְּסַפֵּר
 שְׁמַע שְׁמַע

Recipit affixa octauæ formulæ.

שָׁמַר

שְׁמֹרֶה שְׁמֹרֶה ; סִפְרֵה סִפְרֵה ; הַסְתִּירֵה
הַסְתִּירֵה שְׁמֹעֵה שְׁמֹעֵה

Recipit affixa secundæ formulæ

זָכְרִי זָכְרִי ; סִפְרֵי סִפְרֵי ; הַסְתִּירֵי הַסְתִּירֵי
Subijce affixa secundæ formulæ.

Plurale fœmininum שְׁמֹרְנָה nulla
recipit affixa, sed pro eo utimur hoc plu-
rali mascul. שְׁמֹרֶה

F V T V R V M.

אֲשַׁמְרֶה אֲשַׁמְרֶה ; אֲסַפְּרֶה אֲסַפְּרֶה ; אֲשַׁלִּיךְ
אֲשַׁלִּיב

Adijcienda affixa octauæ formulæ. Inue-
nitur etiam אֲשַׁלִּיב & אֲשַׁלִּיךְ, mutat alterū
scheua in camez, & אֲשַׁלִּיב in pathah, ut
אֲשַׁלִּיב אֲשַׁלִּיב. Notandum
etiam hic, quod tres personę singulares
& prima pluralis simili modo recipiunt
affixa octauæ formulæ. Et quod de secun-
da singul. mascul. scribimus, idem de ter-
tia singul. fœmin. accipiendum est.

ישמרה

יִשְׁמְרוּ יִשְׁמְרוּ יִשְׁמְרוּ : יִסְגְּרוּ יִסְגְּרוּ יִסְגְּרוּ : יִשְׁלִיחוּ יִשְׁלִיחוּ יִשְׁלִיחוּ

Hæc tertia plural. mascul. & similiter secunda plural. mascul. recipiunt affixa secundæ formulæ.

הַשְּׂמֹרִי הַשְּׂמֹרִי : הַסְּגִי הַסְּגִי : הַשְּׁלִיחִי הַשְּׁלִיחִי

Adijcienda sunt affixa secundæ formulæ. Pro הַשְּׂמֹרִי uero accipimus יִשְׁמְרוּ & יִשְׁמְרוּ.

S E C U N D U S O R D O.

Hiphil Piel Kal

affixum absolutū affixum absolutū affixum absolutum

Præteritum & utrumq; participiū recipit affixa sicut uerba primi ordinis. In imperatiuo יִשְׁקֹי יִשְׁקֹי planta eum osculare me.

גָּמַל גָּמַל גָּמַל : גָּשָׁשׁ גָּשָׁשׁ : הִגִּישׁ הִגִּישׁ

Adde affixa quartæ formulæ. In infinitiuo אֶשְׂטע אֶשְׂטע אֶשְׂטע sit טעתי טעתי טעתי plantando me, sicut אֶשְׁתֵּי אֶשְׁתֵּי אֶשְׁתֵּי appropinquando me.

Futurum

F V T V R V M.

תָּרַחַת תְּרַחֵם; תִּגְשֵׁהוּ תִגְשֵׁהוּ; אֶפֶל אֶפֶל

Affixa octauæ formulæ hic ueniunt applicanda. Inuenitur etiam יִפְצַח euellet te. וְשָׁקַנִּי osculabitur me.

תְּרַחֵם תְּרַחֵם; תִּגְשֵׁהוּ תִגְשֵׁהוּ וְפִילָה וְפִילָה
תְּרַחֵם תְּרַחֵם; תִּגְשֵׁהוּ תִגְשֵׁהוּ; תִּפְּלֵה תִפְּלֵה

Secundæ formulæ affixa his personis sunt addendæ.

T E R T I V S O R D O.

Præteritum & utrumque participium us in perfectis.

Hiphil Piel Kal

affixum absolutū affixum absolutū affixum absolutum

I N F I N I T I V V S.

שָׁבַת שָׁבַת; לָבַת לָבַת; וְסָר וְסָר
הוֹשִׁיב הוֹשִׁיב

Recipit affixa decimæ formulæ. Et manente iod, בִּישָׁרִי Item לִירְשָׁנִי ad perdendum nos. Et אֶרְעָה dicit אֶרְעָה Sic אֶרְעָה in hiphil לְהִיגִיקָה Item in passiuo הִגִּילָה nascendo eum, בְּצֵאתָם egrediendo eos.
n Imperatiuus

IMPERATIVVS.

יצור יצר; יסר יסר; הושיב הושיב
 Adde affixa nonæ formulæ. Item cum defectu iod.

יצר יצור יצור יצור
 F V T V R V M.

יבוע יבע; יוסר יוסר; יוביל יוביל
 Recipit affixa nonæ formulæ.

יבוע יבוע יבוע יבוע
 יוסר יוסר יוסר יוסר
 יוביל יוביל יוביל יוביל

Adijce affixa secundæ formulæ. Quæ uero retinent iod sic recipiunt affixa
 אי יא; איניסר יאניסר; איעצר יאיעצר
 Et in hiphil יאניסר la-
 ctabo eum.

QUARTVS ORDO: PRAETERITVM.

Hiphil Piel Kal

affixum absolutũ affixum absolutũ affixum absolutum
 שם שמו; שואם שואמו; תשים תשימו
 שמת שמת; שוממת שוממת; רת
 חשמת חשמת

Prima formula affixorum his duabus personis est adijcienda. Habet etiam ali-
 quando

quando secunda persona syllabam מו

שמתי שוממתי השומתי

Adde affixa secundę formę, & adde ו
consonantem atq; syllabam מו

שמנו שוממנו השמנו

שמנו שוממו השוממו

Recipiunt affixa secundę formulę.

שמתם שמתו; שוממתם ממתו;

השממתם תו

Adjicienda affixa secundę formulę.

שמרו שמו; שוממרו שוממו;

השימה השימו

Appone affixa tertię formulę, ut באחר

PARTICIPIVM PRAESENS.

שמם שמו; משומם משוממו; משים

משום שמרו שמתו; משוממרו

מרו; משימה משימו

Recipiunt hæ duæ personæ affixa quar-
tę formulę.

שמים שמו; משוממים משו; מ

משומים משימו

שמות 2 n

שְׁמוּרָה שְׁמוּרָה : מִשְׁוֹמְרוֹת מִשְׁוֹמְרוֹת
 מִשְׁוֹמְרוֹת

Adijce affixa septimæ formulæ utrique generi.

P A V L

Hiphil Piel Kal

affixum absolutū affixum absolutum affixum absolutū

מִוֵּל מִוֵּל 4. : מִוֵּלִים מִוֵּל 7. : מוּ
 מִוֵּלָה מִוֵּלָה 6.

Item מִוֵּלָה recipit affixa septimæ form. Hic nullū habes piel neq; hiphil.

I N F I N I T I V V S.

שׁוֹם שׁוֹם שְׁמֵ בּוֹא : קוֹמֵם קוֹמֵם :
 הַמֵּיהַ הַמֵּיהַ

Adijce affixa decimæ formulæ. Differunt tamen הַמֵּיהַ & הַמֵּיהַ. Nam prius ualet, ego interficio, & posterius, interfecit me.

I M P E R A T I V V S.

שׁוֹם שׁוֹם : מוֹתֵה מוֹתֵה : הַמֵּיהַ
 הַמֵּיהַ

Affige pronomina formulæ octauæ.

שׁוֹמוֹ

שׁוּמַר שְׁמַי; מוֹתֵהוּ מוֹתֵתִי; תְּמִיתָהוּ
הַמִּיתֵתִי

Hę duę p̄sonę recipiūt affixa formulæ 2.

F V T V R V M.

אָשׁוּר אָשׁוּרִים; אָרוּרִים אָרוּרָמִים;
אָשׁוּרִים אָשׁוּרִים

Subijciuntur nonæ formulæ affixa.

יְשׁוּמַר יְשׁוּמָר; יְרוּמַר יְרוּמָר; יֵשׁ
יְשׁוּמָר יְשׁוּמָר

תְּשׁוּמַר תְּשׁוּמָר; תְּרוּמַר תְּרוּמָר;
תְּשׁוּמָר תְּשׁוּמָר

Recipiunt hę duę p̄sonę affixa secundæ
formulæ. Dicitur etiam אָרוּרִים exal-
tabote, יִכְרַתְּךָ, יְמוֹתֵהוּ interficiet eum,
diriget te, יְמִיתֵהוּ occidet eum.

Q V I N T V S O R D O

præteritum.

Hiphil Piel Kal

affixum absolutū affixum absolutū affixum absolutum

גָּלָה גָּלָה; גָּלָה גָּלָה; גָּלָה גָּלָה

גָּלִיתִּי גָּלִיתִּי; גָּלִיתִּי גָּלִיתִּי; גָּלִיתִּי גָּלִיתִּי

Subijce utrique p̄sonę affixa primæ for-

n 5 mulæ.

mule. Porrò quę in aleph desinunt **מיצ**
קנאני &c.

גליתי גליתו | **גליתו** | **הגליתו** | **מו**
גלה גלה | **גלה** | **הגלה**
גלינו גלינו | **גלינו** | **הגלינו**

Recipiunt hæ tres personæ affixa secundæ formulæ.

גליתם גליתו | **גליתם** | **הגליתו** | **הג**
הגליתם | **הגליתו**

Subijciunt affixa 2. formulæ. Sequit scem.

גלתי גל | **גלתי גל** | **הגלתי גל**

Adde affixa tertiæ formulæ. Cum mem
hanchabet formam, **העלתם** duxit eos
Rahab, Ios. 2.

PARTICIPIVM PRAESENS.

גולת גול | **גולת גול** | **גולת גול**

Recipit affixa decimæ formulæ.

גולת גולת | **גולת גולת** | **גולת גולת**

Subijciuntur affixa sextæ formulæ.

גולת גול | **גולת גול** | **גולת גול**

גולת גולת | **גולת גולת** | **גולת גולת**

גולת

מַגְלוֹרַת מַגְלוֹרַת

Subnectuntur his duabus personis affixa septimę formulę.

P A V L.

Hiphil Piel Kal

affixum absolutum affixū absolutum affixū absolutū
 גְּלוֹרַי גְּלוֹרַי ; מַגְלָה מַגְלָה ; מַגְלָה מַגְלָה ; מַגְלָה מַגְלָה

Subijce affixa undecimę formulę.

גְּלוֹרַיִם גְּלוֹרַי ; מַגְלִים מַגְלִים ; מַגְלִי מַגְלִי ; מַגְלִי מַגְלִי
 Adjice affixa septimę formulę.

גְּלוֹרַת גְּלוֹרַת ; מַגְלַת מַגְלַת ; מַגְלַת מַגְלַת ;
 מַגְלַת מַגְלַת

Adjice affixa sextę formulę, & in plurali quod est גְּלוֹרַת subijce affixa septimę formulę.

I N F I N I T I V V S.

תְּהִי הַיּוֹת עֲשׂוֹת ; בְּסוֹת בְּלוֹרַת ;
 תְּהִי הַעֲלוֹת

Adjiciuntur affixa decimę formulę.

I M P E R A T I V V S.

תֵּאָחַז תֵּאָחַז ; צִיָּה צִיָּה ; תִּרְעָה תִּרְעָה
 Subijce affixa octavę formulę.

n 4 תֵּאָחַז

רָאָה רָאִי ; צִיָּה צִיָּי ; הִרְאָה הִרְאִי
 Mascul. plur. & fœmin. singul. simili lege
 suscipiunt affixa secundæ formulæ, nec
 mutatur forma uerbi.

F V T V R V M.

Hiphil Piel Kal

affixum absolutū affixum absolutū affixum absolutum
 יִגְלוּ יִגְלָה ; תִּצְרַח תִּצְרַח ; תִּעַל תִּעַל

Tres personę singul. & prima plural.
 simili lege recipiunt affixa nonę formulę.
 Inuenitur quoque יִרְאֵנִי uidebit me,
 aleph cum pathah.

הִרְאָה הִרְאִי ; תִּבְסֵה תִּבְסֵי ; יִגְלֵה יִגְלֵי
 Secunda & tertia plural. mascul. & secun-
 da singul. fœmin. simili modo recipiunt af-
 fixa 2. form.

S E X T V S O R D O.

סָבַב סָבַב ; סִבְבָּה סִבְבָּה ; חָסַב חָסַב
 סָבוּת סָבוּת ; סִבְבָּת סִבְבָּת ; חָסַב חָסַב
 חָסַב חָסַב

Adjice utriq; personę affixa primę form.

סָבוּת

סְבוּתִי : סִיבְבִתִּי : חֲסַבְתִּי :
 סְבוּתָהּ : סִיבְבִתָּהּ : חֲסַבְתָּהּ :
 סְבוּתָם : סִיבְבִתָּם : חֲסַבְתֶּם :
 סְבוּתֵיכֶם : חֲסַבְתֶּם : סִיבְבִיתֶם :
 סְבוּתֵיכֶם : חֲסַבְתֶּם : סִיבְבִיתֶם :

Quatuor istis personis subiiciuntur affixa
 secundæ formulæ. Prima singul. recipit
 quoque מִי & וּ

סְבַרְתָּ סֶבֶר : סִיבְבַתְּ סִיבְבָהּ : חֲסַבְתָּ חֲסַבָהּ :
 Hoc præteritum fœmin. recipit affixa
 tertiæ formulæ. Participiũ præsens סֶבֶר
 recipit affixa ut קָם in quarto ordine, ni-
 si quod in kal & hiphil altera dageffatur.

INFINITIVVS.

Hiphil	Piel	Kal
<i>affixum absolutũ</i>	<i>affixum absolutũ</i>	<i>affixum absolutum</i>
בִּי בָּא	בִּי בָּא	בִּי בָּא

Adijce affixa decimæ formulæ.

IMPERATIVVS.

בִּי בָּא : בִּי בָּא : בִּי בָּא :
 Substituenda sunt affixa octauæ formulæ.
 n s Inuenitur

Inuenitur etiam **חַנּוּנִי** miserere mei, &
חָקָה exara eam.

בֹּא בְּנִי ; **בֹּוֹא בְּנִי** ; **חַשְׁמוּ חַשְׁמוּ**

Hæ duæ personæ non differunt in statu
 absoluto & constructiuo, recipiuntq; af-
 fixa nonę formulę.

F V T V R V M.

יְבוּ יְבוּ ; **יְבוּ יְבוּ** ; **יְבוּ יְבוּ** ; **אֲשֵׁם אֲשֵׁם**

Adijce affixa nonę formulę. Inuenitur eti-
 am **יְחַנּוּנִי** & **יְחַנּוּנִי** miserebitur mei.

יְשִׁירָה יְשִׁירָה ; **יְסַבֵּב יְסַבֵּב** ; **יְשִׁמָּה**

יְשִׁמָּה

Subijcienda sunt his duabus personis af-
 fixa secūde formulę. Pro septimo ordine
 nulla ponimus exempla, quandoquidē ea
 non differant à uerbis quinti ordinis.

De positione

DE POSITI-

ONE ACCENTVVM PER

*omnes coniugationes, ordines, mo-
dos & personas.*

Am nihil dicemus de fi-
guris multipliciū accen-
tuum, quos habent He-
bræi in biblijs sacris, diffe-
remus enim id in locum
suum, sed ostēdemus quem locum accen-
tus sibi uendicet in omnibus modis & per-
sonis quatuor coniugationum.

P R A E T E R I T V M.

Cum præteritum habeat nouem per-
sonas, sciendum quinq; ex eis semper ha-
bere accentum in ultima, etiam cum uau
conuersiua, nempe פָּקַד פִּקְדוֹ פִּקְדוֹן
פִּקְדוֹת פִּקְדוֹתָם פִּקְדוֹתָי In pausa uero pro שָׁמַר
פִּקְדוֹתָי שָׁמַרָה dicitur שָׁמַרָה scheua mutato in
samez. Rursum duæ semper habēt accen-
tum in

plurali, שמורים custoditi. Et in scemin.
שמורה custodita, שמורות custodite.

INFINITIVVS.

Solet quoq; in infinitiuo accētus poni
in ultima, ut לשמור custodire שמור
ad custodiendū, לשבב da dormiendum,
למשחה ad ungendum.

IMPERATIVVS.

Habet accentum in ultima, ut קרב
שמור & cum paragogehe שלח mit
te. In plur. עמרה state, רחצו lauate. In
scem. שבבי dormi, שמענה audite.

FVTVRVM.

Prima persona habet accentum in ulti
ma, ut אשמחה & cum accen
tu pausante אשמחה gaudebo. Item se
cunda & tertia mascul. ישמח laetabit,
תשלח mittes. Prima plural. גשלח &
גשרבב & cum accentu pausante גשרבב
appropinquabimus. Tertia plur. ישלח.
Inuenitur etiam ישבע saturabūtur. Sic
in secun-

in secunda plural, תִּשְׁמְעוּ & cum pausa תִּשְׁמַעוּ audietis. Et in secunda sing. fœmin. תִּשְׁמְעִי & תִּשְׁמָעִי Item plurale fœm. תִּשְׁמַעְנָה audietis & audient mulieres. Et in pausa תִּשְׁמַעְנָה audietis, &c.

SECUNDVS ORDO.

Præteritum & participium nō differunt à uerbis perfectis. In infinitiuo תִּשְׁאָ accedere. Imperatiuus habet accentum in ultima, præter תִּשְׁאָ accedite. Sic futurum habet in ultima, præter תִּשְׁאָ accedetis & accedent mulieres.

TERTIVS ORDO.

Præteritum & utrumque participium ut in perfectis. Infinitiuus ut in secundo ordine. Similiter imperatiuus & futurum ut in secundo ordine. Quæ ab aleph incipiunt non differunt à perfectis. In futuro tamen propter uau hippuch fit ex milra millel, ut יֹאכַל comedet, יֹאכַל & comedit. Sic יִרְעֶה cognosces, יִרְעֶה & cognouit.

Quartus

QVARTVS ORDO.

Prima persona utriusque numeri & secunda singularis habent accentum in penult. ut קָמַתְּ קָמַתְּי. Tertia quoque singular. scem. ut קָמַתְּ. Item in plur. קָמַתְּוּ surrexerunt. Et participium praesens habet accentum in ult. in utroque genere & numero, קָמַתְּוּ surgentes, קָמַתְּוּ surgens mulier. Imperatiuus habet in penult. ut קָמַתְּוּ surge, קָמַתְּוּ surgite. Futurum habet tres singulares & primam pluralem cum accento milra, id est, in ultima, reliquas habet millel, id est, in penultima.

QVINTVS ORDO.

In praeterito habet tertia singularis utriusque generis & tertia plur. accentum in ultima. Secunda singularis in utroque genere habet in penultima & secunda pluralis in ultima. Item prima utriusque numeri habet in penultima. Participium utrumque habet accentum in ultima sicut & infinitiuus.

uus. Imperatiuus habet in ultima præter
 pluralem fœmininam, ut נַיִשׁוּן facite.
 Omnes quoq; futuri personę habent ac-
 centum in ultima præter tertiam fœmini-
 nam pluralem.

S E X T V S O R D O.

Omnes personę præteriti mascul. &
 fœmininę habent accentū in penult. præ-
 ter secundam plur. quę habet in ultima.
 Participiū præsens habet in ultima. Simili-
 ter participium præteritū & infinitiuus.
 Futurum quoq; habet in personis singula-
 ribus & prima plurali accentū in ultima,
 in reliquis personis in penult.

S E P T I M V S O R D O.

Cum iste ordo tertiam radicalem ha-
 beat literam he, non differt à quinto or-
 dine. Cæterum quę hic de coniuga-
 tione Kal dicta sunt, eadem intel-
 ligenda sunt de coniu-
 gatione Piel.

Coniugatio

CONIVGATIO HIPHIL.

In primo ordine.

Tertia singul. atq; secunda plural. sunt milra. Secunda uero sing. similiter tertia pluralis, & item utraq; prima & tertia sc̄emin. singularis sunt millel. In participio præsentis, singularis & pluralis mascul. est milra, singularis uero sc̄emin. est millel & plur. sc̄emin. milra. Participium præteritum est milra præter תִּפְּרַח Infinitiuus est milra, imperatiuus uero millel præter singularem mascul. Porro futurum in omnibus personis quæ post tertiam radicalem nullam habent superadditam literam, est milra, quæ uero habent iod, uau aut syllabã תִּ superadditam sunt millel.

In secundo ordine

Præteritum non differt à primo ordine. In participio præsentis omnes personæ sunt milra, etiam תִּפְּרַח excipitur תִּפְּרַח Idem sentiendum de participio
 o præterito,

preterito, etiam in fœmin. genere. Infinitivus quoq; est milra. Imperativus est conformis imperativo perfectorum. Similiter futurum.

In tertio ordine

Præteritum conforme est uerbis perfectis. Participium præsens & præteritum est milra, præter personam fœmin. quæ in tau definit, ut מִישָׁבַת Infinitivus est milra. Futurum est conforme uerbis perfectis, præter רוֹרִיעִי

In quarto ordine

In præterito quando manet iod, solum tertia singul. & secunda plur. sunt milra, reliquæ omnes mascul. & fœmin. sunt mil lel, ut תְּבִינָה intellexisti, תְּבִינָה intellexit mulier. Vtrumq; participium est milra præter alterum fœmininum מִישָׁבַת Infinitivus est milra, & imperativus mil lel præter singulare masculinum תְּבִינָה Futurum est milra ubiq; præter eas personas quæ

que habent à sine radicis superadditas literas uau aut iod, aut נָ syllabam.

In quinto ordine

Hiphil quinti ordinis non differt in accentuum susceptione à prima coniugatione Kal.

In sexto ordine

Non differt hiphil huius ordinis ab hiphil quarti ordinis. Hucusq; de uerbis.

DE NOMI-

NE SECUNDA PARTE

te orationis.

Omen altera pars orationis apud Hebræos nō habet tantam difficultatem ut uerbum, nec tantā perplexitatem ut nomen apud Latinos & Græcos. Nam non obliquatur de casu in casum, sed mutatur den-

taxat de singulari numero in pluralem, & adiectiuamouentur de mascul. genere in fœmininum. Quædam etiam mutant puncta propter constructionem, hoc est, ob sequentem genitiuum casum aut subiunctum affixum, ut infra dicetur. Exprimuntur tamen nonnunquã obliqui casus, præpositiuis quibusdam ministerialibus literis, in hunc scilicet modum, **דְּבַר** uerbū, **הַדְּבַר** uerbi, **לְדְבַר** uerbo, **אֵת דְּבַר** uerbum, **מִדְּבַר** a uerbo. Sic in plur. **דְּבָרִים** uerba, **הַדְּבָרִים** uerborum, **לְדְבָרִים** uerbis, **אֵת דְּבָרִים** uerba, **מִדְּבָרִים** a uerbis. Hęc tamen non constanter obseruantur, cum casus sepe deprehendatur ex tenore sententię, & litera **ה** nonnunquam inueniatur præponi nominatiuo, aliquãdo accusatiuo, sicut & lamed sepe ostendit accusatiuum casum & aliquãdo genitiuum: præsertim in titulis, ut **מִזְמֹר לְדָוִד** psalmus Davidis.

De no,

DE NOMINE ADIECTIVO.

Vocant Hebræi adiectiuum שם
 הוֹצֵר id est, nomen forme, sicut substan-
 tiuum appellatur שם תְּצַבֵּר nomen rei.
 Nomen formale uocant quodcunq; mo-
 uetur de mascul. genere in fœmininum,
 ut אֶלֶף מֶלֶךְ rex, sic מַלְכָּה regina, אֶלֶף
 canis, בְּלֵבָה canicula. Sic אִישׁ uir, אִשָּׁה
 uira seu uirago. Et pura adiectiua, qualia
 sunt הַרְשׁוּב nouus, צַדִּיק iustus, טוֹב bo-
 nus, sic mouentur in fœmininum genus
 הַרְשׁוּבָה &c. Inueniuntur au-
 tem hæc pura adiectiua sub duplici dunta-
 xat terminatione & duplici genere, ma-
 sculino & fœmin. Neutrum enim genus
 non habent Hebræi, sicut nec comparati-
 onem, sed circumloquuntur comparati-
 uum, & superlatiuum gradum in hūc mo-
 dum, טוֹב bonus, טוֹב יוֹתֵר magis bo-
 nus, טוֹב מְאֹד bonus ualde, id est, opti-
 mus. Frequentius tamen circumloquuntur

Comparati-
 uus gra-
 dus.

sur comparatiuū per præpositionē mem,
 est אדם זה למור מזה Homo ille doctus
 est ab illo siue præ illo, id est, doctior, י
 יוחנן הוא טוב מפיטא Iohannes est bo
 nus præ Petro, id est, melior.

Adiectiua sc̄eminina formantur à ma
 sculinis sola adiectione literæ he, partici
 pia uero sc̄emin. frequentius habent sur
 peradditam literam tau quàm he. Quo
 modo autem quedam adiectiua mutant
 puncta, dum à mascul. in formam sc̄emini
 nam transferuntur, infra dicam. Hoc satis
 querit hic scire, he sc̄emin. literam semper
 ante se exigere camez, ac deinde camez
 primam uocem propter adiectionem he
 literæ migrare in scheua, & segol pri
 mam uocem in segullatis mutari in pa
 shah: exempla

צדיק	iustus	צדיקה	iusta
עור	cæcus	עורה	cæca
גבור	fortis	גבורה	ualida
			גורל

גדול	magnus	גדולה	magna
זקן	senex	זקנה	uetula
נער	puer	נערה	puella
מלך	rex	מלכה	regina
עני	pauper	ענינה	paupercula
בכור	primogenitus	בכורה	primogenita
שכן	uicinus	שכנה	uicina
נדב	uoluntarius	נדבה	uoluntaria
גבר	uir	גבירה	domina
טוב	bonus	טובה	bona
גר	peregrinus	גרה	peregrina

In quinto uero ordine ubi he est tertia radicalis, masculina desinunt in sægol, & sceminina in camez, ut

יפה	pulcher	יפה	pulchra
חל	infirmus	חלה	infirmata

Gentilia uero adiectiua desinunt in iod, masculina scilicet, sceminina uero in ית & pauca quedam in ית Exempla

עברי	Hebræus	עברית	Hebræa
יהודי	Iudæus	יהודית	Iudæa
		ו	ישראלית

ישראלית Israëlites ישראלית Israëlita
 אדומית Idumeus אדומית Idumea
 צידונית Zidonius צידונית Zidonia

Hanc formam sequuntur numeralia ordinalia, de quibus supra, & quedã alia nomina, ut sunt

ערירי	solitarius	הכלילי	rubicundus
גברי	alienus	גברית	aliena
חפשי	liber	חפשית	libera
אכזרי	crudelis	אכזרית	effera

Masculina faciunt pluralem in יים ut עבריים עבריים חפשיים חפשיים אדומיים אדומיים sed frequen-
 tius duo iod contrahuntur in unum, ut גברים גברים חפשיים חפשיים liberi. Fœmini-
 na uero seruant hanc formam פושיות פושיות יהודיות יהודיות cum iod mobili.

DE GENERE NOMINVM

Substantiuorum.

Nomina substantiua aut sunt mascu-
 lini generis aut fœminini, pauca in-
 ueniuntur cõmunis generis, hoc est, quæ
 aliquando

aliquando inueniuntur in mascul. genere, aliquando in feminino. Neutrum genus Hebræi non habent, tametsi adiectiuum fœmininum nonnunquam soleant usurpare substantiue & in neutro genere, ut תִּשְׁטִיט, quod cum substantiuo iunctum significat istam. Sic טִיבָה significat bonā in fœmin. genere, & bonum seu bonitatē in neutro genere. Substantiua masculina constant tribus radicalibus literis, fœminina uero desinunt uel in he uel in tau superadditam literam. Admittunt tamen multa mascul. epenthesisin uau uel iod, & quædam prothesisin mem. Exempla:

סֵפֶר liber מֶלֶךְ rex צֶבֶר uerbum
 קָצִיר messis סְפִיר numeratio קֹדֶשׁ sanctitas
 מִשְׁפֵּט iudiciū שֹׁמֵר asinus שֹׁמֵר custos

Hic rursus multa inueniuntur quæ habent formā mascul. & sunt fœminina. Deprehenditur autē genus ex adiuncto uer

Quomodo genus cognoscitur.

o s bouel

bo uel adiectiuo, ut אבן גדולה lapis magnus, אש רחוקה terra longinqua, אש בוערה ignis ardens, &c. Item nomina quæ à natura habent dualitatem in corpore animalis habent serè omnia scemininum genus quantumlibet careant superaddita litera he, ut sunt עין oculus, רגל pes, יד manus, אוזן auris, שפה labium. ארוע גטויה brachiū extentū, &c. Item nomina regionum & ciuitatum sunt sceminina, ut יהודה Iudæa, ירושלים Ierusalem, מצרים Egyptus, בבל Babylon, &c. Porro substantiua sceminina habent ultra tres radicales literas superadditam literam he uel tau. He exigit ante se camez, & tau sægol. Quod tamen intelligendū est de statu absoluto. Nam in statu regiminis mutatur he sceminina litera in tau raphatū: exempla צדקה iusticia, צדקה ה' iusticia domini, צדקתי iusticia mea, מגלה הספר, מגלה uolumen

lumen

lumen scribæ. Itē עֲטָרָה corona, תְּפִלָּה gloria, decor. Et quando ultima est gutturalis mutatur duplex sægol in duplex pathah, ut מִשְׁלַחַת immissio, צִיעָה scientia, אֲמָרְתָה marsupium. Et hæc quando suscipiunt affixum aliquod dageffant tau, ut אֲמָרְתָהִי marsupium meum, צִיעָתָךְ noticia tua, עֲטָרָתוֹ corona eius, at tau quod ex he nascitur manet raphatum in affixorum subiunctione, ut צִדְקָתְךָ iusticia tua, שְׂמֵחָתִי gaudium meum, ab absoluto שְׂמֵחָה &c.

De numero plurali utriusq; generis.

Masculina faciunt pluralem numerum in ים ut מֶלֶךְ rex, מְלָכִים reges, & fœminina in וֹת ut עֲטָרָה corona, עֲטָרוֹת coronæ. Excipiuntur tamen utrinq; multa nomina, quæ hanc regulam non observant. Nā multa masculina desinunt in plurali in oth, ut אָב pater, אֲבוֹת patres, מְקוֹם locus, מְקוֹמוֹת loca, לַיַּל nox, לַיָּלוֹת

לילות noctes, פחה praeses, פחות praesi-
 des, &c. Sic multa foeminina habent termi-
 nationem masculinā, ut גמלה forinica,
 גמלים formice, גבלה carica, גבלים
 carice, רבויה apis, רבויה apes, יונה
 columba, יונים columbe, תriticum
 tritica, לבנה later, לבנים late-
 res, &c. Item multa in singulari habent
 formā masculinorum, quæ tamen in plu-
 rali desinunt in oth, ut ארץ ארצות terra,
 קשת קשתות gladius, קרב קרבות
 arcus. Quaedam etiam inueniuntur, quæ u-
 tramq; habent terminationem pluralem,
 ut שנה שנים annus, שנה שנים anni,
 מלה מלות & מלים dictiones,
 עצם עצמים & עצמות ossa,
 צבא צבאות & צבאים exercitus,
 לבנה לבנות & לבנים cor, לבנה לבנות
 corda. Porro nomina dualitatem signifi-
 cantia, faciunt plur. in ים ut ידים ma-
 nus, ידים ידים pedes, עינים עינים
 oculi,

אוזניים aures, מלכים duo re-
 ges, מלכים multi reges. Inueniuntur
 quoque quedam alia nomina in duali num.
 tantum, ut שמים cœli, מים aquæ, צהריים
 meridies, רחים molæ. Item quedam in-
 ueniuntur in plurali num. tantum absque
 singul. ut sunt עררים puericia, חיים ui-
 ta, זקנים senectus, בתולים uirginitas,
 מתיים pauci uiri, &c. sicut e contra multa
 inueniuntur singularia absque plur. num. ut
 sunt זהב aurum, עופרת plumbum, צאן
 ouis & oues, שיה pecus. Vbi notandum,
 nomina specierum animalium sæpe in sin-
 gulari nume. capi pluraliter, ut אדם ho-
 mo & homines, בקר bos & boues, צאן
 ouis & oues. Notandum præterea, quæ-
 dam nomina singularia aliena habere plu-
 ralia, ut איש uir, in plurali אנשים uiri,
 & raro inuenitur אישים. Sic אשה mu-
 lier, in plurali נשים mulieres. Item בת fi-
 lia, בנות filię. Horum tamen non sunt multa.

De statu

Statum nominis absolutū uocant eum qui post se non habet genitiuum casum. Cum uero genitiuus sequitur casus, uocatur is status *הַשְׁבִּיבִי* id est, status subiunctionis, obtinetq; in hebraica lingua grandem in punctis mutationē, præsertim in plurali numero. Nam is ob subiunctū genitiuum casum abijcit mem finale de ו & hirec mutatur in zere, atque uoces magnas præcedentes commutat in paruas aut in pūctum scheua. In sing. uero numero mutat uoces magnas in paruas & potissimum in scheua. Quod ut recte intelligas, notabis propter quatuor causas mutari nomina in punctis, nempe propter regimen, propter plur. num. propter scem. genus & propter affixorū subiunctionē. Sunt autem quatuor uoces quæ in nominibus mutationē suscipiunt, nēpe *camez*, *zere*,

Causa mutationis punctorum.

Que uoces mutantur.

zere, ſægol & holem, tres magnæ & una parua. Scheua quoq; annumeraret eis, ſi uniuerſaliter eſſet mobile. Camez & zere quando primam dictionis ſyllabam occupant, mutantur in ſcheua. Quando uero in ſecunda inueniuntur, uertuntur in pathah, ut **דָּבַר** **יְהוָה** abſoluto dicitur **דְּבַר** **יְהוָה** uerbum domini. Sic **אִשָּׁה** ſit **אִשָּׁה** ſenex domus. Idem ſit in reliquis tribus mutationibus, niſi quod ſecunda uox non ſemper mutatur in pathah, ut **דְּבַרִּי** uerbum meum, **דְּבַרְכֶם** uerbum ueſtrum, **דְּבַרֵּנוּ** uerbum noſtrum, & in plurali **דְּבַרְיָם** uerba, **דְּבַרַּי** uerba mea, **דְּבַרְיֶיךָ** uerba tua. In plurali uero conſtructiuo **דְּבַרֵּי יְהוָה** uerba domini, ubi etiam altera uox magna mutatur in ſcheua, & primū ſcheua in hirec, per regulam iſtam, Vbi duo ſcheua à principio dictionis conueniunt, primum migrat in hirec. Item in ſeminino genere **אִשָּׁה יְשֵׁרָה** rectus ſit, **יְשֵׁרָה**

ישנה recta, sic à זקן fit זקנה uetula.

*Regula de
camez ini-
tiali.* Regula: Omne nomen perfectum cuius uox prima est camez, mutat camez in

memoratis quatuor mutatiōibus in scheua, quæcunq; fuerit uox secūda. Idem sentiendum de nominibus quorum uox prima est zere & altera camez, ut est לבב cor, ענב uua, שער crinis. Nam dicimus לבב האדם cor hominis, לבבי cor meū, לבבים corda. At quando uox secunda non est camez, ut in his אפוד cinctorium humerale, אבס præsepe, non mutatur zere. Nam dicitur אפודי cinctorium meum, אבסו præsepe eius, & in regimine, אפוד הכהן ephod sacerdotis. Sic עירום nudus, עירומים nudi. Item quando post zere sequitur sægol, ut in ספר liber, עשב herba & similibus, zere aliquando mutatur & quandoq; non mutatur, ut infra in forma illa explanabitur. Similiter dicitur infra de his quæ primam habent sægol,

gol, & de his quæ primam habet holem.
Aduerte ergo formulas istas nominum,
quas nunc tibi ob oculos ponam cum omni-
bus mutationibus eorum.

שֶׁבַר רֶבֶר מִיטַר

Inueniuntur sub hac forma in hebræo
plurima nomina, tam adiectiua quàm sub-
stantiua, ut sunt מִיטַר prouerbium, חֶזֶן
sponsus, גִּבֹּל stultus, שֶׁלֶל spoliū, שִׁמּוֹן
cuniculus, גַּמֵּל gamelus, חֲדָשׁ nouus,
יָקָר preciosus, יָשָׁר rectus, &c. Hæc itaq;
in omnibus quatuor mutationibus uer-
tūt camez primum in scheua, alterum ue-
ro camez manet in plurali absoluto, in fœ-
minino genere & in affixorum subiuncti-
one, ut יָשָׁר rectus, יִשְׂרָה recta, יִשְׂרָיִם
recti, רֶבֶר uerbum tuum, &c. at in regi-
mine singulari & cum durioribus affixis
mutatur alterum camez in pathah. Du-

*Duriora
affixa.*

rora affixa uoco הָן הֵם בְּן בָּם quæ sem-
p per seque-

per sequestrantur ab alijs affixis, quæ hic distinctionis gratia uocabo affixa leuiora. Dicimus enim דְּבַרְכֶם uerbum uestrum & דְּבַר יְיָ uerbum domini. Porro in plurali constructiuo dicitur יִשְׂרָאֵל לֵב recti corde, דְּבַר יְיָ uerba domini. Quâ mutationem sic facile percipies. Plurale absolutū דְּבָרִים in regimine abijcit mem finale & mutat hirec finale in zere, id qđ regulare est omnibus pluralibus masculinis, ac deinde uertit camez in scheua, & sic relinquitur דְּבָרַי sed quia duo scheua ab initio nunquã scribuntur, sed primum regulariter mutat in hirec, dicimus דְּבָרַי pro דְּבָרַי. Et hic rursus notandum, plurale absolutum recipere affixa leuiora, ut דְּבָרַי uerba mea, דְּבָרַיְךָ uerba tua, דְּבָרָיו uerba eius, דְּבָרֵיהֶם uerba eius, &c. & plurale constructiuum suscipere affixa duriora, ut דְּבָרַיְכֶם uerba uestra, דְּבָרֵיהֶם uerba eorum. Quando uero prima radicalis est una

*Auerte
ista bene.*

est una ex his gutturalibus ע ה mutatur
 in plur. cōstructiuo primum Scheua non
 in hirec sed in pathah, ut ab חכם sapiens,
 dicitur חכמי פְּרַעֲרֵי sapientes Pharao-
 nis. Sic אֶלֶל fit חֲרָבִי חֲלָלִי uulnerati gla-
 dio, & ab עָרַל incircumcibus, עָרְלֵי לֵב
 incircumcisi corde. Idem iudicium est de
 his quæ mediam habent ain uel hech, ut אֶשֶׁר
 נָחַשׁ serpens, dicitur מִצְרַיִם מִצְרַיִם serpentes
 Ægypti. Ab אָמַר uero fit אֲמַרְיִי וְיִי
 eloquia domini. Notandum præterea
 quod quædam huius formæ nomina mu-
 tant posterius camez in pathah dages, ut
 אֶגַּמֵּל fit plurale גַּמְלִים gameli, אֶשֶׁן
 חֲרָסִים חֲרָסִים cuniculi, אֶמֶרֶץ חֲרָסִים
 myrti. Sicut e contra quædam quæ fue-
 rant dageffanda, mutāt pathah & dages
 in camez uocem magnam, ut אֶחָלִי id est,
 infirmus, in eadem forma di-
 cimus חֲרָשׁ eques, ubi primum ca-
 mez includit dages, atq; ob id nunquam

p a mutatur

mutatur . Nā dicimus in plurali פְּרָשִׁים
equites, sicut הַלְּשִׁים debiles.

קָצִיר קָרוֹשׁ וְקָז

Sunt hæ tres formæ nominū frequen-
tissimæ in hebraismo, ut sequentia exem-
pla demonstrant,

לבן albus גדול magnus תמים integer
ישן dormiens טהור mūdus חסיד pius
נחט discalciatus גחון pectus
ישיש decrepitus

נתן clauus נגיד dñs נגיד princeps
נחם luna זרום meridies משיח unctus
חסר deficiēs שלום pax צור Nazareus

Hæc itaq; in omnibus quatuor muta-
tionibus uertunt camez in scheua, ut א ק
קרוש in constructione קרוש ישראל
sanctus Israël: in foeminino קרושה san-
cta, in plur. קרושים sancti, cum affixo
ארוגי dominus meus. Sic לבן albus,
לבנה alba, לבנים albi, & in regimine
יתר

תֵּאָרַג clauus texturæ, Iud. 16. Et in
 tertia forma, מְשִׁיחַ unctus, מְשִׁיחַ
 Christus domini, מְשִׁיחִי Christus me-
 us, תְּמִימָה integra, תְּמִימִים integri. In
 plurali constructiuo, תְּמִימֵי דָרָךְ imma-
 culati in uia, Psal. 119. אֲרוֹנֵיהֶם domini eo-
 rum, יתְּדוֹרוֹת הַחֲצִיר clauī atrij, Exo. 27.
 Elias tamen ponit אֶל קִצְרֵי אֶל גְּדֵלֵי
 אֶל גְּדֵל sed nulla inuenio exempla similia.
 Si תְּמִימֵי facit תְּמִימִים certe & אֶל קִצְרֵי
 fiet קִצְרֵי Sic cum אֲרוֹן facit plur. con-
 structiuum אֲרוֹנֵי habebit & קָרוֹשׁ in
 plurali constructiuo קָרוֹשֵׁי De זָקֵן &
 similibus non est dubiū quin in plur. con-
 structiuo habeāt לְקַנֵּי זָקֵנִי &c. nisi cum
 prima est gutturalis, tunc enim eadem li-
 tera habet pathah, ut תְּחַסְרֵי פֶתַח גֵּוֹן de
 sectiua in pe nun.

קָבַר מֵלֶךְ

Discrimināt nomina sex pūctorū in duas
 p 3 classes,

classes, de quibus aliqua subiiciam.

לֶחֶם	panis	קָבֵר	sepulchrum
בָּרֶם	uinea	בָּגֵר	uestis
חֶסֶד	pietas	קָרֵב	intestinum
כֶּלֶב	canis	זָכָר	memoria
רֵגֶל	pes	פֶּגֶר	cadauer
חֶרֶב	gladius	יֶתֶר	residuum
אֶרֶץ	terra	רֶשֶׁן	cinis
עֶבֶר	seruus	רֶכֶב	currus
הַבֵּל	uanitas	גֶּשֶׁם	pluuia
רֵלֶת	ostium	צֶדֶק	iusticia
עֵצִים	os ossis	רֵגֶל	uexillum
אֶבֶן	lapis	בֶּבֶשׂ	ouis mascula
צֶלֶם	imago	כֶּתֶר	corona
חֶבֶל	funis	מִתְג	frenum
רֹרֵב	uia	פֶּסֶל	sculptile

Hæc & similia quæ sex constant punctis, nihil mutât in regimine singulari. In plurali uero numero hanc seruant formã

קָבָרִים קְבָרִים & מְלָכִים מְלָכָה Adiecti uero quæ in fœmininum mouentur ge-

nus,

nus, & item plurale constructiuum, & sus-
 ceptio affixorum in singulari numero, in
 his duplicibus nominibus aliam & aliam
 seruant formam. Quæ enim in priore si-
 gnantur columna, hoc est, ad sinistra, mu-
 tant sægol primum in pathah, ut להמנו
 panis noster, ברמי uinea mea, חסרי יי
 pietates domini, בלבר canicula, עבדה
 famula, הכלי רשעים funes impiorum.
 Quæ uero in posteriori & dextera colu-
 mna signantur, mutant primum sægol in
 hirec quando suscipiunt affixum, uel mo-
 uentur in fœmininum genus, aut scribun-
 tur in plurali constructiuo, ut קברו se-
 pulchrum eius, קבריכם sepulchra ue-
 stra, פגרי המתים cadauera mortuo-
 rum, & פרה mulo in fœminino פרה
 mula. Sic אבש oue masculina fit in fœ-
 minino בבשר ouis, & in plurali
 constructiuo בבשרות הצאן oves
 gregum: Genesis uigesimo primo.

Inueniuntur iuxta primā formam בְּשֵׁה
 Numeri 6. Nec hic potest haberi certa a-
 liqua ratio, qua hæc forma ab illa discer-
 natur, sed usus duntaxat discrimen osten-
 dit, quanquam ea quæ primā habent gut-
 turalem, regulariter mutant sægol primū
 in pathah, ut ab אָבון fit אֲבוֹי ab הָבַל ua-
 nitas, & ab הָבִילי & אֶלֶם fit עַ
 אֶלְמָה adolescentula. Notandum præte-
 rea quod nomina huius formæ quæ me-
 diam habent gutturalem, mutāt utrumq;
 sægol in pathah, præter unum לָחֶם Di-
 citur etiam רָחֶם uulua & aliquando רָחֶם
 in eadem significatione, Isa. 46. Quæ ue-
 ro tertiam habent gutturalem heth uel
 ain, mutant solum posterius sægol in pa-
 thah, exempla,

טַעַם	gustus	טֹבַח	sacrificium
בַּעַר	stultus	טֹבַע	moneta
נַעַר	puer	נֹגַע	plaga
בַּעַל	magister	פֶּסַח	pascha

נַחַל	fluuius	סֶלַע	petra
שָׁחַר	aurora	פֶּלֶח	fragmentum
לַחֵב	flamma	פֶּתַח	ostium

Quæ utramq; uocem habent pathah, retinent pathah primum in scem. & cum affixis in singulari numero, atq; in plural. constructiuo, ut נֶעֱרַר puer, נֶעֱרָה puella, נֶעֱרָרִי puer meus, נֶעֱרָרִי הַעֲבָרִיִּים pueri Hebræorum. Et hic te rursum meminisse oportet, plurale constructiuum suscipere duntaxat affixa duriora, & absolutum leuiora. Porro nomina huius formæ quæ ob gutturalem literam alterum sægol mutant in pathah, mutant ferè semper sægol primum in hirec, ut נֶגְעָרִי plaga mea, פֶּתַח הַבַּיִת הַזֶּה ostia domus, פֶּשַׁעִי iniquitas mea, פֶּרְחִי flos meus. Inuenitur tamen סֶלַעִי petra mea, צֶלַעִי latus eius. Inuenitur etiam אִישֵׁעַ Psal. 84. יִשְׁעַר pro יִשְׁעַר salustua.

ספר

Quę sunt de hac forma uocantur nomina
quinque punctorū, existente scilicet prima
uoce zere. Nullū enim nomen inuenitur
cuius prima uox sit segol & altera zere.

ספר	liber	חלק & חלקה	pars
סתר	latibulum	עגל & עגלה	uirulus
שבט	uirga	אבר	mēbrū
סמל	simulachrū	אפר	cinis
ספל	Phiala	ערו	uoluptas
גור	uotum	ערי	grex
שבל	ingenium	חלב	adeps

Distinximus nomina huius formę in
duos ordines. Nam quę primā habent ra-
dicalē gutturalē, mutant plerumque in plu-
rali cōstructiuo zere in sęgol, sic in singu-
lari quādo affixa subijciuntur, ut עררי æ-
stimatio, ערבי æstimatio mea, עררי הצאן
greges ouium, חלבי הצאן adipēs ouiu,
sic ab אצל dicitur אצלה iuxta eam. Item

ab עֶשְׂבֵי־רִיחַ in plur. constructiuo עֶשְׂבֵי־רִיחַ
 תְּרִים Prouerb. 27. Sic ab עֶקֶב Psal. 89.
 מְשִׁיחַת עֶקֶבֹה uestigia Christi tui. Tra-
 huntur etiam quædam sub hac forma ad
 scæmininū genus, ut חֶלֶק & חֶלְסָה pars,
 עֵרָוָה & עֵרְוָה uoluptas, sic עֵגֶל uitulus,
 עֵגֶלָה uitula, Porrò quæ primam non ha-
 bent gutturalem, sequuntur omnino nor-
 mam סָבַר ut אֶסְתָּר latibulum sic סְתָרִים
 סְתָרֵי סְתָרֵי Quædam etiam inueniun-
 tur in scæm. ut est præsens uocabulum סָ
 סְתָרָה absconsio. In constructione singu-
 lari hæc forma nullam habet mutationē,
 sicut nec forma sex punctorum, ut סֵפֶר
 יְיָ לְיוֹחָנָן liber Iohannis, &c. Inuenitur etiam
 unum & alterū nomen quod duplici con-
 stat zere, nempe חֵילִל lucifer, stella matu-
 tina, חֵבֶל orbis, sed quæ nec in plur. nec
 cum affixis inueniuntur. Idem iudiciū est
 de חֵיבֶל quod in regimine habet חֵיבֶל
 in plur. חֵיבֶלוֹת & in regimine חֵיבֶלֵי

קורש

Hæc forma mutat holem in ך : in omnibus mutationibus præterquã in constructione singulari: ut הַשָּׁבָה & הַשֶּׁבַע Sic עֵצְמָה & עֵצָם Est autem hæc forma frequens in hebræo, exempla:

חֹרֶשׁ	mensis	אָהֶל	tentorium
גֵּרָו	area	אָזֶן	auris
אָפוֹן	rota	חֹפֶן	uola
אָמֶל	caligo	חֹקֶן	fortitudo
עַפְלָן	fortaliciũ	סַבָּרָן	pugillus
לְשׁוֹן	ueritas	בְּחוֹן	pollex

Quando media aut ultima est gutturalis:

פְּעֹל	operatio	גְּבֹהַ	altitudo
בְּחוֹן	fortaliciũ	רֶמְחָה	lancea
בְּחֶסֶת	macula	בְּבַעַ	galea
רֶחֶב	latitudo	אֶרְבָּה	semita

Hæc itaq; nomina in regimine singulari nihil mutant, in reliquis uero mutationibus migrat holem in hatephcamez, ut

אָזן אַהֲרֹן auris Aharon, קִדְשׁוֹ sanctitas
 eius, קִדְשֵׁימַי sanctitates, קִדְשֵׁי יְהוָה sancti-
 tates domini, חֹזֶק & חֻזְקָה fortitudo,
 חֲרָשׁ & חֲרָשָׁה dumus. Quædam tamen
 habēt pro ט פурum camez, ut שְׂרָשִׁים
 radices, קִדְשֵׁיךָ sanctitates tuæ. Et אֶק
 דִּמְצִי dicitur קִמְצִי pugillus eius, sicut אֶג
 דִּמְצִי dicitur גִּדְלוֹ magnificentia eius, &
 אֶחָל fit plurale אֶחָלִים & אֶחָלִים ta-
 bernacula. Item אֶגֶרְנִי גֶרְנִי area mea.
 Et אֶחָפְנִים in duali numero חָפְנִים duæ uo-
 læ. Et אֶבֶּאֱשִׂי fit בֶּאֱשִׂי fœtor eius. אֶר
 רָחִבִי fit רָחִבִי latitudo eius, & אֶרְמָחִי dici-
 tur רְמָחִים & in constructione plurali
 רְמָחֵיהֶם lanceæ eorum. Præter pauca
 ista enumerata exempla, alia omnia, quæ
 innumera sunt, sequuntur regulam. Et
 quum media aut ultima est una ex his gut-
 turalibus חֶה־מִּגְרַת סַגּוֹל in pathah,
 exceptis paucis quæ mediam habent gut-
 turalem, quale est אֶחָל tabernaculū, חֲאָר
 forma,

forma, a quo fit תַּאֲרָם forma eorum.

מִוֶּתֶ

Pauca inueniunt sub hac forma nomina, qualia sunt מִוֶּתֶ mors, תֵּקֶדָה medium, עֲוֵלָה peruersitas, אֲוֵנָה uanitas. Hæc in regimine singulari mutât uau mobile in quiescens, ut בְּחֹדֶק תְּעִיר in medio ciuitatis, מִוֶּתֶ יִשְׂרָאֵל mors iustorum. Et cum affixis, מִוֶּתֶי mors mea, אֲוֵנֶךָ uanitas tua, Jerem. 4. Et cum he superaddita litera מִוֶּתֶת mors, עֲוֵלָתָה pueritas. Inuenit etiam עֲוֵלָה in regimine, & עֲוֵלָה cū affixo. In plurali מִוֶּתֶת & מִוֶּתֶתִים & ab אֲוֵנָה quando significat efficaciam, inuenitur in plurali אֲוֵנִים uires. In singulari absoluto habet uau mobile literam, cū affixis atq; in plur. eadem litera quiescit. Inuenit tamē semel מִוֶּתֶ pro מִוֶּתֶת Hoseæ 12. Est & alia uox שָׁוָא quæ scribi debuerat שָׁוָא & illa sub nulla mutatione inuenitur.

צַרִיק גַּנֵּב עֵלֵג

De dageffatis una est regula, quod ob nullam quatuor mutationum mutantur, exempla sunt,

סָרַר incēsum גַּנֵּב fur סָרִיס eunuchus

עָרַר cœcus סָלַם scala עָרִיץ nebulo

בָּרַר talentum אָרַר magnificus

פָּרַש eques

פָּסַח claudus גָּלַב scriba פָּחַס pruna

חָרַשׁ surdus גִּזַּת blasphemia

בָּחַשׁ mendax

שָׁבַר ebrius חָלַשׁ infirmus

בָּבַר primitiæ

Quæ sunt de primo & secūdo ordine sic mouentur in fœm. genus & pluralē numerum, צַרִיקים גַּנְבֵה צַרִיקָה & in plur. construct. צַרִיקִי Item סָלַמִי scala mea, עָרִיִם cœci, עֵלֵגִים muti: item in plurali constructiuo בָּרַרִי גַּחֲלִי &c.

Quæ secundam habent zere, mutāt illud in scheua,

in scheua, ut בסם spelta, in plur. בסמים
 Sic'à בסא folium. בסאי & in plur. בסאות.
 folia. Sic בַּקֶּל baculus, חֶלֶק lenis. Quæ
 uero scribuntur in tertio ordine includūt
 dages in prima uoce propter mediã gut-
 turalem, dicitur סְרִיסִים eunuchi,
 פְּרָשִׁים equites, בְּנֵי בְחָשִׁים filij men-
 daces, Isa. 50. Inuenitur tamen sæpe סְרִיס
 mutare camez in scheua.

בְּתָב יָאֵב אֶבֶל

De his nominibus ponit Elias talem re-
 gulam: Nomina quæ habent scheua à ca-
 pite, nunquam mutant scheua, Exempla:
 דְּבַשׁ mel גְּבִיר uir יָאֵב lupus
 חֲמֹר asinus אֶבֶל terminus בְּסִיל stultus
 מַלְאָכִים angelus יְצִיעַ stratū זָבֵב musca
 בְּלֹב cauea אֶרֶל stulus חֲנִיָּה lancea
 בְּכוֹר primogenitus דְּבִיר oraculum
 שְׁבִירָה captiuitas.
 In fœminino

In fœminino אִילָרְ stulta, וְאֵבֶה lupa. In regimine sing. אֶבֶר terminus agri, וְיָבֶה lupus syluæ. Cum affixis, הַמִּוֶּרֶי asinus meus, בְּבוֹרֶי primo-genitus tuus. In plurali וְבוֹבִיִם muscæ, בְּסִילִים stulti, &c. Nullam ergo admittunt mutationem nomina quæ primam habent scheuatam. Excipiuntur tamen ea quæ secundam uocem habent camez, ut יָקָר precium, בְּתָב scriptura, ea enim in regimine mutant camez in pathah, & in plurali constructiuo camez mutatur in scheua, & primū scheua in hirec, ut בְּתָבֵי יָקָרֵי. In reliquis mutatiōibus manet scheua & camez. Regula de camez. Quando camez est uox secunda, regulariter in regimine singulari mutat in pathah, cum affixis non mutatur, neq; in plur. absoluto. In plurali uero constructiuo migrat in scheua. Fœminina inde formata sequuntur normam affixorum singulari adhærentium.

rentium. Item אֵבֶר inuenitur regulari-
ter באֵרֶה putei. Inuenit etiam באֵרֶה
sed quod secundum David kimhi est ab
alia forma, sicut אֵבֶר יְבֵשׁ mel meum ab
alia forma quàm יְבֵשׁ putatur esse. Item
אֵגֶם stagnum, יָמֵן tempus, quæ sunt no-
mina huius forme, dagesant ultimam in
plur. & affixorū subiunctione, ut אֵגֶמֶם
stagna, יָמַי tempus meum.

עוֹלָל אוֹיָבֵר

אֵיזֶר	thesaurus	עוֹלָל	paruulus
עוֹלָם	seculum	תוֹלַעַ	uermis
אוֹרֵל	fors	בוֹרֵב	stella
שוֹשָׁן	rosa	שוֹפָר	tuba

In regimine singulari hæc nomina &
alia eis similia mutant camez in pathah,
ut אוֹרֵלִי thesaurus principis, אוֹרֵלִי הַשָּׁר
fors mea, עוֹלָמַי stellæ, עוֹלָמַי se-
cula. Item אוֹרֵפִים rosæ, אוֹרֵפִים.

Et in

Et in plurali constructiuo בִּיבְבֵי הַשָּׁמַיִם
 stelle cœli, שׁוֹמְרוֹת הַיּוֹבֵלִים tubæ iubi-
 leorum. Porro אוֹיֵב יוֹבֵל עוֹלָל mutantur
 sicut participia præsentis temporis
 primæ coniugationis. Huc quoque per-
 tinet אָמֵן artifex.

שׁוֹעַל

שׁוֹעַל	uulpes	בִּימָו	subligaculū
אֵלֵם	porticus	יֶחֱשׂ	auceps
מִישַׁר	nutatio	עֵיגָב	organum

Hęc forma nihil mutat nisi in constru-
 ctione singulari, ubi camez migrat in pa-
 thah, & in constructione plurali mutatur
 in scheua. Inuenitur tamen אֵלֵם cum
 camez in regimine singulari. Quędā mu-
 tant uau schureck in kybuz & dages, ut
 sunt עֵיגָב organum, גְּמִרָה fouea.

כְּפֹרֵר בְּחָרִים

כְּפֹרֵר	numera. 10	כְּפֹרֵר	propiciatio
		ק	2 קבֹרֵר

קבוץ	congregatio	נחום	consolatio
שכול	sterilitas	באר	declaratio
צפור	aceruus	זאת	adulteriū

In quinto uero ordine migrat he ter-
tia radicalis in iod, ut שקוי irrigatio, ר
גילוי pluralitas, & apud rabinos רבוי
reuelatio siue denudatio, ליקוי eclipsis.
Item in scemin.à למוד doctus, למורה
docta. Nūquam autem mutatur hec for-
ma propter mediam dageffatam. Notan-
dum quoq; hic, quod rabini pro hac for-
ma, quando uolūt exprimere nomen for-
male, utuntur communiter hac forma fce-
minina:

ספירה	numeratio	קשירה	ligatio
עשירה	factio	עליה	ascensio
ביאה	congressus	ראיה	uisio
יציאה	egressio	הליכה	cōsuetudo

De quorum mutatione paulo pōst di-
cetur ubi ad sceminium genus peruene-
rimus.

עִמּוֹר

טֵבֵר	umbilicus	תֵּבֵר	fornax
חֲנּוּן	misericors	שִׁבֹּל	orbis
תְּפֹחַת	pomum	אַלְדָּת	dux
בַּחֹר	iuuenis	עִמּוֹר	columna

Propter mediam dagessatam hæc forma nullā unquā admittit mutationem.

מִשְׁפָּט

מִשְׁקָל	pondus	מִקְטָר	incensum
מִשְׁבֵּן	habitaculū	מִבְּחָר	electio
מִבְּטַח	fiducia	מִעֵמָר	statio
מִרְמָס	conculcatio	מִיאָמַר	oratio

Ista hæemanthica in scem. genus translata nihil mutant, ut מִלְחָמָה prælium, de quo infra, nec in affixorum subiunctione aut plurali numero mutant camez. In regimine autem singulari mutāt camez plerumque in pathah, aliquando manet camez. In regimine plurali hæc est forma

מִשְׁפָּטֵי 3 9

מִקְדָּשֵׁיכֶם iudicia domini, מִקְדָּשֵׁי יְיָ
 sanctuaria uestra. A מִקְדָּשׁ tamen pro
 pter aleph fit מִקְדָּשֵׁי in plurali constru-
 ctiuo. Habet autem mem aliquādo hirec
 & aliquando pathah, idēq; non tantū ante
 gutturales, sed & ante alias quasdam lite-
 ras, ut מַלְאָךְ angelus, מְרַבֵּי ornamen-
 tum, מְנַעַם pulchritudo, מְלַמֵּד stimulus. Et in plurali quædam pro camez ha-
 bent pathah dages, ut מְרַבֵּי & מְאֵל
 מִשְׁגָּב cum affixo dicitur מִשְׁגָּבֵי exal-
 tatio mea. Inueniuntur etiam quædā quæ
 in statu absoluto loco camez habent pa-
 thah, ut מְצִיטָא phiala una, Nume-
 ri 7. Item multa habent in plural. termi-
 nationem scemininam, ut מְשֻׁמְרוֹת
 מְשֻׁמְרוֹת מִשְׁמָר custodiæ, מְבַצֵּר munitio, מְבַצֵּר
 מְבַצֵּרִים & מְבַצֵּרוֹת sed hæc
 uidentur habere singulare
 scemininum.

מִסְבֵּן מִקְחָל

מִמְזֵר	spurius	מִשְׁעוֹן	sustentaculū
מִרְבֵּז	cubile	מִרְנָה	conuiuium
מִמְחָה	clavis	מִסְמָר	clauus
מִעֶשֶׂר	decima	מִזְבֵּחַ	altare

Quę primam non habent gutturalem
 habent in regimine מִשְׁעוֹן מִרְנָה
 מִמְחָה מִרְבֵּז מִזְבֵּחַ Et plurali, מִקְחָלִים & מִסְמָרִים
 מִמְחָלוֹת & מִזְבְּחוֹת מִסְמָרִים & מִקְחָלוֹת
 De מִזְבְּחוֹת habes Num. 23. multa lo-
 ca, etiam sub accentibus paufantib. Cum
 subiunctione affixorum, מִעֶשֶׂר decima
 eius, מִזְבֵּחַ altaretuum. Iuxta alia non
 inueniuntur affixa.

מִזְמוֹר מִטְמוֹן

מִבְּשׂוֹל	offendiculū	מִבְּאֵיב	dolor
מִקְצוּץ	angulus	מִרְגִיעַ	refrigeriū
מִסְלֹחַ	semita	מִרְעוֹל	sera

In plurali מִזְמוֹרִים psalmi, מִבְּאֵיבִים,

9 4 dolores,

dolores, cum affixis מְאֹרְבֵי dolor meus,
us, מִטְמוּנָךְ thesaurus tuus, &c.

De nominibus fœmininis in ordine perfectorum.

שְׂמִיחָה צְרִיקָה

בְּרַכָּה benedictio שְׂמֵלָה uestimētū
שְׂמֹמָה desolatio שְׂפָחָה ancilla
יְשָׁרָה recta רְשָׁעָה & רָשָׁע impietas
אֱמֹרָה eloquium גְּבֵעָה collis
יְקָרָה preciosa בְּבֵשָׁה ouis
צְעָקָה clamor שְׂמִיחָה gaudium

Sic בְּטָחָה & בְּטָחָה spes, גְּבֵעָה & גְּבֵעָה
collis. Prior nominum forma descendit à
masculinis habentibus duplex camez, id
quod adiectiua declarant. Nam dicitur
masculine יְקָרָה preciosus, יְשָׁרָה rectus,
&c. Fallit tamen in צְרִיקָה cuius masc. est
צְרִיקָה cum duplici sægol, quæ forma ple-
rumq; alterum ordinem fœmininorū con-
stituit. Nam dicitur in mascul. בְּבֵשָׁה ouis
mascula,

mascula, גֶּבֶע collis, רָשַׁע impietas, quo-
 rum fœminina sunt signata in altero ordi-
 ne. Prior forma sic mutatur, צְרִיקָה abso-
 lute, יְיָ צְרִיקָתוֹ iusticia domini, & quando
 media est gutturalis, צַעֲקַת הָעָם clamor
 populi. Itē תְּשֻׁבַת מַיִם obſcuritas aqua-
 rum, Psal. 18. Cum affixis, צְרִיקָתִי iusticia
 mea, צַעֲקֹתֵנוּ clamor noster, &c. solum
 צְרִיקָתְכֶם exigit ante se hanc formam
 iusticia uestra. In plur. absoluto צְרִיקוֹת
 & in regimine צְרִיקוֹת לֵב Sic recte
 corde. Porro forma שְׂמֵחָה sic muta-
 tur. In regimine singul. שְׂמֵחַת הַלֵּב gau-
 dium cordis, & cum affixis שְׂמֵלְתִי ue-
 stimentum meum, שְׂפָחָתְךָ ancilla tua,
 רָשַׁעְתְּכֶם impietas uestra. In plurali abso-
 luto, שְׂמֵלוֹת שְׂפָחוֹת & in regimine,
 שְׂמֵחוֹת Affixa subiunguntur formę con-
 structiuę. Sūt etiam quędā de hac forma,
 quę pro hirec habent pathah, ut
 שְׂלֵמָה uestis בבֶּשֶׂה ouis
 עוֹלָה

q

s

עולה

עוֹלָה	iniquitas	שְׁלוֹחַ	prosperitas
נַעֲרָה	puella	נַעֲלָה	calciamentū
סַעֲרָה	turbo	עֲנָה	mansuetudo

In regimine נַעֲרָה עֲנָה Cum affixis
 כַּעֲרָהוּ שְׁלֹחֵהוּ In plurali absoluto כַּעֲרָהוּ
 נַעֲרָהוּ & in regimine נַעֲרָהוּ שְׁלֹחֵהוּ
 Affixa subiiciuntur formæ con-
 structiuæ. Huc quoq; pertinent sequen-
 tia nomina, tametsi descendant à forma
 quinq; punctorum.

חֶלְקָה	pars	חֶרְפָּה	opprobrium
עֲרֹנָה	uoluptas	שְׂאֵלָה	petitio
עֲרֹנָה	turpitude	חֶלְנָה	ornamētum

In regimine חֶרְפָּה חֶלְקָה Cum
 affixis עֲרֹנָהוּ חֶלְקָהוּ In plurali absolu-
 to עֲרֹנָהוּ חֶלְקָהוּ & in regimine עֲרֹנָהוּ
 חֶרְפָּהוּ &c.

חֶבְמָה בְּחֵלָה

נַחֲמָה	consolatio	עֲצֻמָּה	robur
לַחֲמָה	flamma	עֲבֻמָּה	astutia

בלחה

בלחה turbatio ערלה præputium
 גאצה blasphemia קרחה caluitium
 גהרה claritas תרבה desolatio

Quæ sunt de prima forma, sunt de forma גגב atq; ideo non mutantur neq; in regimine neq; in affixorum subiunctione, nisi quod he migrat in tau raphatū. Sunt enim ex dageffatis, ut תהמתי consolatio mea, בתלחה terrores, גאצה blasphemia, לתבות flamme, & in regimine לה לתבות Sic בלהח habet in regimine בלהות Quæ sunt de secunda forma, descendūt ab his quæ habent holem segol, ut קרש & עיצם & עצמה robur, In regimine sing. תבמתם Cū affixis תבמתך In plur. ערלות præputia, in statu absoluto & constructiuo. Sic בתונה tunicæ. Sunt etiam quædam quæ loco — habent kybuz, ut טמאה in regimine טמאת immundicia, טמאתי In plurali טמאות Sic תפשח libertas.

בהמות

בְּתֵמָה בְּפֶרֶה

בְּקֶשֶׁת	petitio	גִּזְלָה	rapina
בְּצִרְחָה	siccitas	אֶפְלָה	caligo
בְּקֶרֶחַ	inquisitio	גְּבִלָה	morticinum
בְּשֶׁחַ	arida	הַשְּׁבַח	tenebra

Prima forma in regimine singulari, ח
 חֶסֶד propiciatio, בְּקֶשֶׁתִּי petitio mea,
 בְּצִרְחָה blasphemia, בְּצִרְחָה siccitates. Se
 cunda forma in regimine singulari, גְּבִלָה
 גְּבִלָתִי & cum affixis, הַשְּׁבַח בְּתֵמָה גִּזְלָה
 אֶפְלָתִי De בְּתֵמָה notandum quod in du
 plici forma inuenitur, cum he scilicet &
 tau. Cum he recipit affixa in hunc modū,
 בְּתֵמָתְךָ iumentum tuum, & cum tau, ב
 תֵּמָתְךָ In plurali absoluto חֶסֶד
 חֶסֶד In regimine, אֶפְלוֹת בְּתֵמוֹת
 &c. Sic לְבָנִים לְבָנֵי in plurali
 חֲצֵרִים lateres, חֲצֵיף חֲצֵיף ficus, חֲצֵרִים
 חֲצֵרֵי & חֲצֵרוֹת atria, in regimine חֲצֵרֵי
 Inuenitur quoque לְבָנִים & in plurali לְבָנֵי
 pro

pro populo arbore, & אִשָּׁה אֲשִׁים pro
sacrificio ignito.

שְׁחֹרָה כְּפִינָה

גְּגִינָה	melodia	אֲגִירָה	nummus
מְרִינָה	prouincia	בְּשֹׁרָה	nuntium
גְּבִינָה	domina	קְטֹרֶת	incensum
אֲבִילָה	cibatio	גְּרֹלָה	magna

Hę forme non mutantur, nisi quod he
migrat in tau raphatum, ut עֲבוֹרָה יָד
ministeriū seu cultus domini. Huc quoq;
pertinent בְּלִמָּה ignominia, שְׁמִטָּה di-
missio. Item חֲבִירָה linor, בְּבִירָה precox,
גְּרוּפָה opprobrium, מְלִיאָה impletio,
אֲגָרָה fasciculus, אֲלִפָּה manipulus,
סְגִלָּה peculium: item גְּבִירָה fortitudo,
גְּמִילָה retributio, מְלִיכָה regnum,
יְשׁוּעָה salus, הֲוִירָה lex, &c. Omnia
ista nomina & eis similia, nullam aliam ad-
mittunt mutationem, nisi quod he uerti-
tur in tau, & in regimine singulari camez
finale

finale migrat in pathah.

גְּבֵרַת עֶטְרוֹת

בְּהֵמָה	iumentum	יְבֵמָה	affinis
שְׁבִנָּה	uicina	עֶקֶבַת	uestigium
עֶקְרָה	sterilis	הַמִּוּשָׁה	quinq̄

Hæc in regimine sing. non mutantur, cum affixis hanc habēt formam, יְבֵמָתִי affinis eius, גְּבֵרָתִי domina mea. Item בַּת בְּהֵמָתְךָ iumentū tuum, הַבְּרִיתֶךָ sociatus, עֶטְרוֹתַי corona mea. In plur. עֶטְרוֹת coronæ, שְׁבִנּוֹת uicinæ, הַבְּרִיּוֹת sodales. Et in regimine עֶטְרוֹת חֲבֵרוֹת גְּבֵרַת cui formæ affixa quoq̄ subijciuntur.

אֶרֶת אֵינָה

עֵרָה	cæca	צִמְרָה	ramus sublimis
בְּנָה	cithara	בְּלֶקֶת	febris
כַּפְחָה	pustula	יְבֵשָׁה	ariditas
גְּבַחַת	caluicium	לַחֲבָה	flamma

Hæc dagessata in regimine singul. non mutantur.

mutantur. Affixa sic suscipiunt, אַרְרוֹי chlamys eius, & גַּחְלָתִי & גַּחְלָתִי carbo meus, אַרְרוֹי epistola tua. In plur. אַרְרוֹי chlamydes, יְבִשׁוֹת בְּלִקְוֹת febres, אַרְרוֹי flammæ, אַרְרוֹי prunæ, אַרְרוֹי cœcæ, אַרְרוֹי epistola, אַרְרוֹי citharæ, אַרְרוֹי caluicia, & in regimine אַרְרוֹי Sic סְפָחוֹת & in constructiuo סְפָחוֹת pustulæ. Item אַרְרוֹי גְּבַהֹת caluicium, caluicia, &c.

קְטוֹרֶת בּוֹתְרוֹת

הוֹתְמוֹת	annulus	גְּחוֹשֶׁת	æ
יוֹתְרוֹת	reticulum	בְּתוּגָה	tunica
עוֹפְרוֹת	plumbum	יְכוּלָה	potentia
הוֹלְעֵת	uermis	שְׂכִיבָה	coitus

In regimine singulari non mutantur.

In plur. בּוֹתְרוֹת capitella, הוֹלְעֵת uermes, קְטוֹרֶת incensa. Cum affixis קְטוֹרֶת incensum meum, גְּחוֹשֶׁת es meū, הוֹתְמוֹת sigillū meum. Sunt etiam quædā dageffata,

dagessata, ut שבלת spica, בתנה tunica,
 בפרור propiciatorium, פרביר uelum,
 בצירת siccitas, & illa non mutatur in plu-
 rali, ut פרורת בתנה שבלים פרביר
 Cū affixis, בתנתי tunica mea, בתנתי
 פרביריך uelum meū, פרביריך
 uela tua Sic בסמיר spelta, in plurali ב
 בסמית & בסמים item ספעה fex.

שִׁירֵי וְשִׁחֵי

גבהות	altitudo	ירדות	dilectio
ולדות	puericia	בסילת	stulticia
מרדות	rebellio	ברותית	succisio
מלכות	regnum	בלימות	ignominia
אלמונות	uiduitas	בברית	grauitas
שפלות	humilitas	עליצות	exultatio
סבלות	stulticia	חבלילת	rubedo

In plur. מרדיות שחירות iuuētutes,
 rebelliones, מלכות regna, חבלילות
 rubedines, בברית grauitates. In regimi-
 ne sing. non mutantur nisi quod אלמונות
 mutat

mutat camez sub mem in scheua. Porro ירדיות habet in plurali ירדיות aut potius ירדיות Sic de reliquis:

גַּפְרִית רֵאשִׁית

שארית residuum תבנית similitudo
התית terror בורית sapo
שלישית tertia אחרית nouissimum

In plurali ראשיות initia, גפריות sulphura, שלישיות שאריות אחריות &c.

חֶשְׁבֹן קֶרֶב

רבו stimulus שלטון potestas
שלחנא mensa זכרון memoria
חרצון acinus ירעון diuinus
בבשן fornax יתרון amplitudo
קנינו possessio חסרון defectus
בנין aedificium עליון altissimus

In plurali ירעונים scioli, אביונים pauperes, חשבונות supputationes, sic

רמיון in plurali רמונים malogranata,
 Item הרצנים acini, מגרנות poma opti-
 ma, קנינים possessiones, קרבנות oblati-
 ones, שלחנות mensæ, עליונים excelsi,
 זבנות historiae. Quæ in singul. desinunt
 in camez, mutant illud in statu regiminis
 in pathah, קרבון רבן oblatio domini, של
 שלחן המלך mensa regis, בנין חבירא
 constructio domus. Quæ uero in holem
 desinunt, nihil mutant, nisi media uox sit
 camez, tunc enim illa migrat in scheua
 quum in regimine ponitur, ut קנמון cin-
 namomum, in regimine, קנמן Sic גליון
 & in plurali גליונים specula.

De duplicantibus tertiam radicalem.

Varia sunt formæ nominū geminan-
 tium unam trium radicalium, qualia sunt
 רענו uiridis, רעננים uirides, נאספים
 adulteria, שבליל cochlea, סג
 סגריר pluuia, תרחור ardor, כרובים cro-
 cus, נריות herba quædam. Hæc non
 mutant

mutantur. Item גרָגֵר granum, אֶלְגַל rota,
 עַפְעָה palpebra, זַלְצַל fiscella. Hæc
 quoq; non mutantur. Item שַׁעֲרֻרִית tur-
 pitude. plurale eius definit in oth. יִרְקָרָה
 in plurali יִרְקָרָיִם flavi, אֲרָמָם ru-
 fus, אֲרָמָמִים rubicundi, שְׁחָחֵר ni-
 ger, שְׁחָחֵרֶת nigra.

De hæcmanthicis fœmininis.

משפחה	familia	ממלכה	regnum
מלחמה	prælium	מלאכה	opus
משמרה	custodia	מעמסה	onus
ממשלה	dominiũ	מראשה	cervical
	currus	מעשקה	calumnia

In regimine singul. משפחה מלחמה
 משמרות ממשלות
 משפחות מרבבות ממשלות ממלכות
 In cõstructione plur. ממשלות ממלכות
 משמרות מלחמות

Alia forma.

מלחמת	prælium	משמרת	merces
משפחה	cognatio	מאכלת	cibus
		משמרת	

מִשְׁמֶרֶת custodia מִכְמֶרֶת rete
 מְלֶאכֶת opus מִחַגְרָת cingulū
 מִמְשַׁלַּת dominiū מִשְׁקָלָה pondus

In regimine singulari non mutantur.
 Cum affixis, מִלְחָמָתִי praelium meum,
 מִשְׁקָלָתִי ponderatio mea, מִחַגְרָתִי cin-
 gulum meum. In plurali מִחַגְרֹתַי
 מִלְחָמוֹתַי מִשְׁפָּחוֹתַי מִכְמֹרוֹתַי Quæ in
 plurali habent camez in penult. mutant il-
 lud propter regimen in scheua. Quæ au-
 tem penult. habent holem, uertunt illud
 in affixorum susceptione in kybuz, ut מֵי
 מִשְׁבְּרֹתֶיךָ merces tua, &c.

Alia forma.

הַפָּאָרָה gloria הַעֲלִימָה abscoſio
 הַפְּלִצָּה terror הַנְּחִימָה cōsolatio
 הַלְּבָשָׁה uestis הַחֲגִיבָה præcatio

Hæc sic mutant: in regimine הַנְּחִימָה
 Cum affixis הַפָּאָרָתִי הַפְּלִצָּתִי הַחֲגִיבָתִי
 In plur. הַפָּאָרוֹת & הַחֲגִיבֹתַי
 Inuenitur etiam הַפָּאָרָה in singulari.

Alia

Alia forma hæmanthica.

תְּנֻחָה cōsolatio תְּשֻׁבָּה inclusio גֵּמְעָה
 תְּמָרִיר amaritudo תְּרִבָּה accubitus
 תְּעִלָּל infans תְּלָמִיד discipulus

In plur. תְּמָרִירִים ornatus muliebres.
 Non mutantur. Et in fœmin. תְּרִבָּה sopor,
 תְּבַעְרָה accensio. Item תְּאֲשִׁיר species cedri,
 תְּבַלְלֵל albugo, quæ propter
 mediam dagessatam non mutantur.

Hæmanthica cum aleph.

אֶשְׁבֵר munus אֶגְרוֹת pugnus
 אֶשְׁנֵב fenestra אֶפְרוֹחַ pullus avis
 אֶצְבַּע digitus אֶשְׁבֹּל botrus
 אֶשְׁפֵר frustum אֶזְרִיעַ brachium
 אֶבֹר crudelis אֶתְמוּל hesternū tēpus

In regimine הֵי אֶצְבַּע sed אֶגְרוֹת nō
 mutatur in regimine. Cū affixis אֶגְרוֹתִי
 & אֶפְרוֹחִים אֶצְבַּעוֹת & אֶשְׁבֹּלוֹת
 In cōstruct. אֶשְׁבֹּלוֹת אֶצְבַּעוֹת & אֶשְׁבֹּלוֹת
 Inveniuntur & aliæ formæ,
 ut sunt אֶבֹּט baltheus, אֶבֹּיב mendaciū,

אַזְעֵרָה angulus pro אֲנָתִיק item אֲזַעֲרָה
 armilla, אֲזַכְרָה memoria, אֲשִׁמְרָה cu-
 stodia, אֲכַרְיָה crudelitas. Horum mu-
 tatio patet ex superioribus.

FORMAE QVAEDAM NOMI-
 num secundi ordinis.

מַבּוּל	diluuium	מִפְּלֵה	casus
מְבוּעַ	fons	מִתּוּנָה	donum
מְרוּחַ	expulsio	מִטְרֵה	scopus
מִסַּע	profectio	מִאֲפָח	plaga
מַבְטַ	aspectus	מִסְכָּה	sculptile
מַפֵּל	quiesquiliae	מִפְּלֵה	cadauer
מִפָּח	exufflatio	מִצְבָּה	statua
מַפְדֵּ	malleus	מִצְבָּה	statua
מִתּוּן	donum	הַכֵּרָה	cognitio

Masculina non mutantur, nisi quod ca-
 mez in regimine migrat in pathah. In plu-
 rali מְבוּעִים מְרוּחִים מסעים Dages ostendit
 nun primam radicalem excepto מִצְבָּה
 ubi dages representat defectū iod primæ
 radicalis. Fœmin. desinentia in he in regi-
 mine

mine sing. hanc habent formam, מִצְבֵּהּ
 In plur. מִצְבוֹת מִצְבוֹת &c.

FORMAE PECULIARES NO.

minibus tertij ordinis.

מִשְׁבֵּה habitatio מִשְׁבֵּה sessio
 מִרְשָׁה possessio מִרְשָׁה possessio
 מִוֶּלֶד cognatio מִוֶּעֶצָה cōgregatio
 מִוֶּצֵא exitus מִוֶּסְרָה fundamētū

In plurali nulla fit mutatio, ut מִוֶּלְדִים
 מִוֶּרְשָׁה In regimine sing. מִוֶּלֶד
 מִוֶּרְשָׁה & מִוֶּרְשָׁה Cū affixis, מִוֶּרְשָׁתִי
 מִוֶּשְׁבֵי In regimine plurali מִוֶּשְׁבֵי
 מִוֶּשְׁבוֹת &c. Desinunt etiam quaedam
 fœminina in tau præcedente sægol, ut מִוֶּרְשָׁתִי
 מִוֶּלְדָּתִי Hinc מִוֶּלְדָּתִי
 natiuitas mea, מִוֶּרְשָׁתִי possessio mea, מִוֶּעֶצְתִּי
 cognitio mea.

Forma alia nominum tertij ordinis.

מִוֶּעֶצָה solennitas מִוֶּעֶצָה consultatio
 מִוֶּפֶת portentū מִוֶּסְרָה uinculum
 מִוֶּקֶח exullio מִוֶּקֶח incendium
 r 4 In regi-

In regimine מוֹקֵר מוֹעֲצָה Cum affi-
xis מוֹעֲצוֹ מוֹעֲצָה In plurali מוֹסְרוֹת
מוֹעֲצוֹת מוֹעֲצוֹת In regimine מוֹעֲרֵי
מוֹסְרוֹת &c.

Formæ aliæ nominum tertij ordinis.

מִישׁוֹר	rectitudo	שֵׁנָה	somnus
מִישׁוֹרֵי	planities	רֵעָה	scientia
תֵּימָן	meridies	עֲצָה	consilium
תִּירוֹשׁ	mustum	לֶרֶחַ	partus
תִּינוֹק	puer	עֵרָה	cœtus
הוֹשֵׁב	inquilinus	חֵמָה	ira, furor

Masculina quæ sunt sine he sic mouen-
tur, מִישׁוֹרֵי rectitudines, תִּינוֹקוֹת pu-
eri, & הוֹשֵׁב in regimine habet הוֹשֵׁב
Fœminina in regimine singul. sic habent,
עֲרֵרָה עֲצָה רֵעָה שֵׁנָה Et cum affixis,
חֵמָתוֹ עֲצָתוֹ רֵעָתוֹ שֵׁנָתוֹ Inuenitur etiam
in statu absoluto רֵעָה à quo cum affixis di-
citur רֵעָתוֹ In plurali עֲרֵרוֹת רֵעָה
Et cū affixis שֵׁנָתוֹ עֲרֵרָתוֹ &c.
Inuenitur etiam צֵאָה & צוֹאָה atq; צֵאָה
pro stercore.

pro stercore. Item צאצא germen. Et forma hæemanthica cum tau, תו & תולדה generatio, תובחה & תובחה atq; תובחה correptio. In plurali תובחות תובחות & תולדות & תולדות in regimine

DE NOMINIBVS QVARTO

ordini peculiaribus.

מקום	locus	מרוצה	cursor
מבוי	habitaculū	מרוצה	rogus
מאור	luminare	מצודה	rete
מלון	hospitium	משוכה	sepes
מגור	pauor	מבוכה	perplexitas
מנוס	fuga	מגונר	pauor
מקור	uena	מצודה	munitio
מיצוק	angustia	מנוסה	fuga

Masculina mutāt camez in scheua & fœminina uertunt he in tau. Sūnt etiā que dam sine mem hæemanthico, ut ששון gaudiū, צרור superbia. Item צרור superbus, חיצון à חיצו exterior.

r s Formæ

Formæ aliæ nominum quinti ordinis.

סוּוּ	olla	חַיִל	exercitus
שִׁיר	canticum	עַיִן	oculus
קִיר	paries	בַּיִת	domus
צִיר	legatus	עִיר	pullus
צִיד	flos	לַיִל	nox
עִיר	ciuitas	יַיִן	uinum
מִין	species	זַיִת	oliua

Quæ habent iod quiescens nihil mutant, nisi quod quædam habent irregulare plurale, ut עָרִים & עִרֵי ciuitates, עֲרִים pulli, עֲצִים flores. Porro quæ habent iod mobile sic mutantur in regimine חַיִל עַיִן בַּיִת יַיִן Cum affixis, חַיִל עַיִן חַיִל עַיִן &c. In plurali זַיִת עֲרִים עֲצִים חַיִל עַיִן &c. His annumerari possunt זֶר lucerna, זָרִי & in plurali זָרִים Item זָר peregrinus זָרִים אל אֱלִים & עֵר & גָּרִים testis, בֵּין inter, בֶּן filius, in plurali בָּנִים

Formæ

Forme alie nominum quarti ordinis.

צג	piscis	סוד	mysteriū	עור	pellis
כש	pauper	אור	lumen	שיר	bos
שר	princeps	קול	uox	טוב	bonus
רע	malus	שוט	flagellū	שיע	diues
עב	nubes	חוח	spina	יום	dies
צר	hostis	בית	uirtus	רוח	spirite
זר	alienus	כוס	calix	טור	ordo
רם	excelsus	בור	puteus	פור	fors

Adiectiua in his formis superaddūt he
literam pro constitutione scem. generis,
ut רעה mala, שנה principissa, טובה bo
na. In regimine singul. שר העמים prin
ceps populorum, צג תים piscis maris.
Manet etiā nonnunq̄ inuariatū, ut עב טל
nubes roris. In plur. רגים שרים Et in re
gimine צרי שרי Multa tamē mutant ca
mez in scheua, ut רמי רגי Quę mediam
habent uay quiescētem in regimine sing.
non mutantur neq; in affixorū subiunctio
ne, sed & adiectiua simpliciter suscipiunt
he scem.

he ſœmin. literam, ut טובה שורה Plura
 le quoque ſimpliciter ſuperaddit oth uel
 im, ut קולות טורים אורים עורות Que
 dam habent irregulare plurale, ut יום
 שוק שור שניים dies, שוק boues, רור
 שוק שוקים uici, רור שוקים crura, רור
 רורים cacabi. In plurali construct. ימי
 dies, אורי &c. Irregularia non inueniun-
 tur in constructione.

Formæ aliæ quarti ordinis.

צורה figura גופת fauus
 גומה dormitatio בַּשְׁנָה confusio
 בושת confusio בושת ignominia
 שואה desolatio

Fœminina desinentia in he mutantur
 propter he ut reliqua fœminina, בושת
 uero sic recipit affixa בַּשְׁתִּי confusio
 mea, &c.

Aliæ formæ quarti ordinis.

צרה uaticum גַּת quies
 שבה canicies שחַת fouea

עֲרָה testimonium רֶחֶת uentilabrum

In plurali עֲרֹת שיבוֹת Habet etiam עֲרָה aliam radicem nempe עָרַר de qua supra. Cum affixis שְׁבֹתִי canicies mea, עָרַר עֲרֹתֶיךָ testimonia tua. אֶשְׁחַת uero sic שְׁחַתִּי fouea mea, שְׁחַתֵּנִי foueę.

Alie formę nominum quarti ordinis.

קָמַת seges שִׁירָה canticum

צָרָה angustia חִידָה ænigma

רָעָה malicia בִּינָה intelligentia

In regimine singulari בְּמִיתָה ara, רָעָה malum, שְׁרֵיטָה cribrum uanitatis, בִּינָה intelligentia. In plurali צָרוֹת tribulationes, שְׁחַתוֹת retia, חִידוֹת ænigmata. In regimine בְּמִיתֵי & בְּמִיתֵיכֶם sic שְׁחַתוֹתֵיךָ retia eius, חִידוֹתֵיכֶם problema ta uestra. Inuenitur etiam עֲרֹתָה testimonio. Hinc עֲרֹתֵיךָ pro עֲרֹתֵי testimonium meum, &c.

Forma alia nominum quarti ordinis.

תְּכוּנָה intelligentia תְּמוּנָה dispositio

הַשׁוּבָה

תשובה conuersio תנועה motus
 תמותה mors תרומה oblatio
 תפיצה dissipatio תקומה resurrectio
 Hæc nihil mutant nisi he in tau raphatū.

DE QVIBVSDAM NOMI

*bus quæ quinto ordini sunt
 peculiaris.*

תאנה desiderium תעלה aquæductus
 תאנה occasio תלאה labor
 תאלה execratio מתלאה fatigatio
 Hæc mutant solū ratione he fa. m. literę.

Alię formę nominum quinti ordinis.

תבנית exemplar תרבית incrementū
 תכלית cōsummatio תהנית castrametatio
 תרבית incrementū תניית fornicatio

Hæc nullam habent mutationem nisi
 cum de singulari numero in pluralem mo-
 uentur, ut משבירר imaginationes, תו
 תתניית fornicationes, תבניות
 תרבית &c.

Alię

Aliæ formæ nominum quinti ordinis.

מְקַנָּה	possessio	מְרֵאָה	uisio
מְרֻעָה	pascua	מְרֵמָה	dolus
מְרֻחָה	uentilabrū	מְרֻחָה	præceptum
מְרַעְנָה	responsio	מְרַחָה	munus
מְרַחָה	castra	מְרַחָה	dimidium
מְרֻחָה	uisio	מְרַחָה	emunctoriū
מְרַשָּׁה	pincerna	מְרַחָה	annunciatio

Masculina in regimine singulari mutant sægol in zere, ut מְעַשֵּׂה הָאָדָם opus hominis. Affixa uero sic suscipiunt מְעַשֵּׂה מְקַנָּה מְרַעְנָה In plurali מְעַשִׂים מְעַשִׂים Cum affixis, מְעַשִׂים מְעַשִׂים Fæminina nihil mutant nisi he in tau raphatum: & in plurali מְרַחָה facit מְרַחָה

Forma alia nominum quinti ordinis.

Sunt quædam nomina in hoc ordine, quæ he tertiam radicalem mutant in uau holem, ut מְבֹאֵים שְׂבוּאֵים achates, הַבָּיַד & in plur. מְבֹאֵים & הַבָּיַד bos syl-
uester,

uester, רִיב In plurali רִיבִים uel רִיבֵיךָ
atramentum. Multa suscipiunt nun post
uau holem, ut רָצוֹן uoluntas, מַעֲרֹר
ror, גְּקִיּוֹן innocentia, עֲוֹן iniquitas, &c.
In his camez mutatur in scheua, ut חַיִּוֹן
חַיִּיִּם uisio prophetæ.

Alie formæ.

צֶלִי	pulmentum	שָׁבִי	captiuitas
קָלִי	torrefactio	פְּרִי	fructus
עֲלִי	mortarium	בְּלִי	instrumentum
גְּקִי	innocens	חֲצִי	medium
רִוִי	macies	אַרְי	leo

Quæ primâ habent camez sic mutan-
tur עָנִי pauper, in regimine עֲנִי Cum
affixis, עֲנִי in plurali עֲנִיִּים Quæ
primam uero habent scheua, mutât illud
in pausa in segol, ut מַרְיִי rebellio, לְחִי
maxilla, & cum affixis פְּרִיִּי fructus eius,
פְּרִיִּיךָ fructus tuus, פְּרִיִּי fructus meus, פְּרִיִּי
fructus uester. Sic חֲצִיִּי medium
eius, חֲצִיִּיךָ pharetra tua, עֲרִיִּי ornamen-
tum eius.

tum eius. In plur. בלי בלים בליהם
 Porro ארי leo habet אריים &
 ארי hœdus, גורים Inuenitur etiã in pau-
 sa לתי in gloria, sine sægol. Sic לתצי in
 medium.

Aliæ forme nominum quinti ordinis.

צורי	resina	גולה	captiuitas
חרי	ira	תועה	error
רמי	silentium	שואה	desolatio
יפי	pulchritudo	עולה	holocaustum
חלי	infirmetas	זונה	meretrix
עני	paupertas	חומה	murus

Prima forma quę constat holetm & hi
 rec, cum affixis mutat holetm in ת: ut
 חלי infirmitas eius, עני paupertas mea.
 Inuenitur etiã absolute יפי pulchritu-
 do, צרי resina. In plurali חליים infirmi-
 tates. Altera forma nihil mutat
 nisi he fœmininam
 literam in tau.

s Aliæ

שְׁבוּת captiuitas שְׁבוּת captiuitas
בְּסוּת operimentū בְּרִית pactum
פְּרוּת redemptio הַנֵּיף lancea

Non mutatur hæ duæ formæ, sed simpliciter suscipiunt affixa, ut רְעִיתִי amica mea, בְּרִיתִי pactum meum. Inuenitur etiam הַצִּיר medium, מְנִירוּ numberus, מְנוּת respectus. In plurali זְנוּתִים fornicationes, רְעִיּוֹת sodales, הַנֵּיפֹת lanceæ, בְּרִיתוֹת fœdera. Est & alia forma, quæ definit in uth & habet primam carnezatam, ut גְּלוּת captiuitas, תְּסוּחַת spes בְּרִית refectio, & hæc mutant carnez in scheua. In plurali הַנֵּיפֹת mansiones, אֲנוּתִים Sic גְּלוּת captiuitates, תְּוִסּוּחַת uisiones. Item עֲרוּת in plurali עֲרוּתֹת ornamenta, & אֲבוּתֹת superbia fit plurale גְּבוּתֹת superbiæ.

Alia

Alia formæ nominum quinti ordinis.

גָּאָח supbus קָנָה calamus קָצָה finis
רֵעָה socius שָׂרָה ager מֵרָה pectus
מֵרָעָה uiscus קָשָׁה durus נָרָה macilētus

Omnia nomina quæ definunt in he & sægol, mutant in regimine sægol in zere. Forma prima quæ primam habet zere sic facit plurale רָעִים גָּאִים Inuenitur etiam רָעִיהֶם רָעָהוּ רָעִיךָ, Cum affixis, גָּאִיוֹנִים רָעִיךָ. Alia forma quæ constat camez & sægol habet in regimine קָצָה שָׂרָה Cū affixis, שָׂרָהוּ שָׂרָי, In plurali שָׂרָיִם & in regimine שָׂרָיִם Et in regimine שָׂרָיִם שָׂרָיִהֶם שָׂרָי & cum affixis, שָׂרָיִךָ שָׂרָיִהֶם שָׂרָיִךָ Item אֲנִי fit plurale אֲנִיִּם נָכְחִים claudi. Habet קָוֹסָה פָּנָה facies hic locū, etiam si singulare eius non sit in usu, in plurali פָּנִים & in duali פָּנִים Porro adiectiua mutant pro fæm. genere sægol in camez, ut רָרָה infirmus, נָרָה infirma, נָרָה macer, נָרָה macilenta, &c.

Aliæ formæ nominum quinti ordinis.

מאת centū שנה annus תרה grauida
 את angul^s שפה labium פרה iuuenca
 את supbia מנה pars אלה execratio

Prima forma in regimine sic habet פא
 את In plurali פאתה מאות Cum affixis,
 ואת & in plurali פאתי Porro סאת sa-
 tum habet in plurali סאת & גנה cor-
 pus, גות corpora. Alia forma quæ con-
 stat duplici camez, non differt à forma
 רבה nisi quod he sæm. literam mutat in
 tauraphatum, ut שנה in regimine שנת
 cum affixis שנתו In plurali שנים &
 שנת In regimine שנתה Sic שפה labiū,
 שפת שפתי שפתך In plurali שפתיה in
 regimine שפתיה & שפתי Cum affixis
 שפתיהם & שפתיהם שפתיך שפתי
 labia eorum, &c.

Aliæ formæ nominum quinti ordinis.

צפת corona אחות soror
 שפת canale תמות socrus

Prima

in regimine singulari אב sine iod.

Forma alia nominum quinti ordinis.

רי	irrigatio	צי	navis	עי	aceruus
גי	planctus	חי	אע	אי	insula
פי	adustio	פי	os oris		

Hæc nō inueniuntur habere mutatio-
nem nisi in plurali numero, excepto פי
Nam dicitur עיים ציים ריים Porro פי
est constructiuū ab absoluto פה recipitq;
affixa in hunc modum פיה & פיר os e-
ius, פי pro פיי os meum, פיהם oseor-
um, פינא פיהם In plur. פיות & פיות
ora, & פיותין פיותין, Item שי mu-
nus, sic mutatur, שין שיו In plur. שיים
Cum affixis, שיהם שין שיי &c.
Sic גי uallis, גינא גין גיו In plurali גי
גיהם גי גיו גיים Habet etiam
nonnunquā superadditā literam aleph,
ut גיה & גיה & גיה In plurali גיה
& גיה

Forma

Forma alia

עב crassities זר præceptum
 מן manna

של error תר signum חי uiuus

קו regula גג tectum צם sanguis

Quædam ex his inueniuntur mutari.

In regimine singulari mutatur camez in

pathah. Cum affixis, צמם צמו צמ

צמי In plurali צמים Cæterum גג ha

bet in plurali גג cum dages, & cum

affixis in singul. גג sicut & א קו dicitur.

קם norma eorum, Psal. 19.

Alia forma nominum quinti ordinis.

בן filius עץ lignum ג corpus

שם nomen יר corona עט stilus

Hæc nomina habent zere quâdo pro

prium habent accentum, at cum iungun-

tur alijs dictionibus per uirgulâ makaph,

uertitur zere in sægol, ut אבן בן fili-

us matris suæ. In regimine singulari

non mutantur. Affixa in hunc modum

s 4 subdun-

plurali צבאות In regimine צבאות Cum affixis, צבאותיו צבאותם צבאותיו &c. Altera forma in regimine singulari non mutatur. Cum affixis, פלאי גבאי sicut באג in perfectis. Item טנאך sporta tua, Deut. 28. sicut מלך Porro חטא peccatum, retinet primum sægol, ut חטאי sed quod uidetur esse de forma חלב de qua supra in perfectis. In plur. חטאים רשאים חטאים & in regimine פלאי פלאים Cum affixis, פלאיבם miracula uestra. Inuenitur etiam חטא & חטאה In regimine חטא Cum affixis חטאתי In plurali חטאת חטאת peccata. Alia forma, קראח occurfus, in regimine, קראח Cum affixis לקראחך in occursum tuū. Itē alia forma מלאה plenitudo, מלאה plenitudo eius.

Alie forme nominum quinti ordinis.

גבאי	iuncus	רבי	contritus
נשי		נשי	princeps
פנאי	potatio	פנאי	zelotes

קריא s 5

קריית inuitatus.

In regimine גמרא גמרא Cū affixis גמרא גמרא In plur. גמראים Et ab עפא inuenitur plur. עפאים quiescente aleph. Inuenitur etiam מריא pinguis in statu absoluto, & in plurali מריאים Item alia forma כסא soliu, cum dages, abijcitur tamen dages in plurali & quando subijciunt affixa, ut כסאין & in plur. כסאות Et foemimum מלאה plenitudo, מלאתי plenitudo mea, מלאיה plenitudines.

DE NOMINIBVS SEXTI ORDINIS.

Habet & hic ordo uarias formas nominum masculini & foeminini generis, ut patebit ex infra notatis exemplis:

מעז	robur	מסב	circuitus
מתם	perfectio	מצר	angustia
מחול	chorus	מצל	obumbratio

Mutatio primę forme talis est, מעצום
 מחולות מחולות מיעזי מיעזי ubi quies scribitur loco

etur loco dagess. Inuenitur etiam מִטָּה in
regimine מִטָּה tentorium, in plurali מִ
מִטָּהים. Alia forma sic mutatur, מִטָּהים
מִטָּהוּ. Item מִצְרֵי מִצְרֵים &c.

Alia formæ.

מִשָּׁח discursus מִרְגַּת teneritudo
מִמָּס supputatio מִעַל exaltatio

Licet istæ formæ non inueniantur sub
aliqua mutatione, possunt tamen secundū
formas priores sic mutari in plur. nume-
rum, מִשָּׁחִים מִרְגַּתִּים. Inuenitur etiam
מִשָּׁח & in construct. מִשָּׁחֵךְ

Alia formæ.

מִגֵּלָה uolumen תְּהִלָּה oratio
מִגֵּגָה protectio תְּהִלָּה laus

Hæc nihil mutant, nisi quod he uertūt
in tau raphatum. Quando uero altera
non est dagessabilis mutatur hirec in ze-
re, ut מִאֲרָרָה maledictio, מִגֵּרָרָה ser-
ra, à גֵּרָרָה serrauit.

Alia

Alie forme.

תבל confusio דבה detractio
 תמוס liquefactio מלה dictio

Prima forma quæ constat quinque punctis, non inuenitur sub aliqua mutatione. Altera forma solū mutat he in tau, ut גצה גצת uellus, גצה גצת menstruum eius: גצה & in plurali גצות cogitationes. Porro מלה מלה habet in plurali מלים & מלות sermones. תסה quoque habet in plurali תסים triticum. Eiusdem formæ est גצה ruminatio. Huc quoque pertinent טבה turgurium, תסה statutum, גלה peluis, &c.

Alia forma.

תם perfectio קור frigus חם calor
 עי robur על iugum כל omnis

Cum affixis mutatur holem in kybuz sequente dages, ut תמי perfectio mea, עי fortitudo eius, עלו iugum eius, כלי totus ego, כלכם omnes uos. Item cum עי ut עי robur meum.

Alia

Alia forma.

ל pauper חם calidus טל ros
 צ tenuis נה purus הר mons

Hęc uomina promiscue inueniuntur, aliquando sub pathah & aliquādo sub camez. In plurali uero mutant regulariter camez in pathah propter sequens dages, nisi altera esset gutturalis, ut גלים procellæ, גנים horti, נהרים montes, צרים hostes. Sic אמת אמת iramea, עם עמי populus meus, item רב multus, רבות multa.

Forma alia nominum sexti ordinis.

ק nidus חץ sagitta אמ mater
 חו gratia קץ finis לב cor
 שן dens עת tempus צט signū

Hęc nomina habent sægol quando per makaph alijs adhærent dictionibus, ut שן סלע dens petræ. Cum affixis & in plurali mutant zere in hirec, dageffaturq; altera radicalis, ut קנים nidi, חצן sagittata tua, שנים dentes, עתות tēpora, לבות corda,

corda, אמיות, matres, הציו, sagitte eius.

Forma quedam nominum septimi ordinis.

מַצָּח	contentio	הַרְחָה	lex
מִטָּה	tentatio	תּוֹגָה	mercor
מִצָּח	cedes	מוֹצָא	exitus
מִשָּׂא	onus	מוֹרָא	timor

Prima forma abiicit nun primam radicalem & dagessat alterā, & mutatur sic, מִשָּׂא in plur. מִשָּׂאִים Inueniuntur etiam sub hac forma quedam masculina, ut מִטָּה baculus, in plur. מִטָּהִים & מִטָּוִה Sic מַפְרָה plaga & percutiens. Item in fœmin. מִטָּה lectus seu reclinatorium. Inuenitur quoq; מִצָּח cōtentio. Altera forma mutat iod primā radicalē in uau quiescentē, & quæ desinūt in he sunt fœm. mutanturq; ut תַּלְיָה, quæ autē in aleph exeūt, sunt masc. ut תּוֹשָׁבַיִם Inuenit etiam תּוֹשָׁבַתִּים firmitas, אִשָּׁה & תּוֹשָׁבִימַי coctio, ab אִשָּׁה In plurali תּוֹשָׁבַתִּים coctiones.

Formæ

FORMAE QVAEDAM NOMI-
num octavi ordinis.

גִּזְרֵי	thesaurus	אֲבִנֵי	baltheus
שְׂרָעָת	cogitatio	בְּרִזֵל	ferrum
גִּזְרֵי	granum	פְּרָדִיס	paradisus
אֲרָצָה	arca	חֶרֶם	falx

Hęc dissimiliter faciunt plur. numerū.

Nam inuenitur גִּזְרֵי thesauri, גִּזְרֵי grana, שְׂרָעָת cogitationes, פְּרָדִיס paradisi, בְּרִזֵל ferra, cuius tamen sing. ponitur, בְּרִזֵל cum sægol, sicut & בְּרִמֵל spica plena, גִּזְרֵי securis, בְּרִזֵל גִּזְרֵי. Item טַפְסָרִים habet in plurali טַפְסָר duces. Et quę in hirec desinunt nullam admittunt mutationem, ut שְׂרָבִיט uirga, בְּרִמֵל coccinum.

Forme alie.

סְפֵרָה	Hispania	בְּפִתּוֹר	spherula
סְפֵרָה	labrusca	הַרְגֵל	locusta
תִּזְמֵל	glacies	רַפְסָר	ratis lignorū
עֲרֵמֵל	caligo	סְרָסֵל	crus

חֶלְמֵי

שֵׁלֶךְ silex חֶרֶב uinculum
 עֶטְלִית uespertilio גְּלוּמִי sterilitas
 חֲבַצְלֵת rosa קֶרֶם bipennis

Quę in primo ordine scribuntur, raro inueniuntur admittere mutationē. A primo uocabulo fit nomen gentile סְפַרְדִּי Hispanus. Et penult. facit plur. עֶטְלִימוֹת uespertiones. Quę uero in secundo ordine scribuntur, simpliciter adijciunt affixa & terminationem plur. & quędā dagesant ultimam, ut חֲרָטְמוֹת incantatores, חֲרָצְכוֹת colligationes, כִּפְתָרִים noduli, &c. כֶּתֶב בְּרִלְחִים habet in plur. & cū affixis בְּרִלְחֵי bdellium meum. Et פְּלִגְשָׁא concubina, in plurali פְּלִגְשִׁים Cum affixis פְּלִגְשֵׁי &c.

Nomina quinq; literarum.

אַרְגָּמוֹן purpura צְפַרְדֵּי rana
 אֶגְרֹטָל phiala שְׁעִטָּו uestis mixta
 In plu. אֶגְרֹטָוִים &c.

Tantum de nominibus.

De

DE TER-

TIA PARTE ORATIONIS, QUAM
 Hebræi מילה uocant, & compre-
 hendit præpositiones, ad-
 uerbia & coniu-
 ctiones.

Catalogus præpositionum.

אֶל	ad	בְּפָנֶי	coram	עִם	cum
עַל	super	לְפָנֵי	ante	בְּעַר	pro
מִן	a, ab	גְּבֻחַ	è regione	תַּחַת	pro
אֵת	cum	לְעִמּוֹת	contra	בְּעֵבֶר	propter
בְּלֹא	absq̄	לְפִי	secundum		
		אֶצֶל	iuxta		
בְּגִלְלֵל	propter	לְמַעַן	propter		
		בֵּין	inter		
חֲרִץ	extra	סְבִיב	per circuitum		
		אַחַר	post		
עֲבָר	trans	תַּלְאָה	ultra	לְבַר	præter

Ex his multæ suscipiunt affixa in hunc
 modum. אֶל in affixorum subiunctione
 t mutat

mutat sægol in zere per formam nominū pluraliū, ut אֵלַי ad me, אֵלַיךְ ad te, אֵלָיו ad eum. In subiunctione uero הם & הם mutatur zere in - : ut אֵלֵיהֶם ad eos. Idē sentiendū de עַל nisi quod pathah mutatur in camez uocem magnam, ut עָלַי super me, עָלָיו super eum: עֲלֵיהֶם super eos.

Præpositio מִ aliquādo mutat hirec in sægol, & suscipit iod à fine, ut מִי אֶרֶץ de semita. Aliquando sine mutatione suscipit iod in fine, ut מִי אֶרֶץ de terra.

מֵ quando est præpositio ualet idem quod עִם cum, suscipitq; omnia affixa & mutat sægol in hirec, dageffaturq; tau, ut מֵמִי mecum, מֵאִתְּכֶם uobiscum, מֵאִתָּם cum eis. מֵאֵלַי Hæc præpositio nulla recipit affixa, sicut nec מֵאֵלַי nec מֵאֵלֵיהֶם que idē significant. Idem sentiendum de מֵאֵלֵיהֶם. Est tamen iod aliquando affixum.

מֵאֵלַי Recipit affixa, ut מֵאֵלָיו proptereum, מֵאֵלַיךְ propterte.

חרץ Non recipit affixa, sed literas ל
 fronte seruientes, ut מחרץ להרץ בהרץ
 Item he locale, ut הרצח עבר
 Non recipit affixa sed literas seruiles, ut
 מעבר &c. נצר Recipit affixa & lite-
 ras seruiles, ut לנצר כנצר Itē נצרים
 נצרו &c. לפני Hæc præpositio
 recipit omnia affixa sub forma plur. ab-
 soluti, ut לפני coram me, לפניך coram
 te: at כם accedunt sub forma constru-
 ctiva, ut לפניהם ante eos. נבה Inue-
 nitur cum literis seruilibus, ut לנבה con-
 tra, & cum uno affixo נבהו cōtra ipsum,
 Exodi 14. sed quod uidetur esse לנבה alia
 forma. לעמור Ezech. 3. inuenitur
 cum affixo mem, ut לעמורם contra
 eos. לפי & בפי Non inueniuntur
 cum affixis, sed simpliciter præponuntur
 nominibus, ut בפי עבדהו uir secun-
 dum ministeriū suum, Num. 7. למען
 Suscipit omnia affixa, ut למעני propter

me, לְמַעַנְכֶם propter uos. סָבִיב Quā
 do suscipit affixa habet formā pluralem
 mascul. aut fœmin. ut סָבִיבִי per circui-
 tum eius, סָבִיבֵיךָ & סָבִיבֵיךָ per cir-
 cuitum tuum. תְּלָאָה Non inuenitur
 cum affixis, sed cum לְ seruii litera, ut לְחָ
 לְמִשְׁתֵּי לְתֵלָאָה ultra Damascus. Alias
 plerumq; est aduerbiū, ut מִשְׁתֵּי וְתֵלָאָה
 hinc & ultra, 1. Reg. 10. עִם Quando
 affixa accedunt, suscipit mem dages, ut
 עִמִּי mecum, עִמָּנוּ nobiscum. בְּעֵר
 Affixa subiunguntur in hunc modum, בְּ
 בְּעֵרִי circa ipsum, בְּעֵרֵם circa eos, בְּעֵרֵנוּ
 circa nos. תַּחַת Duplex pathah pro
 duplici sægol, & ob id dagesfat tau quan-
 do adijciuntur affixa, ut תַּחַתִּי pro eo,
 תַּחַתַּי subter me, תַּחַתִּי pro me, תַּחַתָּהּ
 pro ea, uel loco eius, תַּחַתֶּיךָ subter te.
 בְּעֵבֶרִי Recipit omnia affixa, ut בְּעֵבֶרִי
 propter me, בְּעֵבֶרְךָ ppter te, בְּעֵבֶרָהּ
 propter eam. אֶצֶל In affixorum sub-
 iunctione

iunctione migrat zere in sægol, ut אֶצְלִי iuxta me, אֶצְלֵם iuxta eos, אֶצְלֵנוּ apud nos. בֵּין Suscipit omnia affixa, ut בֵּינִי inter me & בֵּינֶיךָ inter te: בֵּינֵיהֶם inter eos, בֵּינוֹנָה inter nos. Et sub forma fecem. בֵּינוֹתֵינוּ inter nos. אַחֲרֵי & אַחֲרֵי Sine delectu præponuntur nominibus, ut אַחֲרֵי אַחֲרֵי post mortem. Affixa subijciuntur in hunc modum, אַחֲרַי post me, אַחֲרֶיךָ post te, אַחֲרֵיהֶם post eos. Et cum præpositione mem, מֵאַחֲרָי de post ipsum. Capitur etiam nonnunquam adverbialiter pro postquam. לְבַר Cum præpositione mem ualet præter, excepto, ut מִלְּבַר præter filios. Quando uero subijciuntur affixa ualet solum, & dageffatur daleth. Nam radix eius est לָבַר ut לָבַר solus ego, לָבַר לָבַר solum tu, לָבַר מִלְּבַר solum uos, לָבַר לָבַר præter ipsum.

De aduer-

ADuerbiorum quædam sunt adiurationis, quædam admirationis, quædam congregationis, quædam comparationis, alia confirmationis, alia demōstrationis, alia exceptionis, alia interrogationis, alia intensionis, alia negationis, &c. Subscribam catalogum ipsorum ut in calamum uenerint.

בְּאֵמֶת	uere	וְיִתֵּר	magis
אִם לֹא	nisi	אִמּוֹנִים	utiq;
אֵל בָּל	non	אֵילִם	profecto
לֹא	neq;	אֲבָל	enimvero
יַחַד	pariter	בְּכֹן	utiq;
יַחַד	simul	תֵּלֵא	nonne
בְּאַחַד	una	זֶהוּ	uæ
מִלְבַּד	excepto	הוּי	heu
וּלְתִי	præter	מַה	quàm
מְאֹד	ualde	לְמַה	quare
עַר מִתִּי	usq; quo	עַל מַה	ut quid
אֵימָה	ubi	מֵאֵין	unde

אנה	quo	אי	ubi
מדוע	cur	אנה	ubi
פה פה	hic	שם	ibi
אין אין	non	משם	inde
אחרי כן	postea	מעט	modicum
כמו	sicut	עתה	nunc
אז אז	tunc	היום	hodie
אמש	heri	אתמול	heri
שלשום	nudiustertius	פתע	statim
תמיד	iugiter	ער	donec
לפעמים	aliquando	מתי	quando
נא	quęso	אנא	obsecro
הן	en	הנה	ecce
או	uel	אולי	fortassis
פן	ne forte	דלמא	forfan
שמא	forsitan	איך	quomodo
איכה	quomodo	איככה	quomodo
היך	qualiter	כמה	quot
פה	illuc	לה לוא	utinam
כה	sic	כבר	iam
מחר	cras	בחרת	in crastinum

פתאום repente בקר mane
ערב uespere

Ex his aduerbijs pauca sunt quæ reci-
piunt affixa, nempe הִנֵּה אֵינִי בְּמוֹ אֵין
ut וְלִתִּי præter te, אֵינִי nō ego,
אֵינִי non tu, בְּמוֹנִי sicut ego, בְּמוֹנִי sicut tu,
אֵינִי ubi tu, הִנֵּה ecce ego, הִנֵּה ecce tu.
Cæterum aduerbia gētilia fiunt
ex adiectiuo fœmin. ut אַרְמֵייתַי Syriace,
רוֹמַיִתַי Rhomanè, יְהוּדַיִתַי iudaice &c.

De coniunctionibus.

Habent Hebręi unam coniunctionem
copulatiuam, qua & frequentissime utun-
tur, nempe uau, de qua litera supra in ele-
mentario non nihil diximus. Sunt & aliæ
quædam pauce, ut אֲבָל sed, אִךְ uel, aut,
כִּי quoniam, quia, ergo, לְמַעַן quatenus,
אֲפִלּוּ si, אֲפִלּוּ tametsi, quamuis, וְעַל
eò, propterea, &c. Hæc quando coniu-
ctiue accipiuntur non admittunt affixa.

Hęc de tertia parte orationis.

De

DE ABBRE

VIATURIS HEBRAICIS.

Ro puro hebraismo intelligendo hæc quæ hic de abbreviaturis adijcimus non sunt necessaria, sed propter commentaria & Rabinorum scripta non sunt omittenda. In sacris enim 24. libris piaculum esset unam subtrahere literã, nisi fortassis in sacro nomine dei, quod Hebræi plerumq; honoris gratia corruptè scribunt, puta יהוה aut יהו pro יהוה putantes sacro nomini integre scripto illusionẽ fieri, si codex non omnibus modis mûde tractetur. Vocant autem Iudæi veras abbreviaturas שי תיבות id est, capita seu initia dictionum. Dico veras, quia solent & in alijs dictionibus plerumq; ultimam truncare literam, & penultimam signare una uirgula suprà erecta, ut 'שיא

‡ S pro

pro מלכה regina, מלכ' pro אנשים uiri, ארצו' pro ארצות terre. Et de his nulla est difficultas. Nam litera reiecta facile in memoriam reuocabitur ex tenore sententiæ, ut מהחילורו ער סו' a principio usq; ad finem, סו' pro סות Sic ער מער' מוער' a uespera usq; mane, ubi בקר' indicat non accipiendum pro מערל' aut מערר' sed pro מערב' Ex tenore inquam sententiæ litera essentialis abiecta deprehendit. Literæ uero seruales aut superadditæ ex uocis dispositione cognoscunt, ut ostēdimus de אנשי' At ueræ abbreviaturæ sunt, in quibus singule literę singulas designant dictiones. Et hæ proprie uocantur ראשי תיבות id est, capita dictionū. Nam usurpant dūtaxat initiales literæ pro hoc officio. Et inter istas quædā sunt communes, quibus scilicet scriptores ubiq; utuntur, aliæ sunt priuatę, quorū usus dūtaxat est in priuatis locis, qualis est בלה' psalmis

*vere abbreviaturæ
sunt.*

118. & 137. ubi usus eius est frequens, pro
 כסדר בי לעולם הכסדר Sic Elias Levites in libro
 Canticis, ubi multa scribit de חטת קמץ se-
 pe uocē illam breuiter in hunc modū ח'ק
 designat. In alio libro nesciret quid ista ab
 breuiatura designaret. At communes ab
 breuiaturę sunt, quę ubiq; locorū in usum
 ueniūt, quales sunt חל id est, רוצה לומר
 uult dicere, ע"ה id est, עליו השלום su-
 per ipsum pax, siue qui est in pace. Signan-
 tur etiam plerumq; literę, pro literis aut
 numeris captę, duabus uirgulis, ut cum
 א pro aleph litera aut pro numero unita-
 tis capitur: sic quoq; nomina punctorum
 & literarum & uocabula barbara signant
 duplici uirgula, ut אלה ביה גימל item
 ח'ק חירק Et סאל'גא salina, קרש'טוש
 Christus, &c. De his satis fuerit monuisse
 lectorem, iam ordine alphabetico signa-
 bimus abbreviaturas communiores cum
 explicatione earum.

11
 א

Aleph simplex primo idem significat quod א אחד unus uel אחר א ut א בפה רא א בפה בלב Vnum in ore & aliud in corde. Alio modo ualet אמר dixit, & tunc nonnunquam adijcitur mem, ut אמר Et dixit. Porro אא primo significat אמן אמן amen amen: deinde ארבי אבי dominus meus, pater meus. Et sic David kimhi sæpe usurpat in commētarijs אא אל פירש Dominus pater meus bonę memorię exposuit. Tertio capitur pro אי אפשר id est, impossibile: ut אלהשיג בבור יי Impossible est ut apprehendas gloriam dei. Item אאב idem est, quod אלא אא nisi quod sic.

אבה

אמר ברוך הוא Dixit benedictus ipse, id est, deus.

אעה

אָרַעַר

אָמַר כּוֹר עָלָיו הַשְּׁלוֹם Dixit David
qui est in pace. Sic אָרַעַר Dixit Abra-
ham, qui est in pace.

אָה

אָמַר הַפְּסוּק Dixit uersus, scilicet bibli-
cus. Capitur etiam pro אָמַר רַבִּי
etiamnum, adhuc.

אָחַב

אָחַר בְּךָ uel אַחַר בּוֹ postea, deinde.

אָהוּל

אָמְרוּ חֲכָמִים זְכוֹרָנָם לְבִרְבָּרָה Dixe-
runt sapientes, quorum memoria est in
benedictione.

אִי

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל Terra Israël. Et cum literis
feruilibus, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל in terra Israël, אֶרֶץ ad
terram Israël.

אִיָּה

אִם יַעֲזֹר יְיָ Si iuuerit dominus,

ז

אב

אם בן Si ita, ergo, igitur, nota illationis.

אביר

אמן בן יהי רצון Amē, fiat sic ad placitū.

אל

אמר לו uel אמר להם Dixit ei uel eis.

אמח

אמר יהוה uel אמר השם dixit dñs deus,

אמר

אמר רבי Dixit magister seu rabbi.

אעג

את על גל Tametsi, quamuis.

אענע

אבן עזרא נוחי ערון Aben Ezra (nomen est cuiusdā docti rabi) cuius quies sit paradisus. Inuenitur etiam sepe אע לרעה id est, iuxta opinionem Aben Ezra,

אעם

את על פי Licet, quamuis. Adijcitur aliquando caph in fine pro בן ut אעמבב quamuis ita sit,

אִפְשׁ

Valet אִפְשׁ Possibile est, sed nō est rase
teboth, sicut nec אִם pro אִפְשׁ nihil, quū
in his solum ultima tollatur litera.

אָר

אָר אִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ uel אִמְרוּ רַבּ Dixit rabi,
uel dixerunt magistri nostri.

אָרִיבֵל

אָרִיבֵל אִמְרוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי Dixit rabi Ie-
hosua filius Levi.

אִשְׁעָה

אִשְׁעָה אִמְרוּ שְׁלֹמֹה עָלָיו חֲשֵׁלוֹם Dixit Sa-
lomo, pax super eum.

וְאִם

וְאִם אִמְרוּ Et si dicas, uel obijcias.

בְּאֵת בֵּשׁ

Hic primū beth est seruire. Intelligimus
autē per בֵּשׁ אֵת conuersionē alphabeti,
quādo scilicet aleph capit pro tau & ecō-
uerso, beth p schin & econtra, gimel pro
res, &c. ut lerem, 51. בְּבֵל pro שֵׁשׁ

בְּ

בֵּית

בֵּית אָבִי uel בֵּית אִמִּי domus patris mei.

בְּבֵית

בְּבֵית in domo, & in constructione בְּבֵית

בֵּית דִּין

בֵּית דִּין Domus iudicij, consistorium.

בְּרֵאשִׁית

בְּרֵאשִׁית Quibus uel quolibet uerbis dicta sunt.

בְּגֹהֵן

בְּגֹהֵן Cum auxilio uel fortitudine domini.

בְּרֵאשִׁית

בְּרֵאשִׁית In uerbis dierum, id est, in Paralippomenon libro.

בְּהַלְלָה

בְּהַלְלָה Declaratio seu expositio dictionis. Item idem quod בֵּית הַבְּנֵי־אֱלֹהִים synagoga, schola, locus ubi congregatio populi conuenit. Item בֵּית הַלֵּל familia Hillel,

Hillel, uiri scilicet cuiusdā celebris. Item
 בית המקדש domus sanctuarij. Capitulum
 etiam pro עזרת האל auxilio dei.

הבקר

בר הקדוש רבי filius sanctitatis, rabbi.

הבח

חבצלי חיים Habentia uitam, animalia.

ב

בשר ודם Caro & sanguis, mortalis ho-
 mo. In eodem significato scribitur בר

ב

בית Domus, cum simplici uirgula.

במש

במלות שונות Cum dictionibus ua-
 rijs. Hac abbreviatura frequentissime uti-
 tur David kimhi in commentarijs super
 prophetas.

בזלך

ברוך גותן לועת בם Benedictus qui dat
 lasso uirtutem. Scribitur hic uersiculus
 Isaie quadragesimo, & solēt eum Hebræi
 scribere in fine librorum.

בֵּעָה

בְּעִזְרַת הָאֵל Cum auxilio dei.

בֵּעָה

בְּעִנְיֵן הַדָּבָר In negotio isto.

בֵּר

בְּרֵאשִׁית רַבָּה Genesis magna. Est liber
quidam scriptus super Genesim.

בְּרֹל

בְּמִאמֵר רַבֵּיהֵינוּ זְכוֹרֵינוּ לְבָרְכָה In ser-
mone magistrorum nostrorum, quorum
memoria in benedictione est.

בֵּשׁ

בֵּית שַׁמַּי Domus seu familia Samai.
Fuit hic Samai uir celebris apud Iudæos.

//

בִּגְוֵה

Scribitur & מַגִּיד & ualet מַגִּידוֹתָהּ ex or-
dinatione seu decreto. Sic בְּגָה idē quod
בְּאִירַח הָאֵל ex dispositione ~~וְהַיְהוָה~~ dei.

גַּב

גַּב etiam sic, quin &, similiter.

ג'ע

גן עדן Hortus uoluptatis, paradifus. Ca-
pitur etiam pro גלדי עדן denudatō
one uerendorum.

מגש

מגדת שמואל Ex doctrina Samuēlis.

//

ד'ת

דבר אחר Verbum aliud, expositio alia.

ד'ת

דברי הימים Verba dierū, liber Paralip.

דלל

דבי למבין Satis est intelligenti.

דמ

דמה משל Via parabolæ, per modum
similitudinis.

דעה

דוד עליו השלום David, super eū pax.

ד'ת

דברי היורה Verba legis, subaudi,
Mosaicæ.

הַמִּי

הֵנָּה מִלִּים Isti sermones seu uerba.

הַמִּירָא

הֵיךְ מִיָּה דִּאֲמַר Iuxta illud quod dixit.

הַגִּבֹּ

Idem significat quod הַנְּבִיאָא propheta.

הַגִּל

הַנְּזַכֵּר לְמִעֲלָה Cōmemoratū est supra.

הַגִּיר

Idem est quod הַנְּרִיב רַבִּי Ingenuus seu liberalis magister.

הַסֵּ

הַקְּדוֹשׁ Sanctus, ipse sanctus deus.

הַשֵּׁי

הַשֵּׁם יִתְעַלָּה Exaltetur deus. Item הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ Deus sit benedictus. Sic loquuntur de deo cum illius mentionem faciunt.

De uiris uero sanctis dicunt, הַעֲלִירָא Qui est in pace. Et de alijs uiris הַשְּׁלוֹמָא memoria eius sit in benedictione.

וְגַר

Et aliquando scribitur וְגַר Cuius integrum est וְגַר וְגַר & cætera, quando scilicet uersus aliquis rescinditur & non integre profertur, subiungitur וְגַר quod proprie significat, & perfice.

וְהוּא

Et hoc est illud. Sic dicunt וְהוּא Et hoc ipsum est, וְהוּא quod est.

וְיֵשׁ

Et est dicendū. Sic respondent quum obiectum argumentū soluere contendunt.

וְיֵשׁ

Et sunt exponentes.

וְיֵשׁ

Et sunt dicentes, hoc est, sunt qui in hunc modum sentiunt & loquuntur.

וְיֵשׁ

Jonathan uero interpr. est.

וְכֵן

וְבוֹלֵי
 Et reliqua, & cetera.

וְלֵרִי
 intelligenti autem satis est.

וְבוֹתֵי
 Et sic Jonathan interpretatus est.

וְלֵל
 Et docuit, וְלֵרִי idem quod וְלֵרִי
 Et dicendum.

וְצִיֵּעַ
 Indiget autē consideratione.

//
 וְבִ
 Quando, quo tempore.

וְלֵל
 Hæc lingua eius, id est, glossa
 uel interpretatio eius. Valet etiam idem
 quod וְקִרְוָנוּ לְבְרַכָּהּ memoria eius sit in
 benedictione. Et in plurali וְקִרְוָנוּ memo-
 ria eorum sit in benedictione.

11
 א

יהוה אלהים Dominus deus. Capitur etiā
 pro יש אומרים Sunt qui dicunt.

יה

יום הכפורים Dies expiationū. De quo
 in libro צרור המור sic scribitur: ביום
 הגשמים ונשים וקטנים חייבים להיות
 בבית הבגסט וישתהור ארצה ו פעמים

יט

יום טוב Dies bonus. Vocant autē dies
 bonos, solennitates quas habent per an-
 num præter sabbatum, quas alio nomine
 מועדים uocant.

ימ

יש מפרשים Sunt qui exponunt uel in-
 terpretantur.

יד

ישמרהו צורנו Custodiat eum crea-
 tor noster. Sic יצוי est idem quod יש
 ישמרהו צורי וגואלי

u s formator

formator meus atq; redemptor meus.

יִרְה

יִרְהוֹתָ רִוּחַ חַיִּים Exaltetur sublimitas magnificentiæ eius. Sic loquuntur de principibus & sublimibus uiris.

יִתְ

יִתְּנוּ יִנְתָּן יִתְּנוּ Ionathan interpretatus est. Capitur etiam aliquando pro יִתְּעַלֶּה exaltetur, & sic loquuntur de deo. Idem יִתְּנוּ cum ain.

יִשׁ

יִשׁוּרָה נִמְחָה שְׁמוֹ Deleat nomen eius, Sed יִשְׂרָאֵל capitur pro ישראל

//
כֶּבֶד

כֶּבֶד כֶּבֶד Tantū, adeo. Et רִבְבָה est idē quod רִבְבָה Et omnia ista.

כֶּאֱ

כֶּאֱמִי אֶתְרָה Nisi, sed. Item idem quod כֶּאֱמִי אֶתְרָה Quando unum. Sed כֶּאֱשֶׁר est idem quod כֶּאֱשֶׁר quemadmodum.

בג

בְּחַן צְרוּל Sacerdos magnus, pontifex.
Item idem quod בְּגִזָּן sicut.

בדא

בְּמַה דְּאָתְּ אֵימַר Secundum quod tu di-
cis. Alij sic interpretantur, בְּמַה דְּאֵימַר
secundum id quod ait.

בר

בְּמַה דְּאֵימַר Sicut dixit. Capitur etiam in
terdum pro בְּל צְבַר Omne uerbum.

בהא

בְּן רִחֵי אֵמַר Siciipse dixit.

בהג

בְּחַאי צְרוּבָא Quemadmodum, ad instar.

בו

בְּל זָרָה Totum istud, omnia ista.

בל

בְּלֹאֵמַר Quasi dicat. Scribitur etiam ali-
quando בְּלֹא

במש

בְּמַה דְּאֵימַר Secundum quod dixit.

בש

בש

בל שפן Quantomagis. Et cum aleph
 כשׁ idem quod בשׁ אמרת Secun-
 dum quod dixisti.

כת

כתב Scriptum est, uel כתב scriptura.

לא

לשון אחר Lingua alia, expositio alia.
 Item capitur pro לשון אשכנז lingua
 Germanica.

לאי

לארץ ישראל Ad terram Israël.

להר

למה העבר רומה Cui rei simile est.

לזא

לנה אמר Propterea dixit, Ob id ait.

ליש

לישראל Israeli. Addit etiã nonnunq̄ res.

ולכא

ולכו אמר Et propterea dicit, Ob id ait.

לג

לכך נאמר Idcirco dictum est, uel dicitur. Item נלי נראח רלב' est idem quod
Et mihi uidetur.

לסח

לספר תורה Lib. legis, uidelicet Mosaicę.

לעש

לערב שבת Ad uesperam sabbati.

||
ממ

מבל מקום Nihilominus, omnino. Iudæi germanicè interpretatur, aber denest. Inuenitur quoq; ממ'י pro מספירי de narrationibus seu historijs præliorum domini.

מא

משקל אחר Pondus aliud, forma alia. Significat etiam librum aliquem qui uocatur מורש אגרות id est, homilia collectionis. Item est idem quod מבל אחר de unoquoq; de singulis.

מר

מִרָּ

מִרָּ Quisquis dixit: magis Chaldaicum quā Hebraicū. Et cum aleph מִרָּ idē quod מִרָּ אִמְרָר Id qđ tudicis.

מִרָּ

מִרָּ Lumen captiuitatis. Sic uocant quendam rabinum Gerschon nomine, qui anathema imprecatus est aperiēti alienas literas. Vnde literas sigillatas ab extra sic signant: מִרָּ קְחָרָם Prohibitum sit alienis sub anathemate rabi Gerschom, qui lumen est captiuitatis.

מִט

מִט & Hebraice מִט מִן טַעֲמֵי Quæ ratio.

מִל

מִל Vnde nobis: more Chaldaico.

מִלָּ

מִלָּ Regnū impietatis. Sic uocāt regnū Macedonicū seu Græcorū.

מִלָּ

מִלֵּהָרַ

מִשְׁלַל לְמַח הַדְּבַר רוֹמָרָה Exemplum
cui rei assimilatur.

מִנֵּל

מִנֵּל לָנו Vnde nobis, Chaldaice.

כְּמִרְ

כְּמִרְ מוֹרְרָה רַבִּי Sicut docet rabbi, uel
כְּמִרְ מִרְיָה רַבִּי Sicut dominus rabbi.

מִסַּ

מִסַּ מִסְרָא סְרֵשׁ solennitas seu conuocatio
celebris.

מִרְעָה

מִרְעָה מִשֶּׁה רַבִּינֵי עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם Moses ma-
gister noster, pax super eum. Porro מִרְ
capitur pro מִרְתָּה domina.

מִשְׁקָ

מִשְׁקָל Mensura, pondus, modus.

מִתָּה

(gis.

מִתָּה מִתָּה חִוְרָה Datio legis, כְּמִתָּה in datione le-

נִתָּה

נִתָּה אֶתְרָה Codex alius. Et cum una uir-
gula

gula 'נא capitur pro נאמר dicitur, שא' quod uel sicut dicitur.

זל

לי Videtur mihi. Item idem quod
הזכיר למועיל Memoratum est supra,
sicut & רזו capitur pro הזכיר me-
moratum est.

גמ

נמקא מנא Sequitur inde. Chaldaicum.

גב

נינור Niniue, ciuitas Assyriæ.

גע

נהו ערו Requies eius sit paradísus. Sic
defunctorum recordantur.

גר

נראר Videtur, putatur.

"

כא

כפר אחר Liberalius, בטא In libro alio:

כל

קברא ליר Opinat ille, opinio illius est.

כ

כז

סְלַקָּא דַּעֲמִיד Ascendit in mentem tuam.

סם

סוּת פְּסִיק Finis uersus, scilicet biblici. Et
סוּת סוּת capitur pro fine.

סח

סִפְרֵי הַתּוֹרָה Liber legis. Capitur etiam
quandoq; pro סוּת תּוֹרָה fine dictionū.

11

עאבו

עַל אַחַת בְּמִינֵי רַבִּימָה Vnum ex tot & tot.
Vt לא רָצָה לְרַבֵּר תּוֹשָׁבָה עֲאָבוֹ Noluic
loqui falsitatem, etiam nec unū ex multis.

עא

עֲנִין אַחֵר Res alia, negocium aliud, si-
gnificatio alia.

עג

עַל גַּב מִזְבֵּחַ In superficie altaris.

עד

עַל דֶּרֶךְ Per modum, iuxta uiam.

x ערמי

ע"מ

על דרך משל Per modum parabolæ
siue exempli.

ע"ה

עליו השלום Super eum pax. Significat
etiã aliquando idem quod ענין ה"ה Res
ista, negocium istud. Item nonnunq̄ capit̄
pro עולם ה"ה id est, mundo isto, ut
תענוגי העו"ה voluptates huius mundi,

ע"ו

עבודה זרה Cultus alienus, cultura
idolorum.

ע"י

על ידי Per manus, per, mediante. Et cū
adiectioe mem ע"מ id est, על ידי
מ"ק"מ Per manus primum uenientis.

ע"כ

ע"כ Haftenus, huc usq̄. Inde ע"כ
idem quod ע"כ פירושו Hacte-
nus expositio eius. Facit etiam interdum
ע"כ ideo, idcirco.

ע"ב

עכו

עם כל זה Cū toto isto, omni isto modo.

עכל

ערי באן לשוננו Hucusq; expositio eius.

עמ

על משקל Iuxta pondus, secundum formam. Item idem quod על מנת hac conditione. Capitur & tertio pro מ עיול במשוער falsario detestando.

עש

עם שלום Cum pace, uel cum salute.

עמי עשו

Integer uersiculus psal. 103. designat hac abbreviatura, nempe ערי מעם יי עזרה שמיים וארץ Auxilium meum a domino, factore cœli & terræ.

עפ

על פי Iuxta iudicium uel sententiā. Item iuxta interpretationē seu declarationē.

עצ

על צד Secundum latus, ex parte, per.

עש א א

עש

ערב שבת Vespera sabbati. Valet etiam idem quod על שם eo quod, ob id, & idem quod עין שם uide ibi.

פא

פירוש אחר Expositio seu interpretatio alia. Item פא accipitur pro פירוש commentario.

פס

פרק קמרי Caput primū. In Thalmud sic loquuntur.

פשי

פירוש רבינו שלמה ירחיי Expositio magistri nostri Salomonis Iarhij.

||

רצע

רצוי Et opus est aduertentia. Sic רצע capitur pro רצוי בשורש Opus est scrutinio pro fundamento.

צל

זל

צריה לומר Necesse est ut dicas.

//
קה

קהלת קודש Ecclesia sancta, congregatio sancta.

לר

קל וקורבן Facile & difficile, leue & graue. Capiunt autem plerumque pro argumento à minore ad maius.

לל

קיימור לו Est confirmatio nobis. Item simplex ק' capitur pro קשה questione difficili.

לש

קריאת שמע Lectio, Audi. Sic loquuntur de sexto cap. Deut. in quo habet, Audi Israël, dominus deus tuus unus est.

ר

רבי Rabbi, uel ut alij uolunt רבי ribbi,
x 3 magister.

magister. Iudæi moderni scribunt contra omnem grammaticam רבי dagessato beth post scheua mobile. Item quando adijcitur aleph רא' facit ראש caput.

רר

רבוז דעולם Dominus mundi: more Chaldaico.

רהח

רבי דוד פירוש Rabbi David expositio.

ראכע

רבי אברהם בן עזרא Rabbi Abraham filius Ezra.

רה

ראש השנה Caput seu initium anni. Item idem quod רשות הרבים licentia multorum.

רזל

רבתינו זכרונם לברכה Rabbini nostri, quorum memoria in benedictione est.

רל

רוצה לומר Vult dicere, & in prima per

sona,

sona, uolo dicere. Sic loquuntur cū aliquid exponunt, ubi nos solemus dicere, id est:

ר'בל

ר'ב'י יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי Rabbi Iehosua filius
Leui.

ר'לבג

ר'ב'י לֵוִי בֶן גֵּרְשָׁם Rabbi Leui filius Ger-
ר'עה (som.

ר'ב'ינו עֲלֵינוּ הַשְּׁלוֹם Doctor noster qui
est in pace, sic loquuntur de Mose.

ר'שי

ר'ב'י שְׁלֹמֹה יִרְחִיץ Rabbi Salomon Iarhij,
ר'ה

ר'אש'י תיבורת' uel ר'אש' תיבורת'
Capita seu initia dictionum. Sic uocant
abbreviaturas.

//

ש'בר

ש'ב'ית ר'ין Cum fuerit uel quando est do-
mus iudicij, scilicet fiet hoc uel istud.

ש'ר

ש'פ'יכות ר'מים Effusio sanguinum.

ש"י

שְׂיָחָה Quod sit, quod erit. Item idem
quod שְׂיָחָה qui uiuat.

ש"ב

שְׂנַאֲמַר Quod dicitur. Idem שְׂנַא' שְׂנַא

ש"מ

שְׂמַע מִנָּה Audis hinc, uel auditum
est ab ea.

ש"צ

שְׂלִיַח צְבוּר Nuncius communitatis.

ש"ס ח"כ"ל

שְׂקָתָי צֶרֶק מַאֲרִים חַמְרָה נֹצֵר
שְׂרַבֵּב לְבָנָה Saturnus, Iupiter, Mars,
Sol, Venus, Mercurius, Luna.

ש"ל

שְׂרוּצָה לֹמֵה Qui uult dicere.

ש"ה

שְׂתַחֲוֶה Quæ uiuat. Sic loquuntur de
muliere uiua.

ה"ז

ת"א

תרגום אחר Interpretatio seu expositio alia.

ת"ח

תלמידי חכמים Discipuli sapientum.

ת"י

תרגום ירושלמי Thargum Ierosolymitanum. Capitur quoque interdum pro תרגום יונתן translatione Ionathæ.

ת"ב

תורת כהנים Lex sacerdotū, directoriū.

ת"ל

תלמוד לומר Doctrina dicendo, uel dicas ad dicendum, uel scriptura dicit. Capitur etiam aliquando pro תהלה לאל id est, laus deo, ut אנה עומרים תל Stamus, laus deo, statu bono.

חנבעא

תהיה נפשו בגן עדן אמר Sit anima eius
x 5 in horto

in horto uoluptatis, amen. Sic plerumq;
claudunt Hebręi epitaphia sua.

הנצבֹה

הָתִי נָפְשׁוֹ צְרוּרָה בְּצִרּוֹר סְחָיִים Sit ani-
ma eius ligata in fasciculo uite.

הָרִי

הָנּוּ רַבּוֹנָּו Docuerunt magistri nostri,
Chal.

Finiunt abbreviaturę.

DE ACCEN

TIBVS HEBRAICIS.

Non habent Hebręi accentus
neq; utuntur eisdem nisi in sa-
cris uiginti quatuor libris. Et
hi quidem tam ignoti sunt illis, ut nihil fe-
re sciant de eis, nisi quod sacerdotes eorū
iuxta illorū significationē lectiones sabba-
tinas cantillant. Vnde notandū, Hebręos
triplicem habere accentū, grāmaticum,
rhetor-

rhetoricum & musicū. Grāmaticum uo- *Accentus*
 cant דַּבָּרִים *gustū*, nam eum cuiuslibet di- *grammati-*
 ctionis prolatio requirit, quo uox reso- *cus.*
 net eminentior. Rhetoricum uocāt אֲרִיזָה *Rhetoria*
 retinaculū seu frenum, quo dictio ornate *cus.*
 pronunciatur. Porro musicum appellant *Musicus.*
 מוֹזָזָה id est, harmoniam, nam per eum di-
 ctiones quadam modulatione proferun-
 tur. Grammatici accentus non habēt ali-
 quam propriam figuram uel signū in Bi-
 blia, sed eorum loco successerunt accētus
 musici. Vnde ubicunque in dictione uide-
 ris syllabam aliquam tropo musico signa-
 tam, ibi grāmaticum accentum scias ha-
 bere locum. Et satis quidem esset, si ille so-
 la erecta uirgula infra uel supra signata,
 exprimeretur, nisi Musicorum cātillatio
 accessisset. Ostendimus autem supra in fi-
 ne uerborum, quando accētus sibi uendi-
 cet locum in ultima aut in penultima, idēq;
 per omnes ordines, modos & personas
 uerborum,

verborum. Iam ostendā succinctis regulis, quādo accentus cadat in ultimam aut penultimam syllabam nominum.

R E G V L A.

IN dissyllabis quum utraq; punctatur cum camez, aut prima cum scheua & secunda cum camez, zere, uel sægol, manet accentus in ultima, ut שׁוֹמֵר custos, שׁוֹמֵר humerus, לֹוֹפֵס lupus, רֹבֵר uerbū, קֹרֵב præliū, גֹּבֵר uir. Idem iudiciū est de his, אֹבֵר agricola, תֹּבֵל orbis, הַיִּבֵּל palatium, בֹּבֵר grauis, גֹּבֵר fur, עֵרֵר cæcus. Quando uero utraq; punctat cum sægol, aut prima cum sægol, & secunda cum pathah, aut prima cum zere, secunda cū sægol aut pathah, cadit accentus in primā, ut עֵשֶׁב herba, מֵצֵחַ frons, צִדְקָה iusticia, שֶׁבַע septem. Manet proinde accentus in eo situ, quando uox ob terminum aut distinctionem sententiæ in aliam migrat uocem, ut אֶרֶץ in pausa pro אֶרֶץ terra. Item

Item accentus ferè semper cadit in ultimam, quando intra uocabuli radicem recipitur uau litera, ut שופר tuba, אבל de uoratus, גבור fortis, גבול terminus, חמור asinus. Item quando ultima dictionis est iod aut he fœmin. litera, accentus cadit in ultimam, ut

שביעי	septimus	בהמה	iumentum
מצרי	Aegyptius	חכמה	sapientia
שלושה	tres	אהבה	dilectio

Fœminina uero exeuntia in tau præcedente sægol, habent accentum in penult. ut שבלה spica, אקרה pallium, פפרה propiciatoriū. Quæ uero in uth, ich, on aut superadditū nun desinunt, habent accentū in ult. ut מלכה regnum, ראשיה initium, זכרון memoria, סרבון oblatio. Idem sentiendum de his quæ habent iod inter duas posteriores radicales, ut צדיק iustus, בציר uindemia. Et quæ quatuor constant radicalibus literis, ut צלצל cymbalum,

lum, יַרְוִיחַ irrigatio.

Porrò literę hæmanthicę signant accētum in ultima dictionis, nisi ipsa dictio desinat in tau & segol, tunc cadit in penultimā, ut מַדְּוֹר psalmus, מַתָּן donum, תְּנַחֲמָה uisio, מִשְׁפָּט iudicium, תְּנַחֲמָה consolatio, מִצְבֵּלֶת ensis.

Vbi accentus signandi in nominibus habentibus affixa.

Hic una regula est notanda, nempe quod in omnibus nominibus sing. & plural. numeri, habentibus affixa, accentus signandus est in ultima seu in ipso affixo, ut דְּבָרִים uerba, דְּבָרָם uerbum uestrum, דְּבָרֵיהֶם uerbum eorum, דְּבָרָיו uerba eorum, דְּבָרָיו uerbum eius. Excipiuntur hæc affixa, דְּבָרֵינוּ uerbum nostrum, דְּבָרָיו uerba nostra, דְּבָרָיו uerba eius, דְּבָרֵינוּ uerba tua, פְּנֵיהֶם facies eorum, ubi accentus cadit in penult.

De situ

De situ accentuum in consignificatiuis.

Accentus in consignificatiuis semper cadit in ultimā, ut אָנִי ego, אַתָּה tu. Excipiuntur אָבֹן לְמִן אֱלֹהֵי הַמֵּוֹרָא & pauca alia, in quibus accentus est millel, id est, cadit in penult. Eum enim accentus situm uocāt Hebræi Chaldaico uocabulo מְלַעֵיל id est, supra, & ultimum locum מְלַרְע id est, infra. Quod *Quid mil* non est intelligendum, infra uel supra literam *lel & mil* ram, sed infra referendum est ad finem dictionis, & supra ad penultimā syllabam, siue accentus scribatur supra literam siue infra. De uerborum accētibus supra scriptissimus ante initium nominum.

DE ACCENTU RHETORICO.

De hoc accentu Iohannes Capnion in hūc modū scribit: Versat̄ accentus rhetoricus circa dictiones, ornatus & suauitatis gratia, cōducens ad hoc, ut sciat̄ quæ syllabę lōgę uel breues ueniāt p̄ducēde.

Vnde

Vnde ab Hebræis מֶהַג id est, retinaculum uocatur. Est enim artificiola spiritus retentio. Debet namq; distincte ac ornate siue loquendo siue legendo syllaba longa produci, & uox ipsa aliquanto retineri. Quidam appellant eum מַאֲרִיג productorem, alij גַּעְיָא mugitum. Signatur autem hic accentus seu retinaculum per uirgulam, signatam ad literam producendam. De qua Elias sic scribit: בְּאֶשֶׁר מִגְיַעַיִן
עַל לְחַיִּי חֲסִיט מֶהַג לְחֹשֶׁשׁוֹר בִּי הַלִּיבֹת
חֲסִיט בֵּן חֶסֶר חַיָּה זָקָרָא מֶהַג לְחֹשֶׁשׁוֹר
בִּי חֲקִירָא רַחֵל חֲנֻעִימָה בְּטַעֲמִים וְ
וּמֵאַחֲרֵים אֲרַח נְגִינָת הַטַּעֲמִים שְׁלֵמָה
וּבֵאֵר מִהַרְרָה וַיְהִרְסֵי מְקוֹם מִצְבֵּם עַל
בֵּן חַס בְּאִסִּי חֲמִיד סוּרָם הַטַּעֲמִים
בְּתַנּוּעָה אֲשֶׁר בְּרֹאשׁ חֲתִיבָה לֵהוּ
בְּאִמְצַע אֲבָל בְּתַנּוּעָה הַאֲתֵרוּנָה לֵהוּ
וּבֵאֵר מֶהַג לְעוֹלָם Sensus est: Sicut
adhibent mandibulæ equi frenum quo dirigat
incessus equi, ita uirgula ista ueluti
frenum

frenum dirigit lectionem & ornatā reddit eam per accentus, retinetq; tonum eorum ne uelociter proferatur & subuertatur locus firmitatis eorū. Vnde & uirgulæ **מַתְּגִים** ponuntur semper ante accentus sub prima dictiōis uoce aut sub media sed nunq̄ sub ultima. Est etiam peculiare huic uirgulę, ut distinctionem faciat inter radices in literis communicantes, ut **ל'א** **וְשָׁנָה אִם לֹא יִרְוּעָה** Prouerb. 4. ubi **מַתְּגָה** sub **יֹד** ostendit literam radicalem esse **יֹד**, radicemq; dictionis esse **וְשָׁנָה** & non **וְשָׁנָה** Idem iudiciū est de **וְיִרְוּעָה** ubi uirgula representat **יֹד** primā radicalem. Nam radix est **וְיִרְוּעָה** & non **וְיִרְוּעָה** Et hic repetenda sunt quę supra de uocibus magnis & paruis scripsimus. Sunt aut uoces magnę, **camez**, **holem**, **schurec**, **zere**, & **iod hirec**. Et his in omni lectione earū est quędam tardatio, nisi accentus ad dictionem accesserit, ut **וְשָׁנָה** custodiuit, ubi

y

ש non

Ψ non est producenda propter accentū
 grammaticum immediate sequētem. Sin
 mediate ille accentus à uoce longa distite
 rit, ad eandem syllabā longam quandoq;
 ponitur retinaculū, ad indicandum quod
 eius prolatio est aliquantulum producen
 da, ut אֶמְשִׁי ubi accentus proprius in
 אֶ mediate distat à syllaba longa Ψ ideo
 uirgula tarditatis signatur ad Ψ Sic hic
 אֶמְשִׁי permittit accentus in ultima ter
 tiam ante se produci. Hic uero אֶמְשִׁי
 non permittit. Quemadmodū autem lon
 gæ syllabæ in oratione sunt producendæ,
 nisi obstat exceptio, ita breues sunt corri
 piendæ, ut אֶמְשִׁי media breui, nisi pro
 xime sequantur literæ gutturales, tunc e
 nim breuis quæ præcedit, proferendo ex
 tenditur, ut אֶמְשִׁי congregabit, אֶמְשִׁי
 faciet, ubi accentus grammat. est in ulti
 ma, & rhetoricus in prima. De hac re ad
 uerte sequentes regulas.

Prima

Prima regula.

Nulla principalis syllaba, quæ cum uoce magna scribitur, proxime ante scheua, est corripienda. Per principalem intellige eam, quæ est prima substantialis, ut ש שְׁמוֹרֵי פִּינְחָס שׁוֹמְרֵי יְצִיאָה Idem est iudicium de syllaba principali quam immediate sequitur litera duplicata, quarum prima scribitur cum scheua, ut יִצְלָה

Secunda: Syllaba tertia ante accentum grammaticum nunquam corripitur per heth, ut בְּעֵנֹי אֲבִירֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִרְתֶּם Hæc & eis similia, non patiuntur in principali syllaba productionis notam, quantumlibet post eam sequatur in tertia syllaba grammaticus accentus. Et hæc regula etiam ueritatem habet in duabus dictionibus, quarum prior est מִקָּה id est, in constructione sequentis continuatiua, ut יִקָּה לָּהּ Idem est iudicium de his & eis similibus exemplis, מִשְׁגַּח בְּסֵת וְשֵׁלַח לָהּ ubi

y 2 post

post priorem dictionē sequitur dictio enclitica, hoc est, monosyllaba, aut alia que acuitur in prima, cōtinuata per makaph. id est, habens se ut recta ad regentem. In tali enim casu, reijcitur prioris accentus in sequentem encliticam. Tertia: Literæ ministeriales primariæ præcedentes unam ex his dictionibus, חַיִּית & חַיִּיתָּ, patiuntur retinaculum, ut חַיִּיתָּ אֶתְּךָּ יְהוָה. Quarta: Literæ בְּכֵלִים præpositæ dictionibus à seruii litera incipientibus, & quarum prima radicalis est gutturalis, signantur cum retinaculo, ut לְמַעַשׂוֹ. Quinta: Omnis litera primaria præposita gutturali, patitur retinaculū, ut לְאַנְשֵׁים הַהַבְּמִים. Sexta: Prima syllaba non habet productionis notam, si eam sequatur dages, ut הַטְּאָתִי. Secus si per interuallū sequatur, ut הַטְּטָאָה. Septima: Syllaba præcedens punctum —: uel ::: habet retinaculum, ut יַעֲרֹב. Octaua: Literæ accidentales

accidentales præcedentes in adorationis uerbo, recipiunt retinaculū, ut וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
 Nona: Litera he quum ut quæsitiuū uel administratiuum signum præponitur dictionibus, aut quū iungitur præsentitempori coniugationis grauis uel hiphil, solet habere retinaculum, ut הָעִיר אֲבִיבָה
 חי Viuit ne adhuc pater uester: הַמַּצְרַח
 Loquens, ubi etiam mem liquide proferatur. Elias addit he הַרְרִיעָה facitq; discrimen tale inter ipsum & he quæsitiuū. Nā he הַרְרִיעָה habet retinaculum in latere sinistro, ut הַמַּבְסָה sed he quæsitiuua litera habet uirgulam illam in latere dextro, ut הַמַּבְסָה, num operit? Ratio huius diuersi situs est, quod mætheg he haiedia est loco dages, & mætheg he quæsitiuui est loco scheua. Decima: Dictio habēs accentū in prima, constructa cum sequente per makaph, extendit primam per retinaculū, ut מִלֶּג-מִצְרַיִם Exodi primo.

Undecima: Coniunctio uau ante iod literam fut. plerumq; habet retinaculum, nisi uerbum defectiuū desinat in literam gutturalem, tunc enim non est capax retinaculi, ut **רַיָּצְבָתָהּ רַיָּעֵשׂ**. Duodecima: Dictionio **מַרְרָ** uel **מַרְרָ** quando unitur cum sequenti incipiente ab una illarum **מְהִי** recipit retinaculum. Decimatertia: Dictiones paruæ in quibus est iod in medio uel in fine, & continuatur cum sequenti per makaph, recipiunt retinaculum, ut **אֵין בִּי אִישׁ שְׂתִים שְׁנַי**. Decima quarta: Vau in fine dictionis, quæ per makaph continuatur ad sequentem, recipit extensionis notam, ut **אֵר-מִלָּה**. Decima quinta: Nomē tetragrammaton, quū continuat ad sequens per makaph, suscipit retinaculum, ut **יְהוָה-אֱלֹהֵינוּ**. Decima sexta: Zere & holē in fine dictionis continuatę per makaph suscipit retinaculum, ut **בְּעֵינֵי יְהוָה** In oculis domini.

Decimase

Decimaseptima: Quando dictioni a gutturali incipienti præficitur una harum seruilium ב ב ב ב recipit in principio retinaculum, ut בִּמְהָרָה de monte, בְּעֵת in tempore. Decimaoctaua: Omnis litera retinaculo signata habens ante se syllabam cum litera seruili, facit eandem seruilem syllabam produci, ut לְמִתְחַנֵּה. Decima nona: Quando a principio post punctum scheua sequitur mox una gutturalium, patitur litera scheuata retinaculū, ut בְּהַרְרֵי אֱלֹהִים Sicut montes dei. Et uocatur tale scheua, quod scilicet sequit̄ litera guttur, שֵׁוּא תַּעֲצֵה id est, scheua hiatus uel mugitus. ELIAS Vertit̄ nonnunq̄ מִוֶּתֶק in accētū ministerialē, cōueniuntq̄ in una dictione rex & minister, zakeph scilicet caton & munah, ut וְשִׁמְרֹת וְהַעֲצִים Sic quādo cadma & azla in unā dictionē ueniunt, mutat̄ retinac. in cadma וְהִבִּיאֹתָם וְאֵלֶּם Itē constat ex grāmatica qđ scheua

illud quod uenit post uocem magnam sit
mobile, & ob id semper adijcitur illi uoci
magnæ retinaculum, ut **יְבִלֵּךְ פִּינְחָס**
שׁוֹפְטִים אָמַרָה Interdum ista uirgula
etiam adijcitur uocibus paruis quando
stant loco uocum magnarum, ut **גְּבִלֵּךְ**
יִשְׁמַרְךָ Et nonnunquã mætheg mutatur
in munah, præsertim quando sequitur za
keph katon, ut **בְּרָחָה** Item ante literas
gutturales hateph atas semper ponit me
theg, siue uox illa sit parua siue magna, ut
יִשְׁאַלְהָ מִיֵּאָנֹכִי יַעֲבֹר Idẽ iudiciũ est de
his exemplis **וַיִּסְרַב וַיִּזְחַב בְּעֵינָי בְּהַרְרָם**
צִלְלָה Item aliquando ueniunt in una di
rectione duo mætheg, ut **הַבְּנֵי הַנְּעֻמָּה**
& nonnunquam unum mutatur in mini
strum, ut **וַיִּבְרָכֵם** Inueniuntur quoq; di
rectiones quædam in quibus tria retinacu
la scribuntur. Sũt autem retinacula in tri
plici genere, quædam uocãtur primaria,
quæ scilicet primã occupant uocem, alia
guttura

gutturalia, nempe quæ ob gutturalē literam hatephatam signantur, & quædam regalia, quæ ppter uoces magnas signantur. De אֵיִל Elias sic scribit. Non sunt idem אֵיִל & אֵיִל quoniā metheg tunc solum uocatur mugitus quando scribitur iuxta scheua, illic em̄ lector mugitu quodam retinet uocem suam, scribendaq; est uirgula ad dexteram scheua. Porro prolatio eius ante literas gut. conformatur uocali literæ gut. ut אֵיִל chi, אֵיִל duu. Et quando ponitur ante iod, migrat scheua in hirec, ut אֵיִל uijedeu, אֵיִל bijad. Ante reliquas uero literas habet expressi onem pathah, ut אֵיִל lafas, אֵיִל uaschufa. Regula: Omne scheua mugiens, ubicunq; in biblia inuenit, legitur ut pathah, exceptis his locis ubi ipsum mox sequitur litera gutturalis aut iod litera.

De uirgula אֵיִל

Ponitur hæc uirgula superne inter dictio

y s nes easq;

nes easq; sic coniungit, ut quasi unam ex
 eis efficiat. Nam habent duntaxat unum
 accentū. Sonat autem מִקָּח idem quod
 סְבִיב cōuersionem seu connexionē. Qui
 dam uocant eam סְמִיךְ sustentationem.
 Sustentantur enim in ea uirgula due dicti-
 ones. Vfus eius ut in plurimum est in di-
 ctionibus paruis, quæ adhærent maiori-
 bus, ut גַּם-אִישָׁה item אֶת-הַפֶּעַס Sic
 עִם-אֱלֹהִים Vbi notandum quod articu-
 lus אֶת ferè semphabet segol & makaph;
 quando autem proprium habet accentū
 pūctatur cum zere. Idem iudicium est de
 וְ & בְּ & de quibusdam nominibus, ut
 לֵב & שֵׁם בְּן Sic quando plurale con-
 structiuum masc. cum makaph alteri iun-
 gitur dictioni mutat zere in sægol. Item
 dictio הֵל cum accētū proprio habet ho-
 lem, cum makaph uero habet camez ha-
 tūph. Inter duo uerba nūquam inuenitur
 makaph, sed inter nomen & uerbū, inter
 duo

duo nomina, inter duas dictiones cōsignificatiuas, inter consignificatiuam & nomen, inuenitur. Item in uerbis desinentibus in futuro in zere, ppter makaph mutatur zere in sægol, ut **וַיִּתֵּן לָךְ** sic **וַיִּתֵּן לָךְ**. Et quæ in holem desinūt, propter makaph mutant illud in camez hathuph, ut **וַיִּשְׁמַר בְּעַת וְזָרָא** sic **וַיִּשְׁמַר בְּעַת וְזָרָא**. In quinto tamen ordine holem non mutatur, ut **וַיַּעֲשֶׂה לָּךְ** cuius ratio est quod tau non est essentielle, & uau est plenum.

Tantum de accentu rhetorico.

DE ACCENTV MUSICO.

Musicum accentū Hebræi uocant **נְגִינָה** hoc est, melodiam, & græco uocabulo tropū. Utuntur enim eo pro notis cantionum suarum, surrogaturq; in locum grammatici accentus. Requirit autē omnis dictio unum accentum, excepta dictione

dictione constructiua, quæ per makaphi.
 sequenti dictioni contigua est. Talis enim
 cum sequenti, quasi una dictio est, ideo
 proprio non eget accentu. Ex musicis ac-
 centibus quidã dicuntur reges, qui scilicet
 sermonem distinguunt, & ad rectam intel-
 ligentiam quoslibet sententiæ uersus or-
 dinant. Alij uero qui regem præcedunt
 aut sequuntur, ministri uocantur. Domi-
 nantur autem reges in omnibus Bibliæ li-
 bris, præterquã in Iob, Prouerbijs & Psal-
 terio. Ponit autem Elias numerum accen-
 tuũ triginta, diuiditq; eos in tres partes.
 Quatuordecim enim ex eis uocantur re-
 ges, qui imperiũ habent, & distinctionẽ
 faciunt inter rem & rem. Undecim uero
 uocantur ministri regum, qui regem co-
 mitatur absq; pausa. Et quinque neq; reges
 appellantur, neq; ministri.

REGVM NOMINA.

א תנח

רכר
 טחח

זָרְקָא	טַפְחָא
זָקָה קָטוּז	רְבִיעַ
זָקָה צָרוּל	יְחִיב
גָּרֶשׁ	פְּשֻׁטָא
גְּרָשִׁים	לְגַרְמִיחַ
הַלְיִשָׁה	פּוֹר'

Ministorum nomina.

מִיֹּרְכָא פְּשֻׁטָה מִתְּפַח מִיֹּנֶת קֶרֶבֶא
 מִרְבָּא בְּמִלָּה תְּרַסָּא עֲלֵי מְרַבְּל
 מִצְּרִיָא יֵרֶת בּוֹ יוֹמֵר

Neq; reges neq; ministri.

סִילְגִים סָגוֹל פְּסִיק' קֶרְבִי פְּרָה שְׁלִשְׁלֵת
 Hi nouissimi quinque non reputantur in
 ter ministros, quia pausant inter literas
 יֵרֶא & literas בְּפִת בָּגֵר sicut reges,
 neq; tamen regium gestant nomen, nam
 schalscheleth non inuenitur in Biblia nisi
 septem uicibus, & karne para non inueni-
 tur nisi decies & septies: reges autem in-
 ueniunt centies aut millies, Saegol quoque
 non numerat inter reges, eo quod nunquam
 inueni-

inuenitur nisi post zarka, quasi ministerio eius addictus. Sed & pesic ob hanc causam regio priuatur honore, quod nunquā ponitur nisi habeat secum unum ex ministris. Sic eijcitur e numero regum, quod solum ad finem sententiæ sit adstrictus. Et si dixeris, eadem ratione athnah arceri a numero regum, dicendum, illum non cuiuslibet uersui addictum, cum multi sint biblici uersus in quibus athnah non mediat. Sunt tamen multi grāmatici, qui hos quinque accentus annumerant regibus, & illi numerant decem & nouem reges, sicut & Iudæi Germani auferunt ab undecim ministris hos tres, me aiela, lluis & mecharbel. Verū de his sigillatim paulo post dicemus. Notandum præterea triginta memoratos accentus duntaxat in 21. biblicis libris inueniri, in Iob uero, Pro uerbijs & Psalterio non omnes inueniuntur ob uersiculorū breuitatē. Poterat quidē offic-

officiū accentuū, quod in grammatica habent, tribus aut quatuor figuris exprimi, sed quia musica accessit & modulatio quædam, qua ludæi biblicas lectiones in synagogis cantillāt, multiplicatus est numerus figurarum accentuum, incertum tamen quo autore, nisi quod multi putant puncta uocalia & notulas accentuum ab eisdem magistris inuenta. De qua re supra quoque disputatum est. Elias putat bibliam distinctam fuisse accentibus, antequam puncta uocalia accesserūt, id quod probat ex mutatione quorūdam punctorum, quæ in soph pasuc & athnah aliter scribuntur quàm in cursu orationis, ut אָרָר & אָרָרָ. Sic שְׁמֵרָה & שְׁמֵרָה. Et אֲבֵלְתִי atq; אֲבֵלְתִי. Primum enim signa uerūt integras sentētiās & clauserūt illas accentu qui uocatur soph pasuc, subieceruntq; duo talia; magna puncta, deinde statuerunt mediam pausam in uersiculo, quam

*Accentuum
multiplicatas
figuras*

*Quomodo
Biblia
distincta
fuit.*

quam אֲתַנָּה id est, quietem appellauerūt,
 à principio uero sententiæ usq; ad medi-
 am pausam, & à pausa usq; ad finē senten-
 tiæ interseruerunt reges, secūdam quod
 uisum fuit subdistinctiones facere. Vbi ma-
 ior distinctio fuit facienda, ibi digniorem
 seu fortiorem posuerūt regem, & ubi mi-
 nor pausa fuit facienda, illic debiliorem
 ordinauerūt regē. Et quando uersiculus
 succinctus fuit, non posuerunt in eo ath-
 nah, sed tiphcha tantum & soph pasuc,
 cum quibusdam ministris, ut אֲתַנָּה בְּיָדוֹ
 אֲתַנָּה לְאַמְרָה ubi אֲתַנָּה habet regem
 tiphcha, & præcedit minister mercha,
 soph pasuc uero habet ministrum propri-
 um, aliud scilicet mercha. Quod si uersi-
 culus omnino suc cinctus fuerit, nō cadūt
 in ipsum nisi mercha, tiphcha & soph pa-
 suc, ut אֲתַנָּה בְּיָדוֹ אֲתַנָּה לְאַמְרָה Sin longus fuerit,
 cadunt in ipsum athnah, & duo tiphcha,
 unum ante athnah & alterum ante soph
 pasuc,

pasuc, ut בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית אֱלֹהִים אֵת
 תְּשַׁמְרִים וְאֵת תְּאָרָץ Si adhuc prolixior
 fuerit, una, duabus aut tribus dictionibus,
 cadunt in ipsum zakeph uel pasta uel
 Thebir aut similes reges cum ministris
 ipsorū. Quod si uersus omnino prolixus
 fuerit, cadunt in ipsum unus aut duo aut
 tres reges magni, quales sunt paser aut
 zarka & similes, quidam ante athnah &
 quidam post. Nec ratio dari potest, cur
 iste præcedat & iste sequatur, cum ita pla-
 cuerit magistris accentuū. Aut si ipsi cer-
 ta ratione in hoc usi sunt, nobis non est il-
 la ratio manifesta. Notandum præterea,
 quod in nullo uersu in quo nō est athnah,
 inuenitur aliquis rex magnus, sed tiph-
 cha in eo inuenitur. Sciendū & hoc quod
 accentus nunquam ponitur ad literā sche-
 uatam, nisi scheua soluatur in uocalem si-
 cut fieri solet in pausis.

z Regula

Regulagrammaticalis.

Decem & nouem reges habent unam
 & eandem uirtutem in pauſando inter li-
 teras **אֶתְּ** & literas **אֶתְּ** **אֶתְּ** hoc eſt,
 derogant ex æquo regulæ **אֶתְּ**. Inter
 rem uero & rem faciunt differentes pau-
 ſas, inter quas maxima eſt ſoph paſuc, de
 inde athnah, deinde zakeph, deinde the-
 bir, deinde tiphcha, deinde zarka, dein-
 de paſer, deinde karne para, ſchalſchelet
 & theliſa. Notandū præterea quod nul-
 lus rex eſt, qui non habeat unum aut alte-
 rum miniſtrum, exceptis zakeph gadol,
 iethib & ſchalſchælet, qui nunquā admit-
 tunt miniſtrum. Alij quoq; reges qui ad-
 mittunt miniſtros, interdum ſunt ſine mi-
 niſtris, præſertim cum ponūtur ab initio
 paſuc aut poſt athnah. Item omnes reges
 ueniunt ab initio uerſuum, excepto ſolo
 lægol & ſoph paſuc. Nunquam autem in-
 uenitur miniſter ſine rege, nec inuenitur
 miniſter

minister loco regis aut e contra, excepto munah, quod interdum præcedit legarme tanquam rex, & schalschæleth interdum regnat & aliquando ministrat. De numero ministrantium regibus, hæc accipe. Tres memorati accentus, zakeph gadol, iethib & schalschæleth nullum ferunt regem. Soph pasuc unum admittit. At zakeph catō, legarme, athnah & tipticha duos admittunt. Rebia uero tres sustinet, & zarka atq; thebir quatuor: thelisa autem & gæres quinque, & pasta atq; paser sex. Tot sæpe inueniuntur ministri absq; intermedio rege. Sunt etiam tres reges, nempe zarka, pasta & sægol, qui geminatum super unam ueniunt dictionem. Idem iudicium est de ministro thalsa. Notandum & hoc quod quidam ministri peculiariter seruiunt proprijs dominis, ut mahpach non seruit nisi regi pasta, & lærah ben iomo non seruit nisi regi karne para.

Item Darga nō ministrat nisi his duobus regibus, thebir & rebia. Sic mercha seruit dūtaxat regib. tiphcha & soph pasuc.

De מונה primo ministro

Vocatur & hic minister alio nomine שופר ישר או שופר הולך id est, tuba recta uel tuba incedens, seruitq; omnibus regibus, exceptis soph pasuc, tiphcha & schalscheleth. Replicatur autem nonnunquam unum post aliud, ita quod in quibusdā locis quinque munah sese consequuntur, ministrantes regibus thelisa & geres. Inueniunt etiam sex munah seruire his regibus, pasta & paser.

De עלי

Hic accentus non differt à munach, nisi cum præcedit athnah uel zarka tunc appellant eum llui. Sic quando præcedit regem zakeph & signat in litera secūda, uocat quoq; ilui. Secus si signetur in litera prima, tunc enim appellatur mecharbel.

De

De מַרְבֵּל

Non differt figura huius accētus à mu-
nach, uocaturq; tūc munach merchabel
quādo scribitur ante zakeph & signatur
in litera prima.

De מִחְפֵּר

Hic accentus alio nomine uocatur ש
שׁוֹפֵר תְּפִיחָה id est, tuba inuersa, & nō ser-
uit nisi regi pasta.

De בְּרָצָא

Sonat darga gradum scale, & quidam
uocant eum שׁוֹפֵר גְּלָגַל cornu rotæ,
seruitq; duobus regibus, nempe thebir &
rebia. Sed & duo ministri seruiunt ei, uide-
licet cadma & munah. Seruit & ipse mini-
stro munah, & in quatuordecim locis ser-
uit merchæ duplicatæ.

De תְּלִישָׁא קֶטְנָה

Vocatur hic תְּלִישָׁא & תְּרִסָּא & ser-
uit accentui אֶלְיָא qui & שְׂרָא alio no-
mine uocat, idq; tum quando post ipsum
z 5 sequitur

sequitur cadma. Sequitur autem semper post thelisa paruum accentus cadma. Veniunt etiam duo thelisa super una dictione, ut patet Genesis 37.

De אֲזֵלָה

Ponitur hic accētus supra dictionem, & est uirgula è medio dictiōis consurgēs & ascendens à dextra ad sinistram, quam quidam uocāt azla. Iudæi tamen Germani uocant eum azla regem, alij autem uocant eum אֲזֵלָה uel אֲזֵלָה. Habes infra in אֲזֵלָה quomodo differunt. Porrò accētus cadma seruit quatuor ministris, nempe mahpach, darga, munach & mercha. Ministrat etiam tribus regibus, scilicet zarka, azla & thebir.

De מֵרְחָה

Est Mercha uirgula sub litera, descendēs à dextrā ad sinistrā, soletq; ministrare duobus regibus tiphcha & soph pasuc. Exemplū habes Genes. 1. in primo uersu.

Seruit

Seruit etiam, licet raro, accētui zarka, & quandoq; duo sibi inuicē succedunt. Item geminatur interdū, & tunc uocat תרי תרי preceditq; minister darga.

De ירח בן יומי

Vocatur hic accentus luna diei sui, id est, unius diei, ob figurā semicirculi quam habet. Vocatur & alio nomine לילה & non seruit nisi accentui karne para.

De מאילה

Hic accentus habet formam tiphcha & non ponitur nisi cum athnah aut soph pasuc, aut tiphcha, ut גַּם יָצָא Genesis 9. in fine.

DE REGIBVS ET PRI

mō de מֶלֶךְ

Hic accentus nunquam est sine ministro quando sequitur initium sententiæ aut uenit post rebia. Tunc enim habet unum ex his quatuor ministris, munah, ilui, thelisa ketanna, & cadma. Sunt

z 4 tamen

tamen hic multæ exceptiones, quando scilicet ante eum ueniunt duo munahim, uel tres ministri aut plures. &c.

De רביע

Scribitur hic accentus supra literam, idq; in medio, non ad latus sicut holem, & habet duos ministros, munah atq; darga, aliquando separatim & interdum coniunctim. Venit etiam quinq; uicibus munah in eandem cum rebia dictionem, ut תעצבא. Interdum à principio uersus est sine ministro.

De משטא

Inter sex ministros quos habet hic rex, præcipui sunt mahpah & mercha. Quando enim intercedit syllaba una aut plures præcedit mahpach, ut מוריע זרע. Sin nulla syllaba intersit, est mercha, ut זרע שור' קרבא. De reliquis ministris datur hæc regula: Quando uenit minister ante thalla, is erit munah, post uero sequitur cadma,

cadma, & post hunc mahpach uel mercha, & post istum pasta. Post pasta uero sequitur plerumq; zakeph caton, interdū rebia. Veniūt etiam interdum super una dictione duo pastin quando scilicet exigite accentum millel, & tunc alterū pasta scribitur in fine, ut חָפָא &c.

De יתיב

Hic accentus non uenit nisi ante puncta in monosyllabis aut in alijs dictiōibus quæ sunt millel, unde & cornu prepositiuum uocatur, uenitq; post ipsum zakeph.

De חפא חפא

Huic regi peculiariter ministrat munah. Scribitur tamen nonnūquam à principio uersus sine ministro, similiter post pasta, uenitq; absq; ministro. Quandoq; inueniuntur duo zakeph in duabus dictionibus mox sese consequentibus, sed sæpius intercedit munah inter ea. Inuenit etiam in quibusdam dictionibus trisyllabis

cum uirgula super primam erecta, ut **הב**
חֲבִיבִי Idem iudicium est de dictione per
 makaph adherente, ut **חֲבִיבִי שֶׁהוּא** Et
 quidam uocant hanc uirgulam **מַנְהַג** di-
 centes eam poni loco **מַנְהַג** seu retinacu-
 li, sicut & munah aliquando uenit loco re-
 tinaculi, ut **חֲבִיבִי שֶׁהוּא**, &c.

De **זָכֶף צָדוּל**

Comprehendit iste accentus sub za-
 keph caton & nō habet ministrū, uenitq̄
 semper post ipsum tiphcha, interposito ta-
 men nonnunq̄ zakeph caton. Inuenit etiā
 aliquando post ipsum iethib: item thebir
 quādoq̄ locat̄ inter ipsum & tiphcha.
 Sequitur & in quibusdā locis zakeph ga-
 dol post aliud zakeph gadol.

De **חֲבִיר**

Exigit hic rex ante se ministrum darga
 si intersint duæ uoces. Sin una duntaxat
 mediet uox, præcedit mercha, ut **חֲבִיר**
חֲבִיר & **חֲבִיר** Excipiunt tamen
 quædam

quædam loca. Et quando duo præcedunt ministri, primus est munah & secundus darga. Sin tres præcedât, primus est thal-
sa, secūdus cadma & tertius darga. Præ-
cedit etiã aliquãdo quartus munah. Post
thebir uero semper sequitur tiphcha.

De מְנַחֵם

Aliqui uocant hunc accentum מְנַחֵם
Minister eius est plerunque mercha sim-
plex & aliquando duplicatũ. Nec unquã
inuenitur tiphcha quin sequatur athnah
uel soph pasuc. Sed nec ullus uersus inue-
nitur, quin in eo sit accentus tiphcha. Et
quando in uno uersu duo sunt athnah,
sunt & duò tiphcha in eo, unum ante ath-
nah & alterum ante soph pasuc.

De מְנַחֵם

Habet athnah duos ministros, munah
scilicet qui illi uocatur, & geminatur
aliquando ante athnah. Designat au-
tem iste accentus medietatem uersus,
etiam

etiam si non raro ponatur mox post initium uersus, aut haud longe à fine. Inuenit etiam aliquādo in prima uersus dictione. In succinctis uersiculis loco athnah ponitur tiphcha.

De מנח

Ministrat huic regi aliquando unus & aliquando duo munah, nec inuenitur sine eo nisi quādo ab initio pasuc uel mox post athnah inuenitur. Geminatur autem interdum aut triplicatur aut quadruplicatur, &c. uenitq; post ipsam nō raro thalsa & post thalsa cadma. Sequit etiam quandoq; thelisa gedola.

De תלשא נשיא

Thelisa paruū signat in fine dictionis, magnū uero, quod est rex, habet locū in prima dictionis litera, ministratq; ei munah unū uel duo uel tria usq; sex. Præcedit etiam aliquādo paser, & inueniunt semel duo thelisa mox sese consequentia.

De

De טָרָס

Vocatur hic accentus alio nomine א
 טָרָס ascenditq; in medio dictionis à sini-
 stra ad dextram. Quidam uocant eum א
 אֲזְלָא At uirgula à dextra ad sinistram a-
 scendens uocatur אֲזְלָא Iudei Germa-
 ni uocant has uirgulas אֲזְלָא & אֲזְלָא, faci-
 untq; tale discrimen inter azla & gæres.
 Quâdo ante gæres ponitur minister cad-
 ma, ut אֲזְלָא אֲזְלָא uocatur gæres il-
 lud azla. Quando autem nullum cadma
 præcedit, uocatur gæres & non azla, ut
 אֲזְלָא Seruit ergo ei cadma minister,
 idq; tunc quando minister ille signandus
 est in secunda litera. Sin in prima signan-
 dus fuerit, ministrabit ei munah, ut אֲזְלָא
 אֲזְלָא Sunt etiam interdum cadma
 & azla in dictione una, ut אֲזְלָא אֲזְלָא
 Quando uero sequit̃ rebia mutat̃ gæres
 simplex in gæres duplicatũ, & cadma mi-
 grat in retinaculum, ut אֲזְלָא אֲזְלָא
 אֲזְלָא

אל רעהו Dixit unus ad alterum.

De גרשׁים

Alij uocant hunc accentum טרְבִיטְּ
poniturq; semper in ultima uoce, ut רִי
רִישׁוֹעַ Habet ministrum munah, idq;
tunc solum quando præcedit monosylla-
ba aut dictio mille.

De לְגַרְמֵי

Est Legarme uirgula erecta inter duas
dictiones sicut & פְּסִיחַ quanquam inter
ea sit discrimen aliquod, de quo infra suo
loco dicam. Notandum autem quod uir-
gula legarme non est accētus, cum super
nulla uoce aut litera ponatur, sed munah
mox præcedens & ministrans est accen-
tus illius dictionis, & uirgula לְגַרְמֵי
que sonat solitarium, indicat munah illud
iam non esse ministrum, sed quasi regna-
re. Venit autem plerumq; post uirgulam
illam munah & rebia, nisi quando ab ini-
tio uersus ponitur legarme, tunc absque
inter-

intermedio munah sequitur rebia, ut רַבִּי
אֵשֶׁר | וְאֵיבָהּ. Venit etiam aliquan-
do post legarme unus horum trium ac-
centuum, azla, pasta aut paser. Ministri
præcedentes sunt munah & mercha.

Tantum de regibus.

DE ACCENTIBVS QVI

neq; reges sunt neq; ministri.

De בְּשֵׁרֵף

Est pesic uirgula inter duas dictiones
posita sicut legarme, sed hoc interest, qd'
pesic nunquam uenit nisi inter ministrum
& regem, puta inter mahpach & pasta, in-
ter darga & thebir, inter mercha & tiph-
cha, inter munah & athnah, inter munah
& paser. Venit etiam aliquado pesic post
pesic. Magistri Masoreth numerauerunt
omnia pesikim per singulos biblicos li-
bros, & inuenerunt in Genesi 29. in Exo-
do quatuordecim, &c. At legarmim non
numerauerunt, qd' illorū multo plura sint.

De

De סגול

Ab alijs iste accētus uocatur סגולתא uenitq; post zarka, & raro inuenitur habere ministrū. Ministrat autem ei munah.

De קרני פנה

Sonat karne para, cornua uaccæ. Habet enim accentus iste formam cornuum uaccinorum, puta talem ׀ licet in quibusdam libris usus eius sit talis " Inuenitur aut in biblijs nō amplius quàm 17. uicibus. Ministrat ei קרני פנה & quandoq; ante hunc ministrū ponit munah.

De שלשלת

Hic accentus non habet ministrū, quia non inuenitur nisi ab initio uersuū, sequiturq; ipsum semper pesic, & non inuenit in biblia nisi septies.

De סליק

Hic est סליק & est uirgula quædam recte infra dictionē descendens, nec habet alium ministrum quàm mercha, ut

אֵת הַסּוֹף שֶׁבַּאֵת הַתּוֹרָה Signan
 tur autem semper post hunc accentum
 duo magna puncta subalternatim posita,
 quæ lectorem commonefaciunt finis sen-
 tentiæ. In quinque quoque locis ponitur
 in eadem dictione, in qua est soph pasuc,
 uirgula meaiela. Cæterum cantillati-
 ones musicas, omnibus his accentibus
 additas, ludæis ipsis relinque-
 mus, & iam ad artem me-
 tricam accinge-
 mur.

Accentuum finis;

A De metris

DE METRIS

HEBRAEORVM.

Cribunt Hebræi longe alia ratione carmina quàm Latini. Nā nesciunt quid sit spondeus, iambus, trochæus, dactylus, anapestus &c. sed habent alia uocabula, nempe קגור בלה יתר הגועה &c. de quibus sigillatim nunc dicam, explicaturus quid per ea in hac materia significetur.

De הגועה

Per הגועה significatur syllaba ex literis uel litera & puncto uocali constituta. Apud modulatores carminū, septem usurpātur uoces simplices quas reges uocant, seruanturq; in scansione longæ, & hę sunt quinque uoces magne cum pathah & sægol. At scheua quando ex se mobile est, uel

est, uel saltem causa metri, ut plerumque fit, syllaba breuis censetur, hoc est, habet fere tempus unum, cum reliqua uocalia habeant tempora duo.

De **תת**

Significat **תת** clauum, qui scilicet habet initium acutum & finem obtusum, sic transumptiue capitur pro uoce cuius prima est breuis & secunda longa, quæ scilicet iambicū facit pedē, ut **ל** sic **שמור**. Quod si aliam syllabam adieceris, ut hic **מלבים** uocatur **מורבבת** compositum, cōponitur enim ex **תת** & **תנועה** id est, ex clauo & motu, quē trisyllabū pedem Latini Bacchiū uocant. Et hic quidem notandum, uau à principio dictionis semper constituere iathed, etiam quando ante **ב** **בית** loco scheua habet surec, ut **תת** & fructificate. Idem sentiendum de hatchingol, ut **תת**. Facit tamen uau surec cum sequente scheua nonnunquam

A 2 syllabam

syllabam absq; iathed, ut in hoc metro,

לְרֵוִי צֶמַח בְּפִי וּבְפִי עֲקִצְתָּהּ

Dilecti mei fauus in ore meo, & in ore meo papilla eius.

De דַּלֶּת

Significat proprie דַּלֶּת osium, hic autem capitur pro prima metri parte.

De סֶגוֹר

Significat סֶגוֹר clausuram, hic uero accipitur pro altera metri parte.

De בֵּית

Vocabulum domus includit utramque uersiculi partem, daleth scilicet & segor: exemplum

אֲתָן שָׁבַח גַּם תִּסְאָרָת.

לֹאֵל תִּקַּן רוּם בְּוֶרֶת

Totum hoc metrum uocatur בֵּית Pri-
ma uero rythmi pars appellatur daleth,
& secunda sagor. Sensus uero metri est:
Dabo laudē & gloriam deo, qui palmo
fabrefacit sublimia.

De

De פסוק

Est pasuch hic cāticum, quod minus quā
decem complectitur פסוקים seu inte-
gra metra.

De שירה

Schira est canticum quod comprehendit
decem פסוקים aut plures.

De שיר פשוט

Carmen simplex est, quod nullum inclu-
dit iathed, hoc est, scheua mobile, sed om-
nes dictiones constant magnis syllabis, ut
יָסַר אֶרֶץ עַל תְּמִיִם פֶּשַׁט אֶתֶּה בְּאֶזְרֵת
Id est, Fundauit terrā super aquas: Expan-
ditq; eam ceu uolumē. Ratione huius me-
tri sit nonnunquam ut scheua natura mo-
bile quiescat, ut in hoc quadrato carmi-
ne, בְּתַפְלֵתִי יִסְבוּן גְּבֹר, In oratione ho-
mo cōmodum habet: ubi scheua sub tau
dageffato debuerat moueri, nisi metrum
prohiberet. Iod quoq; causa metri ociose
superadditur.

De שיר מורכב

Carmen compositum est, quod non ex solis spondeis uerum & iambis constat, siue ut Hebræi loquuntur, ex רגוּ וּתְרוּיִם & תְּנוּעוֹתֵי

אֲשֶׁר לִבִּי בָּא אֵלַי בְּפִים
אֵל אֵל אֲשֶׁר חִסְרוּ בְּחַשְׁמוֹתַי

Hoc est, Leuabo nūc cor meum cum manibus Ad deum cuius misericordia in cœlis. Est hoc carmen compositum ex duobus motibus, id est, syllabis, & clauo seu iathed, ex duobus motibus & clauo, atq; tribus motibus.

De שיר קשור

Canticum ligatum est, in quo non uenit litera rythmica nisi in fine cuiuslibet בית ut,

אֶתִּירָה קֵל בְּנֶשֶׁר וְזָבִי
גַם עַו בְּנֶמֶר הִזוּ לְבֵיתִי
אֲשִׁים פְּנֵי פֶתַח מִיֶּשֶׁת
לַעֲשׂוֹתֵי בְּרָצוֹן אֵלַי אֲנִי

De

שיר חרוזי De

Carmen Rythmicum est, in quo litera
rythmica ponitur in fine cuiuslibet כלה
ut apud Eliam cantico secundo,

אשיכה נא שיר גבברות
באר הטב וכלי חירות;

Quod est carmen simplex & quadra-
tum. Elias uocat carmen rythmicum ש
חרוזי scribitq; de eo in hunc mo-
dum, המשוררים קראתה לשיר שיש
לו חרוז מיוחד בסות הכלית וחרוז
אחר בסות חסגור שיר חרוזי

שיר מחלק De

Carmen diuisum est, in cuius בתים
plures ueniunt pausa, & in qualibet pau-
sa est litera rythmica. Fiūt autem rythmi
in fine, aliquando simplici, quandoq; du-
plicata & aliquando triplicata litera. Ex-
emplū huius carminis habes apud Eliam
cantico quinto, ubi sic scribit:

אחזה את צעי בשם תאל רועי

A 4 וחור

והוא יתן ישעי , לושר מעגלים :

לבבי אוריע ונקדים אביע

בנגש אציע פרטים ובללים

Est autem carmē quadratum, distinctum
& cōpositū ex iathed & quatuor motib.

De שיר עובר

Carmen transiens seu uulgare est, in quo
ultima duntaxat litera modulationē ryth-
micā seruat, quod tamen raro inuenitur.

De שיר נאוי

Carmen conspicuū seu elegās est, in quo
duæ rhythmicæ literæ sibi respondent, ut

אגיל תורה גם אאיונה

אגיד לכל מרח בלבבי

אתן ערי ללשון עברי

ארהוברה עם מכתבי

De שיר משבח

Carmen excellens est, in quo tres poste-
riores literæ, in rythmum aptantur, ut
apud Eliam cantico nono.

אקרא אני אחצח מבלבלים

הורסי

רוֹרְסֵי יְסוּד גְּקוּר וְחֶבְלִים

Indoctiores tamen non semper ponunt easdem in rythmis literas, sed etiam eas quæ in prolatione affinitatem quandam habent, ut sunt zade & samech, kuph & caph. Idem faciunt de camez & pathah, holem & surec, &c. ut

מִקְצֵרָה מִזְרָח . מִזְרָח יִזְנַח . מִזְרָח

יִפְרָח . בְּמִוֵּי שׁוֹשַׁן

שְׁמוֹ יִסְלַח . לִבֵּל יִבְלָה . שְׁבִיבוּ יַע

יַעֲלָה . בְּלִי עֵשׂוֹן

Sensus est: A fine orientis lux eius oritur, & hinc floret quasi rosa: Nomen eius exaltatur ne unquam deficiat, & semita eius absq; fumo absoluitur. Vbi uides שְׁמוֹ & שְׁבִי non facere iathed, uides & in rythmo, uau holem respondere camez.

DE GENERIBVS

metrorum.

Inueniuntur apud Hebræos decem & octo genera metrorū, de quibus sigil-

A 5 latin

latim scribam. Primum est פשוט id est, simplex, in quo scilicet nullum scheua mobile ponitur, sed ex meris spōdeis seu הגיעותא constituitur.

Secundum est quod componitur ex iathed & quatuor syllabis, quale est sequens Elianum,

אֲתָהּ אֵת רֵעִי בְּשֵׁם הָאֵל רֹעִי
וְהוּא יִתֵּן יְשׁוּעָה לְנַשְׂרַי בְּעַגְלִים׃

Sensus est: Ostendam sententiam meam in nomine dei pastoris mei, qui dat mihi salutem ad dirigendum gressus;

Tertium est compositum ex iathed & quatuor syllabis, item ex iathed atq; duabus syllabis, ut

בְּשֵׁם אֵל הַיְיָוִן לְשׂוֹנֵה
בְּעֹר רֹחַ הַיּוֹם בְּאַפְנֵה

Quartum est compositum ex iathed & duabus syllabis, item ex iathed & duabus syllabis, ex iathed & una syllaba, ut apud Eliam in radicibus kimhi,

וְהָיָה סֵפֶר בְּחֹדֶר שְׁפָר וְנִפְיֹו
פְּנֵי רֵעִי מִבְּיַשׁ הוּא וּמִלְכִּינִי

Id est, Intuimini librum in magnificentia,
decore & pulchritudine eius! Faciēs socio-
rū suorum confundit & pallidas reddit.

Quintū est compositū ex iathed & dua-
bus syllabis, ex iathed & duab. syllabis, ut

אֲדֹנָי עֵלִים אֲשֶׁר מֶלֶךְ
לִי אֱלֹהֵי הַשְׁמַיִת

Sextū componit ex iathed & syllaba,
ex iathed & duabus syllabis, ex iathed &
syllaba, ex iathed & duabus syllabis, ut

אָמַרְתָּ אֵל אֱמֶת אַתָּה וְאִם לֹא רָאִיתִיךָ
וְאֵלִים פְּרוּבִים טוֹבָה בְּכָל עֵרֶת חֲסִיתִיךָ

Veritas es tu deus, ueritas inquā, & licet
non uiderim te, tamen in multitudine bo-
nitatis tuę filius sum tibi in omni tēpore.

Septimum est compositum ex iathed
& syllaba, ex iathed & syllaba, & sic con-
sequenter, ut

לְמִלְפָּי אֲבִיךָ תְּחַלְוֶנִי בְּפִתְחֵי וְאִמְרֵי
Octauum

Octauū cōponit̄ ex syllaba & iathed,
ex duabus syllabis & iathed & syllaba, ut

נֶגְדָעָה קָרוֹ עֲרִינָה

הִיא גְבוּרָה בַּל מְרִינָה

Factum est cornu delicatum, nempe do-
mina totius prouinciæ.

Nonum componitur ex duabus sylla-
bis & iathed, ex quatuor syllabis & ia-
thed & duabus syllabis, ut

וּמְחִיק בְּפִי תַלְמִיד בְּלֶשֶׁר רֵבֶשׂ גַּם מִן

Dulcescet in ore discipuli instar massæ
mellis aut mannæ.

Decimum componitur ex spondeo &
iambo, ex duobus spondeis & iambo &
præterea ex syllaba una, ut

עָמִי בְּשִׁיר קִימִי וּלְבֹה לְשִׁלּוֹם

Vndecimum componitur ex spondeo
& iambo, & iterum ex spondeo & iam-
bo, & ex tribus syllabis. Mutatur tamen
nonnūquam ultima trium syllabarum in
iambum, ut

וּמְנַגִּים

וּבְנוֹנִים תְּנוּ מִקוֹם מַיִם תְּנוּ

Id est, Canentibus syrenis locum uasorum date.

Duodecimum componitur ex duabus syllabis & iathed, ex syllaba & iathed atque syllaba, ut

גִּרְוִי	בְּקִרְאִי	גִּחַר
לְשׁוֹנִי	לְחִבִּי	צִבְק

Id est, Exaruit in clamore meo guttur meum, Adhæsit fauci meæ lingua mea.

Decimum tertium componitur ex spondeo & iambo, & rursus ex spondeo & iathed, & spondeo, ut

עֲלוּ בְּכָל לֵבָב שִׂא נְאֻשִׁים
פְּתַחֵי בְּנֵי יוֹרֵת וּמִרְנָשִׁים

Exultate toto corde & leuate capita
Oportet ecclesiarum & scholarum.

Hic in וּמִרְנָשִׁים ponitur uau surecatū ante membrum aph loco uau scheuati.

Decimum quartum componit ex spondeo & iambo, ut

עֲלוּ

אֱלֹהֵי תְמוּדָה רַגְלֵי אֲשֶׁר לֹו בְּלֵ בְיָד
 Deus meus sustenta gressum meum, in
 cuius manu sunt omnia.

Decimumquintū constat ex spondeo
 & iambo, & ex duobus spondeis, ut

קוֹמֵה אֱלֹהִים עֲזָרְתָהּ
 לִי וְעֲנֵה בְעֲזָרְתָהּ

Surge deus in auxilium meum & exaudi
 in tribulatione.

Decimum sextū componitur ex spon-
 deo & iambo, ex syllaba & iathed, in fine
 tamen סָגוּר ipsius, mutatur iathed in
 spondeum, ut.

גָּבַר אֲשֶׁר רָרָה נְחֹס .
 חָרָה עָלַי לָבוּ
 וְשָׁמַח וְיָשִׁישׁ בְּגִבּוֹר
 עַרְוֵת שְׁלוֹת חָרָבוֹ

Vir in cuius corde sculpta est lex & statu-
 tum Gaudet & exultat sicut gigas quan-
 do extrahit gladium suum.

Decimumseptimum constat ex spon-
 deo &

deo & iambo, ex spondeo & iambo atq;
tribus syllabis, ut

עֵרָו שְׁעָרַי כִּצְוֹן לְחַפְתָּח
יֹום בּוֹ אֶחָי בְּפִי לֹאֵל שׁוֹטֵחַ

Tempus est ut aperiantur portæ bonæ
uolūtatis: Dies est in quo expāsurus sum
manus meas ad deum.

Decimumoctauū componitur ex syl-
laba & iathed, item ex syllaba & iathed
& ita consequēter usq; ad finem metri. Et
hoc genus cæteris est difficilium, ut

אֶרְשָׁרָה חַסְדֶּךָ בִּי אֲנִי עֲבֹרָה

Inquiram misericordiam tuam, quoniam
ego seruus tuus. Tantum de carmini-
bus Hebraicis, quibus uulgus Iudeorum
hodie utitur. At Raimundus Mithrida-
tes Romanus de tropis hebraicis paulo
acutius scribit in hunc modum.

Syllabæ accidunt quatuor, tonus, tem-
pus, spiritus & passio.

De

Tonus est triplex, acutus, grauis, & circumflexus.

Acutus habet duo loca, supra literam habet cadma & infra literam mercha.

Tonus grauis habet duo loca, unū supra literam, scilicet gæres siue tæres, & alterum sub litera, nempe tarha.

Tonus circumflexus habet infra literam & quandoque supra literam signata schophar, quod & munah uocatur & nō nunquam pro galgal accipitur.

D E T E M P O R E

Tempus est triplex, longum, breue, & medium. Longum in principio dictionis habet accentum thalsa uel thelisa maiorem. In medio habet quandoq; in dissyllabis accentum rebia, præcedēte cadma. In fine quando a est uocale, præcedente galgal

galgal habet paser gadol. Si e est uocale, habet paser ketanna. Sin i est uocale, habet pasta. At zarka indifferenter ponitur in ultima, nisi quando in priori dictione est darga, tunc ponitur in penultima litera. Thebir quoque infra literam ponitur, & indifferenter zakeph gadol supra literam ponitur.

Tempus breue tenet accentum qui uocatur thelisa minor, habetque sedem in ultima.

Tempus medium repetitur in principio, medio & fine. In principio habet accentum mahpach, qui in carmine etiam supra literam inuenitur, & tunc mercha sequens est pausa. In medio habet mercha duplex, & in fine atque penultima syllaba trochaica habet duo pasta cum accentu sub primo pasta. Porro in fine & quandoque in medio habet accentum schalschæleth. In ultima syllaba, existen-

B te in

te in sequenti dictione accentu thebir, ponitur darga.

DE SPIRITV.

Spiritus habet duos accentus, lenem & durum, aspirationem scilicet atque tenuitatem.

Aspiratio per uirgulam raphe ponitur supra literas **וְאֵלֶיךָ** Tenuitas uero ponitur in medio earundem literarum, uocaturque dages leue.

DE PASSIONE.

Passio habet quatuor accentus. Primus est geminatio literæ, quæ fit per dages forte. Secundus est suspensio, & fit in principio sententiæ, uocaturque zakeph paruum. In medio est athnah, & in fine soph pasuc. Tertius est unio, uocaturque

turquemaaph, iungens duas dictiones.
 Quartus est uirgula pefic, diuidens dicti-
 ones & distinguens sententias, causansq;
 fufpirium. De horum omnium
 notulis & figuris fuprà
 difleruimus.

~~Grammaticæ Hebraicæ, auctore~~
~~re De Bofchard & Maffio~~
 res, finis.

1789

